

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

مجموعه بخشنامه‌های

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی

و مبارزه با پولشویی در سال ۱۳۹۸

به نام خدا

پیش‌گفتار

مجموعه‌ای که به پیوست تقدیم است، مجموعه بخشنامه‌های ابلاغی مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی «سال ۱۳۹۸» می‌باشد که به سیاق سنوات قبل و به منظور تسهیل دسترسی و بهره‌برداری از آن گردآوری شده است. امید است انتشار این مجموعه، تسهیل‌گر دسترسی عموم به مقررات و بخشنامه‌های ابلاغی ناظر بر شبکه بانکی کشور باشد.

حمیدرضا غنی‌آبادی

مدیر کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۹

فهرست

عنوان	شماره صفحه
بخش اول: بخشنامه‌های اداره مطالعات و مقررات بانکی	۹
۱- بخشنامه شماره ۹۸/۱۹۰۶۱ مورخ ۹۸/۰۱/۲۷؛ ابلاغ دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران و اعضای کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری	۱۰
۲- بخشنامه شماره ۹۸/۴۰۰۰۶ مورخ ۹۸/۰۲/۱۲؛ ابلاغ آیین‌نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی	۲۱
۳- بخشنامه شماره ۹۸/۴۶۰۹۲ مورخ ۹۸/۰۲/۱۷؛ ابلاغ اهم تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور	۴۳
۴- بخشنامه شماره ۹۸/۹۳۶۷۴ مورخ ۹۸/۰۳/۲۳؛ تعویق اجرای برخی از مواد دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری برای صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷	۴۶
۵- بخشنامه شماره ۹۸/۱۳۳۳۱۰ مورخ ۹۸/۰۴/۲۳؛ ابلاغیه وزارت امور اقتصادی و دارایی به کلیه دستگاه‌های اجرایی، موضوع تکالیف دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خصوص حساب‌ها و دریافت‌ها و پرداخت‌های دستگاه‌های اجرایی	۴۸
۶- بخشنامه شماره ۹۸/۱۵۸۷۱۶ مورخ ۹۸/۰۵/۱۰؛ بخشنامه متضمن ابلاغ رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال ماده (۱۹) آیین‌نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری به همراه نسخه اصلاحی آیین‌نامه مذکور	۵۰

- ۷- بخشنامه شماره ۹۸/۱۷۷۱۳۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۲۶؛ ابلاغ تصمیمنامه هیات وزیران در خصوص مستثنی نمودن شرکت‌های احداث و بهره‌برداری آزادراه‌های کشور از شمول جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیمنامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیات‌وزیران ۶۵
- ۸- بخشنامه شماره ۹۸/۲۰۹۸۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۵؛ ابلاغ آیین‌نامه اجرایی تبصره نخست ذیل ماده (۵) مکرر الحاقی به قانون صدور چک ۶۷
- ۹- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۲۶۸۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲؛ ابلاغ دستورالعمل نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری ۷۲
- ۱۰- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۴۸۸۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۸؛ ابلاغ دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موضوع ماده (۱) قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و ماده (۱۸) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور ۸۴
- ۱۱- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۵۴۲۷ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۳۰؛ ابلاغ نسخه اصلاحی دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار ۹۵
- ۱۲- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۵۶۸۴ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۳۰؛ اعلام مصوبه شورای فقهی درخصوص تأیید مفاد بخشنامه شماره م/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ موضوع نحوه و مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین تسهیلات مشارکتی و غیرمشارکتی ۱۰۲
- ۱۳- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۸۱۲۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۳۱؛ ابلاغ آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار ۱۰۴
- ۱۴- بخشنامه شماره ۹۸/۲۴۴۲۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۱۸؛ ابلاغ نرخ تسعیر ارقام دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای منتهی به شهریور ماه ۱۳۹۸ ۱۱۲
- ۱۵- بخشنامه شماره ۹۸/۳۰۶۷۴۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۰؛ عدم ضرورت ارایه گواهی موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم برای تمدید ضمانت‌نامه و اعتبار اسنادی ۱۱۳

- ۱۶- بخشنامه شماره ۹۸/۳۵۹۰۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۷؛ ابلاغ قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور ۱۱۴
- ۱۷- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸۰۳۳۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲؛ ابلاغ آیین نامه تبلیغات در حوزه پولی و بانکی کشور ۱۲۱
- ۱۸- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸۴۱۲۷ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۰۶؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی ۱۲۷
- ۱۹- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸۶۴۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۷؛ ابلاغ ویرایش پنجم صورت های مالی (نمونه) موسسات اعتباری ۱۳۳
- ۲۰- بخشنامه شماره ۹۸/۴۰۹۸۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۷؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۵
- ۲۱- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۵۸۱۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۳۰؛ ممنوعیت تبلیغات غیرشفاف و گمراه کننده از سوی بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ۱۴۲
- ۲۲- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۶۶۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱؛ حذف جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیم نامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیأت محترم وزیران در خصوص سیاست های دولت محترم برای خروج غیرتورمی از رکود و نسبت مالکانه موضوع بند (ج) تصمیم نامه یادشده ۱۴۳
- ۲۳- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۱۴۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۵؛ ابلاغ دستورالعمل اجرایی قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور ۱۴۵
- ۲۴- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۳۹۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۶؛ اصلاح تبصره (۳) ذیل ماده (۱۷) فصل چهارم سیاست های پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور (مصوب دی ماه سال ۱۳۹۰) موضوع الزام

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به أخذ صورتهای مالی حسابرسی شده در پرداخت تسهیلات و

ایجاد تعهدات..... ۱۵۱

۲۵- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۰۹۴ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۸؛ ابلاغ دادنامه قطعی هیات عمومی دیوان عدالت

اداری مبنی بر ابطال بند (۱) از بخشنامه ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ (در خصوص اطلاق عبارت

جریمه در حکم قانونی)..... ۱۵۲

۲۶- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۱۳۵۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۲؛ ابلاغ مصوبه ناظر بر مساعدت و حمایت از

واحدهای تولیدی در امهال بدهی‌های غیرجاری آن‌ها به شبکه بانکی کشور ۱۶۰

۲۷- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۵۶۵۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۵؛ ابلاغ مصوبه مساعدت به صاحبان کسب و کار که

به واسطه شیوع ویروس کرونا دچار مشکلات در بازپرداخت تسهیلات دریافتی شده‌اند ۱۶۲

۲۸- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل محاسبه سرمایه

نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری ۱۶۴

۲۹- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۱۸۷۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۱؛ اعلام مصادیق کسب و کارهایی که مشمول سه

ماه تعویق اقساط تسهیلات دریافتی می‌شوند..... ۱۸۳

۳۰- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۸۰۴۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۷؛ تمدید مواعد مقرر در قانون تسهیل تسویه بدهی

بدهکاران شبکه بانکی کشور و دستورالعمل اجرایی آن ۱۸۵

۳۱- بخشنامه شماره ۹۸/۴۵۰۵۰۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۸؛ ابلاغ نرخ و نحوه تسعیر اقلام پولی دارایی‌ها و

بدهی‌های ارزی برای پایان سال مالی ۱۳۹۸ به منظور اعمال در دفاتر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

غیربانکی و تهیه صورتهای مالی ۱۸۶

بخش دوم: بخشنامه‌های اداره مجوزهای بانکی..... ۱۸۸

۱- بخشنامه شماره ۹۸/۹۵۵۵۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۳/۲۶؛ ضرورت ارتقای حداقل یکی از شعب بانک‌های

مستقر در مناطق آزاد به شعبه مستقل..... ۱۸۹

- ۲- بخشنامه شماره ۹۸/۱۹۶۹۰۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۱؛ لزوم استفاده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از شناسه‌های اختصاصی درج شده بر روی برگه مجوز فعالیت واحدهای بانکی ۱۹۳
- ۳- بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۲۸۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۴؛ لزوم ارائه صورت جلسه هیأت مدیره متضمن تعهد به رعایت ”عدم افزایش نسبت خالص دارایی‌های ثابت پس از جابجایی واحدهای بانکی“ و یا ”عدم افزایش هزینه ایجاد یک واحد بانکی در ازای تعطیلی سه واحد بانکی“ هنگام ثبت درخواست‌های مزبور از سوی مؤسسات اعتباری در سامانه مدیریت شعب ۱۹۴
- ۴- بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۵۴۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۶؛ لزوم تعریف شناسه اختصاصی برای بانه‌ها ۱۹۵
- ۵- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۲۴۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸؛ تفویض اختیار احراز و تأیید صلاحیت رؤسای شعب ریالی - ارزی و ارزی - ریالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری (مستقر در مناطق آزاد) به هیأت مدیره ۱۹۸ بخش سوم: بخشنامه‌های اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم ۲۰۰
- ۱- بخشنامه شماره ۹۸/۱۲۲۵۲۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۵؛ اعلام مهلت اعتبار مدارک شناسای اتباع خارجی مشتمل بر کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲) ۲۰۱
- ۲- بخشنامه شماره ۹۸/۱۵۶۹۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۰۹؛ راه‌اندازی برخط سامانه نهاب و لزوم عدم ارائه خدمت به مشتریان حقیقی ایرانی فاقد شناسه شهاب ۲۰۳
- ۳- بخشنامه شماره ۹۸/۲۲۰۱۹۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۰۱؛ اعلام مهلت اعتبار مدارک شناسای اتباع خارجی مشتمل بر کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲) ۲۰۴
- ۴- بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۴؛ ابلاغ آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون مبارزه با پولشویی ۲۰۶
- ۵- بخشنامه شماره ۹۸/۲۷۵۷۴۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۱۶؛ نحوه اخذ اسناد هویتی و نگهداری آن موضوع بند ۱ ماده (۱۴۲) آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت محترم وزیران ۲۵۷

۶- بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۴۰۳۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۴؛ ارائه خدمات بانکی صرفاً با ارائه وکالت‌نامه رسمی

۲۵۹

۷- بخشنامه شماره ۹۸/۳۶۰۳۶۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸؛ سقف مقرر ارزی - موضوع تبصره ۲ ماده ۱۱۴

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی..... ۲۶۱

۸- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۳۵۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۸؛ ابلاغ دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی

اشخاص ۲۶۲

۹- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۶۳۴۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۶؛ دستورالعمل موضوع ماده(۸) و تبصره(۲) ماده(۱۱) و

تبصره(۱) ماده(۱۲) دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص - نحوه انجام حواله‌های

ساتنا بیش از ده میلیارد ریال برای شبکه بانکی کشور ۲۷۲

بخش اول:

بخشنامه‌های اداره مطالعات و مقررات بانکی

۱- بخشنامه شماره ۹۸/۱۹۰۶۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۱/۲۷؛ ابلاغ دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران و

اعضای کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، در اجرای مواد (۳۱)، (۶۰)، (۸۹) و (۹۲) «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی» موضوع بخشنامه ابلاغی شماره ۹۶/۵۱۹۳۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۴ و همچنین مواد (۳۰)، (۵۸)، (۸۶) و (۸۹) «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک‌های دولتی» موضوع مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۶/۷/۲۵ مجمع عمومی بانک‌ها و ابلاغیه شماره ۶۲/۱۰۳۶۳۵ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی و مواد (۹)، (۱۲) و (۲۷) «دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) در مؤسسات اعتباری» موضوع بخشنامه شماره ۹۶/۲۳۵۰۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۷/۲۷ و با هدف ارتقای سلامت و ثبات در نظام بانکی از طریق پیاده‌سازی اثربخش ضوابط حاکمیت شرکتی مؤثر در مؤسسات اعتباری و نظر به اهمیت و حساسیت وظایف مدیران ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات و کمیته‌های مرتبط آن‌ها در این خصوص، بدین‌وسیله «دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران و اعضای کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری» مصوب نوزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۸ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جهت استحضار و صدور دستور اقدام مقتضی ایفاد می‌شود. مزید استحضار، اهم موارد و نکات شایان توجه در دستورالعمل ابلاغی به شرح ذیل می‌باشد:

- ✓ تصدی سمت مدیران و یا عضویت در کمیته‌های مؤسسه اعتباری و تمدید دوره مسئولیت آن‌ها منوط به اخذ تأییدیه صلاحیت از این بانک می‌باشد.
- ✓ داشتن مدرک مرتبط و حداقل ۱۰ سال سابقه کار مرتبط در نظام بانکی برای سمت مدیران و ۵ سال برای اعضای کمیته‌ها الزامی است.
- ✓ مسئولیت احراز صحت و سقم مدارک و مستندات ارایه شده داوطلب و کسب استعلام از مراجع ذیصلاح بر عهده مؤسسه اعتباری است.
- ✓ سابقه کاری و عملکرد گذشته داوطلب در نظام بانکی کشور از حیث موارد مرتبط با نیازهای حرفه‌ای و تخصصی؛ میزان شناخت و آگاهی داوطلب از مباحث مرتبط با ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات حسب مورد و برنامه کاری آتی داوطلب به لحاظ ارتقای شاخص‌های مربوط (ریسک،

حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات) در مؤسسه اعتباری از موضوعات حایز اهمیت در بررسی صلاحیت‌ها خواهد بود.

- ✓ مؤسسه اعتباری در صورت تصمیم به عزل یا هرگونه تغییر مدیران موضوع دستورالعمل فوق‌الذکر و یا اعضای کمیته‌ها، باید درخواست کتبی خود را به همراه دلایل و مستندات مرتبط به بانک مرکزی ارایه نماید.
- ✓ مدت اعتبار تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای صادره (۵) سال از تاریخ صدور بوده و صرفاً جهت فعالیت در مؤسسه اعتباری متقاضی معتبر است. پس از اتمام دوره (۵) ساله، معرفی مجدد مدیران و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری به عنوان داوطلب بلامانع است.
- ✓ مقتضی است در ترکیب کمیته‌های هیأت مدیره، حداقل یک عضو غیراجرایی هیأت مدیره حضور داشته باشد.

شایان ذکر می‌داند، فرآیند تأیید صلاحیت افراد پیشنهادی مؤسسات اعتباری به زودی در دستور کار این بانک قرار خواهد گرفت و لذا لازم است مکاتبات در خصوص اعضای کمیته‌ها و مدیران ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) با اداره مجوزهای بانکی بانک مرکزی به عنوان دبیرخانه این موضوع انجام پذیرد. همچنین بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تاکنون اقدام به معرفی مدیران و اعضای کمیته‌ها به این بانک ننموده‌اند، باید در اجرای الزامات مقرر در ضوابط ناظر بر حاکمیت شرکتی در شبکه بانکی کشور، نسبت به معرفی مدیران و اعضای کمیته‌های مذکور به این بانک برای سیر تشریفات تأیید صلاحیت اقدام نمایند.

در خاتمه از فرصت استفاده نموده، با عنایت به طرح برخی از ابهامات و پرسش‌ها از سوی شبکه بانکی کشور در خصوص مفاد «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی»، به آگاهی می‌رساند احکام مربوط به مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) دستورالعمل مذکور ناظر بر مدیرعامل بانک‌ها و مؤسسات اعتباری نیز می‌باشد.

با عنایت به موارد فوق، خواهشمند است دستور فرمایند، ضمن تمهید مقدمات اجرای موارد مطروحه در دستورالعمل مذکور، مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به اعضای محترم هیأت مدیره و سایر واحدهای ذی‌ربط در آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن، نظارت دقیق صورت گیرد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر

مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)
مؤسسات اعتباری

پاییز ۱۳۹۷

نسخه نهایی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۸ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری

بسمه تعالی

در اجرای مواد (۵۶)، (۶۲) و (۶۳) "آیین نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی" مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ هیأت محترم وزیران و مواد (۳۱)، (۶۰)، (۸۹) و (۹۲) "دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی" موضوع بخشنامه شماره ۹۶/۵۱۹۳۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۴ و مواد (۹)، (۱۲) و (۲۷) "دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) در مؤسسات اعتباری" موضوع بخشنامه شماره ۹۶/۲۳۵۰۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۷/۲۷ و مواد (۳۰)، (۵۸)، (۸۶) و (۸۹) "دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک های دولتی" موضوع مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۶/۷/۲۵ مجمع عمومی بانک ها و ابلاغیه شماره ۶۲/۱۰۳۶۳۵ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی، با هدف ایجاد و تقویت سلامت و ثبات در نظام بانکی از طریق پیاده سازی اثربخش ضوابط حاکمیت شرکتی مؤثر در مؤسسات اعتباری، «دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می شود، به شرح ذیل تدوین می گردد:

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات زیر در معانی مشروح ذیل به کار می روند. سایر اصطلاحات به کاربرده شده نیز تابع تعاریف مقرر در ماده (۱) «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری غیردولتی» می باشند:

۱-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد؛

۱-۲- کمیسیون: تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری؛

۱-۳- داوطلب: شخصی حقیقی است که برای تصدی سمت مدیران ارشد ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) یا عضویت در کمیته های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسه اعتباری به بانک مرکزی معرفی می شود؛

۱-۴- سمت مدیریتی: شامل سمت های عضو هیأت مدیره، مدیرعامل، قائم مقام و معاونین مدیرعامل، مدیران ارشد و اعضای کمیته های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)؛

۵-۱- **کمیته‌ها:** کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)؛

۶-۱- **مدیران ارشد:** مدیران ارشد واحدهای ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)؛

۷-۱- **تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای:** موافقت کتبی بانک مرکزی با تصدی سمت مدیران ارشد و یا عضویت در

کمیته‌ها که به مؤسسه اعتباری اعلام می‌شود؛

ماده ۲- وظایف و مسئولیت‌های دبیرخانه کمیسیون، بر عهده اداره مجوزهای بانکی بانک مرکزی است.

ماده ۳- تصدی سمت مدیران ارشد و یا عضویت در کمیته‌های مؤسسه اعتباری و تمدید دوره مسئولیت آن‌ها منوط به

اخذ تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای می‌باشد.

ماده ۴- تأیید صلاحیت و عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری بر اساس مفاد این

دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، تعداد

اعضای کمیته‌ها را که به تصویب هیأت مدیره رسیده است به دبیرخانه کمیسیون ارائه نماید.

فصل دوم: شرایط لازم برای مدیران ارشد و اعضای کمیته‌ها

الف- شرایط عمومی

ماده ۶- شرایط عمومی لازم توسط داوطلب به شرح ذیل است:

۱-۶- نداشتن منع تصدی سمت مدیریتی در مؤسسات اعتباری ناشی از محکومیت قطعی در هیأت انتظامی

بانک‌ها؛

۲-۶- نداشتن بیشتر از یک دهم درصد سهام و سمت مدیریتی و مشاوره‌ای در سایر مؤسسات اعتباری؛

۳-۶- دارا بودن قرارداد استخدامی تمام‌وقت با مؤسسه اعتباری و عدم اشتغال همزمان در مشاغل خارج از

مؤسسه اعتباری؛

۴-۶- نداشتن سابقه تصدی سمت مدیریتی در مؤسسه اعتباری دیگری که در زمان تصدی وی اجازه‌نامه

تأسیس یا فعالیت آن لغو گردیده یا اداره آن بر عهده بانک مرکزی قرار گرفته است؛

۵-۶- قرار نگرفتن در شمول مصادیق ماده (۱۱۱) لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت؛

تبصره - محدودیت موضوع بند (۶-۴) این ماده برای مدت (۵) سال از تاریخ لغو اجازه‌نامه تأسیس یا فعالیت یا

تصدی آن توسط بانک مرکزی می‌باشد.

ب - شرایط تخصصی

ماده ۷- شرایط تخصصی لازم برای مدیران ارشد و اعضای کمیته‌ها به شرح ذیل است:

۷-۱- دارا بودن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته‌های: حسابداری، حسابرسی، علوم اقتصادی، مدیریت

(گرایش‌های مالی، بازرگانی، بانکداری، بیمه و ریسک) و مهندسی مالی، ریاضی، آمار، حقوق، مهندسی

فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، مهندسی کامپیوتر، مهندسی صنایع، و سایر رشته‌های مشابه به تشخیص

کمیسیون.

۷-۲- داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار مرتبط در نظام بانکی برای سمت مدیران ارشد و ۵ سال برای

اعضای کمیته‌ها؛

۷-۳- رایحه گواهی‌نامه حرفه‌ای مورد تأیید کمیسیون، مرتبط با سمت مورد تقاضای داوطلب:

۷-۳-۱- تا قبل از سال ۱۴۰۰ حداکثر یک‌سال پس از تصدی سمت مربوطه؛

۷-۳-۲- پس از سال ۱۴۰۰ رایحه گواهی‌نامه پیش از انجام ترتیبات ارزیابی؛

۷-۴- کسب اکثریت آرای موافق در جلسه ارزیابی کمیسیون.

تبصره ۱- افرادی که سابقه عضویت در هیأت مدیره و یا هیأت عامل مؤسسه اعتباری را دارند و بیش از ۲ سال از

خاتمه دوره مسئولیت آن‌ها سپری نشده باشد از شرط مذکور در بند ۷-۳ مستثنی می‌باشند.

تبصره ۲- در اجرای بند (۷-۴)، به تشخیص کمیسیون مصاحبه تخصصی برگزار شده و پس از آن نسبت به

ارزیابی و اعلام نظر در خصوص داوطلب اقدام خواهد گردید.

فصل سوم: ترتیبات رسیدگی

ماده ۸- مؤسسه اعتباری موظف است فهرست اسامی داوطلبان تصدی سمت مدیران ارشد و یا اعضای کمیته‌ها را

حداقل سه ماه قبل از پایان دوره تصدی و یا بلافاصله بعد از استعفا، به همراه فرم مشخصات، مدارک و مستندات

آن‌ها و همچنین سوابق کاری و تخصصی داوطلب در خصوص میزان شناخت و آگاهی وی از مباحث مرتبط با

ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات، حسب مورد و برنامه آتی داوطلب برای تصدی سمت مدیران

ارشد و یا عضویت در کمیته‌ها را به منظور اخذ تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای با امضای رئیس هیأت مدیره به دبیرخانه

کمیسیون ارائه نماید.

تبصره ۱- مسئولیت احراز صحت و سقم مدارک و مستندات ارایه شده داوطلب و کسب استعلام از مراجع ذی صلاح بر عهده مؤسسه اعتباری است.

تبصره ۲- فهرست مدارک و مستندات مورد نیاز و فرم‌های مربوط اعم از مدارک و مستندات مربوط به احراز شرایط عمومی و تخصصی و نحوه ارسال آن‌ها توسط دبیرخانه کمیسیون تعیین می‌گردد.

ماده ۹- دبیرخانه کمیسیون موظف است فرم مشخصات، مدارک و مستندات ارسالی را بررسی نموده و در صورت ناقص بودن مدارک و مستندات مراتب را به مؤسسه اعتباری اعلام نماید. در صورتی که مؤسسه اعتباری ظرف مدت بیست روز کاری نسبت به تکمیل و ارسال مدارک اقدام نکند، منصرف تلقی می‌گردد و نمی‌تواند تا مدت دو ماه نسبت به معرفی مجدد همان داوطلب اقدام نماید.

ماده ۱۰- دبیرخانه کمیسیون پس از دریافت کامل مدارک و مستندات، اقدامات ذیل را انجام می‌دهد:

۱۰-۱- تطبیق مدارک و مستندات ارایه شده با ضوابط موضوع این دستورالعمل؛

۱۰-۲- حصول اطمینان از احراز شرایط عمومی داوطلب از طریق دریافت مدارک و مستندات مرتبط از مؤسسه اعتباری به همراه تأییدیه مؤسسه اعتباری مذکور مبنی بر اعتبار و اصالت مدارک و مستندات ارایه شده؛

۱۰-۳- تمهید مقدمات برگزاری جلسه مصاحبه تخصصی کمیسیون در صورت حصول اطمینان از دارا بودن شرایط عمومی توسط داوطلب وفق مفاد این دستورالعمل و همچنین ارسال مشخصات، مدارک و مستندات مرتبط با داوطلب برای اعضای کمیسیون، قبل از برگزاری جلسه مصاحبه؛

۱۰-۴- اقدام به دعوت از داوطلب برای شرکت در جلسه مصاحبه تخصصی در صورت تشخیص کمیسیون، از طریق ارسال دعوت‌نامه با ذکر تاریخ، ساعت و محل انجام جلسه مصاحبه به آدرس مؤسسه اعتباری قبل از برگزاری جلسه؛

ماده ۱۱- در صورتی که داوطلب امکان حضور در جلسه مصاحبه در تاریخ مقرر را نداشته باشد، مؤسسه اعتباری مکلف است مراتب را حداقل سه روز کاری قبل از تاریخ برگزاری جلسه با ذکر دلایل و ارایه مستندات مربوط به دبیرخانه کمیسیون اعلام نماید.

تبصره - در صورتی که داوطلب، حسب تشخیص کمیسیون بدون عذر موجه در جلسه مصاحبه حاضر نشود، منصرف تلقی می‌گردد و هیچ یک از مؤسسات اعتباری نمی‌توانند تا مدت دو ماه از تاریخ برگزاری جلسه کمیسیون نسبت به معرفی مجدد همان داوطلب اقدام نمایند.

فصل چهارم: ترکیب و سازوکار کمیسیون

الف – نحوه ارزیابی کمیسیون:

ماده ۱۲- کمیسیون به منظور احراز صلاحیت تخصصی داوطلب، توانایی‌های تخصصی وی را با استفاده از مدارک

واصله و یا بنا به تشخیص از طریق دعوت به مصاحبه تخصصی از حیث موارد ذیل ارزیابی می‌نماید:

۱-۱۲- سابقه کاری و عملکرد گذشته داوطلب در نظام بانکی کشور از حیث موارد مرتبط با نیازهای حرفه‌ای و

تخصصی؛

۲-۱۲- میزان شناخت و آگاهی داوطلب از مباحث مرتبط با ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و

مقررات حسب مورد؛

۳-۱۲- برنامه کاری آتی داوطلب به لحاظ ارتقای شاخص‌های مربوط (ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت

قوانین و مقررات) در مؤسسه اعتباری.

ماده ۱۳- اعضای کمیسیون پس از ارزیابی صلاحیت تخصصی داوطلب نسبت به اعلام نظر خود مبنی بر تأیید یا عدم

تأیید صلاحیت حرفه‌ای داوطلب اقدام می‌نمایند.

ب – ترکیب کمیسیون

ماده ۱۴- به منظور تأیید صلاحیت تخصصی داوطلب و عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های

مؤسسه اعتباری، کمیسیونی با عنوان «کمیسیون تأیید صلاحیت و عزل مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های ریسک،

حسابرسی داخلی و رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری» در بانک مرکزی تشکیل می‌شود.

ماده ۱۵- ترکیب اعضای کمیسیون به شرح زیر می‌باشد.

۱-۱۵- مدیرکل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی؛

۲-۱۵- مدیرکل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری؛

۳-۱۵- مدیر اداره نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ۱؛

۴-۱۵- مدیر اداره نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ۲؛

۵-۱۵- مدیر اداره ارزیابی سلامت نظام بانکی؛

۶-۱۵- مدیر اداره مجوزهای بانکی؛

۷-۱۵- مدیر اداره مبارزه با پولشویی.

تبصره – ریاست کمیسیون با مدیرکل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی می‌باشد.

ماده ۱۶- احکام مربوط به انتصاب هر یک از اعضای کمیسیون توسط معاون نظارت بانک مرکزی صادر می‌گردد.

ماده ۱۷- یکی از معاونین اداره مجوزهای بانکی به انتخاب رییس کمیسیون به عنوان دبیر کمیسیون تعیین می‌گردد.

ماده ۱۸- جلسات کمیسیون با حضور رئیس کمیسیون و حداقل چهار عضو کمیسیون رسمیت می‌یابد.

ماده ۱۹- تصمیمات کمیسیون با رأی اکثریت اعضای حاضر در جلسه و با تأیید معاون نظارت بانک مرکزی نافذ می‌باشد.

تبصره - در صورتی که تعداد اعضای حاضر در جلسه کمیسیون (۶) نفر باشد و آرای مأخوذه از تساوی برخوردار باشد، رأی رییس کمیسیون به عنوان رأی تعیین‌کننده نتیجه ارزیابی محسوب می‌گردد.

ج- ترقیبات پس از ارزیابی

ماده ۲۰- صورت جلسه ارزیابی داوطلب شامل تاریخ تشکیل، مدت زمان برگزاری، نام حاضرین مشتمل بر اعضای کمیسیون، دبیر و ارزیابی‌شونده و نتیجه‌ی ارزیابی‌ها، توسط دبیر کمیسیون تنظیم شده و به امضای اعضای کمیسیون رسیده و پس از تأیید معاون نظارت بانک مرکزی، نسخه‌ای از آن به همراه سایر مدارک، توسط دبیرخانه کمیسیون بایگانی می‌شود.

ماده ۲۱- دبیرخانه کمیسیون پس از ارزیابی نتایج صلاحیت‌های عمومی و تخصصی داوطلب، مراتب صلاحیت یا عدم صلاحیت حرفه‌ای وی را طی نامه‌ای به مؤسسه اعتباری اعلام می‌نماید.

تبصره - چنانچه صلاحیت حرفه‌ای داوطلب تأیید نشود، معرفی مجدد وی برای بار اول تا سه ماه، برای بار دوم تا شش ماه و برای دفعات بعد تا یک سال پس از تاریخ اعلام عدم تأیید صلاحیت حرفه‌ای وی میسر نخواهد بود.

فصل پنجم: ترقیبات عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری و ابطال تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای آن‌ها

ماده ۲۲- مؤسسه اعتباری در صورت تصمیم به عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری، موظف است درخواست کتبی خود را به همراه دلایل و مستندات مرتبط به دبیرخانه کمیسیون ارائه نماید.

دبیرخانه کمیسیون پس از دریافت کامل دلایل و مستندات، اقدامات ذیل را انجام می‌دهد:

۱-۲۲- در ارتباط با مدیران ارشد، گزارش لازم را جهت طرح در جلسه کمیسیون تهیه و پس از اتخاذ تصمیم توسط کمیسیون، مراتب تأیید یا عدم تأیید عزل یا هرگونه تغییر اعضا را به مؤسسه اعتباری اعلام می‌کند.

۲-۲۲- در خصوص اعضای کمیته‌ها، پس از اخذ تأیید معاون نظارت بانک مرکزی، مراتب تأیید یا عدم تأیید عزل یا هرگونه تغییر اعضا را به کمیسیون و مؤسسه اعتباری اعلام می‌نماید.

تبصره ۲- در صورت تأیید عزل یا هرگونه تغییر اعضا از سوی بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله اقدامات لازم به منظور معرفی اسامی داوطلب/داوطلبان جدید را در چارچوب مفاد این دستورالعمل انجام دهد.

ماده ۲۳- دبیرخانه کمیسیون در صورت وصول گزارش در خصوص هر یک از موارد زیر و پس از احراز مراتب، نسبت به ابطال تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای صادره اقدام می‌نماید:

۱-۲۳- ارایه اطلاعات نادرست و یا گمراه‌کننده در زمان معرفی و بررسی صلاحیت؛

۲-۲۳- نقض هر یک از شرایط عمومی موضوع بند (الف) فصل دوم این دستورالعمل؛

۳-۲۳- احراز عدم انجام وظایف و مسئولیت‌های مقرر در ضوابط و مقررات ابلاغی به تشخیص بانک مرکزی.

تبصره ۱- سازوکار اجرای این ماده برای مدیران ارشد از طریق برگزاری جلسه کمیسیون و برای اعضای کمیته‌ها، پس از اخذ تأیید معاون نظارت بانک مرکزی خواهد بود.

تبصره ۲- مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از دریافت ابلاغیه بانک مرکزی در این خصوص، ضمن عزل یا تغییر شخص مورد نظر، اقدامات لازم را به منظور معرفی اسامی داوطلب/داوطلبان جدید در چارچوب مفاد این دستورالعمل انجام دهد.

تبصره ۳- در صورت عزل مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری توسط بانک مرکزی، معرفی مجدد آن‌ها برای تصدی سمت مدیریتی در مؤسسات اعتباری به مدت (۵) سال ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۴- در صورت استتکاف مؤسسه اعتباری از اجرای دستورات بانک مرکزی مبنی بر عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری، پرونده مؤسسه اعتباری متخلف به همراه هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه مذکور برای اعمال مجازات‌های انتظامی موضوع ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور به هیأت انتظامی بانک‌ها معرفی می‌گردد.

ماده ۲۵- در ارتباط با ترتیبات عزل یا هرگونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری و ابطال تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای آن‌ها، کمیسیون و یا معاون نظارت بانک مرکزی می‌تواند عنداللزوم از فرد برای حضور در جلسه و استماع توضیحات وی دعوت نماید.

فصل ششم: سایر

ماده ۲۶- مدت اعتبار تأییدیه صلاحیت حرفه‌ای صادره (۵) سال از تاریخ صدور بوده و صرفاً جهت فعالیت در مؤسسه اعتباری متقاضی معتبر است. پس از اتمام دوره (۵) ساله، معرفی مجدد مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های مؤسسه اعتباری به عنوان داوطلب بلامانع است.

ماده ۲۷- مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، نسبت به انطباق شرایط

مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های آن مؤسسه با مفاد این دستورالعمل اقدام نماید.

«دستورالعمل تأیید صلاحیت و عزل یا هر گونه تغییر مدیران ارشد و اعضای کمیته‌های ریسک، حسابرسی داخلی و رعایت

قوانین و مقررات (تطبیق) مؤسسات اعتباری» که در نوزدهمین جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۸ کمیسیون مقررات و نظارت

مؤسسات اعتباری بانک مرکزی در ۲۷ ماده و ۱۳ تبصره به تصویب رسیده، از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

۲- بخشنامه شماره ۹۸/۴۰۰۰۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۲؛ ابلاغ آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی

مدیران عامل محترم بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک

مشترک ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که استحضار دارند؛ متأسفانه در سال های اخیر مطالبات غیرجاری شبکه بانکی رشد نسبتاً قابل توجهی داشته که این موضوع علاوه بر به خطر انداختن سلامت بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، کاهش قدرت اعتباردهی شبکه بانکی و به دنبال آن تنگنای اعتباری بانک ها به ویژه با توجه به بانک محور بودن نظام تأمین مالی در کشور را در پی داشته است. در این رابطه «ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی» بر اساس فرامین و رهنمودهای مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه و نیز سایر قوانین مربوط، به منظور پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری شبکه بانکی کشور از طریق تعمیق شفافیت، بهبود فرآیندهای اعتبارسنجی و نظام مند نمودن مراحل اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات برای اشخاص متقاضی، با مشارکت نهادها و دستگاه های مختلف اجرایی، اقدام به تصویب «آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» و ابلاغ مراتب جهت اجرا به نهادها و دستگاه های مربوط نموده است. آیین نامه یادشده دربرگیرنده فرآیندهای عمدتاً الکترونیک در قالب سامانه های اطلاعاتی کنونی و سایر سامانه های مرتبط با امکان دسترسی فرادستگاهی با هدف نهایی پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی می باشد و در مفاد آن، وظایف و تکالیف مشخصی در زمینه های مختلف برای نهادها، دستگاه ها و بخش های مختلف از جمله نظام بانکی کشور احصاء شده است که امید است با همکاری و اهتمام شبکه بانکی کشور، فرآیندهای مرتبط با اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات و وصول مطالبات غیرجاری از طریق عملیاتی شدن کامل سامانه های موضوع آیین نامه، تسهیل گردد.

مهمترین تکالیف در نظر گرفته شده در آیین نامه یاد شده برای مؤسسات اعتباری به شرح زیر است:

- بر اساس تبصره ذیل ماده (۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه نسبت به تهیه، تکمیل و یکپارچه سازی اطلاعات موجود خود در خصوص اشخاص مرتبط و ذی نفعان واحد و تشکیل بانک اطلاعاتی در این خصوص اقدام نموده و پس از راه اندازی سامانه شناسایی روابط اشخاص، پیش از اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، نسبت به استعلام روابط اشخاص از سامانه مذکور اقدام نمایند. استعلام از سامانه موضوع این ماده نافی مسئولیت مؤسسات اعتباری در جهت شناسایی اشخاص مرتبط و ذی نفعان واحد از سایر روش های مقتضی نخواهد بود.
- بر اساس ماده (۱۷) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پیش از اعطای هرگونه تسهیلات یا ایجاد تعهدات، حسب مورد مطابق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی نسبت به استعلام گزارش اعتباری از سامانه

ملی اعتبارسنجی یا گزارش رتبه‌بندی اعتباری از شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام و مطابق ضوابط مذکور تصمیم‌گیری نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل ماده (۲۳) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف شش ماه پس از ایجاد امکانات موضوع ماده (۱۹) این مصوبه، نسبت به ارسال سیستمی و برخط درخواست تنظیم اسناد مربوط به اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات و مدارک مورد نیاز و درخواست آزادسازی، فک رهن، فسخ و اقاله اسناد مربوط به اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات به دفاتر اسناد رسمی از بستر سامانه ثبت الکترونیک اسناد رسمی اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۵ ذیل ماده (۲۹) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از ایجاد امکانات موضوع این ماده و سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات صرفاً صورت‌حساب‌هایی را مورد پذیرش قرار دهند که علاوه بر دارا بودن شرایط مندرج در سایر قوانین و مقررات، حسب مورد صحت ثبت اولیه معاملات آن یا تأیید نهایی آن‌ها از سامانه مذکور استعلام شده باشد.

➤ بر اساس ماده (۳۲) آیین‌نامه، تسهیلات مبتنی بر عقد خرید دین و تسهیلات ریالی خرد مشمول ماده (۲۹) این مصوبه نخواهند بود و مؤسسات اعتباری موظفند ظرف هجده ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه، تسهیلات ریالی خرد خود به اشخاص را صرفاً از طریق کارت‌های اعتباری در چهارچوب عقد مرابحه پرداخت نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۳) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف شش ماه پس از راه‌اندازی سامانه جامع ثبت معاملات، سایر تسهیلات ریالی مبتنی بر عقود مبادله‌ای را که مشمول ماده (۲۸) نمی‌باشد، صرفاً به شبای حساب فروشنده کالا یا خدمت موضوع تسهیلات و با یکی از ابزارهای حواله درون بانکی، حواله ساتنا و پایا و کارت‌های پرداخت فقط با امکان خرید از پایانه فروش پرداخت نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل ماده (۳۵) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند اطلاعات پرداخت و بازپرداخت تسهیلات یا ایجاد تعهدات را به صورت سیستمی و برخط برای سامانه موضوع این ماده (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۶) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در فرآیند اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، اطلاعات مورد نیاز را از سامانه‌های موضوع ماده (۲) این مصوبه و شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری استعلام نموده و پس از بررسی نتایج استعلام‌ها و ارسال طرح توجیه فنی، مالی و اقتصادی تأییدشده توسط مؤسسات اعتباری مذکور، قراردادهای تسهیلات و تعهدات بانکی موضوع ماده (۴۴) این مصوبه، گزارش‌های کارشناسی موضوع ماده (۴۳) این مصوبه و مصوبات ارکان اعتباری تصمیم‌گیرنده در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات

برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، نسبت به درخواست شناسه یکتا از سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پیش از اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات به اشخاص، نسبت به اخذ رضایت نامه کتبی از آنان مبنی بر اجازه به مؤسسه اعتباری و بانک مرکزی، دستگاه متولی و شرکت های رتبه بندی اعتباری جهت دسترسی به اطلاعات اشخاص و استعلام آن از دستگاه های اجرایی و سایر مراجع ذی ربط اقدام نموده و یک نسخه از آن را برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل بند الف ماده (۴۱) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، نسبت به ارایه سیستمی و بر خط درخواست ترهین، رفع ترهین و استعلام سیستمی و بر خط مندرجات، سوابق و وضعیت ترهین اوراق بهادار مذکور مطابق ضوابط اجرایی که ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ می شود، اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۲ ذیل ماده (۴۲) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) و برقراری ارتباط آن با شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، نسبت به ارایه سیستمی و بر خط درخواست ترهین، رفع ترهین و استعلام سیستمی و بر خط مندرجات، سوابق و وضعیت ترهین اوراق بهادار پذیرفته شده در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۳) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) یک نسخه از گزارش های کارشناسی را که به منظور ارزش گذاری وثایق و اموال یا میزان پیشرفت پروژه ها و طرح های موضوع تسهیلات از مراجع مربوط نظیر کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه اخذ گردیده است، برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۴) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، قراردادهای تسهیلات و تعهدات متحدالشکل مطابق ضوابط ابلاغی شورای پول و اعتبار را به صورت سیستمی و بر خط و همچنین نسخه فیزیکی قراردادها را برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۵) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه، پیش از انعقاد قرارداد ضمانت با استفاده از سفته، گواهی کسر از حقوق یا چک در اعطای تسهیلات یا

ایجاد تعهدات، حسب مورد نسبت به ثبت اطلاعات متقاضی، ضامن و مندرجات سفته، گواهی کسر از حقوق و مندرجات چک در سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۶) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه، نسبت به ارسال تمامی قراردادهای ضمانتی مربوط به تسهیلات تسویه نشده، برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، اقدام نمایند.

➤ بر اساس بند «الف» ذیل ماده (۴۷) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند امکان دسترسی سازمان امور مالیاتی را به اطلاعات جمع گردش و مانده سالانه انواع حسابهای بانکی، سپرده ها و سود آنها فراهم نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، جهت اخذ تأمین مطابق ماده (۶) آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) موضوع تصویب نامه شماره ۸۸۶۲۰ مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۲ و اصلاحات بعدی آن و دستورالعملهای اجرایی عقود، موظفند پس از راه اندازی سامانه تعهدات رسمی، ضمانتها و اموال مقید شده، پیش از انعقاد قرارداد ضمانت نسبت به استعلام سیستمی و برخط مجموع تعهدات ضامن (که ناشی از قراردادهای ضمانت منعقد شده است) و اموال مقید شده وی، از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و اطلاعات موضوع ماده (۴۷) این مصوبه از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) از سازمان امور مالیاتی کشور اقدام نموده و متناسب با وضعیت و توانایی مالی وی، نسبت به اخذ تأمین از متقاضیان تسهیلات با ضمانت وی اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۱ ذیل ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اخذ تأمین با استفاده از ضمانت نسبت به استعلام سیستمی وضعیت اعتباری ضامن از سامانه ملی اعتبارسنجی از طریق سامانه تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۲ ذیل ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند متناسب با نتایج حاصل از اعتبارسنجی یا رتبه بندی اعتباری متقاضی (در چهارچوب ضوابط اجرایی ابلاغی توسط بانک مرکزی) نسبت به اخذ تأمین اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۵۱) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات مطابق ضوابط اجرایی ماده (۱۷) این مصوبه، نسبت به استعلام گزارش اعتباری اشخاص از سامانه ملی اعتبارسنجی یا گزارش رتبه بندی اعتباری اشخاص از شرکتهای رتبه بندی اعتباری از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام و جهت به روز رسانی وضعیت طبقه بندی بدهی آنان مطابق آیین نامه طبقه بندی داراییهای مؤسسات اعتباری (مصوب شورای پول و اعتبار) اقدام نمایند.

در پایان خاطرنشان می‌سازد، اجرای برخی وظایف و تکالیف مقرر در مصوبه مورد بحث، مستلزم آماده‌سازی، بروزرسانی و یا عملیاتی شدن زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سامانه‌های اطلاعاتی مربوط توسط نهادهای متولی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد که بدیهی است با تدارک و آماده شدن موارد مذکور از سوی ادارات ذی‌مدخل، مراتب به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی خواهد گردید. لذا خواهشمند است در صورت هرگونه ابهام یا سؤال در رابطه با موضوعات و مسائل مربوط به زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سامانه‌های اطلاعاتی مورد اشاره در مفاد آیین‌نامه یادشده فوق، مراتب از طریق حوزه‌های مربوط در این بانک مورد استعلام و پیگیری واقع گردد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه‌ای از «آیین‌نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» (موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۷۶۸۱۸/ت/۵۶۱۷۳ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی)، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و علاوه بر تمهید مقدمات اجرای مفاد آیین‌نامه مذکور، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

نموده که اگرچه استعلام موضوعی و برخط از دادگاه کیفری عالی قضایی، قابل توجه است، ولی در حلقه‌های امنیتی و هواری تدهیل و معنی و احوال مثبت شده اشخاص، و از آن جهت استعلامی از طریق رسانه‌های مکتوب، از اطلاعات تدهیل و معنی و احوال مثبت شده اشخاص، و از آن جهت استعلامی و سایر اطلاعات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

چ- استعلامی جامع تهیه استعلامات

ماده ۲۹- سازمان امور قضایی، که بهر دو تابع است، طرف استعلامی و تدهیل و معنی و احوال مثبت شده اشخاص، و از آن جهت استعلامی و سایر اطلاعات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

استعلامی جامع تهیه استعلامات، و بهر حال، موضوعات کیفری در اشخاص کیفری است، و اینها به جهت استعلامی است.

استعلامی جامع تهیه استعلامات

[illegible]

تہذیب و تمدن کے لیے ایک نیا دور کا آغاز ہو رہا ہے۔ اس کے لیے ہمیں اپنی تعلیم اور تہذیب کو نیا بنانا پڑے گا۔

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

ملف ۴۲- تصدیقات منتهی بر صفت عورت نری و قسریات زبانی صورت عاصی سده (۱۹۹۰) این
مضمون خواست ویت و تمام سلسله گفتگو بر مبنای قانون مجده که در تاریخ فروردین این محرم است
زبان خود خود به انضمام را سرافرازی شریف کارشما را تقاضای در چهارچوب خاصه برآمده است
بدین

فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات فرهنگی و اجتماعی، بهار ۱۳۹۵، شماره ۱۵، ۱۰۵-۱۱۵

هائیکو ۳۳- در مساحت انتخابی، میدانهای قطره‌ای و دو وسیله از رنگهای مختلف، مانند چشمت، کبریت، مساحت
بازو، تصویرهای رنگی، چشمت، دو قطره میدانهای را که همگی در سال ۱۳۳۲ هجری قمری در مساحت
مساب قرار داشتند. کلاً با تعداد موزون در انتخاب و با رنگی که در انتخابی در سال ۱۳۳۲ هجری قمری در مساحت
بازو و کبریت، چشمت، در انتخاب قرار داشتند. در انتخابی در سال ۱۳۳۲ هجری قمری در مساحت

۳- بخشنامه شماره ۹۸/۴۶۰۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۷؛ ابلاغ اهم تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه سال

۱۳۹۸ کل کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

باسلام؛

احتراماً؛ بدین وسیله اهم تکالیف شبکه بانکی کشور مقرر در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور به شرح زیر جهت استحضار و صدور دستور مقتضی اعلام می‌گردد:

➤ **بند (ط) تبصره (۱) - اصل قرارداد شرکت‌های اکتشاف و تولید داخلی تأیید صلاحیت شده با شرکت ملی نفت ایران** برای توسعه میادین و تولید نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی و اصل قرارداد خرید نفت شرکت ملی نفت ایران از این شرکت‌ها و عواید حاصل از قراردادهای موصوف به عنوان وثیقه و تضمین بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی شرکت‌های مذکور از بانک‌ها قابل پذیرش است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های عامل سازوکار و تسهیلات لازم برای اجرای این بند را فراهم می‌کنند. این حکم طرح‌های پالایشگاهی و پتروشیمی جدید را نیز که در مرحله اخذ تامین مالی خارجی (فاینانس) هستند، شامل می‌شود.

➤ **بند (الف) تبصره (۴) - به بانک‌های عامل اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۸ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی-ریالی به موارد زیر اقدام کنند:**

۱- سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های توسعه‌ای بالادستی نفت و گاز با اولویت میادین مشترک و جمع‌آوری گازهای همراه در راستای افزایش ضریب بازیافت مخازن و احیای چاه‌های قدیمی دارای ذخایر نفتی درجا بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و تولیدی از آن‌ها؛
۲- طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی سازمان‌های توسعه‌ای بخش صنعت و معدن با مشارکت حداقل پنج‌ه‌ای و یک درصدی (۵۱٪) بخش خصوصی و تعاونی با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته براساس مزیت‌های منطقه‌ای؛

۳- سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های صنایع تکمیلی و تبدیلی چغندر قند.

➤ **بند (ب) تبصره (۴) - به بانک‌های عامل اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۸ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی-ریالی به سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها برای طرح‌های توسعه‌ای سازمان‌های توسعه‌ای و نیز انواع مختلف حمل و نقل درون و برون شهری و همچنین حمل و نقل دریایی بدون انتقال مالکیت و با معرفی سازمان‌های توسعه‌ای و وزارت راه و شهرسازی و تضمین سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط این وزارتخانه و یا وزارت کشور با تضمین سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در قبال اخذ حق دسترسی یا فروش خدمات به استفاده‌کنندگان تا استهلاك اصل سرمایه و سود آن اقدام کنند.**

➤ **بند (ج) تبصره (۶) - سازمان امور مالیاتی مکلف است در سال ۱۳۹۸ با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی موضوع ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به تعیین تکلیف مطالبات تا پایان سال ۱۳۹۷ مالیات دولت از**

اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام کرده و حداقل سی درصد (۳۰٪) این مطالبات را وصول و به ردیف درآمدی ۱۱۰۱۱۳ جدول شماره (۵) این قانون واریز کند. بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری در صورت عدم رعایت تکالیف فوق و سایر تکالیف مقرر در ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و آیین نامه اجرایی آن علاوه بر جریمه‌های مزبور در قانون مالیاتهای مستقیم مشمول جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) حجم سپرده‌های اشخاص نزد بانک و مؤسسه مالی اعتباری در هر سال می‌شوند. این جریمه‌ها از طریق مقررات قانون مزبور قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

➤ بند (ح) تبصره (۱۲) -

۱- دستگاه‌های مشمول ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه مجاز به دریافت سود از حساب‌های بانکی (حساب جاری، پشتیبان، سپرده‌گذاری کوتاه مدت، بلندمدت) مفتوح در بانک‌های دولتی و غیردولتی نیستند. در اجرای این حکم بانک‌های دولتی و غیردولتی نیز مجاز به پرداخت سود به حساب دستگاه‌های اجرائی که فاقد قوانین و مقررات برای دریافت سود هستند، نمی‌باشند. بانکها، شرکت‌های بیمه دولتی، سازمان بورس و اوراق بهادار، صندوق‌ها، دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و دستگاه‌های مأذون از مقام معظم رهبری و هر یک از دستگاه‌های اجرائی که در قوانین و مقررات و یا اساسنامه مجاز به دریافت سود می‌باشند، از شمول این حکم مستثنی هستند.

۲- از ابتدای سال ۱۳۹۸ سود دریافتی ناشی از سپرده‌های دارای مجوز دستگاه‌های مشمول به استثنای بانکها، بیمه‌ها، سازمان بورس و اوراق بهادار، صندوق‌ها، نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه‌های مأذون از مقام معظم رهبری به عنوان درآمد اختصاصی آن دستگاه محسوب و به حساب متمرکز خزانه وجوه درآمد اختصاصی واریز می‌شود و به صورت صددرصد (۱۰۰٪) دریافت و مطابق قوانین و مقررات مربوطه پرداخت می‌شود. هرگونه اقدام مغایر این حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود. دیوان محاسبات کشور موظف است عملکرد این بند را هر شش ماه یک بار تهیه و به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ارائه کند.

➤ بند (و) تبصره (۱۶) - حسب تهاتر و تسویه بخشی از بدهی اشخاص حقیقی و حقوقی به تضمین دولت به بانک‌های صادرات ایران، تجارت و ملت از محل واگذاری دارایی‌های غیرنقدی دولت که قبلاً تسویه شده است، بانک‌های فوق‌الذکر موظفند در صورتی که اصل و سود تا سررسید قرارداد تسهیلات اولیه توسط گیرنده تسهیلات به صورت یک‌باره (دفعتاً واحده) تسویه شود، نسبت به فک رهن، آزادسازی وثایق، خروج از فهرست مشتریان بدحساب و اقدام برای رفع ممنوع‌الخروجی ذی‌نفعان هریک از طرف‌های درگیر در استفاده از تسهیلات مزبور اقدام کنند. منابع حاصل شده از اجرای این بند در ردیف درآمدهای شماره ۳۱۰۶۰۲ با عنوان «منابع حاصل از برگشتی از محل تسهیلات اعطایی (وجوه اداره شده)» واریز می‌شود.

➤ بند (ح) تبصره (۱۶) - به منظور افزایش شفافیت تراکنش‌های بانکی، مبارزه با پولشویی و جلوگیری از فرار مالیاتی: ۱- بانک مرکزی مجاز است ظرف مدت یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون حساب‌های بانکی اشخاص حقیقی فاقد شماره ملی و افراد حقوقی فاقد شناسه ملی را مسدود کند.

۲- کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری موظفند بر اساس درخواست سازمان امور مالیاتی فهرست حساب‌های بانکی و اطلاعات مربوط به کلیه تراکنش‌های بانکی (درون بانکی و بین بانکی) مؤدیان را به صورت ماهانه در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند.

۳- بانک مرکزی با تصویب شورای پول و اعتبار، برای شفافیت تراکنش‌های بانکی به صورت یکسان یا متناسب با سطح فعالیت اشخاص حقیقی از نظر عملکرد مالی حد آستانه‌ای (سقفی) را تعیین کند و انتقال وجه با مبلغ بالاتر از حد آستانه (سقف) را برای اشخاص حقیقی از طریق کلیه تراکنش‌های بانکی (درون بانکی و بین بانکی) و سایر ابزارهای پرداخت، مشروط به درج (بابت) و در صورت نیاز به ارائه اسناد مثبت کند. اشخاص حقیقی که از حساب بانکی خود استفاده تجاری می‌کنند می‌توانند با دریافت شناسه (کد) اقتصادی و اتصال حساب بانکی خود به شناسه (کد) اقتصادی، از شمول مفاد این جزء مستثنی شوند.

➤ **بند (الف) تبصره (۲۰) -** در اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، تمامی دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله بانک‌ها و شرکت‌های دولتی، مکلفند در سال ۱۳۹۸ نسبت به تکمیل و استقرار کامل سامانه (سیستم) حسابداری قیمت تمام شده اقدام کنند.

خواهشمند است دستور فرمایند ضمن تمهید مقدمات اجرای موارد مطروحه، مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۴- بخشنامه شماره ۹۸/۹۳۶۷۴ مورخ ۱۳۹۸/۰۳/۲۳؛ تعویق اجرای برخی از مواد دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات

اعتباری برای صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ «دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری» پس از تصویب در یک‌هزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۱ شورای محترم پول و اعتبار طی بخشنامه شماره ۹۷/۹۶۷۷۸ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. چنانچه قبلاً نیز اعلام شد، تدوین دستورالعمل مذکور با هدف استفاده صحیح از مبنای روش تعهدی، شناسایی صحیح درآمدها و منطبق با قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و در چارچوب عقود اسلامی که نهایتاً از مدیریت سود، هموارسازی سود، انتقال درآمدهای آتی به سال جاری و بالعکس، شناسایی سودهای موهوم و نهایتاً آرایه اطلاعات غیر واقعی به ذی‌نفعان و گمراه نمودن آن‌ها از عملکرد واقعی مؤسسات اعتباری جلوگیری نماید، انجام پذیرفت.

متعاقب ابلاغ بخشنامه یادشده، درخواست‌های متعددی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی واصل گردید که متضمن تقاضای مهلت بیشتر برای تمهید مقدمات اجرای دستورالعمل در شبکه بانکی و عدم امکان تنظیم صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ بر مبنای دستورالعمل مزبور بود. بدین لحاظ و در راستای مساعدت و همراهی با شبکه بانکی کشور، مراتب به شورای محترم پول و اعتبار گزارش شد که متعاقباً آن شورا نیز در یک‌هزار و دویست و هفتاد و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۷ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم نمود:

«شورای پول و اعتبار با تعویق اجرای مواد (۸)، (۱۱) و (۲۲) دستورالعمل شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری مصوب

یک‌هزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۱، برای صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ موافقت نمود.

شورای پول و اعتبار بر لزوم عدم شناسایی درآمد مطالبات مشکوک‌الوصول در صورت‌های مالی سال ۱۳۹۷ تأکید

نمود و مقرر داشت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی باید ضمن تمهید الزامات اجرای دستورالعمل مذکور،

درآمدهای خود برای سال ۱۳۹۸ و بعد از آن را در چارچوب مفاد دستورالعمل یادشده شناسایی نمایند.»

قطع نظر از مراتب پیش گفته، بر لزوم توجه و اهتمام لازم به موارد ذیل تأکید می‌نماید:

❖ به موجب اصول و استانداردهای حسابداری بر مبنای روش تعهدی، همچنان شناسایی درآمد منوط به تحقق

معیارهای ذیل می‌باشد:

- جریان منافع اقتصادی مرتبط با قرارداد، به درون واحد تجاری محتمل باشد.
 - مبلغ درآمد عملیاتی را بتوان به گونه‌ای اتکاپذیر اندازه‌گیری نمود.
 - ❖ لازم است در شناسایی انواع درآمدها و هزینه‌ها اصل احتیاط مبنای عمل قرار گیرد و در موارد وجود تردید و ابهام با اهمیت در تحقق درآمد، با هدف جلوگیری از شناسایی سودهای موهوم، شناسایی درآمد موقوف به رفع ابهام مزبور شود.
 - ❖ به دلیل وجود تردید و ابهام با اهمیت در خصوص وصول مطالباتی که بر اساس ضوابط مقرر در دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری به طبقه مشکوک‌الوصول منتقل می‌شوند، شناسایی درآمد این قبیل مطالبات متوقف گردد.
 - ❖ قضاوت حرفه‌ای متولیان در زمینه نحوه شناسایی درآمد بسیار حائز اهمیت بوده و با توجه به معیارهای اساسی تعیین شده در این رابطه، نسبت به شناسایی سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین اقدام گردد. شایان ذکر است، قضاوت حرفه‌ای باید با در نظر گرفتن شرایط درونی و بیرونی حاکم بر رویداد مالی و با توجه به مجموعه عوامل تأثیرگذار و استدلال‌های موجود در رابطه با شناسایی یا عدم شناسایی درآمد و میزان آن انجام شود.
 - ❖ با عنایت به ماهیت عقود مشارکتی که مبتنی بر رابطه شراکت میان بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی با مشتری است، رعایت مفاد ضوابط اجرایی ناظر بر قراردادهای مذکور الزامی می‌باشد.
- در خاتمه خواهشمند است ضمن ابلاغ مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی و نظارت بر حسن اجرای آن، دستور فرمایند تمهیدات لازم و زیرساخت‌های اطلاعاتی مورد نیاز برای اجرای دستورالعمل مذکور به نحوی که امکان تنظیم صورت‌های مالی سال ۱۳۹۸ بر مبنای دستورالعمل یاد شده فراهم شود، اتخاذ گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۵- بخشنامه شماره ۹۸/۱۳۳۳۱۰ مورخ ۹۸/۴/۲۳؛ ابلاغیه وزارت امور اقتصادی و دارایی به کلیه دستگاه‌های اجرایی، موضوع تکالیف دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خصوص حساب‌ها و دریافت‌ها و پرداخت‌های دستگاه‌های اجرایی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران – ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر رونوشت ابلاغیه شماره ۵۵/۲۳۲۹۵ مورخ ۱۳۹۸/۲/۲۸ معاون محترم نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور وزارت امور اقتصادی و دارایی به کلیه دستگاه‌های اجرایی، موضوع تکالیف دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از جمله دستگاه‌های اجرایی مذکور در بخشنامه فوق‌الذکر در خصوص افتتاح کلیه حساب‌های ریالی خود (درآمدی و هزینه‌ای) در رابطه با آن بخش از منابع خود که از محل منابع عمومی یا کمک‌های مردمی تأمین می‌شود صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های خود فقط از طریق حساب‌های افتتاح شده نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت استحضار و صدور دستور اقدامات مقتضی ارسال می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایند، مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به قید تسریع به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت لازم معمول گردد. در خاتمه خاطر نشان می‌گردد، به منظور تسهیل و تسریع در مکاتبات فی‌مابین، در صورت وجود هرگونه پرسش و یا نظری در این خصوص مقتضی است دستور فرمایند مراتب به مدیریت کل محترم ریالی و نشر بانک مرکزی منعکس شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

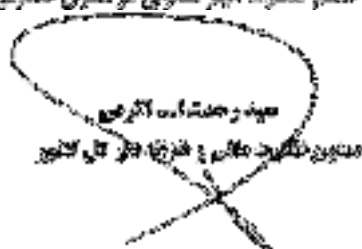
بسم الله الرحمن الرحيم

بخشنامه به کلیه دستگاه‌های اجرایی

تاریخ: ...

بر اساس اصل ۱۱۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بنا به پیشنهاد هیئت مدیره ۱۳۹۸ سال ۱۳۹۸ کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و ماده ۲۹ قانون برنامه پنجم توسعه، توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را در اولویت قرار دهند و در زمینه‌های مختلف با همکاری و مشارکت بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند. همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در زمینه‌های مختلف، با بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند. همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در زمینه‌های مختلف، با بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند.

در این راستا، کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در زمینه‌های مختلف، با بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند. همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در زمینه‌های مختلف، با بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند.

این بخشنامه در تاریخ ۱۳۹۸/۰۵/۰۵ صادر شد و به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ گردید. کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند در زمینه‌های مختلف، با بخش خصوصی و بخش دولتی، اقدامات لازم را برای تحقق اهداف تعیین شده در برنامه‌های توسعه‌ای و بودجه‌ای دولت و دستگاه‌های اجرایی انجام دهند.

۶- بخشنامه شماره ۹۸/۱۵۸۷۱۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۱۰؛ بخشنامه متضمن ابلاغ رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال

ماده (۱۹) آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری به همراه نسخه اصلاحی آیین نامه مذکور

مدیران عامل محترم بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان طور که مستحضرنند؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۴ با رویکرد تسریع و تسهیل وصول مطالبات غیرجاری بانک ها و همچنین اتخاذ تمهیدات لازم به منظور جلوگیری از افزایش حجم مطالبات غیرجاری، اقدام به بازنگری آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری (ارزی و ریالی) نمود و متعاقباً اصلاحیه آیین نامه مذکور را پس از تصویب در یک هزار و دویست و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۶/۱۰ شورای پول و اعتبار، به شبکه بانکی کشور ابلاغ نمود. به موجب ماده (۱۹) آیین نامه مورد اشاره؛ «مؤسسه اعتباری موظف است به منظور کاهش مطالبات غیرجاری، از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای منعقد نمایند که مشتری، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهد که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی قابل برداشت هر یک از حساب های انفرادی مشتری و یا ضامنین (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می نماید.»

اکنون بدین وسیله تصویر دادنامه شماره ۶۴ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که اخیراً و در پی اقامه دعوی از سوی دیوان محاسبات کشور توسط مرجع قضایی یاد شده اصدار یافته و به موجب آن، ماده (۱۹) آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری (ارزی و ریالی) موضوع بخشنامه شماره ۹۴/۱۸۱۸۴۷ مورخ ۱۳۹۴/۷/۷ از جهت تجویز مسؤولیت ضامن در بازپرداخت مطالبات غیرمستقیم ناشی از تسهیلات اعطایی ابطال گردیده است، در اجرای مواد (۹۵)، (۱۰۷)، (۱۰۸) و (۱۱۸) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری جهت اقدام مقتضی و اجرا با هماهنگی ادارات یا واحدهای حقوقی آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ایفاد می گردد. بر این اساس با عنایت به پیشینه حقوقی موضوع و تفصیل پیش گفته، ماده (۱۹) آیین نامه اخیرالذکر با لحاظ مفاد دادنامه شماره ۶۴ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، به شرح زیر اصلاح می گردد:

«مؤسسه اعتباری موظف است به منظور کاهش مطالبات غیرجاری، قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه‌ای منعقد نماید که مشتری، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهند که هرگونه مطالبات مستقیم خود را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی قابل برداشت هر یک از حسابهای انفرادی مشتری و یا ضامنین (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می‌نمایند.»

در پایان ضمن ارسال نسخه اصلاحی آیین‌نامه یاد شده و نیز اشاره به این مهم که هرگونه اختلاف و مسائل ترافعی در این خصوص تا قبل از صدور رأی مورد اشاره از سوی دیوان عدالت اداری، علی‌القاعده تابع عموماً حقوقی و تشریفات قانونی مربوط از جمله مفاد «قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری» می‌باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۱۴۹۱۵۳/۹۶ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق و مؤثر به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

تاریخ دادنامه: ۲۰/۱/۱۳۹۸

شماره دادنامه: ۶۴

شماره پرونده: ۹۶/۱۱۹۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: دیوان محاسبات کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۹ بخشنامه شماره ۱۸۴۸۴۷/۹۴ - ۷/۷/۱۳۹۴ مدیریت کل مقررات،

مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

گردش کار: معاون حقوقی مجلس و تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب شکایتنامه شماره

۱۰۸۳/۲۰۰۰۰ - ۲۲/۷/۱۳۹۶ اعلام کرده است که:

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای بهرامی ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری؛ سلام علیکم،

احتراماً، در خصوص آیین نامه وصول مطالبات غیرتجاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) موضوع بخشنامه شماره

۷/۷/۱۳۹۴ - ۱۸۴۸۴۷/۹۴ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مزید استحضار می‌رساند:

۱- مطابق ماده ۱۴ آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی

و ارزی) مصوب سال ۱۳۸۸ هیأت وزیران با اصلاحات بعدی، مؤسسات اعتباری موظفند به منظور کاهش مطالبات معوق

و افزایش امکان وصول اقساط، از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه‌ای منعقد

نمایند که مشتری، افراد تحت تکفل وی، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه

اعتباری اختیار دهد که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم را پس از سررسید و در صورت عدم

پرداخت، از موجودی هر یک از حسابها (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری و یا سایر مؤسسات

اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. در صورتی

که وجوه به صورت ارزی باشد، مؤسسه اعتباری آن را برداشت و به نرخ روز محاسبه می‌نماید. مشتری، افراد تحت

تکفل وی، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را

از خود سلب می‌نماید. مؤسسات اعتباری موظفند در صورت تعویق مطالبات، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند و

بانک مرکزی بلافاصله دستور لازم را به مؤسسات اعتباری مربوط اعلام می‌نماید. مؤسسات اعتباری موظفند پس از

دستور بانک مرکزی نسبت به انسداد حسابهای بدهکار و برداشت از آنها به میزان بدهی مشتری و واریز به مؤسسه

اعتباری ذی نفع اقدام نمایند. اقدام مؤسسه اعتباری ذی نفع می تواند قبل و یا بعد از سیاستهای تشویقی موضوع ماده ۱۵ صورت گیرد.

۲- ماده ۱۴ آیین نامه مذکور طی دادنامه شماره ۱۲۸۵ - ۴/۱۲/۱۳۹۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شرح ذیل ابطال گردیده است: «به موجب ماده ۱ قانون تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجراء طرحهای تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانکها مصوب سال ۱۳۸۶ مقرر شده است که به منظور تسریع، تسهیل و تقویت سرمایه گذاری در طرحهای تولیدی (اعم از کالا یا خدمات) دریافت وثیقه خارج از ارزش دارایی و عواید آتی طرح از گیرندگان تسهیلات که توان مجری و توجیه اقتصادی، فنی و ملی قابل ترهین طرح آنها به تأیید بانک می رسد توسط بانکهای عامل ممنوع است و مطابق ماده ۵ قانون یادشده نیز دولت مکلف شده است ترتیبی اتخاذ کند که ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب قانون با ایجاد و به کارگیری نهادهای جدید مالی از قبیل بانک جامع اطلاعات، رتبه بندی و اعتبارسنجی مشتریان گروههای مشاور مالی و سرمایه گذاری غیردولتی ساماندهی مطالبات معوق مؤسسات تضمین اعتبار زمینه تسهیل و تسریع اعطاء تسهیلات بانکی را فراهم نماید، نظر به مراتب مذکور حکم مقرر در ماده ۱۴ آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) که ناظر بر چگونگی اخذ تضمین و یا بازپرداخت تسهیلات اعطایی به مشتری است ارتباطی با مقوله ساماندهی مطالبات معوق مصرح در ماده ۵ قانون یادشده ندارد ضمن اینکه اخذ تضمین از افراد تحت تکفل مشتری با حکم مقرر در ماده ۱ قانون یادشده مغایرت دارد از طرفی اطلاق سلب دادخواهی از اشخاص موضوع ماده ۱۴ آیین نامه مورد اعتراض در مواردی که اشخاص مذکور حق دادخواهی خود را ساقط نکرده باشند از حدود اختیارات هیأت وزیران خارج است و ماده ۱۴ آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ابطال می شود.

۳- مدیرکل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران علیرغم ابطال ماده ۱۴ آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب سال ۱۳۸۸ هیأت وزیران توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وفق ماده ۱۹ آیین نامه وصول مطالبات غیرتجاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) موضوع بخشنامه شماره ۱۸۷۸۴۷/۹۴ - ۷/۷/۱۳۹۴ با تغییر نسبتاً محدود مجدداً مفاد ماده ۱۴ آیین نامه مذکور را احیاء نموده است. بنا به مراتب مفاد ماده (۱۹) آیین نامه وصول مطالبات غیرتجاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) موضوع بخشنامه شماره ۱۸۷۸۴۷/۹۴ - ۷/۷/۱۳۹۴ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر موظف نمودن مؤسسات اعتباری به منظور کاهش مطالبات معوق و افزایش امکان

وصول اقساط، از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای منعقد نمایند که مشتری، افراد تحت تکفل وی، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهد که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی هر یک از حسابها (ریالی و ارزی) اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری و یا سایر مؤسسات اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می نماید به لحاظ وحدت موضوع و تشابه مفاد آیین نامه موصوف با ماده ۱۴ آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب سال ۱۳۸۸ هیأت وزیران به شرح مندرج در دادنامه ۱۲۸۵ - ۴/۱۲/۱۳۹۴ اخیرالذکر، در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال ماده ۱۹ آیین نامه وصول مطالبات غیرتجاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) موضوع بخشنامه شماره ۱۸۷۸۴۷/۹۴ - ۷/۷/۱۳۹۴ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مورد استدعاست .

متن مقررہ مورد اعتراض به شرح زیر است:

.....۱

.....۲

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری موظف است به منظور کاهش مطالبات غیرجاری، از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای منعقد نمایند که مشتری، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهد که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی قابل برداشت هر یک از حسابهای انفرادی مشتری و یا ضامنین (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می نماید.

تبصره - مؤسسه اعتباری موظف است معادل ریال موجودی حسابهای ارزی مشتری، ضامن و یا ضامنین را با استفاده از نرخ ارز روزانه اعلامی در پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی محاسبه نماید.

در پاسخ به شکایت مذکور، اداره دعاوی حقوقی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به موجب لایحه شماره

۳۸۴۱۴۳ / - ۲۸/۱۱/۱۳۹۶ توضیح داده است که:

رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام، احتراماً عطف به پرونده شماره ۹۶۰۹۹۹۸۰۹۰۵۸۰۱۰۱۸ (کلاس ۹۶/۱۱۸۹) موضوع دادخواست دیوان محاسبات کشور به طرفیت این بانک به خواسته ابطال ماده ۱۹ آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری موضوع بخشنامه شماره ۱۸۷۸۴۷/۹۴ - ۷/۷/۱۳۹۴ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی این بانک، مراتب ذیل را به استحضار می‌رساند:

۱- مطابق تبصره ماده ۸۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، به استثناء ذی نفع بودن درخواست کننده و پرداخت هزینه دادرسی، سایر مقررات مربوط به تنظیم، ارسال و ثبت دادخواست، در درخواست ابطال مصوبه نیز جاری است. در صورتی که خواسته فوق در برگه مخصوص دادخواست تنظیم نشده و بر این اساس مشمول بند ۳ ماده ۸۱ قانون مذکور می‌باشد.

۲- آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) توسط هیأت وزیران تصویب و ماده ۱۴ آن در تاریخ ۴/۱۲/۱۳۹۴ ابطال گردیده، در حالی که مرجع تصویب آیین نامه مورد اعتراض، بانک مرکزی (شورای پول و اعتبار) می‌باشد و تاریخ تصویب آن ۱۰/۶/۱۳۹۴ (پیش از ابطال مقرر فوق الذکر) است. لذا برخلاف خواسته خواهان، اساساً اعمال ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری در این پرونده موضوعیت ندارد.

۳- آیین نامه مورد اعتراض به استناد اختیار و صلاحیت بانک مرکزی مصرح در بند «ب» ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور تدوین و تصویب گردیده، در حالی که مبنای تصویب آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) هیأت وزیران، قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی می‌باشد. بدیهی است این بانک به موجب بند «ب» ماده ۱۱ و بند ۷ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور اختیار دخالت در امور بانکها و تعیین شرایط معاملات مربوط به پرداخت تسهیلات توسط بانکها را دارد.

۴- برخلاف ادعای مطروحه از سوی دیوان محاسبات کشور، شورای پول و اعتبار در بازنگری و تصویب آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری، عبارتی تحت عنوان «اخذ تضمین از افراد تحت تکفل مشتری» در هیچ بخشی از مفاد آیین نامه یادشده به کار نبرده و درج شرط «اعطای اختیار به طور غیرقابل رجوع» در خصوص مشتری و ضامنین (طرفین اصلی قرارداد) با هیچ یک از اصول و مبانی حقوقی مغایر نمی‌باشد.

۵ - در خصوص سلب حق دادخواهی ذکر این نکته ضروری است که این حق به موجب آیین نامه سلب نمی‌شود بلکه به موجب مقرره مورد اعتراض، بانکها و مؤسسات اعتباری در قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی این شرط را درج می‌کنند. همان گونه که در دادنامه شماره ۱۲۸۵ - ۴/۱۲/۱۳۹۴ هیأت عمومی آن دیوان تصریح گردیده، سلب حق

دادخواهی از اشخاص در مواردی که اشخاص مذکور حق دادخواهی خود را ساقط نکرده باشند، از حدود اختیارات هیأت وزیران (دولت) خارج است. در صورتی که در ماده ۱۹ آیین نامه مورد اعتراض تأکید شده که بانکها و مؤسسات اعتباری از تاریخ ابلاغ این آیین نامه باید قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای منعقد نمایند که مشتری و ضامنین طی آن حق اعتراض و طرح دعوا را از خود سلب نمایند. بر اساس این ایراد دیوان محاسبات نیز محکوم به رد می باشد. با عنایت به مراتب فوق و تأکید بر اینکه آیین نامه مورد اعتراض، به موجب اختیارات بانک مرکزی مصرح در قانون پولی و بانکی کشور تدوین و تصویب شده و به شرح فوق، مغایرتی با قوانین و مقررات حاکم ندارد، بنابراین صدور رأی شایسته مبنی بر رد دعوی مطروحه مورد استدعاست.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۸/۱/۲۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

بر مبنای ماده ۱ قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجرای طرح های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانکها مصوب سال ۱۳۸۶ مقرر شده است: « به منظور تسریع، تسهیل و تقویت سرمایه گذاری در طرح های تولیدی (اعم از کالا یا خدمت) دریافت وثیقه خارج از ارزش دارایی و عواید آتی طرح، از گیرندگان تسهیلات که توان مجری و توجیه اقتصادی، فنی و مالی و قابل ترهین طرح آنها به تأیید بانک می رسد، توسط بانکهای عامل ممنوع است... ». به موجب مقرر مقرر شکایت، مؤسسات اعتباری موظف شده اند که قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای تنظیم نمایند که مشتری، ضامن و یا ضامنین وام گیرنده با شرط ضمن عقد به صورت غیر قابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهند که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم (تسهیلات اخذ شده) و غیرمستقیم (سایر بدهیهای تسهیلات گیرنده) را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت از اموال و اسناد آنها برداشت نماید. نظر به اینکه قراردادهای اعطای تسهیلات، دارای مبلغ، مدت و موضوع خاص بوده و ضامن یا ضامنین، ضمانت وام گیرنده را برای مبلغ و موضوع مشخص (مطالبات مستقیم) تقبل می کنند و ضمانت سایر تعهدات (مطالبات غیرمستقیم) تسهیلات گیرنده را متقبل نشده اند، بنابراین عموم ماده ۱۹ آیین نامه وصول مطالبات غیر تجاری مؤسسات اعتباری که تجویز می کند مطالبات غیرمستقیم مؤسسات مالی اعتباری ناظر بر سایر بدهیهای تسهیلات گیرنده از ضامن و یا ضامنین که قبلاً بازپرداخت آن بدهی را (سایر بدهی های تسهیلات گیرنده) تضمین نکرده اند اخذ شود، مغایر با ماده ۱ قانون یادشده است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

آیین نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)

بسمه تعالی

«آیین نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)»

به استناد بند (ب) از ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱ و با هدف کاهش حجم مطالبات غیرجاری و وصول هرچه سریع تر آنها، «آیین نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)» که از این پس به اختصار «آیین نامه» نامیده می شود، تدوین می گردد:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی

تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد؛

۱-۳- مشتریان: اشخاص حقیقی، اشخاص حقوقی، مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره اشخاص حقوقی (تا

زمان تصدی سمت) به طور مستقل و دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی که به واسطه برخورداری از

روابط مالکیتی، مدیریتی، مالی، کنترلی و یا به هر نحو دیگری می توانند مؤسسه اعتباری را در معرض

ریسک قرار دهند، بدین ترتیب که مشکلات یکی از آنها بتواند به دیگری تسری یابد و منجر به عدم

بازپرداخت یا ایفای به موقع تسهیلات و یا تعهدات آنها شود؛

۱-۴- مشتریان خوش حساب: مشتریانی که ظرف دو سال گذشته علی رغم دریافت تسهیلات و یا استفاده از

خدمات بانکی در هیچ یک از مؤسسات اعتباری، بدهی غیرجاری (اعم از ارزی و ریالی) نداشته باشند؛

۱-۵- مطالبات: اعم از مطالبات ریالی از قبیل تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی، بدهی مشتریان

در خصوص اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه های پرداخت شده و بروات ارزی مدت دار پرداخت شده و

پیش پرداخت در خصوص خرید اموال معاملات، اموال خریداری شده در خصوص عقود، کالاهای معاملات

سلف، کار در جریان جعاله و خرید دین و ... ، مطالبات ارزی از قبیل ارز تنخواه صادراتی به شرح تعریف

شده در بند (۱-۶) و تسهیلات ارزی به استثنای بدهی مشتریان بابت تسهیلات دریافتی از محل حساب

ذخیره ارزی، می باشد؛

۱-۶- ارز تنخواه صادراتی: تسهیلات ارزی که به موجب تبصره (۲۹) قانون برنامه اول توسعه اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۶۸ - توسط دولت برای تشویق و حمایت

صادرات کالاهای غیرنفتی و منحصرأً برای واردات اولیه و کمکی و قطعات و لوازم برای تولید و صدور

کالاهای غیرنفتی و همچنین صدور ضمانت‌نامه‌های صادراتی و خدمات خارج از کشور پس از دریافت تضمین مبنی بر برگشت ارز اعطایی با اهداف صادراتی برنامه در اختیار صادرکننده قرار گرفته است. بانک توسعه صادرات ایران به موجب مفاد قوانین برنامه‌های دوم و سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نیز قوانین بودجه از جمله قانون بودجه سال ۱۳۸۶ موظف شده است که این وجوه را وصول و به عنوان سرمایه دولت نزد بانک منظور و از محل آن مجدداً به صادرکنندگان تسهیلات پرداخت نماید؛

۷-۱- مطالبات جاری: مطالبات طبقه‌بندی شده در طبقه جاری بر اساس «دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری» (موضوع بخشنامه شماره م/ب/۲۸۲۳ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۵ بانک مرکزی)؛

۸-۱- مطالبات غیرجاری: مطالبات طبقه‌بندی شده در طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول بر اساس «دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری» (موضوع بخشنامه شماره م/ب/۲۸۲۳ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۵ بانک مرکزی)؛

ماده ۲- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه طبق این آیین‌نامه، برنامه نرم‌افزاری مطالبات خود را به گونه‌ای اصلاح نماید که انتقال مانده آن به مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول به صورت نرم‌افزاری و خودکار انجام شود. ارایه تمامی خدمات و تسهیلات بانکی منوط به ارایه شماره ملی، کدپستی و شناسه ملی اشخاص حقوقی است تا اعمال تصمیمات مقرر در این آیین‌نامه براساس مشخصات یادشده کاملاً به صورت الکترونیکی انجام شود.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به مطالبات جاری و غیرجاری مشتریان (شامل مبلغ و نوع مطالبات) را به صورت مستمر به بانک مرکزی در چارچوب ضوابط ابلاغی از سوی آن بانک ارسال نماید. در صورت تقاضای مؤسسات اعتباری در اجرای ماده (۴) این آیین‌نامه، بانک مرکزی اطلاعات موردنیاز را در اختیار آن‌ها قرار خواهد داد.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از اعطای هرگونه تسهیلات یا ایجاد تعهدات، با استعلام از بانک مرکزی، مانده بدهی اعم از جاری یا غیرجاری مشتریان به شبکه بانکی را برای اتخاذ تصمیم نسبت به تقاضای اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات مدنظر قرار دهد.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری باید سیستمی را در تمامی شعب طراحی نماید که بر مبنای آن امکان جمع‌آوری اطلاعات (شامل مطالبات جاری و غیرجاری)، پایش تغییرات و ارایه گزارش‌های به موقع در مورد پرتفوی مطالبات، جهت اقدامات مؤثر فراهم شود.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است ضمن رعایت ضوابط در پرداخت تسهیلات، نظارت بر عملیات تعهدی گیرندگان تسهیلات را در اولویت امور قرار داده و برنامه‌ریزی در رعایت انضباط برای پیگیری وصول مطالبات را در دستور کار خود قرار دهد.

تبصره ۵- مؤسسه اعتباری می‌تواند برای بهبود عملکرد وصول مطالبات خود از تمامی ظرفیت‌های داخل و خارج از مؤسسه در امر وصول مطالبات استفاده نماید.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است کمیته‌ای دائمی را به منظور سیاست‌گذاری، پیگیری وصول مطالبات غیرجاری و تهیه گزارش‌های مربوط به آن تشکیل دهد.

تبصره ۱- کمیته یادشده موظف است نتیجه اقدامات انجام شده و روند وصول مطالبات را به صورت ماهانه به بانک مرکزی گزارش نماید.

تبصره ۲- کمیته یادشده بر فعالیت‌های اداره حقوقی (در زمینه وصول مطالبات غیرجاری)، واحد سازمانی وصول مطالبات غیرجاری و خدمات مؤسسات و افراد خارج از مؤسسه اعتباری نظارت خواهد داشت.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری باید به محض شناسایی مطالبات غیرجاری بیش از یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، اطلاعات تکمیلی را در مورد مشتری از جمله بررسی وضعیت ضامنین، وضعیت مالی و سایر فعالیت‌های وی جمع‌آوری و مراتب را به بانک مرکزی برای اطلاع سایر مؤسسات اعتباری ارسال نماید.

تبصره ۵- مسئولیت صحت و سقم اطلاعات موضوع این ماده بر عهده مؤسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۹- مؤسسات اعتباری می‌توانند ضمن توافق با یکدیگر و اتخاذ تدابیر حقوقی، وصول مطالبات را از بدهکارانی که به چند مؤسسه اعتباری بدهی دارند به مؤسسه اعتباری که بیشترین مطالبه یا بیشترین وثیقه را دارد، واگذار نمایند و مراتب را طی گزارشی به اطلاع بانک مرکزی برسانند.

ماده ۱۰- مؤسسه اعتباری می‌تواند در رابطه با مشتریان خوش‌حساب، شیوه‌های تشویقی از قبیل موارد ذیل را در چارچوب ضوابط مقرر اعمال کند:

۱۰-۱- در اولویت قراردادن مشتری برای دریافت تسهیلات و یا خدمات بانکی.

۱۰-۲- تخفیف در نرخ کارمزد ارایه خدمات بانکی

ماده ۱۱- مؤسسه اعتباری موظف است در مورد مشتریان بدحسابی که مجموع بدهی غیرجاری آنها در تمام مؤسسات

اعتباری بیش از پانزده درصد مانده بدهی (شامل اصل و سود تسهیلات) باشد تا تسویه تمام بدهی

غیرجاری موارد زیر را اعمال نماید:

۱۱-۱- دریافت وجه التزام تأخیر تأدیه دین، به موجب قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی

بدون ربا - مصوب ۱۳۷۶- مطابق مفاد ماده (۱۷) آیین نامه؛

۱۱-۲- عدم اعطای هرگونه تسهیلات (اعم از ارزی و ریالی)؛

۱۱-۳- عدم گشایش اعتبارات اسنادی به استثناء مواردی که مشتری معادل صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ اعتبار

گشایش شده را به عنوان پیش پرداخت تأمین نماید؛

۱۱-۴- عدم تحویل دسته چک و افتتاح حساب جاری جدید.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از اعطای تسهیلات بانکی و یا انجام خدمات بانکی موضوع بندهای

(۲-۱۱) الی (۴-۱۱) این ماده، نسبت به بدحساب بودن مشتری و عدم محرومیت متقاضی از این خدمات

در سایر مؤسسات اعتباری، از بانک مرکزی استعلام نماید.

تبصره ۲- مشتریان که مجموع بدهی غیرجاری آنها در تمام مؤسسات اعتباری کمتر از

پنج میلیارد ریال باشد، مشمول محرومیت های موضوع بندهای (۲-۱۱) الی (۴-۱۱) این ماده نمی شوند.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری مکلف است، در صورت درخواست واحدهای تولیدی که به دلیل شرایط کشور، طی سال های

۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ دچار مشکل و دارای بدهی غیرجاری گردیده اند و تا کنون تسهیلات خود را استمهال

نموده اند، بدهی غیرجاری آنها را با تأیید هیأت مدیره برای یک بار و با دوره تنفس شش ماهه و بازپرداخت

سه ساله با رعایت ضوابط ابلاغی بانک مرکزی امهال نمایند. جرایم متعلق به بدهی غیرجاری موضوع این ماده

به صورت جداگانه محاسبه و در انتهای دوره بازپرداخت و در صورت انجام تعهدات توسط بنگاه تولیدی به

طور به موقع مشمول بخشودگی می گردد.

تبصره - صرفاً واحدهای تولیدی که حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» بدهی غیرجاری خود را تعیین تکلیف نمایند، مشمول حکم این ماده می‌باشند.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری موظف است، بدهی‌های غیرجاری واحدهای تولیدی دارای مصوبه از «کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید» موضوع مصوبه شماره ۱۸۱۱/ت ۵۰۷۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۶ هیأت محترم وزیران که تاکنون تسهیلات خود را استمهال ننموده‌اند، برای یک بار و به مدت سه سال با رعایت ضوابط ابلاغی بانک مرکزی امهال نماید.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری می‌تواند با تأیید هیأت مدیره و صرفاً برای یک بار نسبت به امهال بدهی‌های غیرجاری سایر مشتریان در چارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی اقدام نماید.

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری مجاز به تغییر طبقه تسهیلات امهالی به طبقه تسهیلات جاری، مادامی که حداقل ۲۰ درصد از کل مبلغ بدهی (اصل و سود) تسهیلات‌گیرنده وصول نگردیده است، نمی‌باشد. پس از وصول حداقل ۲۰ درصد از کل مبلغ قرارداد تسهیلات امهالی و در صورت عدم هر گونه نکول در ایفای تعهدات از جانب مشتری، مؤسسه اعتباری می‌تواند نسبت به انتقال تسهیلات مذکور به طبقه تسهیلات جاری اقدام نماید.

ماده ۱۶- چنانچه بنا به تشخیص هیأت مدیره مؤسسه اعتباری، مشتری حداقل ۱۰ درصد از مانده بدهی خود (شامل اصل و سود) ناشی از تسهیلات امهالی موضوع مواد (۱۲) و (۱۳) و حداقل ۲۰ درصد مانده بدهی خود (شامل اصل و سود) ناشی از تسهیلات امهالی موضوع ماده (۱۴) را به صورت دفعی یا اقساطی به مؤسسه اعتباری پرداخت نماید، مشمول محرومیت‌های موضوع بندهای (۱۱-۲) الی (۱۱-۴) ذیل ماده (۱۱) این آیین‌نامه نمی‌شود.

ماده ۱۷- مؤسسه اعتباری موظف است در قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی، دریافت وجه التزام تأخیر تأدیه دین را به صورت شرط ضمن عقد، برای تمامی تسهیلات ریالی و ارزی از تاریخ سررسید و نسبت به مانده بدهی، علاوه بر نرخ سود مندرج در قرارداد تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی یا نرخ بازده مورد انتظار تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی معادل شش درصد (۶٪) درج نماید.

تبصره - بدهی موضوع این ماده شامل اصل تسهیلات اعطایی و سود تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی یا بازده مورد انتظار تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی می‌باشد.

ماده ۱۸- مؤسسه اعتباری مجاز است با تصویب هیأت مدیره، در صورت تسویه کامل بدهی توسط مشتری موضوع مواد (۱۳) و (۱۴)، نسبت به بخشش وجه التزام تأخیر تأدیه دین، حداکثر به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود مندرج در قرارداد تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی یا نرخ بازده مورد انتظار تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی اقدام نماید.

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری موظف است به منظور کاهش مطالبات غیرجاری، از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه‌ای منعقد نماید که مشتری، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهند که هرگونه مطالبات مستقیم خود را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی قابل برداشت هر یک از حساب‌های انفرادی مشتری و یا ضامنین (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. مشتری، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می‌نمایند.^۱

تبصره - مؤسسه اعتباری موظف است معادل ریالی موجودی حساب‌های ارزی مشتری، ضامن و یا ضامنین را با استفاده از نرخ ارز روزانه اعلامی در پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی محاسبه نماید.

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری موظف است، فهرست مطالبات غیرجاری بیش از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا معادل ارزی آن، جزییات اطلاعات بدهکاران مزبور و گزارش عملکرد خود (براساس برنامه زمان‌بندی مصوب هیأت مدیره برای وصول مطالبات غیرجاری در هر مورد) را به صورت ماهانه به بانک مرکزی منعکس نماید.

ماده ۲۱- مؤسسه اعتباری موظف است با اتخاذ تدابیر لازم نسبت به اطلاع‌رسانی مناسب درخصوص مفاد این آیین‌نامه به تمامی مشتریان اقدام نماید.

ماده ۲۲- ارقام مندرج در مواد (۸)، (۱۱) و (۲۰) در صورت لزوم توسط بانک مرکزی مورد تجدیدنظر قرار می‌گیرد.

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری، در صورت تخلف از مفاد این آیین‌نامه مشمول مجازات‌های انتظامی موضوع ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور می‌شود.

این آیین‌نامه در ۲۳ ماده و ۹ تبصره در یک‌هزار و دویست و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۰ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراء می‌باشد.

^۱ - اصلاح شده بر اساس رأی قطعی شماره ۶۴ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری؛

۷- بخشنامه شماره ۹۸/۱۷۷۱۳۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۲۶؛ ابلاغ تصمیمنامه هیات وزیران در خصوص مستثنی نمودن

شرکت‌های احداث و بهره‌برداری آزادراه‌های کشور از شمول جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیمنامه شماره

۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیات‌وزیران

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۳/۲۷۷۴۲۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ موضوع ابلاغ جزءهای (۳)، (۴) و (۵) از بخش (ج) سیاست‌های بانکی و اعتباری درخصوص سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود ابلاغی طی تصمیمنامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیأت محترم وزیران، بدین‌وسیله تصویر تصویب‌نامه شماره ۵۰۳۸۹/ت/۵۶۷۸۲ هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۹ هیأت محترم وزیران مبنی بر مستثنی شدن شرکت‌های احداث و بهره‌برداری آزادراه‌های کشور از شمول جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیمنامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ برای استحضار ایفاد می‌شود.

خواهشمند است دستور فرمایند، مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ

۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۸- بخشنامه شماره ۹۸/۲۰۹۸۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۵؛ ابلاغ آیین نامه اجرایی تبصره نخست ذیل ماده (۵) مکرر الحاقی

به قانون صدور چک

مدیران عامل محترم بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان گونه که استحضار دارند؛ مطابق ماده (۵) مکرر الحاقی به قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷/۸/۱۳ مجلس شورای اسلامی، ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۷/۳۲۰۴۶۵ مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۲، بعد از ثبت غیرقابل پرداخت بودن یا کسری مبلغ چک در سامانه یکپارچه بانک مرکزی، این سامانه مراتب را به صورت برخط به تمام بانک ها و مؤسسات اعتباری اطلاع می دهد. پس از گذشت بیست و چهار ساعت کلیه بانک ها و مؤسسات اعتباری حسب مورد مکلفند تا هنگام رفع سوء اثر از چک، محرومیت ها و محدودیت های احصاء شده در ذیل ماده یادشده را نسبت به صاحب حساب اعمال نمایند. از طرفی تبصره نخست ذیل ماده (۵) مکرر الحاقی به قانون صدور چک نیز مقرر می دارد: «چنانچه اعمال محرومیت های مذکور در بندهای (الف)، (ج) و (د) در خصوص بنگاه های اقتصادی با توجه به شرایط، اوضاع و احوال اقتصادی موجب اخلال در امنیت اقتصادی استان مربوط شود، به تشخیص شورای تأمین استان موارد مذکور به مدت یک سال به حالت تعلیق در می آید. آیین نامه اجرایی این تبصره با در نظر گرفتن معیارهایی مانند میزان تولید و صادرات بنگاه و تعداد افراد شاغل در آن ظرف مدت سه ماه از لازم الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی به تصویب هیأت وزیران می رسد.» در همین راستا پیش نویس آیین نامه یاد شده متضمن شرایط بنگاه های اقتصادی مشمول و نحوه اقدام در این رابطه، در سال جاری تهیه و جهت تصویب در هیأت محترم وزیران، ارسال گردید. اکنون ضمن ایفاد تصویر تصویب نامه شماره ۷۲۲۰۸/ت/۵۶۵۷۹ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ هیأت محترم وزیران متضمن ابلاغ آیین نامه اجرایی اخیرالذکر، شایان ذکر می داند؛ با ابلاغ مفاد آیین نامه مورد اشاره، تعلیق محدودیت های ناظر بر اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات و سایر خدمات موضوع بندهای «الف»، «ب» و «د» ذیل ماده (۵) مکرر الحاقی به قانون صدور چک که به دلیل چک برگشتی رفع سوء اثر نشده نسبت به بنگاه اقتصادی ایجاد گردیده است، صرفاً در چهارچوب مفاد آیین نامه اجرایی پیوست امکان پذیر خواهد بود.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق و مؤثر به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند، امهال مطالبات یکی از مهم‌ترین اجزای عملیات بانکی محسوب می‌گردد. این مهم در قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن نیز به انحاء مختلف از جمله تبصره (۱) ذیل ماده (۱۰) «دستورالعمل اجرایی مشارکت مدنی»، ذکر شده است. لیکن در یک دهه اخیر در قوانین مختلف از جمله قوانین بودجه سنواتی سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۷ و نیز «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب سال ۱۳۹۴)» موضوع امهال مطالبات غیرجاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مورد تأکید واقع شده است. با این وجود، یکی از مهم‌ترین دلایل افزایش بی‌رویه مطالبات غیرجاری در یک دهه اخیر، الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به امهال مطالبات مزبور بعضاً در قالب تکالیف قانونی یادشده بوده است. گرچه امهال مطالبات غیرجاری در بعضی شرایط می‌تواند فراهم‌کننده فضای مساعدت برای اشخاص و بنگاه‌های اقتصادی دارای مشکل باشد و منجر به تسهیل وصول مطالبات غیرجاری گردد، لیکن عدم استفاده صحیح از ابزار مزبور و رویکرد افراط‌گرایانه در الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به امهال مطالبات بنگاه‌های اقتصادی، بدون لحاظ ابعاد مختلف موضوع می‌تواند تبعات منفی را برای شبکه بانکی کشور در پی داشته باشد و نه تنها گشایشی را در زمینه کاهش مطالبات غیرجاری فراهم ننماید، بلکه موجب بی‌نظمی در نحوه برخورد با بدهکاران بانکی باشد و ضمن ایجاد تبعات عدم شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، خود نیز موجب افزایش مطالبات غیرجاری گردد.

متأسفانه در شبکه بانکی کشور نسبت به موضوع امهال مطالبات غیرجاری تاکنون رویه واحدی وجود نداشته است. عدم وجود سازوکاری مدون و دقیق که ابعاد شرعی، حقوقی و حسابداری امهال مطالبات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را به نحو مطلوب و مناسبی مدنظر قرار و تبیین نماید، موجب تخطی از برخی از ضوابط و مقررات ناظر بر اجرای عقود اسلامی، بروز ملاحظات و دغدغه‌ها در خصوص عدم رعایت قواعد شرعی در امهال مطالبات، بی‌نظمی در نحوه برخورد با بدهکاران بانکی به دلیل فقدان سازوکار امهال، افزایش ریسک حقوقی بانک‌ها، انتقال مطالبات امهالی به طبقه جاری، کاهش ذخایر مطالبات غیرجاری و شناسایی و توزیع سودهای موهوم با امهال می‌گردد. به عبارت دیگر ممکن است در امهال مطالبات غیرجاری، بایدها و نبایدهای ناظر بر قراردادهای پیش‌رو به نحو صحیحی ملحوظ نظر قرار نگیرد و این مهم منجر به تحمیل ریسک‌های حقوقی به شبکه بانکی کشور گردد. علاوه بر این ممکن است شبهاتی در خصوص ضوابط فقهی عقود و مسایلی نظیر طبقه‌بندی، ذخیره‌گیری و شناسایی درآمد ناصحیح و نبود

تصویری صحیح از مطالبات غیرجاری به دلیل فقدان وحدت رویه و دستورالعمل مدون در خصوص امهال مطالبات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به وجود آید. از این‌رو، نظام‌مند نمودن فرآیند مزبور، به نحوی که در شرایط اقتصادی کنونی، ضمن مساعدت حداکثری به مشتریان خوش‌نام و خوش سابقه شبکه بانکی کشور، از بروز آسیب به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ممانعت به عمل آورده و وحدت رویه را در شبکه بانکی کشور در پی داشته باشد، امری ضروری و انکارناپذیر است. بر همین اساس و بنا بر الزامات یادشده، نظام‌مند نمودن فرآیند مزبور از رهگذر تدوین و ابلاغ دستورالعملی جامع و مانع که در آن ملاحظات شرعی، مقرراتی و حسابداری به نحو مطلوب مدنظر قرار گیرد، در دستور کار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. بر همین اساس، «دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری» توسط بانک مرکزی تدوین و با عنایت به ابعاد فقهی آن، پس از تأیید عدم مغایرت آن با شرع انور اسلام پس از چندین جلسه بررسی در شورای فقهی بانک مرکزی، متعاقباً در شورای پول و اعتبار مطرح و در یک‌هزار و دویست و هفتاد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۵ به شرح پیوست تصویب گردید.

در «دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری» تلاش شده است ابعاد مختلف موضوع امهال مطالبات غیرجاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با تمرکز بر ملاحظات شرعی، حقوقی و مقرراتی حاکم بر عملیات بانکی بدون ربا مورد توجه قرار گیرد. انتظار می‌رود با اهتمام به اجرای دقیق تدابیر اعلامی در دستورالعمل مزبور به عنوان ضوابطی منسجم پیرامون امهال مطالبات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، شاهد آثار و فوایدی همچون؛ ایجاد رویه واحد در خصوص انواع روش‌های امهال مطالبات در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، تدقیق در اعمال قضاوت حرفه‌ای، شفاف نمودن راهکارهای امهال مطالبات در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، امکان بهبود قابلیت مقایسه ارقام مندرج در سرفصل حساب‌های مرتبط در بانک‌های مختلف، انعکاس تصویری صحیح و واقعی از وضعیت عملکرد مالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، ارتقای شفافیت مالی و جلوگیری از شناسایی و توزیع سودهای موهوم، در نظام بانکی کشور باشیم.

از مهمترین ویژگی‌های دستورالعمل مذکور می‌توان به مواردی نظیر؛ تعریف امهال و انواع روش‌های امهال مطالبات، تدوین سازوکارهای امهال مطالبات به تفکیک عقود مشارکتی و غیرمشارکتی، تعیین حداکثر زمان امهال مطالبات، تعیین مبنای امهال مطالبات، درج احکام مرتبط با شرایط مشتری در امهال مطالبات، درج احکام مرتبط با هر یک از انواع روش‌های امهال مطالبات، تشریح سازوکارهای طبقه‌بندی و ذخیره‌گیری مطالبات امهالی، تبیین فرآیند شناسایی درآمد مطالبات امهالی و همچنین ممنوع بودن اخذ سود یا وجه التزام از محل وجه التزام تأخیر تأدیه دین اشاره نمود.

شایان ذکر است که به استناد ماده (۴) دستورالعمل حاضر که اشعار می‌دارد «امهال مطالبات ناشی از اعطای قرض الحسنه در چارچوب سیاست‌های ابلاغی بانک مرکزی امکان‌پذیر می‌باشد». با نظر داشت به شرایط فعلی شبکه بانکی

کشور و محدودیت منابع قرض الحسنه، بدین وسیله اعلام می گردد، امهال مطالبات ناشی از اعطای قرض الحسنه تا اطلاع ثانوی ممنوع می باشد.

خاطر نشان می سازد، مؤسسه اعتباری مکلف است در امهال مطالبات از طریق انعقاد قرارداد جدید، ضوابط و مقررات کلی ناظر بر اعطای تسهیلات بانکی نظیر نرخ سود تسهیلات مصوب شورای پول و اعتبار، روش محاسبه سود و اقساط تسهیلات مبتنی بر عقود مبادله ای و مفاد بخشنامه های قبلی بانک مرکزی در خصوص تخصیص منابع از جمله بخشنامه شماره م/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵، بخشنامه شماره م/۱۵۲۱ مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۸ و بخشنامه شماره ۹۵/۱۱۶۵۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۴/۱۴ را رعایت نماید.

از این رو خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی ربط آن بانک /مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری

مرداد ماه ۱۳۹۸

«بسمه تعالی»

به استناد بند (ب) ماده (۱۱) و بند (ج) ماده (۳۳) قانون پولی و بانکی کشور و با رعایت مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و سایر ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نیز با هدف ایجاد وحدت رویه در خصوص نحوه امهال مطالبات غیرجاری شبکه بانکی کشور، جلوگیری از شناسایی سود موهوم و نیز ارتقای کیفیت دارایی‌های مؤسسات اعتباری، «دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تهیه و تدوین می‌گردد.

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح زیر استفاده می‌شوند:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد؛
- ۱-۳- **مطالبات:** طلب مؤسسه اعتباری از مشتری اعم از ریالی و ارزی حسب مورد بابت اصل، سود/فواید مترتبه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین/خسارات و هزینه‌های مترتبه ناشی از اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات، ارائه خدمات و انجام سایر فعالیت‌ها و وقوع رویدادها؛
- ۱-۴- **امهال:** توافق مؤسسه اعتباری با مشتری به منظور اعطای مهلت بیشتر برای بازپرداخت، با ترتیباتی متفاوت از قرارداد اولیه. تقسیط مجدد، تمدید، تجدید، تبدیل قرارداد و نظایر آن به تشخیص بانک مرکزی از مصادیق امهال محسوب می‌گردد؛
- ۱-۵- **مطالبات امهالی:** آن گروه از مطالبات که در چارچوب عقود مصرح در موضوع تبصره ذیل ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و اصلاحات و الحاقات بعدی قانون مزبور امهال می‌گردد؛
- ۱-۶- **مطالبات غیرجاری:** مطالبات مؤسسه اعتباری که در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی در خصوص طبقه‌بندی دارایی‌ها در یکی از طبقات سررسید گذشته، معوق و یا مشکوک‌الوصول قرار می‌گیرد؛
- ۱-۷- **مشتری:** شخص حقیقی یا حقوقی که بابت اعطای تسهیلات، ارائه خدمات، خسارات و هزینه‌های مترتبه و انجام سایر فعالیت‌ها و وقوع رویدادها به مؤسسه اعتباری بدهی دارد؛

۸-۱- تقسیط مجدد: وصول مطالبات مؤسسه اعتباری از مشتری در قالب اقساط مشخص جدید در ادامه قرارداد فعلی؛

۹-۱- تمدید قرارداد: افزایش مدت زمان اجرای مفاد قرارداد فعلی که موضوع آن به اتمام نرسیده است با توافق مؤسسه اعتباری و مشتری؛

۱۰-۱- تجدید قرارداد: فسخ/اقاله و خاتمه قرارداد فعلی و انعقاد قرارداد جدیدی از همان نوع قرارداد نسبت به موضوع قرارداد فعلی بین مؤسسه اعتباری و مشتری؛

۱۱-۱- تبدیل قرارداد: فسخ/اقاله و خاتمه قرارداد فعلی و امهال طبق یکی از حالات زیر:
الف) انعقاد قرارداد جدیدی متفاوت از قرارداد فعلی بین مؤسسه اعتباری و مشتری نسبت به همان موضوع قرارداد؛

ب) انعقاد قرارداد جدیدی از همان نوع قرارداد فعلی بین مؤسسه اعتباری و مشتری نسبت به موضوع متفاوت؛

ج) انعقاد قرارداد جدیدی متفاوت از قرارداد فعلی بین مؤسسه اعتباری و مشتری نسبت به موضوع متفاوت؛

۱۲-۱- وجه التزام تأخیر تأدیه دین: وجوهی است که مشتری موظف است در صورت عدم ایفای به موقع تعهدات خود در قبال مؤسسه اعتباری در چارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار پرداخت نماید.

ماده ۲- مؤسسه اعتباری می تواند بنا به درخواست مشتری و در چارچوب ضوابط داخلی مصوب هیأت مدیره خود صرفاً مطالباتی را که تمام یا بخشی از آن غیرجاری شده است، برای یکبار و حداکثر به مدت پنج (۵) سال امهال نماید.

تبصره ۱- امهال مطالبات ناشی از عقود مشارکتی از طریق تمدید قرارداد، قبل و پس از سررسید قرارداد امکان پذیر می باشد.

تبصره ۲- امهال مطالبات ناشی از ایجاد تعهدات، ارائه خدمات و انجام سایر فعالیت ها و وقوع رویدادها، از زمان پرداخت/ایجاد مطالبات مؤسسه اعتباری امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳- مؤسسه اعتباری می تواند با تصویب هیأت مدیره، تسهیلات امهالی را صرفاً برای یکبار دیگر و حداکثر به مدت پنج (۵) سال امهال نماید.

ماده ۳- امهال مطالبات توسط مؤسسه اعتباری جز در موارد قانونی صرفاً برای مشتریانی امکان پذیر است که به تشخیص مؤسسه اعتباری و بر مبنای اعتبارسنجی انجام شده، مطالبات مذکور پس از امهال در سررسید/سررسیدهای مقرر قابل وصول باشد.

تبصره- اتخاذ تصمیم در خصوص وثیقه و تعیین میزان پرداخت بخشی از مبلغ مطالبات برای امهال، در اختیار هیأت مدیره مؤسسه اعتباری می باشد.

ماده ۴- امهال مطالبات ناشی از اعطای قرض الحسنه در چارچوب سیاست های ابلاغی بانک مرکزی امکان پذیر می باشد.

ماده ۵- در صورت امهال مطالبات غیرجاری از طریق تجدید و تبدیل قرارداد، بخش سررسید نشده و جاری مطالبات پس از کسر سود اقساط سررسید نشده مرتبط با آن نیز مشمول امهال خواهد بود.

ماده ۶- مطالبات مؤسسه اعتباری بابت اصل و سود/فواید مترتبه حسب توافق بدهکار با مؤسسه اعتباری پس از تعیین تکلیف وجه التزام تأخیر تأدیه دین /خسارات و هزینه های مترتبه قابل امهال می باشد. تعیین تکلیف وجه التزام تأخیر تأدیه دین /خسارات و هزینه های مترتبه نقدی یا اقساطی می باشد.

تبصره- مؤسسه اعتباری می تواند تسویه وجه التزام/خسارات و هزینه های مترتبه متعلقه قرارداد قبلی را از مبالغ پرداختی مشتری پس از امهال، در اولویت قرار داده و یا نسبت به تسهیم بالنسبه نمودن مبالغ مزبور اقدام نماید.

ماده ۷- در تمامی روش های امهال مورد استفاده طبق مفاد این دستورالعمل، به وجه التزام تأخیر تأدیه دین، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین تعلق نمی گیرد.

ماده ۸- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی که به تشخیص مؤسسه اعتباری در موضوع قرارداد تسهیلاتی مصرف نشده، ممنوع است.

ماده ۹- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی به اشخاص مرتبط مؤسسه اعتباری ممنوع است.

ماده ۱۰- امهال مطالبات به دو صورت ادامه قرارداد فعلی (تقسیم مجدد و یا تمدید قرارداد) و یا انعقاد قرارداد جدید امکان پذیر است.

ماده ۱۱- موافقت مؤسسه اعتباری با درخواست مشتری مبنی بر صرف نظر کردن از اقدامات اجرایی و حقوقی جهت وصول مطالبات خود برای دوره مشخص (حداکثر برای یک سال) با رعایت کلیه مفاد قرارداد از جمله تعلق وجه التزام تأخیر تأدیه دین برای دوره مزبور بلامانع است.

تبصره- پس از اتمام مهلت موضوع این ماده صرف نظر از انجام/عدم انجام اقدامات اجرایی و حقوقی جهت وصول مطالبات، تمامی مفاد قرارداد نافذ می‌باشد.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری می‌تواند حسب درخواست مشتری از طریق تقسیط مجدد بدون انعقاد قرارداد جدید، اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه اقساط سررسید شده قراردادهای مبتنی بر عقود غیرمشارکتی را محاسبه و به شرح ذیل از مشتری دریافت نماید:

۱۲-۱- عین مبلغ وجه التزام تأخیر تأدیه دین اقساط سررسید شده به اقساط آتی اضافه می‌شود.

۱۲-۲- مبلغ اقساط سررسید شده به اقساط آتی اضافه می‌شود.

تبصره- تجمیع عین مبلغ وجه التزام تأخیر تأدیه دین اقساط سررسید شده، مبلغ اقساط سررسید شده و اقساط آتی و دریافت آن در قالب اقساط جدید امکان‌پذیر می‌باشد. در هر صورت تعداد اقساط جدید باید برابر و یا بیشتر از تعداد اقساط سررسید نشده باشد.

ماده ۱۳- امهال مطالبات از طریق انعقاد قرارداد جدید به هر یک از روش‌های تجدید قرارداد و تبدیل قرارداد در چارچوب مفاد این دستورالعمل امکان‌پذیر می‌باشد.

فصل دوم- عقود مشارکتی

ماده ۱۴- امهال قراردادهای مبتنی بر عقود مشارکتی، از طریق تمدید و تبدیل قرارداد امکان‌پذیر است.

ماده ۱۵- در تمدید قرارداد مشارکت مدنی، مؤسسه اعتباری و مشتری می‌توانند درخصوص مفاد دیگر قرارداد از جمله میزان سهم‌الشرکه پرداختی، نسبت تقسیم سود و وثایق مأخوذه توافقات جدیدی نمایند.

ماده ۱۶- در مشارکت مدنی، تبدیل قرارداد از طریق عقود تسهیلاتی فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۱۷- امهال تسهیلات اعطایی در قالب عقد مضاربه با استفاده از تبدیل قرارداد از طریق عقود تسهیلاتی فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

تبصره- امهال تسهیلات اعطایی در قالب عقد مضاربه از طریق عقد تسهیلاتی فروش اقساطی در صورتی مجاز است که عین مال/کالای موضوع قرارداد موجود بوده و حصول انتفاع از اموال و کالا در آینده ممکن باشد.

فصل سوم- عقود غیرمشارکتی

ماده ۱۸- در قراردادهای مبتنی بر عقود غیرمشارکتی، امهال مطالبات از طریق تقسیط مجدد، تجدید و تبدیل قرارداد در چارچوب مفاد این دستورالعمل امکان‌پذیر است.

ماده ۱۹- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقود فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک، مرابحه (کالایی) و استصناع با استفاده از تجدید قرارداد در صورتی مجاز است که عین مال/کالای موضوع قرارداد موجود بوده و حصول انتفاع از اموال و کالا در آینده ممکن باشد.

ماده ۲۰- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقود جعاله و مرابحه (خدماتی) با استفاده از تجدید قرارداد در صورتی مجاز است که انجام خدمت موضوع قرارداد به اتمام نرسیده و به تشخیص مؤسسه اعتباری بخش قابل توجهی از آن باقیمانده باشد.

ماده ۲۱- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد سلف با استفاده از تجدید قرارداد در صورتی مجاز است که موضوع قرارداد سلف به لحاظ خصوصیات و ویژگی‌ها به گونه‌ای باشد که امکان جایگزینی آن با کالاهای دیگر از همان نوع وجود داشته باشد.

ماده ۲۲- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد فروش اقساطی از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۳- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد اجاره به شرط تملیک از طریق تبدیل قرارداد به عقود فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک دیگر، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۴- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد مرابحه (کالایی) از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۵- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد خرید دین از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین دیگر، مجاز است.

ماده ۲۶- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد جعاله از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۷- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد مرابحه (خدماتی) از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۸- امهال مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی در قالب عقد سلف از طریق تبدیل قرارداد به عقود سلف دیگر، اجاره به شرط تملیک، و خرید دین مجاز است.

ماده ۲۹- امهال مطالبات ناشی از ارائه خدمات و انجام سایر فعالیت‌ها و وقوع رویدادها از طریق تبدیل قرارداد به عقود اجاره به شرط تملیک، سلف و خرید دین مجاز است.

فصل چهارم - موارد لازم‌الرعايه

ماده ۳۰- مؤسسه اعتباری مکلف است در انعقاد قرارداد جدید، ضوابط و مقررات کلی ناظر بر اعطای تسهیلات بانکی و ارسال اطلاعات لازم به سامانه‌های بانک مرکزی را رعایت نماید.

تبصره - امهال مطالبات از طریق انعقاد قرارداد جدید برای مشتریان دارای سابقه بدهی غیرجاری نیز امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۳۱- در امهال مطالبات از طریق انعقاد قرارداد جدید در قالب عقود مصرح در تبصره ذیل ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و اصلاحات و الحاقات بعدی قانون مزبور، رعایت مفاد دستورالعمل‌های اجرایی و ضوابط ابلاغی بانک مرکزی، مفاد این دستورالعمل و نرخ‌های سود مصوب شورای پول و اعتبار در زمان انعقاد قرارداد جدید، الزامی است.

تبصره- در امهال مطالبات از طریق تجدید و تبدیل قرارداد، تسویه مطالبات توسط مشتری با استفاده از منابع اعطایی مؤسسه اعتباری و یا فروش/واگذاری کالا/خدمت موضوع قرارداد صورت می‌پذیرد.

ماده ۳۲- در امهال مطالبات از طریق انعقاد قرارداد در قالب عقد اجاره به شرط تملیک، تمام یا بخشی از اموال منقول یا غیرمنقول مشتری به ارزش کارشناسی و معادل مطالبات، خریداری و سپس در قالب عقد اجاره به شرط تملیک و با رعایت مفاد دستورالعمل اجرایی آن به وی واگذار می‌گردد.

ماده ۳۳- مؤسسه اعتباری موظف است مطالبات طبقه‌بندی شده در چارچوب مفاد دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری را پس از امهال بدون تغییر طبقه در سرفصل حساب‌های جداگانه‌ی مطالبات امهالی متناظر با طبقات مذکور نگهداری و ذخایر مربوطه را وفق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی محاسبه و در دفاتر لحاظ نماید.

ماده ۳۴- مؤسسه اعتباری می‌تواند صرفاً پس از وصول حداقل ۲۰ درصد از کل مبلغ مطالبات امهالی و به ازای هر شش ماه بازپرداخت منظم و به‌موقع مطالبات مزبور در هر یک از طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول از جانب مشتری، مطالبات مذکور را به یک طبقه امهالی بالاتر منتقل نماید.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری می‌تواند در تسهیلات با فاصله اقساط بیش از شش ماه، به ازای سپری شدن مدت شش ماه از زمان بازپرداخت تمامی مانده سررسیدشده مطالبات طبقه‌بندی شده در هر یک از طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول و بازپرداخت منظم و به‌موقع اقساط سررسیدشده در دوره یادشده از جانب مشتری، مطالبات مذکور را به یک طبقه بالاتر منتقل نماید.

تبصره ۲- در صورت عدم بازپرداخت تسهیلات امهالی در تاریخ سررسید/سررسیدهای مقرر، زمان سپری شده از تاریخ‌های مذکور ملاک انتقال تسهیلات امهالی به طبقات غیرجاری پایین‌تر می‌باشد. در طبقه‌بندی تسهیلات

مزبور، همواره ضعیف‌ترین معیار ارزیابی وفق دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌ها ابلاغی بانک مرکزی ملاک طبقه‌بندی مطالبات امهالی می‌باشد.

ماده ۳۵- شناسایی درآمد مطالبات امهالی اعم از سود و وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین، در دفاتر مؤسسه اعتباری، در چارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در خصوص شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری امکان‌پذیر است.

ماده ۳۶- چنانچه مشتری وفق مفاد قرارداد امهال، در موعد/مواعد مقرر، طی دوره امهال نسبت به بازپرداخت قسط/اقساط مطالبات امهالی اقدام نماید، در استعلام اعتباری از سامانه‌های بانک مرکزی جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات، مطالبات مزبور به عنوان مطالبات امهالی گزارش می‌شود، لیکن مشتری یادشده بابت مطالبات امهالی مشمول ممنوعیت‌های ناظر بر اشخاص دارای بدهی غیرجاری نمی‌شود.

تبصره- چنانچه مشتری تسهیلات امهالی را بیش از ۶۰ روز از موعد/مواعد مقرر بازپرداخت ننماید مشمول ممنوعیت‌های ناظر بر اشخاص دارای بدهی غیرجاری می‌گردد.

ماده ۳۷- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل سازوکار لازم جهت اجرای صحیح و دقیق مفاد آن شامل مواردی نظیر مراجع تصمیم‌گیر ذی‌صلاح، واحد یا واحدهای سازمانی مسئول انجام کار، شرح وظایف آن و روش‌های انجام کار را طراحی و به تصویب هیأت مدیره برساند.

ماده ۳۸- مؤسسه اعتباری موظف است در قالب جداول ابلاغی بانک مرکزی، حداقل اطلاعات شامل مانده مطالبات امهالی به تفکیک طبقات جاری و سررسیدگذشته، معوق و مشکوک‌الوصول، انواع روش‌ها و عقود مورد استفاده در امهال را در مقاطع ماهانه و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر ماه، به بانک مرکزی ارسال نماید. مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به مطالبات امهالی به شرح فوق را در یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی افشا نماید.

ماده ۳۹- سایر نهادهای پولی و اعتباری نظیر شرکت‌های پس‌انداز و تسهیلات مسکن، واسپاری (لیزینگ)، تعاونی اعتبار و صندوق‌های قرض‌الحسنه که از بانک مرکزی مجوز فعالیت دارند نیز در صورت صلاحدید بانک مرکزی و با ابلاغ مراتب از سوی آن بانک، ملزم به رعایت مفاد این دستورالعمل خواهند بود.

ماده ۴۰- تخطی از احکام این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور، ماده (۱۴) قانون برنامه ششم توسعه کشور و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌شود.

«دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری» در (۴۰) ماده و (۱۳) تبصره در یک‌هزار و دویست و هفتاد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۵ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و از ابتدای سال ۱۳۹۹، لازم‌الاجرا می‌باشد.

۱۰- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۴۸۸۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۸؛ ابلاغ دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موضوع ماده (۱) قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و ماده (۱۸) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۷/۱۹۶۷۰۳ مورخ ۱۳۹۷/۶/۱۰، موضوع ابلاغ «قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی» مصوب سال ۱۳۹۷، در خصوص حدود و ضوابط تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، همان‌گونه که مستحضرنند، در ماده (۱) قانون فوق‌الذکر که جایگزین ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۷ شده، مقرر گردیده است؛ تملک سهام مؤسسات اعتباری اعم از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که قبل یا بعد از تصویب این قانون تأسیس شده یا می‌شوند یا بانک‌های دولتی که سهام آن‌ها واگذار می‌شود تا سقف ده درصد (۱۰٪) توسط مالک واحد بدون أخذ مجوز مجاز است. همچنین تملک سهام هر یک از مؤسسات اعتباری مزبور توسط مالک واحد در دو سطح بیش از ده درصد (۱۰٪) تا بیست درصد (۲۰٪) و بیش از بیست درصد (۲۰٪) تا سی و سه درصد (۳۳٪) با مجوز بانک مرکزی و به موجب دستورالعملی که به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار مصوب می‌شود مجاز می‌باشد. تملک سهام سایر مؤسسات اعتباری به هر میزان توسط مالک واحدی که در یکی از مؤسسات اعتباری بیش از ده درصد (۱۰٪) سهامدار است، بدون مجوز بانک مرکزی ممنوع است. وفق تبصره (۱) این ماده، ضمن تعریف «مالک واحد»، مقرر شده است که مصادیق آن به تشخیص بانک مرکزی و در قالب دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار تعیین گردد. همچنین، وفق ماده (۱۸) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» که مقرر می‌دارد: «سقف سهم مشارکت طرف خارجی از تأسیس بانک ایرانی با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ و اصلاحات بعدی آن با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود...»، پیشنهاد سقف تملک سهام بانک‌های ایرانی توسط اشخاص خارجی را با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، به عهده بانک مرکزی و تصویب هیأت محترم وزیران قرار داده است. لیکن، با تصویب «قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» که ضمن تعیین سقف‌های تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی توسط مالک واحد، شمول قانون مذکور را برای اشخاص ایرانی و خارجی یکسان دانسته است، مقرر شد مفاد دستورالعمل نحوه مشارکت اشخاص خارجی در سرمایه بانک‌ها

نیز در «دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی»، موضوع ماده (۱) قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۹۷ ذکر شود.

بنابراین، در اجرای تکالیف قانونی مذکور، «دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی» موضوع ماده (۱) «قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی» و ماده (۱۸) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور»، در بانک مرکزی تدوین و در یک‌هزار و دویست و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ شورای پول و اعتبار به شرح پیوست تصویب شد.

دستورالعمل مورد اشاره، ضوابط جدیدی را در خصوص تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی وضع نموده است که مهمترین موارد آن به شرح زیر می‌باشد:

➤ مالک واحد می‌تواند فقط در یک بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی بیش از ۱۰ درصد سهام را دارا باشد. بنابراین، در صورت سهامداری در بیش از یک بانک و یا مؤسسه اعتباری غیربانکی در سطوح بالای ۱۰ درصد، موارد مازاد باید واگذار گردد.

➤ مالک واحد که در حال حاضر دارنده سهام هر یک از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی بیش از حدود مجاز می‌باشد، مکلف است ظرف مدت حداکثر شش ماه نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح، با توجه به شرایط مقرر در ماده (۹) دستورالعمل، به ویژه شرط برخورداری از یک برنامه مشخص عملیاتی برای اداره بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی، اقدام و یا مازاد سهام خود را واگذار کند.

➤ چنانچه پس از سپری شدن مهلت‌های تعیین شده در دستورالعمل، مالک واحد (اشخاص مرتبط با یکدیگر از طریق روابط تعیین شده در این دستورالعمل در قالب مصادیق مالک واحد) بدون مجوز لازم، همچنان دارنده سهام هر یک از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به میزانی بیش از حدود مجاز باشد، نسبت به مازاد سقف مجاز، در مجامع عمومی صاحبان سهام بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی ذیربط حق رأی نخواهد داشت و متعاقب اعلام بانک مرکزی، حق رأی ناشی از سهام مازاد در مجامع عمومی به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض می‌شود.

علاوه بر این، درآمدهای حاصل از سود سهام توزیع شده و حق تقدم فروش رفته نسبت به سهام مازاد، مشمول مالیات با نرخ ۱۰۰ درصد می‌شود.

➤ به موجب مقررات یاد شده، بانک مرکزی می‌تواند با تصمیم هیأت انتظامی بانکها، مجوز تملک سهام توسط مالک واحد در سطوح بیش از ۱۰ درصد را در چارچوب مواردی که در دستورالعمل تصریح شده، ابطال کند.

در خاتمه، ضمن اشاره به این موضوع که دستورالعمل مزبور در راستای اصلاح ساختار مالکیت و ترکیب سهامداری بانکها تدوین شده، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای ذی‌ربط و همچنین سهامداران آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی

بسمه تعالی

شورای پول و اعتبار در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۱) قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۷ و ماده (۱۸) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، «دستورالعمل تملک سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی» را به شرح زیر تصویب کرد.

فصل ۱- تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات زیر در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- **مؤسسه اعتباری:** بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی غیردولتی یا بانک‌های دولتی که سهام آن‌ها واگذار می‌شود و به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد.

۱-۳- **مالک واحد:** به شخص حقیقی یا حقوقی، به طور مستقل یا به بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که دارای روابط مالی، خویشاوندی (سببی یا نسبی)، نیابتی، وکالتی یا مدیریتی با یکدیگر می‌باشند.

۱-۴- **تملک سهام:** خرید سهام، تبدیل اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام در زمان سررسید، تحصیل سهام مؤسسه اعتباری در قبال مطالبات و یا سایر موارد از جمله تعهد پذیره‌نویسی که منجر به مالکیت سهام مؤسسه اعتباری موجود یا در شرف تأسیس گردد.

۱-۵- **واحد تابعه:** شخص حقوقی است که بیش از ۵۰ درصد سهام و یا سرمایه دارای حق رای آن به طور مستقیم و یا غیرمستقیم تا دو سطح متعلق به یک شخص است.

۱-۶- **واحد وابسته:** شخص حقوقی است که حداقل ۲۰ درصد و حداکثر ۵۰ درصد سهام یا سرمایه دارای حق رأی آن به طور مستقیم و یا غیرمستقیم تا دو سطح متعلق به یک شخص است.

۱-۷- **خویشاوند سببی و نسبی:** اقارب نسبی و سببی درجه یک از طبقه اول آنها.

فصل ۲- کلیات

ماده ۲- مالک واحد صرفاً در چارچوب مفاد این دستورالعمل مجاز به تملک سهام مؤسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۳- مصادیق مالک واحد به شرح زیر است:

۱-۳- شخص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل؛

۲-۳- اشخاص حقیقی دارای روابط خویشاوندی سببی و نسبی؛

۳-۳- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای روابط مالی، شامل:

۱-۳-۳- مجموعه شخص حقیقی و واحد(های) تابعه و یا وابسته به وی و یا خویشاوند سببی و نسبی وی؛

۲-۳-۳- مجموعه شخص حقوقی، واحد(های) تابعه و یا وابسته آن و واحدهایی که شخص حقوقی، واحد

تابعه یا وابسته آن‌هاست؛

۴-۳- اشخاص حقوقی دارای روابط مدیریتی شامل:

۱-۴-۳- شخص حقوقی یا شخص دیگری که بیش از نیمی از اعضای هیأت مدیره آنها مشترک

می باشد؛

۲-۴-۳- شخص حقوقی یا شخص حقوقی دیگری که رئیس هیأت مدیره آن‌ها مشترک می‌باشد؛

۳-۴-۳- مجموعه شخص حقوقی و شخص حقیقی که وی و یا خویشاوند سببی و نسبی وی در آن‌ها عضو

هیأت مدیره و یا مدیرعامل باشند؛

۴-۴-۳- شخص حقوقی با شخص حقوقی دیگری که قادر به تعیین حداقل یک عضو هیأت مدیره در آن

می باشد؛

۵-۳- اشخاص دارای روابط نیابتی شامل شخص حقیقی یا حقوقی یا شخص یا اشخاص دیگر که از طریق روابط

نمابندگی قرا، دادی نظیر وکالت، نمابندگی قانونی با قضایی و با سایر روابط نباتی، در تملک سهام مؤسسه

اعتباری و حقوق ناشی از آن، دارای منافع مشترک می‌باشند.

۶-۳- سایر مصادیق: روابط دیگری که به تشخیص بانک مرکزی، ماهیتاً مشابه مصادیق مذکور در ردیف‌های (۳)-

(۳) الی (۳-۵) این ماده باشند.

ماده ۴- مفاد این دستورالعمل برای اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و خارجی یکسان می باشد، مگر آن که در این

دستور العمل ترتیبات دیگری صراحتاً مقرر شده باشد.

ماده ۵- تملک سهام توسط مالک واحد، تا سقف ۱۰ درصد سهام مؤسسه اعتباری بدون نیاز به اخذ مجوز بانک مرکزی

و با رعایت سایر مقررات لازم الاجرا، مجاز است.

تبصره- سهامداران دارای کمتر از ۱۰ درصد سهام مؤسسه اعتباری و یا تقاضاهای جدید تملک کمتر از ۱۰ درصد سهام مؤسسه اعتباری که همراه با سایر اشخاص در قالب مصادیق مالک واحد موضوع ماده (۳) این دستورالعمل، دارای سطوح بیش از ۱۰ درصد سهام مؤسسه اعتباری شوند، برای تملک سهام مؤسسه اعتباری، باید نسبت به اخذ مجوز از بانک مرکزی اقدام کنند.

ماده ۶- بانک مرکزی، جهت انجام بررسی‌های لازم در چارچوب مفاد این دستورالعمل، در فواصل زمانی حداکثر سه ماهه، نسبت به دریافت فهرست سهامداران دارای بیش از یک (۱) درصد سهام مؤسسه اعتباری همراه با اطلاعات کامل مربوط به آن‌ها از سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام می‌نماید.

فصل ۳- حدود مجاز تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط مالک واحد

ماده ۷- برای هر شخص به طور مستقل و یا با مشارکت دیگران در قالب یکی از مصادیق مالک واحد، تملک سهام در سطوح بالای ۱۰ درصد حداکثر یک مؤسسه اعتباری مجاز است.

ماده ۸- تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط مالک واحد در سطوح بیش از ۱۰ درصد تا ۲۰ درصد و بیش از ۲۰ درصد تا ۳۳ درصد با موافقت هیأت عامل بانک مرکزی مجاز است.

ماده ۹- برای دو سطح بیش از ۱۰ درصد تا ۲۰ درصد و بیش از ۲۰ درصد تا ۳۳ درصد مالکیت سهام مؤسسه اعتباری، مصادیق مالک واحد موضوع ماده (۳) این دستورالعمل که متقاضی مجوز هستند، با رعایت شرایط زیر حسب مورد، پس از اخذ مجوزهای موضوع ماده (۸) این دستورالعمل، مجاز به تملک سهام در سطوح مذکور می‌باشند:

۹-۱- برای سطح بیش از ۱۰ درصد تا ۲۰ درصد

۹-۱-۱- فاقد بدهی غیرجاری به شبکه بانکی کشور باشد؛

۹-۱-۲- فاقد سابقه بدهی غیرجاری بیش از ۵ درصد حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک طی سه سال گذشته باشد؛

۹-۱-۳- فاقد سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده در شبکه بانکی کشور باشد؛

۹-۱-۴- بر اساس استعلام از سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک جمهوری اسلامی ایران، فاقد بدهی قطعی مالیاتی و گمرکی باشد؛

۹-۱-۵- فاقد سابقه محکومیت کیفری مؤثر باشد؛

۹-۱-۶- منشأ سرمایه آن‌ها در چارچوب قانون و مقررات مبارزه با پولشویی، شفاف و قابل احراز باشد و از محل تسهیلات از شبکه بانکی تأمین نشده باشد؛

۷-۱-۹- به موجب حکم صادره از مراجع ذیصلاح و یا سایر مقررات لازم‌الاجرا، از تملک سهام مؤسسات اعتباری و حق تصدی سمت در زمینه‌های اقتصادی، حقوقی، بانکداری، مالیات، تجاری و بازرگانی منع نشده باشد؛

۸-۱-۹- دارای تأییدیه صلاحیت عمومی از حوزه حراست بانک مرکزی باشد.

۲-۹- سطح بیش از ۲۰ درصد تا ۳۳ درصد

۱-۲-۹- دارای شرایط موضوع ردیف (۹-۱) به استثنای بند ۹-۱-۲ این ماده باشد؛

۲-۲-۹- فاقد سابقه بدهی غیرجاری بیش از ۵ درصد حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک طی پنج سال گذشته باشد؛

۳-۲-۹- به عنوان سهامدار عمده، فاقد حکم ورشکستگی به تقصیر و یا ناشی از تقلب در شرکت‌های ورشکسته طی ۵ سال گذشته باشد؛

۴-۲-۹- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای حداقل ۸۰ درصد مجموع سهام تحت تملک مالک واحد، دارای فعالیت، تجارب و سوابق کاری مؤثر در زمینه پولی و یا مالی به تشخیص بانک مرکزی باشند؛

۵-۲-۹- دارای برنامه عملیاتی مورد تأیید بانک مرکزی برای اداره امور مؤسسه اعتباری باشد.

فصل ۴- تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط مالک واحد خارجی (غیر ایرانی)

ماده ۱۰- اشخاص حقیقی خارجی و یا اشخاص حقوقی غیردولتی خارجی می‌توانند با رعایت شرایط موضوع ماده (۹)، حسب مورد و پس از اخذ مجوزهای موضوع ماده (۸)، در چارچوب این دستورالعمل اقدام به تملک سرمایه مؤسسه اعتباری نمایند.

ماده ۱۱- در این دستورالعمل، اشخاص زیر، خارجی محسوب می‌شوند:

الف- شخص حقیقی که تابعیت ایران را نداشته باشد؛

ب- شخص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن متعلق به اشخاص خارجی باشد؛

ج- مؤسسه اعتباری و سایر شرکت‌هایی که در ایران، تحت عنوان مؤسسه اعتباری / شرکت خارجی به ثبت رسیده است.

ماده ۱۲- تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط اشخاص خارجی در سطوح بیش از ۱۰ درصد تا ۲۰ درصد و بیش از ۲۰ درصد تا ۳۳ درصد با موافقت هیأت عامل بانک مرکزی مجاز است.

ماده ۱۳- تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط دولت‌های خارجی و اشخاص حقوقی دولتی خارجی، ممنوع است.

تبصره- ملاک دولتی بودن شخص خارجی موضوع این ماده، قوانین داخلی کشور متبوع شخص خارجی و به تأیید مراجع ذیصلاح می‌باشد.

ماده ۱۴- حداکثر میزان جمعی تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط اشخاص خارجی، ۴۰ درصد سهام آن مؤسسه اعتباری می‌باشد.

فصل ۵- اعطای مجوز به متقاضیان تملک سهام مؤسسه اعتباری

ماده ۱۵- مالک واحد موضوع ماده (۸) این دستورالعمل، موظف است مدارک و اطلاعات زیر را جهت اخذ مجوز، به بانک مرکزی ارائه دهد:

۱۵-۱- تعداد سهام مورد تقاضا جهت تملک؛

۱۵-۲- اسناد و مدارک معتبر جهت احراز شرایط مندرج در ماده (۹) این دستورالعمل، حسب مورد؛

۱۵-۳- صورت‌های مالی حسابرسی شده سه سال گذشته، برای اشخاص حقوقی؛

۱۵-۴- اطلاعات کامل مالکان به انضمام اطلاعات مربوط به هیئت مدیره، مدیر عامل و سایر مدیران مالکان مذکور؛

۱۵-۵- فهرستی از سهامداران دارنده حداقل ۵ درصد سهام مالکان موضوع ردیف ۱۵-۴؛

۱۵-۶- اظهارنامه حاوی اطلاعات مربوط به دارایی و بدهی به همراه اطلاعات مربوط به درآمد و سایر جریان‌ات نقدی، برای اشخاص حقیقی؛

۱۵-۷- فرم تکمیل شده اطلاعات مربوط به آن دسته از سهامداران مؤسسه اعتباری که به سبب نوع ارتباط با متقاضی، مشمول مصادیق مالک واحد موضوع ماده (۳) این دستورالعمل قرار گرفته و نیز ارائه اطلاعات مربوط به تملک‌های غیرمستقیمی که از طریق این تقاضا شکل می‌گیرد؛

۱۵-۸- تعهدنامه‌ای مبنی بر رعایت الزامات این دستورالعمل.

ماده ۱۶- بانک مرکزی پس از دریافت اطلاعات و مدارک کامل موضوع ماده (۱۵) و دریافت پاسخ استعلام‌های مربوط، حداکثر ظرف مدت یک ماه، نتیجه بررسی را مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش، به متقاضی اعلام می‌نماید.

ماده ۱۷- مؤسسه اعتباری موظف است، به نحوی که بانک مرکزی تعیین می‌کند، اطلاعات تمام سهامداران با جزئیات نقل و انتقال سهام توسط آن‌ها و موارد نقض حدود تملک سهام موضوع این دستورالعمل را به بانک مرکزی ارائه نماید.

فصل ۶- تملک سهام بیش از حدود مجاز مقرر در این دستورالعمل

ماده ۱۸- مالک واحدی که دارنده سهام هر یک از مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز می‌باشد، مکلف است ظرف مدت حداکثر شش ماه نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح، اقدام و یا مازاد سهام خود را واگذار نماید.

تبصره- مالک واحدی که بنا به دلایل قهری از جمله ارث، مالک سهام هر یک از مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز مقرر در این دستورالعمل شود، مکلف است ظرف مدت یک سال از زمان وقوع حادثه قهری، نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح، اقدام و یا مازاد سهام خود نسبت به حدود مجاز را واگذار نماید.

ماده ۱۹- مالک واحدی که پس از سپری شدن مهلت‌های تعیین شده در این دستورالعمل، بدون مجوز لازم، همچنان دارنده سهام هر یک از مؤسسات اعتباری به میزانی بیش از حدود مجاز باشد، نسبت به مازاد سقف مجاز، در مجامع عمومی صاحبان سهام مؤسسه اعتباری ذی‌ربط حق رأی نخواهد داشت و طبق اعلام بانک مرکزی حق رأی ناشی از سهام مازاد در مجامع عمومی به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض می‌شود. همچنین، درآمدهای حاصل از سود سهام توزیع شده و حق تقدم فروش رفته نسبت به سهام مازاد، مشمول مالیات با نرخ ۱۰۰ درصد می‌شود.

تبصره ۱- مالک واحدی که به هر نحو، بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی، اقدام به تملک سهام مؤسسه اعتباری در سطوحی بیش از حدود مقرر در این دستورالعمل نماید، مشمول مفاد ماده (۱۹) می‌گردد.

تبصره ۲- مسئولیت حسن اجرای مفاد ماده (۱۹) این دستورالعمل و اعلام نتیجه آن به بانک مرکزی به عهده مؤسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۲۰- بانک مرکزی همراه با صدور مجوز برگزاری مجامع، موارد تخطی مالک واحد در خصوص حدود تملک سهام مؤسسه اعتباری، موضوع این دستورالعمل، که بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس شناسایی کرده است را برای طرح در مجمع به مؤسسه اعتباری اعلام می‌نماید.

فصل ۷- ابطال مجوز تملک سهام

ماده ۲۱- بانک مرکزی می‌تواند با تصمیم هیأت انتظامی بانک‌ها، مجوز تملک سهام توسط مالک واحد در سطوح بیش از ۱۰ درصد را ابطال کند. برخی از اهم موارد ابطال، به شرح زیر می‌باشد:

۱-۲۱- متقاضی، شرایط تملک سهام مؤسسه اعتباری در چارچوب این دستورالعمل را از دست بدهد؛

۲۱-۲- متقاضی، بر اساس ارایه اطلاعات نادرست و گمراه کننده، مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی و یا کتمان

اطلاعات مؤثر حسب تشخیص بانک مرکزی، مجوز موضوع این دستورالعمل را اخذ کرده باشد؛

۲۱-۳- مالک واحد در تصمیمات هیأت مدیره مؤسسه اعتباری، بر خلاف قوانین و مقررات مربوط در جهت منافع

شخصی خود اعمال نفوذ کند؛

۲۱-۴- مالک واحد بر خلاف قوانین و مقررات مربوط و یا با ایجاد زمینه انحصار به نفع خود، از منابع مؤسسه

اعتباری استفاده کند و یا تعادل میان منابع و مصارف مؤسسه اعتباری را بر هم زند؛

۲۱-۵- تملک سهام مؤسسه اعتباری توسط مالک واحد، منافع سپرده گذاران و سایر اعتباردهندگان مؤسسه

اعتباری و یا ثبات و سلامت آن و یا شبکه بانکی را در معرض خطر قرار دهد؛

۲۱-۶- مالک واحد، از انجام وظایف قانونی خود در چارچوب اساسنامه مؤسسه اعتباری و یا سایر قوانین و

مقررات ناظر بر مسئولیت های سهامداران مؤسسات اعتباری از جمله انجام حمایت های مالی لازم از مؤسسه

اعتباری در زمان های مقتضی خودداری نماید؛ به نحوی که به تشخیص بانک مرکزی، اقدامات ایشان باعث

ایجاد مشکلاتی در اداره امور مؤسسه اعتباری شود.

ماده ۲۲- پیش از ابطال مجوز تملک سهام موضوع ماده (۲۱) این دستورالعمل، مراتب باید فوراً توسط بانک مرکزی به

مالک واحد اطلاع رسانی شود. مالک واحد موظف است، ظرف مدت حداکثر شش ماه اقدام به واگذاری مازاد سهام

خود نسبت به حدود مقرر در این دستورالعمل نماید؛ در غیر این صورت بانک مرکزی ضمن ابطال مجوز تملک

سهام مازاد، مالک واحد را نسبت به مازاد سهام تحت تملک، مشمول مجازات های موضوع ماده (۱۹) این

دستورالعمل می نماید.

دستورالعمل تملک سهام بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در ۲۲ ماده و ۵ تبصره در یک هزار و دویست و

هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و از تاریخ ابلاغ،

لازم الاجرا است.

بهادار

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً همان‌گونه که استحضار دارند؛ «دستورالعمل انجام عملیات بازار باز و اعطای اعتبار در قبال وثیقه توسط بانک مرکزی» در یک‌هزار و دویست و شصت و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید. به استناد مقررات یاد شده، اوراق موضوع عملیات بازار باز شامل انواع اوراق بهادار منتشره توسط خزانه‌داری کل کشور می‌باشد و بانک مرکزی در اجرای عملیات بازار باز اقدام به خرید و فروش اوراق بهادار مذکور خواهد نمود. این در حالی است که در «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» که در چارچوب مواد (۱۶) و (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» اصلاح و پس از تصویب در یک‌هزار و دویست و سی و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۲ شورای پول و اعتبار طی بخشنامه شماره ۹۶/۶۱۲۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۳/۱ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید، صرفاً سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت منتشره و یا تضمین‌شده از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی توسط بانک‌ها از شمول حدود دستورالعمل سرمایه‌گذاری مستثنی بوده و تابع سیاست‌های ابلاغی بانک مرکزی است و لذا سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار باید با رعایت حدود دستورالعمل مورد اشاره صورت پذیرد. از آنجایی که بانک‌ها در اجرای عملیات بازار باز باید تمامی انواع اوراق بهادار دولتی (و نه فقط اوراق مشارکت) را در سبد دارایی‌های خود داشته باشند، اصلاح ماده (۱۰) دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مصوب ۱۳۹۶، ضروری می‌نمود. بر این اساس، شورای محترم پول و اعتبار در یک‌هزار و دویست و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ مواد (۱) و (۱۰) «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» را به شرح زیر اصلاح نمود:

❖ اصلاح بند (۱-۶) ماده (۱) به شرح زیر:

اوراق بهادار: سهام، اوراق مشارکت، اسناد خزانه اسلامی، صکوک، گواهی سپرده و سایر موارد مشابه به تشخیص بانک مرکزی که متضمن حقوق مالی قابل معامله برای دارنده آن باشد؛

❖ حذف بند (۱-۷-۲) با توجه به اصلاح تعریف اوراق بهادار؛

❖ اصلاح ماده ۱۰ به شرح زیر:

ماده ۱۰- سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار (به استثنای سهام) منتشره و یا تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی از شمول حدود این دستورالعمل مستثنی بوده و تابع سیاست‌های بانک مرکزی است.

در پایان، ضمن ایفاد نسخه اصلاحی «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار»، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

**مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی**

دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار

نسخه اصلاحی (شهریور ۱۳۹۸)

«بسمه تعالی»

شورای پول و اعتبار به استناد بند «۳» از ماده (۳۴) قانون پولی و بانکی کشور، بند «ب» ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و مواد (۲۳) الی (۲۷) آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و به منظور کنترل گستره بنگاهداری مؤسسات اعتباری و هدایت آن ها به ایفای نقش واسطه گری وجوه به عنوان کارکرد اصلی آن مؤسسات، «دستورالعمل سرمایه گذاری در اوراق بهادار» که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده می شود را به شرح ذیل تصویب نمود.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین ذیل به جای عبارت های مربوط بکار می روند:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- **مؤسسه اعتباری:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد؛
- ۱-۳- **فعالیت بانکی:** تمامی فعالیت هایی که به منظور پشتیبانی و سهولت در انجام عملیات بانکی و گسترش و تنوع آن و همچنین حفظ اسرار حرفه ای مؤسسه اعتباری انجام می شود نظیر عملیات قرض الحسنه، عملیات فروش اموال مازاد بانک ها، اعتبارسنجی، صدور، پذیرش و پردازش انواع کارت های الکترونیکی (کارت های خرید، کارت اعتباری کیف پول الکترونیکی و غیره)، انجام عملیات صرافی، عملیات لیزینگ، فن آوری اطلاعات، امور چاپ و سایر فعالیت های مشابه به تشخیص بانک مرکزی؛
- ۱-۴- **شرکت تابعه:** شخص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن به طور مستقیم و یا غیرمستقیم تا دو سطح متعلق به مؤسسه اعتباری است یا اکثریت اعضای هیأت مدیره آن را مؤسسه اعتباری تعیین می نماید؛
- ۱-۵- **مؤسسه اعتباری خارجی:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به عملیات بانکی اشتغال دارد؛

۱-۶- **اوراق بهادار**^۲: سهام، اوراق مشارکت، اسناد خزانه اسلامی، صکوک، گواهی سپرده و سایر موارد

مشابه به تشخیص بانک مرکزی که متضمن حقوق مالی قابل معامله برای دارنده آن باشد؛

۱-۷- **سرمایه‌گذاری**: عبارت است از:

۱-۷-۱. مشارکت حقوقی مؤسسه اعتباری در تأسیس شرکت‌های جدید و خرید سهام شرکت‌های

موجود؛

۱-۷-۲. تحصیل سایر اوراق بهادار (ارزی و ریالی) توسط مؤسسه اعتباری؛

۱-۸- **سرمایه پایه**: موضوع مصوبه شماره یک‌هزار و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ شورای پول و

اعتبار و اصلاحات بعدی آن.

ماده ۲- مؤسسه اعتباری و شرکت‌های تابعه آن در چارچوب مفاد این دستورالعمل، مجاز به مشارکت حقوقی در

تأسیس شرکت‌های جدید و خرید سهام شرکت‌های موجودی هستند که صرفاً فعالیت بانکی انجام می‌دهند.

تبصره - تحصیل اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام توسط مؤسسه اعتباری و شرکت‌های تابعه آن نیز، مشمول

مفاد این ماده می‌گردد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت سه سال از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون رفع موانع تولید

رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های

غیربانکی انجام می‌دهند را واگذار نماید.

تبصره ۱- طرح‌های نیمه تمام غیربانکی تحت تملک شرکت‌های تابعه مؤسسه اعتباری از شمول مفاد این

ماده مستثنی بوده و باید حداکثر ظرف مدت سه سال از زمان بهره‌برداری واگذار گردد.

تبصره ۲- در مواردی که مؤسسه اعتباری اقدامات لازم برای واگذاری بنگاه‌های موضوع این ماده را به انجام

رساند ولی بنا به دلایلی خارج از اراده، واگذاری آن ممکن نشده باشد منوط به تأیید مراتب توسط بانک

مرکزی، از مجازات‌های مقرر در ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و

همچنین مفاد ماده (۱۵) این دستورالعمل مستثنی می‌باشد.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری صرفاً مجاز به مشارکت حقوقی در شرکت‌های سهامی موضوع ماده (۲) می‌باشد.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری در صورتی می‌تواند در تأسیس شرکت‌های جدید و خرید سهام شرکت‌های موجود مشارکت

حقوقی نماید که بررسی و ارزیابی به عمل آمده حاکی از سودآور بودن موضوع مشارکت باشد.

^۲ . تعریف اوراق بهادار، طی مصوبه یک‌هزار و دویست و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ شورای پول و اعتبار اصلاح گردید. همچنین با توجه به این اصلاح، در بند ۱-۷، تحصیل اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام توسط مؤسسه اعتباری، از مصادیق سرمایه‌گذاری حذف گردید.

ماده ۶- مشارکت حقوقی چند مؤسسه اعتباری با یکدیگر در تحصیل سهام شرکت‌های موضوع این دستورالعمل با رعایت حدود مقرر بالامانع است.

فصل دوم: حدود سرمایه‌گذاری

ماده ۷- مجموع سرمایه‌گذاری‌های مؤسسه اعتباری نباید از ۲۰ درصد سرمایه پایه مؤسسه اعتباری تجاوز نماید.

ماده ۸- سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در هر شخص حقوقی حداکثر ۵ درصد سرمایه پایه مؤسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۹- مؤسسه اعتباری مجاز نیست در هیچ زمان بیش از یک درصد سهام مؤسسه اعتباری دیگر را به طور مستقیم و یا غیرمستقیم تا دو سطح دارا باشد.

تبصره - سرمایه‌گذاری مؤسسه اعتباری در مؤسسات اعتباری ثبت شده در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات اعتباری خارجی از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

ماده ۱۰- سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار (به استثنای سهام) منتشره و یا تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی از شمول حدود این دستورالعمل مستثنی بوده و تابع سیاست‌های بانک مرکزی است.^۳

فصل سوم: سایر موارد

ماده ۱۱- نحوه حسابداری سرمایه‌گذاری‌های مؤسسه اعتباری طبق مفاد استانداردهای حسابداری مصوب سازمان حسابرسی و الزامات بانک مرکزی انجام می‌شود.

ماده ۱۲- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است به منظور حسن اجرای این دستورالعمل، نسبت به تدوین و تصویب رویه‌های اجرایی داخلی مشتمل بر واحد سازمانی مسئول انجام کار، شرح وظایف آن، روش‌های انجام کار، نحوه ارتباط، تبادل و گردش اطلاعات مابین واحدهای سازمانی و غیره اقدام نماید.

ماده ۱۳- سرمایه‌گذاری‌های موضوع این دستورالعمل باید به تصویب هیأت مدیره مؤسسه اعتباری برسد.

ماده ۱۴- مشارکت حقوقی مؤسسه اعتباری در شرکت‌ها و مؤسسات اعتباری خارجی و مشارکت حقوقی در بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت‌های ایرانی، پس از کسب مجوز از بانک مرکزی، در چارچوب حدود مقرر در مواد (۷) و (۸) این دستورالعمل بالامانع است.

تبصره - مشارکت حقوقی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که فعالیت آن‌ها صدور، پذیرش و پردازش انواع کارت‌های الکترونیکی (کارت‌های خرید، کارت اعتباری کیف پول الکترونیکی و غیره) است، در چارچوب حدود مقرر در مواد (۷) و (۸) این دستورالعمل، تابع مقررات خاص ناظر بر آن‌ها می‌باشد.

^۳. طی مصوبه یک‌هزار و دویست و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

ماده ۱۵- در صورت تخطی مؤسسه اعتباری از حدود فردی و یا جمعی مقرر در این دستورالعمل، مجموع مازاد سرمایه‌گذاری تا زمان واگذاری آن، از سرمایه پایه مؤسسه اعتباری جهت محاسبه سایر نسبت‌های احتیاطی کسر می‌شود.

ماده ۱۶- در مواردی که به دلیل عوامل قهری و یا به منظور استیفای حقوق و مطالبات، مؤسسه اعتباری و یا شرکت‌های تابعه آن، سهام و اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام اشخاص حقوقی دارای فعالیت غیربانکی را تملیک نمایند و یا مؤسسات اعتباری از حدود مقرر در این دستورالعمل را نقض کنند، موظفند ظرف مدت یک سال از تاریخ نقض حدود وضعیت خود را با مفاد این دستورالعمل منطبق نمایند. مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت یک ماه، مراتب فوق را طی گزارشی با ذکر دلایل به بانک مرکزی اطلاع دهد.

تبصره - تمدید مهلت مذکور در این ماده در خصوص انطباق با حدود مقرر، با ارایه دلایل مستند و تأیید بانک مرکزی حداکثر تا یک سال دیگر امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۷- مؤسسه اعتباری مکلف است فهرست سرمایه‌گذاری‌های موضوع این دستورالعمل را در مقاطع زمانی ماهانه و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر ماه، در چارچوبی که بانک مرکزی تعیین می‌نماید، به این بانک گزارش کند.

ماده ۱۸- تخطی از مفاد این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌شود.

«دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» در (۱۸) ماده و (۶) تبصره در یک‌هزار و دویست و سی و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۱۲ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و یک‌ماه پس از ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد. از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل تمامی ضوابط مغایر با آن، از جمله مصوبات جلسات پانصد و بیست و پنجمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۶۳/۱/۱۹ در خصوص «دستورالعمل اجرایی مشارکت حقوقی» و یک هزار و هشتاد و یکمین جلسه شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۸ در خصوص «دستورالعمل سرمایه‌گذاری مؤسسات اعتباری»، ملغی می‌گردد.

۱۲- بخشنامه شماره ۹۸/۲۱۵۶۸۴ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۳۰؛ اعلام مصوبه شورای فقهی در خصوص تأیید مفاد بخشنامه

شماره م/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ موضوع نحوه و مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین تسهیلات مشارکتی و

غیرمشارکتی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ در سال ۱۳۶۱ به استناد اظهارنظر فقهای محترم شورای نگهبان طی نامه شماره ۷۷۴۲ مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۱ مبنی بر عدم مغایرت دریافت وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین با موازین شرعی، موضوع أخذ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین از بدهکاران بانکی، در چهارصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای محترم پول و اعتبار به تصویب رسید و جهت اجراء طی بخشنامه شماره نب/۱۴۰۰ مورخ ۱۳۶۹/۴/۲۶ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. به استناد بخشنامه مذکور، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی زمانی مجاز به أخذ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین از مشتریان می‌باشند که در قرارداد منعقد فی‌مابین بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی و مشتری، أخذ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین به صورت شرط ضمن عقد ذکر و نرخ آن به طور صریح و دقیق مشخص و به امضای طرفین رسیده باشد. لذا أخذ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین به عنوان یک عامل بازدارنده برای جلوگیری از رشد مطالبات غیرجاری، از همان آغاز اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا در کشور مبتنی بر تأییدیه مراجع ذی‌صلاح، پذیرفته شده و منوط به قید آن در مفاد قرارداد در زمان اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات، قابلیت اجرا داشته است. بر این اساس، تسهیلات‌گیرنده‌ای که در بازپرداخت تسهیلات و تعهدات خود کوتاهی نماید، ملزم به پرداخت وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین متناسب با مدت زمان سپری شده از تاریخ سررسید قسط/اقساط و البته به شرط قید در مفاد قرارداد مربوطه می‌باشد.

در ادامه، نظر به طرح ابهاماتی در خصوص عبارت «اصل مانده بدهی» مندرج در متن قراردادهای تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی و غیرمشارکتی از سوی بانک‌ها، تسهیلات‌گیرندگان و برخی از نهادهای ذی‌ربط مجدداً مراتب استفسار شد که ماحصل آن طی بخشنامه شماره م/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ جهت اجراء به شبکه بانکی ابلاغ گردید. براساس بخشنامه مذکور، مبنای أخذ وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین در عقود مبادله‌ای، مبلغ هر قسط بوده و در صورت عدم ایفای تعهد مشتری، کل اقساط آتی به دین حال تبدیل شده و مبنای محاسبه وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین خواهد بود. در خصوص عقود مشارکتی نیز وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین نسبت به مبلغ تسهیلات و فواید مترتب بر آن قابل محاسبه می‌باشد.

با این وجود، همچنان وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین محل مباحثه و بعضاً اختلاف نظر بوده است. به عنوان نمونه طی سنوات اخیر، این مهم از حیث مبنای محاسباتی وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین از مقطع تسلیم تقاضانامه اسناد رهنی توسط بانک تا زمان اجرای آن در فرآیند وصول مطالبات بانک‌ها از مجرای صدور اجرائیه، محل اختلاف فی‌مابین بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با دفاتر اجرای ثبت اسناد و املاک کشور و متعاقباً مکاتبات بانک‌ها و بالأخص کانون

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی خصوصی با بانک مرکزی بوده است. بدین ترتیب که مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین در ادارات ثبت اسناد و املاک کشور در بازه زمانی مذکور (از مقطع تسلیم تقاضانامه صدور اجرائیه تا زمان اجرای آن) صرفاً ناظر بر اصل مبلغ تسهیلات اعطایی بوده و سود متعلقه/فواید مترتبه تسهیلات اعطایی در محاسبات لحاظ نمی‌شود. به عبارت دیگر، تفسیر ادارات ثبت اسناد و املاک کشور از عبارت تسویه اصل مانده بدهی در مصوبه شورای محترم پول و اعتبار، صرفاً مرتبط با اصل تسهیلات اعطایی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد.

لذا نظر به اهمیت موضوع، مجدداً چگونگی و کیفیت مطالبه و أخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دین و همچنین مبنای محاسباتی آن در یازدهمین و دوازدهمین جلسات مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ و ۱۳۹۸/۴/۱۲ شورای فقهی بانک مرکزی مطرح و به شرح ذیل اتخاذ تصمیم شد:

«مقرره ابلاغی بانک مرکزی به شبکه بانکی کشور موضوع بخشنامه شماره م/۸۶ مورخ ۱۳۸۶/۱/۱۵ درخصوص نحوه و مبنای محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین در تسهیلات مشارکتی (مشمول بر اصل و فواید مترتبه) و تسهیلات غیرمشارکتی (مشمول بر اقساط سررسیدشده پرداخت نشده و اقساط آتی سررسیدنشده که به دین حال تبدیل شده است) مورد تأیید شورای فقهی بانک مرکزی می‌باشد.»

در خاتمه خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن، نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

مدیران عامل محترم بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند به استناد مواد (۵) و (۸) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجرای طرح های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک ها مصوب سال ۱۳۸۶، «آیین نامه نظام سنجش اعتبار» موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۲۹/ت/۳۹۳۹۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیأت محترم وزیران به تصویب رسید و طی بخشنامه شماره م/۳۴۸ مورخ ۱۳۸۷/۲/۲ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. متعاقباً طی سالیان اخیر و نظر به ضرورت بازنگری آیین نامه مذکور، به روزرسانی آیین نامه نظام سنجش اعتبار در دستور کار این بانک قرار گرفت و نهایتاً اصلاحیه آیین نامه یادشده در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران تصویب شد. بر اساس آیین نامه مذکور، مؤسسات اعتباری موظف گردیده اند به منظور اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات، گزارش اعتباری از شرکت اعتبارسنجی اخذ نمایند. لیکن استفاده از گزارش اعتباری شرکت اعتبارسنجی نافی مسئولیت مؤسسه اعتباری در بررسی دقیق اهلیت اعتباری متقاضی تسهیلات نخواهد بود. همچنین مؤسسات اعتباری صرفاً مجاز به همکاری با شرکت اعتبارسنجی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشند. در آیین نامه موصوف، حداقل مبلغ سرمایه برای تأسیس و فعالیت شرکت اعتبارسنجی پانصد میلیارد ریال تعیین گردیده است. بر مبنای آیین نامه مذکور تأمین کنندگان موظفند ظرف مهلت های مقرر که به تصویب شورای موضوع ماده ۲ آیین نامه می رسد، با فراهم ساختن زیرساخت های لازم و در چارچوب آیین نامه مزبور و مصوبات شورای یاد شده، اطلاعاتی که موجب تکمیل نظام سنجش اعتبار می شود را از طریق بستر شبکه ملی اطلاعات در اختیار شرکت اعتبارسنجی قرار دهند. همچنین شرکت های موجود فعال در زمینه اعتبارسنجی موظفند حداکثر ظرف مدتی که شورای مذکور تعیین می کند، نسبت به تطبیق وضعیت خود با مفاد آیین نامه اقدام نمایند. در غیراین صورت، بانک مرکزی اقدامات لازم از قبیل تعلیق و جلوگیری از فعالیت آن ها در زمینه اعتبارسنجی را اعمال می نماید.

در پایان خاطر نشان می سازد، اجرای برخی از وظایف و تکالیف مقرر در آیین نامه مورد بحث، مستلزم تهیه ضوابط مربوط توسط نهادهای ذی ربط از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد که بدیهی است با تدارک و آماده شدن موارد مذکور، مراتب به نحو مقتضی اطلاع رسانی خواهد گردید. همچنین تأکید می گردد در صورت وجود هرگونه ابهام یا سؤال در رابطه با موضوعات و مسائل مربوط به آیین نامه یادشده و یا در صورت نیاز به هرگونه مکاتبه ای در خصوص مفاد «آیین نامه نظام سنجش اعتبار»، مراتب مستقیماً به «اداره اطلاعات بانکی» این بانک که متولی رسیدگی به موضوعات مرتبط با آیین نامه مذکور می باشد، منعکس گردد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه‌ای از «آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار» (موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۹۱۵۱/ت/۵۵۲۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۴ هیأت محترم وزیران)، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و علاوه بر تمهید مقدمات اجرای مفاد آیین‌نامه مذکور، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۱۴- بخشنامه شماره ۹۸/۲۴۴۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۱۸؛ ابلاغ نرخ تسعیر اқلام دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در

گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای منتهی به شهریور ماه ۱۳۹۸

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران – ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۸/۹۲۸۴۷ مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۲ موضوع ابلاغ نرخ و نحوه تسعیر اқلام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در شبکه بانکی کشور در پایان سال ۱۳۹۷ و در پاسخ به استعلامات بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در خصوص نرخ و چگونگی تسعیر اқلام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای منتهی به شهریور ماه ۱۳۹۸، به استحضار می‌رساند:

«مقرر شده است مفاد بخشنامه شماره ۹۸/۹۲۸۴۷ مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۲ همچنان برای تسعیر اқلام پولی

دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای منتهی به شهریور ماه ۱۳۹۸ ملاک عمل باشد.»

در پایان، ضمن اعلام این‌که برای استخراج نرخ برابری سایر اسعار به جز دلار به یورو، لازم است از نرخ‌های اعلامی بانک مرکزی در تاریخ ۱۳۹۸/۶/۳۱ مندرج در پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک به نشانی www.cbi.ir بهره‌برداری شود، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۱۵- بخشنامه شماره ۹۸/۳۰۶۷۴۲ مورخ ۹۸/۰۹/۱۰؛ عدم ضرورت ارایه گواهی موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸۶) قانون

مالیات‌های مستقیم برای تمدید ضمانت‌نامه و اعتبار اسنادی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۷۷۹۶۹ مورخ ۱۳۹۱/۳/۲۸ و بخشنامه شماره ۹۵/۳۲۵۱۷۶ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۳ موضوع ابلاغ «ضوابط اجرایی تبصره (۱) ماده (۱۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم»، به استحضار می‌رساند، در پی استعلام‌های به عمل آمده توسط شبکه بانکی مبنی بر لزوم دریافت گواهی موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم در مقطع تمدید ضمانت‌نامه و اعتبار اسنادی، مراتب در بیست و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۱ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مقرر شد:

«با عنایت به اخذ گواهی موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم در زمان صدور ضمانت‌نامه و گشایش

اعتبار اسنادی، اخذ گواهی مزبور در زمان تمدید ضمانت‌نامه و اعتبار اسنادی ضرورت ندارد.»

با عنایت به مراتب مذکور، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره

۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت شود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۱۶- بخشنامه شماره ۹۸/۳۵۹۰۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۷؛ ابلاغ قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران – ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، بدین وسیله «قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» که در جلسه علنی مورخ یازدهم شهریورماه یک‌هزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحاتی موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد، به شرح زیر جهت استحضار ابلاغ می‌گردد:

«ماده واحده - به منظور حمایت از رونق تولید و تسهیل تسویه بدهی ریالی غیرجاری تولیدکنندگان به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، چنانچه تسهیلات‌گیرندگانی که تمام یا بخشی از بدهی سررسیدشده خود را تا پایان سال ۱۳۹۷ پرداخت نکرده‌اند، بخواهند بدهی غیرجاری خود را نقداً تسویه نمایند، بدهی آنان به ترتیب زیر محاسبه خواهد شد:

۱- در صورتی که قرارداد تسهیلات‌گیرنده با بانک یا مؤسسه اعتباری تجدید یا امهال نشده باشد، همان قرارداد، ملاک محاسبه مانده بدهی تسهیلات‌گیرنده بر اساس این قانون خواهد بود.

۲- در مورد قراردادهایی که یک یا چند نوبت از طرقی مانند انعقاد توافقنامه، قرارداد جدید یا اعطای تسهیلات جایگزین، تجدید یا امهال شده باشد:

در صورتی که قرارداد اولیه بانک یا مؤسسه اعتباری با تسهیلات‌گیرنده، قبل از ۱۳۹۳/۱/۱ منعقد شده باشد، آخرین قرارداد و یا توافقنامه قبل از تاریخ مزبور، «قرارداد ملاک محاسبه» تلقی و محاسبه مانده بدهی مشتری بر اساس آن انجام می‌شود.

در صورتی که قرارداد اولیه بعد از ۱۳۹۳/۱/۱ منعقد شده باشد، ملاک محاسبه، اولین قرارداد بعد از تاریخ یادشده می‌باشد.

۳- مبلغی که تسهیلات‌گیرنده باید برای استفاده از مزایای این قانون به صورت نقدی به بانک یا مؤسسه اعتباری بپردازد، عبارت است از مانده اصل و سود قبل و بعد از سررسید (تا تاریخ تسویه نقدی) که با استفاده از فرمول ابلاغی بانک مرکزی، بر اساس نرخ سود ساده و غیرمرکب مندرج در «قرارداد ملاک محاسبه»، با حذف کلیه جرائم متعلقه و سودهای ناشی از آن و با در نظر گرفتن پرداخت‌های مشتری و زمان پرداخت‌های وی محاسبه می‌شود.

۴- سقف مجاز برای برخورداری از مزایای این قانون برای هر شخص حقیقی و حقوقی غیردولتی در کل شبکه بانکی، به ترتیب، پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و بیست میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال (اصل مندرج در «قرارداد ملاک محاسبه») تعیین می‌شود.

۵- تسهیلاتی که بنا به نظر بانک مرکزی و در راستای ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی از مؤسسات در حال تصفیه به بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی منتقل شده باشد، مشمول احکام این قانون بوده و در چهارچوب ضوابط اجرائی که توسط بانک مرکزی تدوین خواهد شد، تعیین تکلیف می‌شود.

۶- تسهیلات‌گیرندگان مشمول استفاده از ضوابط این قانون حداکثر تا پایان اسفندماه ۱۳۹۸ مهلت دارند درخواست خود را به بانکها یا مؤسسات اعتباری موردنظر ارائه کنند. بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی مکلف است حداکثر ظرف مدت دوماه از زمان ارائه درخواست مشتری، کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های مشتری را که مربوط به «قرارداد ملاک محاسبه» است به همراه زمان دریافت یا پرداخت، در سامانه‌ای که بانک مرکزی اعلام می‌کند، ثبت نماید. تسهیلات‌گیرنده برای برخورداری از مزایای این قانون باید حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۹ مانده‌بدهی خود را که توسط سامانه فوق‌الذکر محاسبه و به او اعلام می‌شود، نقداً تسویه نماید.

۷- قراردادهای فروش و واگذاری دارایی‌های بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی و تسهیلات اعطائی ارزی اعم از منابع داخلی بانکها و مؤسسات اعتباری و سایر منابع، از شمول این قانون مستثنی هستند.

۸- بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجازند در صورتی که در نتیجه اجرای این قانون متحمل زیان شوند، پس از تأیید بانک مرکزی، زیان مزبور را از سال ۱۳۹۹ به بعد به تدریج حداکثر ظرف مدت پنج‌سال در صورت‌های مالی خود مستهلک کنند. چنانچه سازمان امور مالیاتی ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول مربوط به تسهیلات غیرجاری را که مطابق این قانون تسویه می‌شود، در محاسبه مالیات متعلق به بانکها و مؤسسات اعتباری، لحاظ نکرده باشد، موظف است مالیات دریافتی را به‌عنوان مالیات سال‌های بعد از اجرای این قانون منظور کند.

۹- حکم این قانون قابل تمدید نمی‌باشد.

تبصره- کلیه تسهیلاتی که برای تولید اعطا شده، مشمول این قانون است. بانک مرکزی موظف است دستورالعمل اجرای این قانون از جمله تشخیص تسهیلات تولیدی از غیرتولیدی را ظرف مدت دوهفته از تاریخ ابلاغ این مصوبه، به بانکها و مؤسسات اعتباری اعلام نماید.»

با عنایت به مراتب مذکور، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

۱۳۹۱۲۶

۱۳۹۸/۱۰/۲۶

پسمه دولتی

وزارت امور اقتصادی و دارایی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «**قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور**» که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ یازدهم شهریور ماه یک هزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحاتی موافق با مساعدت نظام تشخیصی صادر شد و طی نامه شماره ۵۹۸۸/۷۹۰۱۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی ارسال گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

حسن روحانی
رئیس جمهور

رونوشت:

۱- دفتر مقام معظم رهبری - دفتر رئیس جمهور - دفتر ریاست قوه قضائیه - دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی - دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام - دبیرخانه شورای نگهبان - دفتر معاون اول رئیس جمهور - معاونت امور مجلس - رئیس جمهور - معاونت حقوقی رئیس جمهور - گنیه وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و استانداریهای سراسر کشور - دیوان محاسبات کشور - دفتر هیأت دولت - دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت - معاونت امور تقنینی معاونت امور مجلس - معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور - اداره کل پیگیری طرح ها و لوایح - اداره کل اسناد و تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی - اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری - ستاد ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت درج در روزنامه) ۱۳۹۸/۱۰/۲۶

پست

شماره: ۵۰۸۸۹۹۰۱۶

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۰/۰۴

پوست: -----

حضرت حجت الاسلام والسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری
اسلامی ایران قانون تبدیل تنویه بدهی بهائتاران شبکه بانکی کشور مصوب جلسه
علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۱۶ مجلس ته با عنوان طرح دوفوریتی الزام
بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به حذف سود و جریمه مضاعف از مدتی
تسهیلات گیرندگان به مجلس شورای اسلامی تقدیم و مطابق اصل یکصد و
دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از سوی مجمع محترم
تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شده است. به
پوست ابلاغ می شود.

علی لاریجانی

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری

شماره: ۱۳۷۰۰۰

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۰/۰۴

ساعت: ۸:۵۸+

قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور

ماده واحده- به منظور حمایت از رونق تولید و تسهیل تسویه بدهی ریالی غیرجاری تولیدکنندگان به بانکها و مؤسسات اعتباری، چنانچه تسهیلات - گیرندگانی که تمام یا بخشی از بدهی سررسیدشده خود را تا پایان سال ۱۳۹۷ پرداخت نکرده‌اند، بخوانند بدهی غیرجاری خود را نقداً تسویه نمایند، بدهی آنان به ترتیب زیر محاسبه خواهد شد:

۱- در صورتی که قرارداد تسهیلات گیرنده یا بانک یا مؤسسه اعتباری تجدید یا امهت نشده باشد، همان قرارداد، ملاک محاسبه مانده بدهی تسهیلات گیرنده بر اساس این قانون خواهد بود.

۲- در مورد قراردادهایی که یک یا چند نوبت از طرقی مانند انعقاد توافقنامه، قرارداد جدید یا اعطای تسهیلات جایگزین، تجدید یا امهال شده باشد:

در صورتی که قرارداد اولیه بانک یا مؤسسه اعتباری با تسهیلات گیرنده، قبل از ۱۳۹۷/۱/۱ منعقد شده باشد، آخرین قرارداد و یا توافقنامه قبل از تاریخ مزبور، قرارداد ملاک محاسبه تلقی و محاسبه مانده بدهی مشتری بر اساس آن انجام می‌شود.

در صورتی که قرارداد اولیه بعد از ۱۳۹۷/۱/۱ منعقد شده باشد، ملاک محاسبه، اولین قرارداد بعد از تاریخ یادشده می‌باشد.

۳- مبنی که تسهیلات گیرنده باید برای استفاده از مزایای این قانون به صورت نقدی به بانک یا مؤسسه اعتباری پرداخت، عبارت است از مانده اصل و سود قبل و بعد از سررسید (با تاریخ تسویه نقدی) که با استفاده از فرمول ابلاغی بانک مرکزی، بر اساس نرخ سود ماده و غیر مرکب منساج در قرارداد ملاک محاسبه، با حذف کلیه جرائم متعلقه و سودهای ناشی از آن و با در نظر گرفتن پرداختهای مشتری و زمان پرداختهای وی محاسبه می‌شود.

۴- سقف مجاز برای برخورداری از مزایای این قانون برای هر شخص حقیقی و حقوقی غیردولتی در کل شبکه بانکی، به ترتیب، پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و بیست میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال (اصل مندرج در قرارداد ملاک محاسبه) تعیین می‌شود.

۵- تسهیلاتی که بنا به نظر بانک مرکزی و در راستای ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی از مؤسسات در حال تصفیه به بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی منتقل شده باشد، مشمول احکام این قانون بوده و در چهارچوب ضوابط اجرایی که توسط بانک مرکزی تدوین خواهد شد، تعیین تکلیف می‌شود.

۶- تسهیلات گیرندگان مشمول استفاده از ضوابط این قانون حداکثر تا پایان اسفندماه ۱۳۹۸ مهلت دارند درخواست خود را به بانکها یا مؤسسات اعتباری موردنظر ارائه کنند. بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی مکلف است حداکثر ظرف مدت دوماه از زمان ارائه درخواست مشتری، کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های مشتری را که مربوط به قرارداد ملاک محاسبه است به همراه زمان دریافت یا پرداخت، در سامانه‌ای که بانک مرکزی اعلام می‌کند، ثبت نماید. تسهیلات گیرنده برای برخورداری از مزایای این قانون باید حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۹ مانده‌بدهی خود را که توسط سامانه فوق‌الذکر محاسبه و به او اعلام می‌شود، نقلاً تسویه نماید.

۷- قراردادهای فروش و واگذاری دارایی‌های بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی و تسهیلات اعطائی ارزی اعم از منابع داخلی بانکها و مؤسسات اعتباری و سایر منابع، از شمول این قانون مستثنی هستند.

۸- بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجازند در صورتی که در نتیجه اجرای این قانون متحمل زیان شوند، پس از تأیید بانک مرکزی، زیان مزبور را از سال ۱۳۹۹ به بعد، به تدریج حداکثر ظرف مدت پنج‌سال در صورتهای مالی خود مستهلک کنند. چنانچه سازمان امور مالیاتی ذخایر مطالبات

مشکوک الوصول مربوط به تسهیلات غیرجاری را که مطلق این قانون تسویه می‌شود، در محاسبه مالیات متعلق به بانکها و مؤسسات اعتباری، لحاظ نگرفته باشد، موظف است مالیات دریافتی را به عنوان مالیات سلفهای بعد از اجرای این قانون منظور کند.

۹- حکم این قانون قابل تمدید نمی‌باشد.

تبصره - کلیه تسهیلاتی که برای تولید اعطا شده، مشمول این قانون نیست. بانک مرکزی موظف است دستورالعمل اجرای این قانون، از جمله تشخیص تسهیلات تولیدی از غیرتولیدی را ظرف مدت هوهفته از تاریخ ابلاغ این مصوبه، به بانکها و مؤسسات اعتباری اعلام نماید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و نه بند و یک تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ یازدهم شهریورماه یکهزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحاتی موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد. ۷

علی لاریجانی

۱۷- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸+۳۳۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲؛ ابلاغ آیین نامه تبلیغات در حوزه پولی و بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و بانک مشترک ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند به موجب بند (ت) ماده (۱۴) «قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، هرگونه تبلیغ برای ارائه خدمات پولی و بانکی کشور به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیأت محترم وزیران می رسد. در اجرای تکلیف قانونی مزبور، آیین نامه یادشده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه شد و برای سیر تشریفات قانونی تصویب آن به دولت محترم تقدیم و نهایتاً تحت عنوان «آیین نامه تبلیغات در حوزه پولی و بانکی کشور» در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۸ هیأت محترم وزیران مورد تصویب قرار گرفت. ضوابط مزبور ضمن ایجاد چارچوبی نظام مند به منظور انجام فعالیت های تبلیغاتی مؤسسات اعتباری با مطمح نظر قرار دادن تمامی ابعاد و ارکان تبلیغات از جمله؛ بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی به عنوان سفارش دهنده تبلیغات، کانون های آگهی و تبلیغاتی به عنوان سفارش گیرنده تبلیغات و سایر دستگاه های ذی ربط نقش و وظایف هریک را در این حوزه تبیین نموده است. اهم مفاد آیین نامه مزبور به شرح ذیل می باشد:

- ✓ انجام هرگونه تبلیغات در حوزه خدمات پولی و بانکی، تنها از سوی مؤسسات پولی و بانکی دارای اجازه نامه فعالیت از بانک مرکزی و در چارچوب این آیین نامه و قوانین و مقررات ناظر بر حوزه پولی و بانکی و بخشنامه ها و دستورات بانک مرکزی مجاز است.
- ✓ مؤسسه پولی و بانکی در صورت مغایرت تبلیغات خود با مقررات و ضوابط مربوطه، ایجاد اختلال در نظام پولی و بانکی و یا اشتباه، گمراهی و فریب اشخاص در خصوص خدمات پولی و بانکی، موظف به توقف تبلیغات خود است.
- ✓ سازمان صدا و سیما، کانون های آگهی و تبلیغاتی و سایر سفارش گیرندگان تبلیغات و همچنین شهرداری ها، وزارت خانه های راه و شهرسازی و ورزش و جوانان نیز موظفند به محض اعلام بانک مرکزی مبنی بر مغایرت تبلیغات مؤسسه پولی و بانکی با قوانین مربوط، نسبت به توقف فوری تبلیغات اقدام و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند.
- ✓ انجام تبلیغات در زمینه خرید و فروش تسهیلات و انواع سپرده بانکی و مجوزهای تأسیس و فعالیت مؤسسه پولی و بانکی، تبلیغات روی اسکناس، ایران چک و مسکوکات منتشره بانک مرکزی و یا استفاده تبلیغاتی از

آن‌ها و همچنین هرگونه تبلیغات از طریق چاپ برگه‌های شبه اسکناس، شبه ایران چک و ضرب شبه مسکوکات بانک مرکزی ممنوع است.

✓ رسانه‌ها از قبیل مؤسسات و کانون‌های آگهی و تبلیغاتی، مطبوعات و صدا و سیما در صورت تخلف از مفاد این آیین‌نامه، به تشخیص کمیسیون موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته جریمه نقدی می‌شوند که به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز خواهد شد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه‌ای از «آیین‌نامه تبلیغات در حوزه پولی و بانکی کشور» موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۳۲۳۴۶/ت/۵۴۶۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۵ هیأت محترم وزیران، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۹۴۴۴۴۴ ۱۳۴۴۴۴

کتابخانه ملی
کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

کتابخانه ملی و اسناد و کتابخانه ملی

وزارت اطلاعات - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت امور اقتصادی و دارایی
وزارت راه و ترابری - وزارت نیرو - سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان صدا و سیما و سازمان اسناد و کتابخانه ملی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی - هیأت وزیران - هیأت عالی نظارت - هیأت مدیره سازمان اسناد و کتابخانه ملی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت اقتصاد - وزارت نیرو - وزارت راه و ترابری - وزارت اطلاعات
وزارت امور خارجه - وزارت بهداشت - وزارت ورزش و جوانان - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

آیین نامه تنظیمات در حوزه وزارت و بانک مرکزی کشور موضوع بند ۱۴ ماده (۱۴)
تاییدیه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت اقتصاد - وزارت نیرو - وزارت راه و ترابری - وزارت اطلاعات

ماده ۱- هر کس از این آیین نامه استفاده کند و یا در صورتی که در این آیین نامه ذکر شده باشد
از این آیین نامه استفاده کند و یا در صورتی که در این آیین نامه ذکر شده باشد

۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت اقتصاد - وزارت نیرو - وزارت راه و ترابری - وزارت اطلاعات
وزارت امور خارجه - وزارت بهداشت - وزارت ورزش و جوانان - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت اقتصاد - وزارت نیرو - وزارت راه و ترابری - وزارت اطلاعات

۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت اقتصاد - وزارت نیرو - وزارت راه و ترابری - وزارت اطلاعات
وزارت امور خارجه - وزارت بهداشت - وزارت ورزش و جوانان - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۱۳۲۴۴۶ ات ۵۲۶۶۵ هـ

شماره

تاریخ ۷۹۸/۱۱/۱۵

۵- خدمات پولی و بانکی: دریافت سپرده، اعطای اعتبار و تسهیلات و سایر فعالیتها نظیر گشایش اعتبار اسنادی، صدور ضمانتنامه و نیز خرید و فروش ارزهای (اسعار) خارجی و هر نوع عملیات بانکی که مؤسسه پولی و بانکی مجاز به ارائه آن است.

۶- مؤسسه پولی و بانکی: مؤسسه اعتباری و سایر اشخاص حقوقی از جمله شرکت تعاونی اعتباری، شرکت صرافی، شرکت لیزینگ (ونسپاری) و صندوق قرض الحسنه که به تشخیص بانک مرکزی به انجام خدمات پولی و بانکی مبادرت می‌ورزد.

ماده ۲- انجام تبلیغات در حوزه خدمات پولی و بانکی کشور صرفاً در چهارچوب این آیین‌نامه مجاز است.

تبصره- اجرای مقررات مندرج در این آیین‌نامه نافی لزوم رعایت سایر قوانین و مقررات مرتبط با تبلیغات از جمله آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کاتبین‌های آگهی و تبلیغاتی - مصوب ۱۳۵۸- شورای انقلاب و اصلاحات بعدی آن نخواهد بود.

ماده ۳- انجام تبلیغات از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای معاند ممنوع است. مرجع تشخیص و اطلاع‌رسانی در خصوص این شبکه‌ها، کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت اطلاعات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

ماده ۴- انجام تبلیغات صرفاً توسط مؤسسات پولی و بانکی دارای اجازه‌نامه فعالیت از بانک مرکزی مجاز است.

تبصره- مؤسسه پولی و بانکی دارای اجازه‌نامه تأسیس و یا مجوز پذیرش‌نویسی از بانک مرکزی موظف است قبل از انجام هرگونه تبلیغات مجوز لازم را از بانک مرکزی اخذ نماید.

ماده ۵- تمامی سفارش‌گیرندگان تبلیغات، موظفند در انجام سفارش دریافتی، مفاد این آیین‌نامه را رعایت کنند.

ماده ۶- انجام هرگونه تبلیغات توسط مؤسسه پولی و بانکی باید در چهارچوب قوانین و مقررات نافذ بر حوزه پولی و بانکی کشور و بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی باشد. مرجع تشخیص در این خصوص بانک مرکزی است.

ماده ۷- مؤسسه پولی و بانکی موظف است در صورتی که تبلیغات آن به تشخیص بانک مرکزی یا کمیسیون موضوع ماده (۱۳) این آیین‌نامه متاثر با مقررات و ضوابط باشد و یا باعث ایجاد اختلال در

نظام پولی و بانکی شود یا موجب ایجاد اشتباه، گمراهی و فریب اشخاص در خصوص خدمات پولی و بانکی شود، با اعلام بانک مرکزی نسبت به توقف تبلیغات خود اقدام کند.

ماده ۸- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، کانون‌های آگهی و تبلیغاتی و سایر سفارش گیرندگان تبلیغات و همچنین شهرداری‌ها و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و ورزش و جوانان و سایر دستگاه‌ها موظفند به محض اعلام بانک مرکزی مبنی بر مغایرت تبلیغات مؤسسه پولی و بانکی یا قوانین و مقررات مربوط، برای توقف فوری تبلیغات اقدام و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند.

ماده ۹- انجام هرگونه تبلیغات در زمینه خرید و فروش تسهیلات بانکی، خرید و فروش انواع سپرده بانکی، خرید و فروش مجوزهای تأسیس و فعالیت مؤسسه پولی و بانکی ممنوع است.

ماده ۱۰- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است معاد این آیین‌نامه را به کلیه مؤسسات و کانون‌های آگهی و تبلیغاتی، مطبوعات و سایر نهادهای تحت نظارت وزارتخانه مزبور، ابلاغ نموده و ضمن نظارت بر حسن اجرای آن، در صورت احراز تخلف برابر مقررات با متخلفان برخورد قانونی نماید.

ماده ۱۱- انجام تبلیغات روی اسکناس، ایران چک و مسکوکات منتشره بانک مرکزی ممنوع است.

ماده ۱۲- هرگونه تبلیغات از طریق چاپ برگه‌های شبه اسکناس، شبه ایران چک و شبه مسکوکات بانک مرکزی ممنوع است.

ماده ۱۳- به منظور هماهنگی، نظارت و تشخیص موارد تخلف از این آیین‌نامه کمیسیونی با ترکیب زیر در بانک مرکزی تشکیل می‌شود:

- ۱- نماینده بانک مرکزی در سطح معاون به عنوان رئیس کمیسیون
- ۲- نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سطح مدیرکل به عنوان نایب رئیس کمیسیون
- ۳- نماینده دادستانی کل کشور
- ۴- نماینده حقوقی بانک مرکزی
- ۵- نماینده سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران
- ۶- نماینده سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
- ۷- نماینده کانون‌های آگهی و تبلیغاتی

تبصره- جلسات کمیسیون به حضور چهار نفر از اعضا تشکیل و تصمیمات آن با رأی سه نفر از اعضا معتبر است.

۱۲۲۲۴۶ ات ۵۴۶۶۵ هـ

شماره.....

تاریخ..... ۱۳۹۲/۱/۱۵

ماده ۱۴- تبلیغات انجام شده توسط مؤسسه پولی و بانکی نباید موجب ایجاد اشتباه، گمراهی و قریب اشخاص در خصوص خدمات پولی و بانکی شود. مرجع تشخیص در این خصوص کمیسیون موضوع ماده (۱۳) این آیین نامه است.

ماده ۱۵- رسانه ها از قبیل مؤسسات و کانون های آگهی و تبلیغاتی، مطبوعات، صدا و سیما در صورت تخلف از معاد این آیین نامه، به تشخیص کمیسیون موضوع ماده (۱۳) این آیین نامه تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته جریمه نقدی می شوند که به حساب خزانه داری کل کشور واریز خواهند شد.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور
تصویب

رواوست به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان انرژی و استفاده های کشور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

۱۸- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸۴۱۲۷ مورخ ۹۸/۱۱/۰۶؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت

ریالی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۸/۱۳۳۳۱۰ مورخ ۹۸/۴/۲۳ موضوع ارسال ابلاغیه شماره ۵۵/۲۳۲۹۵ مورخ ۱۳۹۸/۲/۲۸ معاون محترم نظارت مالی و خزانه‌دار کل کشور وزارت امور اقتصادی و دارایی به کلیه دستگاه‌های اجرایی و نیز به استناد بند (الف) تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۳۹۸، بند (ب) ماده (۱۷) «قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» و بند (الف) ماده (۲۰) «قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» دایر بر این که تمامی حساب‌های بانکی اعم از ریالی و ارزی برای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌ها، سازمان‌ها، دانشگاه‌های دولتی و اعتبارات دولتی نهادهای عمومی غیردولتی، صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی باید افتتاح شود و از طرفی، وفق ماده (۱۰) بخشنامه شماره ۹۳/۸۹۵۳۹ مورخ ۹۳/۴/۵ موضوع «دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی» که طی آن، صدور بن کارت منوط به افتتاح حساب برای متقاضی بن کارت نزد بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی صادر کننده کارت مذکور شده است، به استحضار می‌رساند از آنجایی که دستگاه‌های دولتی به علت تکالیف قانونی صدرالاشاره امکان افتتاح و یا نگهداری حساب نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را نداشتند و بدین لحاظ قادر به استفاده از بن کارت موضوع دستورالعمل مزبور برای کارکنان خود نبودند، لذا برای رفع این چالش مراتب در سی و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مقرر گردید تبصره‌ای به شرح ذیل به ماده (۱۰) «دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی» الحاق گردد:

«تبصره - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) «قانون مدیریت خدمات کشوری» و ماده (۲۹) «قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» از جمله دستگاه‌ها و شرکت‌های مستلزم یا تصریح نام مانند شرکت‌های اصلی و فرعی تابعه وزارت نفت (شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی گاز ایران و ...) شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه وزارت صنعت، معدن و تجارت (ایدرو، ایمیدرو و ...) و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی در رابطه با آن بخش از منابع خود که از محل منابع عمومی یا کمک‌های مردمی تأمین می‌شود و دارای حساب ریالی نزد بانک مرکزی هستند و وجوه مربوط به صدور بن کارت از محل حساب یادشده تأمین می‌گردد، از شمول ماده (۱۰)

مستثنی می‌باشند.»

در خاتمه ضمن ایفاد یک نسخه از اصلاحیه دستورالعمل مذکور خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی

نسخه اصلاحی (بهمن ۱۳۹۸)

«بسمه تعالی»

«دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی»

مقدمه:

کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری، در اجرای بند (ب) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور و در راستای ساماندهی فرآیند صدور و استفاده از کارت هدیه و بن کارت ریالی، «دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی» را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- گستره شمول تعاریف ذیل، منحصرأ محدود به این دستورالعمل است:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می باشد.

۱-۳- مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی که متقاضی صدور کارت هدیه یا بن کارت ریالی می باشد.

ماده ۲- مؤسسه اعتباری باید هنگام صدور کارت هدیه - ضمن شناسایی اولیه مشتری، برابر ضوابط و مقررات مبارزه با پولشویی - اطلاعات هویتی وی را به همراه مشخصات یکایک کارت های هدیه صادر شده برای وی، در سامانه های خود وارد نماید به گونه ای که ردیابی تمامی تراکنش های هرکارت صادره به آسانی میسر گردد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری باید هنگام صدور کارت هدیه و یا بن کارت برای مشتری، تعهدات لازم در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از وی اخذ نماید. در صورت خودداری مشتری از ارایه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، مؤسسه اعتباری باید از ارایه خدمات به ایشان خودداری نماید.

تبصره - مسئولیت هرگونه سوء استفاده از کارت هدیه و یا بن کارت صادره بر عهده مشتری می باشد.

ماده ۴- در صورتی که مؤسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارایه اطلاعات غیرواقعی نماید، مؤسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از صدور کارت هدیه و یا بن کارت برای وی خودداری نماید. مؤسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیرواقعی نموده اند، به واحد اطلاعات مالی و بانک مرکزی گزارش کند.

ماده ۵- صدور کارت هدیه و یا بن کارت توسط مؤسسه اعتباری برای اشخاص زیر ممنوع است:

۱-۵- اشخاصی که از ارایه اطلاعات یا اسناد مورد نیاز خودداری می‌کنند؛

۲-۵- دارندگان سابقه چک برگشتی (موضوع بند (۴) بخشنامه شماره ۹۱/۵۹۹۱۲ مورخ ۱۳۹۱/۳/۸ بانک مرکزی)؛

۳-۵- اشخاصی که به حکم مراجع قضایی، حق افتتاح حساب در مؤسسه اعتباری را ندارند؛

۴-۵- اشخاصی که به حکم مراجع قضایی، حساب آن‌ها در مؤسسه اعتباری مسدود شده است و یا به هر دلیل دیگری حق برداشت از حساب را ندارند؛

۵-۵- اشخاص حقیقی ایرانی فاقد شماره ملی، اشخاص حقوقی ایرانی فاقد شناسه ملی و اشخاص خارجی (حقیقی و یا حقوقی) فاقد شماره فراگیر اشخاص خارجی.

ماده ۶- صدور کارت هدیه در قبال برداشت از حساب مشتری و یا دریافت وجه نقد معادل آن مجاز می‌باشد.

ماده ۷- حداکثر مبلغ هر کارت هدیه، پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال می‌باشد.

ماده ۸- کارت هدیه فاقد قابلیت شارژ مجدد بوده و پس از اتمام موجودی باید ابطال گردد.

ماده ۹- کارت هدیه حداکثر به مدت یک سال دارای اعتبار است. پس از انقضای مدت مزبور، مانده مصرف نشده کارت‌های هدیه در تمام شعب مؤسسه اعتباری صادرکننده، قابل دریافت می‌باشد. درج تاریخ انقضای کارت هدیه بر روی جسم کارت الزامی است.

ماده ۱۰- مؤسسه اعتباری موظف است، پس از شناسایی کامل مشتری و افتتاح حساب سپرده برای وی (در صورتی که فاقد حساب سپرده نزد مؤسسه اعتباری باشد) - در چارچوب ضوابط و مقررات مبارزه با پولشویی و سایر مقررات مربوط - نسبت به صدور بن کارت برای وی اقدام نماید.

تبصره ۴- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) «قانون مدیریت خدمات کشوری» و ماده (۲۹) «قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» از جمله دستگاه‌ها و شرکت‌های مستلزم یا تصریح نام مانند شرکت‌های اصلی و فرعی تابعه وزارت نفت (شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی گاز ایران و ...) شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه وزارت صنعت، معدن و تجارت (ایدرو، ایمیدرو و ...) و همچنین نهادهای عمومی غیردولتی در رابطه با آن بخش از منابع خود که از محل منابع عمومی یا کمک‌های مردمی تأمین می‌شود و دارای

۴ طی مصوبه سی و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ذیل ماده (۱۰) «دستورالعمل شیوه صدور کارت هدیه و بن کارت ریالی» الحاق گردید.

حساب ریالی نزد بانک مرکزی هستند و وجوه مربوط به صدور بن کارت از محل حساب یادشده تأمین می گردد، از شمول ماده (۱۰) مستثنی می باشند.

ماده ۱۱- صدور بن کارت فقط به نام مشتری و با درج نام وی بر روی جسم کارت امکان پذیر است.

ماده ۱۲- بن کارت می تواند قابلیت شارژ داشته باشد.

ماده ۱۳- مانده مصرف نشده کارت های هدیه و بن کارت های صادره باید در سرفصل حساب «بستانکاران موقت» تحت

دو حساب معین مجزا منظور گردد. مبالغ مزبور مشمول تودیع سپرده قانونی طبق ضوابط ذی ربط می باشد.

ماده ۱۴- شماره کارت هدیه و یا بن کارت صادره توسط مؤسسات اعتباری باید در چارچوب استاندارد شماره گذاری

انواع کارت های پرداخت در کشور موضوع بخشنامه شماره ن پ/م/۲۳۴۵ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۰ بانک مرکزی تعیین گردد.

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری موظف است سازوکاری را فراهم نماید که از طریق آن، اخذ آمار و اطلاعات مربوط به تعداد

کارت های هدیه و یا بن کارت های صادره و مبالغ آن برای هر مشتری - به همراه مانده مصرف نشده

کارت های هدیه و یا بن کارت های صادره در مقاطع زمانی حداقل روزانه - امکان پذیر باشد.

ماده ۱۶- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات تراکنش های کارت های هدیه و یا بن کارت های صادره را مطابق

ضوابط مذکور در آیین نامه مدت و طرز نگهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک ها مصوب یک هزار و

یک صد و چهاردهمین جلسه ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ

۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) نگهداری نماید و تخلف از آن مشمول مجازات های مقرر

در قانون و مقررات مبارزه با پولشویی می شود.

ماده ۱۷- صدور و راهبری کارت هدیه و یا بن کارت باید در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه، از جمله مقررات مبارزه

با پولشویی باشد.

ماده ۱۸- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، بخشنامه شماره ۹۱/۳۲۵۳۳۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲ منسوخ می گردد.

این دستورالعمل در هجده ماده و دو تبصره^۵ در پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۸ کمیسیون مقررات و نظارت

مؤسسات اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسید.

^۵ تبصره ذیل ماده (۱۰)، طی مصوبه سی و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران الحاق گردید.

۱۹- بخشنامه شماره ۹۸/۳۸۶۴۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۷؛ ابلاغ ویرایش پنجم صورت‌های مالی (نمونه) مؤسسات اعتباری

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های ابلاغی منتهی به بخشنامه شماره ۹۷/۲۳۳۸۶۰ مورخ ۱۳۹۷/۷/۸ درخصوص «صورت‌های مالی (نمونه) مؤسسات اعتباری» بدین‌وسیله ضمن ایفاد «ویرایش پنجم صورت‌های مالی (نمونه) مؤسسات اعتباری» به شرح پیوست شماره یک، به استحضار می‌رساند در ویرایش جدید، صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری از صورت‌های مالی اصلی به یادداشت‌های توضیحی همراه انتقال یافته و همچنین پیشنهادات واصله از شبکه بانکی کشور در خصوص ویرایش‌های قبلی «صورت‌های مالی (نمونه) مؤسسات اعتباری»، به شرح پیوست شماره دو لحاظ شده است. شایان ذکر است، بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی موظف است، از زمان ابلاغ این بخشنامه، صورت‌های مالی سالیانه خود (اصلی و تلفیقی) را در چارچوب ویرایش جدید و با رعایت سایر ضوابط و مقررات ابلاغی، جهت برگزاری مجامع عمومی سالیانه تهیه نماید. در همین راستا، بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی باید به منظور ثبت صورت‌جلسه مجامع عمومی سالیانه، حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری پس از تاریخ برگزاری مجمع، علاوه بر ارسال نسخه فیزیکی صورت‌های مالی مطابق با ویرایش پنجم، نسخه الکترونیکی آن را از طریق «سامانه مهتاب» بارگذاری نماید. این مهلت برای صورت‌های مالی میان دوره‌ای، پس از صدور گزارش نهایی حسابرس مستقل و بازرس قانونی می‌باشد. در این رابطه به‌منظور تسریع و تسهیل در مکاتبات مقتضی است، دستور فرمایند هرگونه سؤال و یا ابهام درخصوص نحوه بارگذاری اطلاعات در «سامانه مهتاب» به اداره ارزیابی سلامت نظام بانکی بانک مرکزی منعکس شود.

در خاتمه خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

جمهوری اسلامی ایران

صورت‌های مالی (نمونه) مؤسسات اعتباری سال مالی ۱۳۸۲

دی ۱۳۹۸

ویرایش پنجم

۲۰- بخشنامه شماره ۹۸/۴۰۹۸۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۷؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت،

نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران

مدیران عامل محترم بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پستبانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۵/۲۰۶۹۷۳ مورخ ۱۳۹۵/۶/۳۱ موضوع ابلاغ بند یک مصوبات یکهزار و دویست و بیست و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ شورای پول و اعتبار در خصوص حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانکهای برون مرزی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی، بدین وسیله به استحضار می‌رساند، در یکهزار و دویست و هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱ شورای پول و اعتبار موضوع کاهش میزان سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانکهای برون مرزی مطرح و مقرر شد؛ حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک برون مرزی در مناطق آزاد از ۱۰۰ (یکصد) میلیون یورو به ۵۰ (پنجاه) میلیون یورو کاهش یابد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه‌ای از اصلاحیه «دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران»، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال

واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی

جمهوری اسلامی ایران

بهمن ماه ۱۳۹۸

«بسمه تعالی»

«دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی

برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران»

شورای پول و اعتبار در چارچوب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۲ و اصلاحیه‌های پس از آن و به استناد ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۸ هیأت وزیران و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، «دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران» را که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده می‌شود، به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول – تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، عناوین ذیل به جای عبارت‌های مربوط بکار می‌روند:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- **سازمان:** سازمان هر یک از مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۳- **منطقه:** هر یک از مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۴- **دبیرخانه:** دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی؛
- ۱-۵- **مؤسسه اعتباری خارجی:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به عملیات بانکی اشتغال دارد و متقاضی ایجاد واحد بانکی برون مرزی در منطقه می‌باشد.
- ۱-۶- **واحد بانکی برون مرزی:** مشتمل بر بانک برون مرزی و شعبه برون مرزی می‌باشد.
- ۱-۷- **بانک برون مرزی:** بانکی است که با مجوز بانک مرکزی در منطقه تأسیس شده و در چارچوب این دستورالعمل به بانکداری برون مرزی اشتغال دارد.
- ۱-۸- **شعبه برون مرزی:** واحد عملیاتی از مؤسسه اعتباری خارجی است که با مجوز بانک مرکزی و در چارچوب این دستورالعمل به بانکداری برون مرزی در منطقه اشتغال دارد.
- ۱-۹- **بانکداری برون مرزی:** انجام عملیات بانکی منحصراً با پولی غیر از ریال ایران؛
- ۱-۱۰- **سمت مدیریتی:** مشتمل بر عضو هیأت مدیره، مدیرعامل و قائم مقام مدیرعامل بانک برون مرزی و رئیس و معاون رئیس شعبه برون مرزی می‌باشد.

- ۱۱-۱- اشخاص مقیم: مشتمل بر: الف- اتباع ایرانی که در قلمرو تحت حاکمیت جمهوری اسلامی ایران سکونت دارند.
ب- اتباع غیرایرانی که دارای پروانه اقامت در ایران می‌باشند. ج- اشخاص حقوقی که در ایران به ثبت رسیده باشند.
۱۲-۱- اشخاص حقوقی خارجی: اشخاص حقوقی که در خارج از ایران به ثبت رسیده‌اند.
۱۳-۱- سرمایه اعطایی: وجوهی که مؤسسه اعتباری خارجی برای شروع فعالیت شعبه برون مرزی در منطقه، به عنوان سرمایه به آن تخصیص داده و پرداخت می‌نماید.
۱۴-۱- مرجع نظارتی: مقام مسئول ناظر بر مؤسسات اعتباری در کشور متبوع مؤسسه اعتباری خارجی؛

فصل دوم - شرایط ایجاد واحد بانکی برون مرزی

- ماده ۲- ایجاد واحد بانکی برون مرزی و اشتغال به بانکداری برون مرزی در منطقه منوط به تسلیم تقاضا به سازمان توسط متقاضی، موافقت سازمان با آن تقاضا و صدور مجوز توسط بانک مرکزی و ثبت واحد بانکی مزبور در منطقه می‌باشد.
ماده ۳- صرفاً تقاضاهایی در خصوص واحد بانکی برون مرزی توسط بانک مرکزی قابل رسیدگی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان و از طریق دبیرخانه به بانک مرکزی ارایه شود.
ماده ۴- تأسیس بانک برون مرزی در منطقه در قالب شرکت سهامی عام یا خاص با سهام بانام امکان پذیر می‌باشد.
ماده ۵- اساسنامه بانک برون مرزی و هرگونه تغییرات بعدی آن باید پس از پیشنهاد سازمان به تصویب شورای پول و اعتبار برسد.
ماده ۶- بانک برون مرزی که در منطقه به ثبت برسد و مرکز اصلی آن در همان منطقه باشد، بانک برون مرزی ایرانی محسوب می‌شود.
ماده ۷- تملک سهام بانک برون مرزی توسط اشخاص خارجی در زمان تأسیس و یا فعالیت آن موکول به موافقت بانک مرکزی خواهد بود.
ماده ۸- تملک بیش از ده درصد سهام بانک برون مرزی توسط اشخاص، منوط به موافقت بانک مرکزی، امکان پذیر است.
ماده ۹- ایجاد شعبه برون مرزی در منطقه، صرفاً توسط مؤسسه اعتباری خارجی امکان پذیر است.

فصل سوم - سرمایه مورد نیاز برای ایجاد و فعالیت واحد بانکی برون مرزی

- ماده ۱۰- حداقل سرمایه و سرمایه اعطایی مورد نیاز برای ایجاد واحد بانکی برون مرزی در منطقه به شرح زیر می‌باشد:
۱۰-۱- بانک: حداقل پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) یورو* یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛
۱۰-۲- شعبه مؤسسه اعتباری خارجی: حداقل ۵ میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛
تبصره ۱ - صدور مجوز توسط بانک مرکزی منوط به تودیع کامل سرمایه به ارز نزد آن بانک خواهد بود.

* اصلاحی براساس بند (۲) مصوبه یک‌هزار و دویست و هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۰۱ شورای پول و اعتبار.

تبصره ۲- در مورد شعبه برون مرزی، خروج سرمایه اعطایی فقط در زمان تعطیلی شعبه امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳- حداقل سرمایه تعیین شده واحد بانکی برون مرزی بنا به تشخیص بانک مرکزی قابل تجدیدنظر خواهد بود. در هر حال، حداقل سرمایه واحد بانکی برون مرزی نباید از ارقام تعیین شده در آیین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۰۹/۰۹ هیأت وزیران، کمتر باشد.

فصل چهارم - مقررات ناظر بر فعالیت واحد بانکی برون مرزی

ماده ۱۱- واحد بانکی برون مرزی مجاز به انجام عملیات و معاملات به ریال ایران نمی باشد و باید معاملات و عملیات خود را منحصرأً به پول های خارجی انجام دهد.

ماده ۱۲- اخذ سپرده و اعطا/ ایجاد تسهیلات و اعتبار توسط واحد بانکی برون مرزی در چارچوب رویه های بانکداری بین المللی انجام می شود.

ماده ۱۳- اخذ سپرده از اشخاص اعم از مقیم یا غیرمقیم توسط واحد بانکی برون مرزی مجاز می باشد.

تبصره ۵- اخذ سپرده از اشخاص مقیم صرفاً به صورت حواله ای و از محل ارز متعلق به اشخاص مزبور، امکان پذیر است.

ماده ۱۴- حداقل مبلغ سپرده پذیری از اشخاص، پنجاه هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر می باشد.

ماده ۱۵- افتتاح حساب سپرده جاری یا هر گونه حساب مشابه که امکان برداشت از آن از طریق چک فراهم باشد، توسط واحد بانکی برون مرزی ممنوع است.

ماده ۱۶- اعطا/ ایجاد تسهیلات و اعتبار به اشخاص اعم از مقیم و غیرمقیم توسط واحد بانکی برون مرزی مجاز است.

ماده ۱۷- واحد بانکی برون مرزی موظف است شرح کاملی از زمینه فعالیت، محصولات و خدمات بانکی قابل ارایه، بازار هدف، نرخ های سود و کارمزدها، تضمین سپرده ها و نظایر آن را به طور شفاف برای عموم اطلاع رسانی نماید.

ماده ۱۸- واحد بانکی برون مرزی مکلف است عبارت "برون مرزی" را همواره پس از نام خود به کار ببرد.

ماده ۱۹- واحد بانکی برون مرزی می تواند در چارچوب رویه ها و استانداردهای بانکی بین المللی و در چارچوب اساسنامه و اجازه نامه دریافتی خود به انواع عملیات و خدمات بانکی به ارز مبادرت ورزد.

ماده ۲۰- واحد بانکی برون مرزی باید معادل پنج درصد سپرده های دریافتی را به نوع ارزی که بانک مرکزی تعیین می کند، به عنوان سپرده قانونی نزد آن بانک تودیع نماید.

تبصره ۵- بانک مرکزی مجاز است به تشخیص خود نسبت به سپرده های قانونی تودیع شده به ارز، سود ارزی متناسب با بازارهای بین المللی به واحد بانکی برون مرزی پرداخت نماید.

ماده ۲۱- نرخ سود سپرده ها، تسهیلات و کارمزد انواع خدمات بانکی واحد بانکی برون مرزی و همچنین نرخ خرید و فروش ارز بر اساس شرایط عرضه و تقاضا در بازار، تعیین می شود.

ماده ۲۲- نقل و انتقال کلیه ارزها از خارج از کشور به منطقه و از هر منطقه به سایر مناطق و خارج از کشور توسط واحد بانکی برون مرزی آزاد است.

ماده ۲۳- نقل و انتقال ارز به هر شکلی از منطقه به سایر نقاط کشور و بالعکس توسط واحد بانکی برون مرزی تابع ضوابط و مقررات ارزی کشور خواهد بود.

- ماده ۲۴-** واحد بانکی برون مرزی باید در تابلوی خود عبارت "با مجوز رسمی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" را ذکر نموده و در تمامی سربرگ‌های خود، شماره و تاریخ اجازه‌نامه فعالیت خود را درج نماید.
- ماده ۲۵-** ساعت کار واحد بانکی برون مرزی توسط سازمان تعیین می‌گردد.

فصل پنجم - نظارت بر واحد بانکی برون مرزی

- ماده ۲۶-** واحد بانکی برون مرزی موظف به رعایت تمامی قوانین و مقررات پولی و بانکی ناظر بر مناطق آزاد، مفاد اساسنامه مصوب و بخشنامه‌ها و دستورهای بانک مرکزی که در چارچوب قوانین و مقررات صادر می‌شود، می‌باشد.
- ماده ۲۷-** تشخیص موارد تخلف از مفاد این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات پولی و بانکی با بانک مرکزی است. با متخلفین مطابق قوانین و مقررات از جمله اعمال موارد ذیل رفتار می‌شود.
- ۱-۲۷-** اخطار کتبی؛
- ۲-۲۷-** دستور کتبی برای توقف و یا رفع موارد تخلف و انجام اقدامات اصلاحی در چارچوب برنامه زمانی مورد تأیید بانک مرکزی؛
- ۳-۲۷-** دستور تهیه صورت‌های مالی در مقاطع زمانی مورد نظر بانک مرکزی و تهیه گزارش حسابرسی؛
- ۴-۲۷-** تشدید الزامات احتیاطی؛
- ۵-۲۷-** سلب صلاحیت حرفه‌ای دارندگان سمت مدیریتی در واحد بانکی برون مرزی؛
- ۶-۲۷-** ممنوع کردن یا ایجاد محدودیت برای واحد بانکی برون مرزی در انجام بعضی از فعالیت‌ها و عملیات بانکی؛
- ۷-۲۷-** انتصاب مدیر موقت یا ناظر مقیم برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر از سوی بانک مرکزی؛
- ۸-۲۷-** لغو اجازه‌نامه تأسیس؛

تبصره ۱- بانک مرکزی می‌تواند برحسب میزان اهمیت تخلف و دفعات تکرار، یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی فوق را پس از طی مراحل قانونی به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۲- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای دارندگان سمت مدیریتی در واحد بانکی برون مرزی، فرد ذی‌ربط عزل شده تلقی می‌گردد. ادامه تصدی این افراد در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

تبصره ۳- حقوق و مزایای مدیر موقت یا ناظر مقیم، با نظر بانک مرکزی تعیین و توسط واحد بانکی برون مرزی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴- حیطه وظایف و مسئولیت‌ها و اختیارات مدیر موقت و ناظر مقیم، توسط بانک مرکزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- واحد بانکی برون مرزی که اجازه‌نامه تأسیس آن لغو می‌شود، از تاریخ الغاء اجازه تأسیس، منحل شده و تا خاتمه تصفیه و آگهی آن، طبق دستور بانک مرکزی عمل می‌نماید.

فصل ششم - سایر

ماده ۲۸ - واحد بانکی برون مرزی در مواردی که در این دستورالعمل ذکر نشده است از جمله در خصوص مقولاتی چون انحلال، ورشکستگی و تصفیه، تابع قوانین و مقررات جاری از جمله قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران، قانون پولی و بانکی کشور، قانون تجارت، قانون مبارزه با پولشویی، قانون برنامه‌های پنج ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی، دستورالعمل اجرایی نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های خارجی در ایران و سایر قوانین و مقررات مربوط و همچنین اساسنامه مصوب خود می‌باشد. کلیه مقررات و مصوبات قبلی شورای پول و اعتبار ناظر بر بانکداری برون مرزی مغایر با این دستورالعمل، از تاریخ اجرای این دستورالعمل ملغی‌الآثر می‌شود.

"اصلاحیه دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران" در ۲۸ ماده و ۱۰ تبصره در یک هزار و دویست و بیستمین و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۰۱ شورای پول و اعتبار تصویب شد و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

۲۱- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۵۸۱۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۳۰؛ ممنوعیت تبلیغات غیرشفاف و گمراه‌کننده از سوی بانک‌ها و

مؤسسات اعتباری غیربانکی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، بدین‌وسیله به استحضار می‌رساند اخیراً برخی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با استناد به عناوین و رتبه‌های اخذ شده از مراجع گوناگون داخلی و خارجی، نسبت به انجام تبلیغات در خصوص عنوان و رتبه کسب شده اقدام می‌نمایند. از آنجایی که این قبیل تبلیغات می‌تواند بعضاً موجبات انتقال اطلاعات ناصحیح به جامعه شده و به برداشت‌ها و انتظارات غیرواقعی منتج گردد، موضوع در بانک مرکزی مورد رسیدگی قرار گرفت و نهایتاً پس از طرح در سی و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۸ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی مقرر گردید:

«بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در تبلیغات خود در خصوص کسب رتبه‌های مختلف از مراجع گوناگون داخلی

و خارجی، ضمن اعلام روشن و شفاف شاخص/شاخص‌های مذکور، نام مرجع اعطاءکننده رتبه و نهادها/اشخاص

موضوع رتبه‌بندی را به طور کامل ذکر نمایند».

با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره

۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن

اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۲۲- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۶۶۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱؛ حذف جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیمنامه شماره

۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیأت محترم وزیران در خصوص سیاستهای دولت محترم برای خروج غیرتورمی

از رکود و نسبت مالکانه موضوع بند (ج) تصمیمنامه یادشده

مدیران عامل محترم بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پستبانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۳/۲۷۷۴۲۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ موضوع ابلاغ تصویبنامه شماره

۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیأت محترم وزیران در خصوص سیاستهای دولت محترم برای خروج

غیرتورمی از رکود، به استحضار می‌رساند، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال جاری به منظور حمایت از تولید

ملی و مساعدت به بنگاههای اقتصادی کشور، پیشنهاد اصلاح بخشهایی از مصوبه مذکور را به دولت محترم ارایه نمود

که خوشبختانه مراتب به شرح ذیل در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۶ مورد تأیید هیأت محترم وزیران واقع شد:

۱- جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیمنامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ حذف می‌شوند.

۲- دستورالعمل نسبت مالکانه موضوع بند (ج) تصمیمنامه یادشده، با رعایت سقف پانزده درصد (۱۵٪) و متناسب

با نوع فعالیت به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

بر این اساس، ضمن ایفاد تصویر تصویبنامه شماره ۱۴۸۶۲۵/ت/۵۷۱۰۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۰ هیأت محترم

وزیران، خاطرنشان می‌سازد، از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، لزوم تأمین بخشی از منابع مورد نیاز برای تأمین مالی

موضوع تسهیلات، از محل حقوق صاحبان سهام و یا به بیان دیگر از محل سرمایه شخص متقاضی که از آن به عنوان

نسبت مالکانه یاد می‌شود، از ۲۵ درصد به ۱۵ درصد تقلیل می‌یابد و مواردی که متناسب با نوع فعالیت نیازمند رعایت

نسبت مالکانه کمتر از ۱۵ درصد می‌باشند، عنداللزوم پس از بررسی و ارایه پیشنهاد توسط بانک مرکزی و تصویب

شورای محترم پول و اعتبار ابلاغ خواهد گردید. لذا، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع به تمامی

واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید. *

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۱۴۸۶۲۵ ات ۵۷۱۰۳ هـ

شماره
۷۹۸ / ۱۷۲ ۲۰
تاریخ

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی
"یا صلوات بر محمد و آل محمد"

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۱۱/۱۶ به پیشنهاد شماره ۹۸۲۳۶۷۳۷ مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد اصل یکم و دو و سه و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- جزءهای (۳) و (۴) بند (ج) تصمیم نامه شماره ۵۰۵۸۲/۸۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۶ حذف می شوند.

۲- دستورالعمل نسبت مالکانه موضوع بند (ج) تصمیم نامه یادشده، با رعایت سقف پانزده درصد (۱۵٪) و متناسب با نوع فعالیت به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می رسد.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور
ص

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوه تنبیه مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کمیته وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت بلام می شود.

۲۳- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۱۴۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۵؛ ابلاغ دستورالعمل اجرایی قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران

شبکه بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۸/۳۵۹۰۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۷ موضوع ابلاغ «قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» بدین وسیله در اجرای تکلیف مقرر در قانون مذکور دایر بر تدوین دستورالعمل اجرایی قانون یادشده مشتمل بر تشخیص تسهیلات تولیدی از غیرتولیدی توسط بانک مرکزی، به پیوست «دستورالعمل اجرایی قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸ هیأت عامل محترم بانک مرکزی، برای استحضار ایفاد می‌گردد.

شایان ذکر است، بر اساس ماده (۲) دستورالعمل مذکور «مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی ریالی که قرارداد ملاک محاسبه آن در سامانه سمات صرفاً در بخش‌های اقتصادی کشاورزی، شکار و جنگلداری؛ شیلات؛ استخراج معادن؛ صنعت؛ ساختمان و تأمین برق، آب و گاز با هدف ایجاد، توسعه، تأمین سرمایه در گردش و تعمیرات طبقه بندی شده باشد، مشمول مفاد این دستورالعمل می‌باشد». همچنین سازوکار تعیین «قرارداد ملاک محاسبه» در ماده (۵) دستورالعمل یادشده تشریح و فرآیند محاسبه مانده بدهی مشتری در هر مرحله از پرداخت در ماده (۶) دستورالعمل قید شده است.

ضمن تأکید بر این که اخذ و ثبت درخواست متقاضیان در مهلت قانونی تعیین شده (پایان سال جاری) الزامی است و هیچ دلیل و توجیهی نباید مانع از پذیرش درخواست متقاضیان شود، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور

بهمن ماه ۱۳۹۸

«بسمه تعالی»

در اجرای تکلیف مندرج در «قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» مبنی بر لزوم ارایه «دستورالعمل اجرایی قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تدوین می‌گردد.

ماده ۱- بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی که از این پس به اختصار «مؤسسه اعتباری» نامیده می‌شود، موظف است درخواست کتبی مشتری را در خصوص تسویه نقدی بدهی غیرجاری ناشی از تسهیلات اعطایی تولیدی ریالی که تمام یا بخشی از آن در پایان سال ۱۳۹۷ پرداخت نشده است، دریافت نماید.

تبصره- مهلت ارایه درخواست موضوع این ماده تا پایان سال ۱۳۹۸ می‌باشد.

ماده ۲- مطالبات ناشی از تسهیلات اعطایی ریالی که قرارداد ملاک محاسبه آن در سامانه سمات صرفاً در بخش‌های اقتصادی کشاورزی، شکار و جنگلداری؛ شیلات؛ استخراج معادن؛ صنعت؛ ساختمان و تأمین برق، آب و گاز با هدف ایجاد، توسعه، تأمین سرمایه در گردش و تعمیرات طبقه بندی شده باشد، مشمول مفاد این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری مکلف است سامانه‌ای که حداقل دارای اقلام اطلاعاتی مربوط به قرارداد ملاک محاسبه از قبیل شماره درخواست/پیگیری تسهیلات، تاریخ انعقاد قرارداد، نوع قرارداد، مبلغ اصل قرارداد، نرخ سود مندرج در قرارداد، تاریخ سررسید اقساط/قرارداد، مبالغ پرداختی مشتری و تاریخ آن‌ها و کدملی/شناسه ملی مشتری و همچنین مانده بدهی محاسبه شده، موضوع ماده (۶)، باشد را ایجاد نموده و دسترسی بانک مرکزی به سامانه مذکور را فراهم نماید.

تبصره- درخواست کتبی مشتری، حداکثر ظرف مدت دو ماه از زمان ارائه باید در سامانه موضوع این ماده ثبت شود.

ماده ۴- مشتری برای برخورداری از مزایای این دستورالعمل باید حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۹ مانده بدهی خود که توسط سامانه موضوع ماده (۳) محاسبه و توسط بانک مرکزی مورد تأیید قرار گرفته و از جانب مؤسسه اعتباری به وی اعلام می‌شود، را نقداً تسویه نماید.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است، قرارداد ملاک محاسبه را به شرح ذیل تعیین نماید:

۱-۵- در صورتی که قرارداد تسهیلات‌گیرنده با مؤسسه اعتباری تجدید یا امهال نشده باشد، همان قرارداد، ملاک محاسبه مانده بدهی تسهیلات‌گیرنده خواهد بود.

۲-۵- در صورتی که قرارداد تسهیلات گیرنده یک یا چند نوبت از طرقی مانند انعقاد توافقنامه، قرارداد جدید یا اعطای تسهیلات جایگزین، تجدید یا امهال شده باشد و قرارداد اولیه، قبل از ۱/۱/۱۳۹۳ منعقد شده باشد، آخرین قرارداد و یا توافقنامه قبل از تاریخ مزبور، «قرارداد ملاک محاسبه» تلقی و محاسبه مانده بدهی مشتری بر اساس آن انجام می شود.

۳-۵- در صورتی که قرارداد تسهیلات گیرنده یک یا چند نوبت از طرقی مانند انعقاد توافقنامه، قرارداد جدید یا اعطای تسهیلات جایگزین، تجدید یا امهال شده باشد و قرارداد اولیه، بعد از ۱/۱/۱۳۹۳ منعقد شده باشد، ملاک محاسبه، اولین قرارداد بعد از تاریخ یادشده می باشد.

ماده ۶- مبلغی که تسهیلات گیرنده باید برای استفاده از مزایای این قانون به صورت نقدی به مؤسسه اعتباری بپردازد، عبارت است از مانده اصل و سود قبل و بعد از سررسید (تا تاریخ تسویه نقدی) که به شرح فرآیند ذیل، بر اساس نرخ سود مندرج در «قرارداد ملاک محاسبه» و با در نظر گرفتن پرداخت های مشتری و زمان پرداخت های وی محاسبه می شود. مانده بدهی در هر مرحله پرداخت از حاصل جمع ردیف های ذیل محاسبه می گردد:

۱-۶- مانده اصل و سود سررسید شده بازپرداخت نشده قرارداد پس از کسر مبالغ تسهیم بالنسبه مربوط به اصل و سود؛

۲-۶- سود پس از سررسید دوره محاسبه (از تاریخ پرداخت قبلی تا تاریخ محاسبه فعلی) - بر اساس مبلغ محاسبه شده در بند (۱-۶) محاسبه می شود؛

۳-۶- مانده سود پس از سررسید تا پرداخت قبل (سود پس از سررسید مرحله قبل پس از کسر مبالغ تسهیم بالنسبه مربوط به سود پس از سررسید).

تبصره ۱- چنانچه قرارداد ملاک محاسبه از عقود مشارکتی باشد، مبنای محاسبه سود پس از سررسید، نرخ مندرج در قرارداد ملاک محاسبه، می باشد.

تبصره ۲- سررسید اقساط/قرارداد در قرارداد ملاک محاسبه مبنای تعیین زمان سررسید در محاسبات موضوع این ماده می باشد.

تبصره ۳- سود پس از سررسید دوره محاسبه، با نرخ سود مندرج در قرارداد ملاک محاسبه از تاریخ سررسید اقساط/قرارداد بر اساس مبلغ اقساط/قرارداد و مدت زمان تأخیر به شرح زیر محاسبه می شود:

$$\text{تعداد روزهای} / \text{تعداد روزها تا تاریخ پرداخت} \times \text{نرخ} \times \text{مانده اصل و سود سررسید شده} = \text{سود پس از سررسید}$$

تبصره ۴- مبالغ پرداختی مشتری در هر مرحله پرداخت، بین اجزای بدهی محاسبه شده وی مشتمل بر اصل، سود قبل از سررسید و سود پس از سررسید تسهیم بالنسبه می گردد.

تبصره ۵- در محاسبات طبق مفاد این دستورالعمل، به سود پس از سررسید، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین تعلق نمی گیرد.

ماده ۷- سقف مجاز مجموع مبالغ اصل تسهیلات مندرج در قرارداد/های ملاک محاسبه که مشمول مفاد این دستورالعمل می باشد، برای هر شخص حقیقی و حقوقی غیردولتی در سطح تمامی مؤسسات اعتباری، به ترتیب، پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و بیست میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می شود.

تبصره ۱- اشخاص حقوقی که در تاریخ ارائه درخواست «غیردولتی» محسوب می شوند، مشمول مفاد این دستورالعمل می باشند.

تبصره ۲- چنانچه مبلغ اصل قرارداد ملاک محاسبه بیش از حدود مقرر در این ماده باشد قرارداد مزبور مشمول مفاد این دستورالعمل نمی باشد.

تبصره ۳- برای اشخاص دارای تسهیلات متعدد در سطح تمامی مؤسسات اعتباری، مجموع مبالغ اصل قراردادهای ملاک محاسبه تا حدود مقرر در این ماده، مشمول مفاد این دستورالعمل می باشد. چنانچه لحاظ نمودن مبلغ اصل قرارداد ملاک محاسبه در مجموع مبالغ اصل قراردادهای ملاک محاسبه منجر به تخطی از حدود مقرر در این دستورالعمل گردد، تمام مبلغ قرارداد مزبور مشمول مفاد این دستورالعمل نمی باشد.

تبصره ۴- حدود مقرر در این ماده بر اساس اطلاعات موضوع ماده (۳) و پس از تأیید بانک مرکزی ملاک عمل تسویه بدهی توسط مشتری قرار می گیرد.

ماده ۸- تسهیلاتی که بنا به نظر بانک مرکزی و در راستای ساماندهی بازار غیرمتشکل پولی از مؤسسات در حال تصفیه به بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی منتقل شده باشد، مشمول احکام این دستورالعمل می باشد. فهرست مؤسسات مذکور متعاقباً توسط مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی اعلام می شود.

ماده ۹- قراردادهای فروش و واگذاری دارایی های مؤسسه اعتباری و تسهیلات اعطائی ارزی اعم از منابع داخلی مؤسسات اعتباری و سایر منابع، از شمول این دستورالعمل مستثنی می باشند.

ماده ۱۰- مؤسسه اعتباری مجاز است در صورتی که در نتیجه اجرای این دستورالعمل متحمل زیان شود، پس از تأیید بانک مرکزی، زیان مزبور را از سال ۱۳۹۹ به بعد به تدریج حداکثر ظرف مدت پنج سال در صورت های مالی خود مستهلک کند. چنانچه ذخایر مطالبات مشکوک الوصول مربوط به تسهیلات غیرجاری که مطابق این

دستورالعمل تسویه می‌شود، در محاسبه مالیات متعلقه به مؤسسات اعتباری، لحاظ نشده باشد، مالیات پرداختی به‌عنوان مالیات سال‌های بعد از اجرای این دستورالعمل منظور خواهد شد.

«دستورالعمل اجرایی قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» در (۱۰) ماده و (۱۱) تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸ هیأت عامل بانک مرکزی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.

۲۴- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۳۹۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۶؛ اصلاح تبصره (۳) ذیل ماده (۱۷) فصل چهارم سیاست‌های پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور (مصوب دی‌ماه سال ۱۳۹۰) موضوع الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به اخذ صورت‌های مالی حسابرسی‌شده در پرداخت تسهیلات و ایجاد تعهدات

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۲۶۲۷۱۳ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۵ موضوع ابلاغ سیاست‌های پولی، اعتباری و نظارتی نظام بانکی کشور مصوب جلسه مورخ بیستم دی‌ماه سال ۱۳۹۰ شورای پول و اعتبار، بدین‌وسیله به استحضار می‌رساند بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با هدف تسهیل تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی به ویژه فعالان عرصه تولید در کشور و در پاسخ به درخواست‌های فراوان واصله در این رابطه، پیشنهاد اصلاح تبصره (۳) ذیل ماده (۱۷) فصل چهارم ضوابط یاد شده را به شورای محترم پول و اعتبار تسلیم نمود که نهایتاً در یک‌هزار و دویست و هشتاد و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۵ آن شورا به شرح ذیل مورد تصویب قرار گرفت:

«در اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات به/برای اشخاص حقوقی و حقیقی که حسب «قانون مالیات‌های مستقیم»

مکلف به نگهداری دفاتر قانونی می‌باشند، اخذ صورت‌های مالی الزامی است. پرداخت تسهیلات و ایجاد

تعهدات بیش از ۵۰ میلیارد ریال به/برای اشخاص حقیقی و حقوقی در هر بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی و در

هر سال شمسی منوط به ارایه صورت‌های مالی حسابرسی شده می‌باشد.»

در پایان ضمن تأکید بر این که مصوبه مذکور نافی الزامات و تکالیف مربوط مقرر در «آیین‌نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرایی و تقویت حسابرسی» موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۶۵۱۰/ت/۳۹۰۳۹ ک مورخ ۱۳۸۸/۲/۹ هیأت محترم وزیران و همچنین «بند (ه) بخش (ج) سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۰ هیأت محترم وزیران ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۳/۲۷۷۴۲۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ نمی‌باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۲۵- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۰۹۴ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۸؛ ابلاغ دادنامه قطعی هیات عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر

ابطال بند (۱) از بخشنامه ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ (در خصوص اطلاق عبارت جریمه در حکم قانونی)

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌طور که مستحضرنند؛ در سال ۱۳۹۷ حکم قانونی بند «و» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور طی بخشنامه شماره ۹۷/۴۵۸۲۱ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۸ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. متعاقباً در پاسخ به استعلامات و پرسش‌های متعدد مطروح در خصوص حکم قانونی مذکور، نظریه تفسیری این بانک در خصوص نحوه اجرای حکم یادشده طی بخشنامه ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ به شبکه بانکی کشور اعلام گردید. شایان ذکر است، بند (۱) از بخشنامه اخیرالذکر اشعار می‌داشت؛ «عبارت جریمه در حکم قانونی صدرا اشاره اطلاق بر مازاد/مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد (بر اساس مقررات فعلی به میزان ۶ درصد) دارد».

اکنون بدین وسیله تصویر دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۲۸۰۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۳ هیات عمومی دیوان عدالت

اداری که اخیراً و در پی اقامه دعوی یکی از هم‌وطنان اصدار یافته و به موجب آن، بند (۱) از بخشنامه ۹۷/۲۱۳۲۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۶/۲۱ به لحاظ تضییق دامنه شمول حکم قانون‌گذار، ابطال گردیده است، در اجرای مواد (۱۰۹)، (۱۱۱) و (۱۱۸) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری جهت استحضار و صدور دستور اقدام مقتضی ایفاد می‌گردد.

در پایان ضمن اشاره به این‌که هرگونه اختلاف و مسائل ترافعی در این خصوص تا قبل از صدور رأی مورد اشاره از سوی دیوان عدالت اداری، علی‌القاعده تابع عمومات حقوقی و تشریفات قانونی مربوط از جمله مفاد «قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری» می‌باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و بلا لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق و مؤثر به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۸/۱۰/۳ شماره دادنامه: ۲۸۰۵ شماره پرونده: ۹۷۰۲۶۰۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای سروش ایزدی بروجنی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بندهای ۱ و ۲ بخشنامه شماره ۲۱۳۲۱۶ - ۲۱/۶/۱۳۹۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

گردش کار: شاکی آقای سروش ایزدی بروجنی به موجب دادخواستی اعلام کرده است که:

همان طور که مستحضرید به واسطه شرایط موجود در کشور و در راستای کمک به آحاد مردم و اهداف بلند مدت و ممکن الحصول قانون بودجه کشور در همه زمینه ها، ارزیابی، نگارش و هرساله مورد تصویب واقع می شود که از جمله آنها بند «و» تبصره ۱۶ قانون می باشد از آنجا که متن قانون بودجه در ارتباط با موضوع بخشودگی جرایم و سود بانکی در سال ۱۳۹۶ از صراحت و روشنی لازم برخوردار بوده و با یک مطالعه اجمالی منظور مقنن به دست می آید به نحوی که چنین بیان شده (... بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند) و در همین راستا و برای اجرای حکم قانون، بانک مرکزی اجرای دقیق آن را مطابق بخشنامه ۴۵۸۲۱/۹۷ - ۱۸/۲/۱۳۹۷ از کلیه عوامل زیر مجموعه خود خواستار شد و به صراحت با قید بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه ۱۳۹۷ از توابع خود درخواست اجرای مفاد آن را نمود لیکن پس از ابلاغ این بخشنامه متأسفانه بانکها به این دستور صریح و بدون ابهام قانونی اعتنایی نکرده و در عمل اجرای قانون کنار گذاشته شد به نحوی که در ابتدا بانکها خصوصی با توجیه خصوصی بودن و برخی دیگر نیز به علت فراهم نبودن مقدمات انجام قانونی (تخفیفی) از اجرای آن سرباز زده و سرپیچی مدنی کردند که این عمل موجبات اعتراض آحاد مردم و وام گیرندگان و کلیه مشمولین طرح را فراهم کرده ناگفته پیداست که استدلالات بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و ذکر دلایل متعدد صرفاً بهانه ای برای توجیه اخذ سودهای کلان و مرکب (جریمه های مختلف) وامها و تسهیلات پرداختی بانکها و مؤسسات بوده است، چنین به نظر می رسد بانک مرکزی برای پاک کردن صورت مسئله و توجیه عدم توجه و اجرای قانون توسط عوامل اجرایی در صدد تفسیر آن به طور خاص و به نفع عوامل اجرایی تحت امر برآمده و هدف اصلی نگارش و تصویب قانون بودجه ۱۳۹۷ که آحاد افراد جامعه بوده اند مدلول نظر واقع نشده و علیرغم بخشنامه اولیه که بر اساس تشخیص مقنن به صراحت افراد و اهداف، در قانون تصویب شده اعتقاد داشتند این بار با دیدگاهی جدید اقدام به صدور بخشنامه ۲۱۳۲۱۶/۹۷ - ۲۱/۶/۱۳۹۷ نموده و بدون اینکه به وظایف ذاتی و شکلی خود توجه نمایند به نحوی از مقرر مجلس رفع ابهام کرده که گویا مجلس شورای اسلامی در قانون وضع شده تجدیدنظر می کند به طوری که ملاحظه می شود در بخشنامه مورد اعتراض به خصوص در بند ۱ و ۲ مقرر شده: ۱- عبارت جریمه در حکم قانونی صدرالاشاره اطلاق بر

مازاد مابه التفاوت وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد (بر اساس مقررات فعلی ۶٪) دارد. ۲- مضمولان حکم قانونی مذکور تولیدکنندگان می باشند لذا بدهی سررسید شده تولیدکنندگان (هر میزان اقساط سررسید شده) مضمول این بند قانونی می باشد!؟

از آنجا که در استفاده از کلمات باید معانی و اصول جاگذاری و قانونی آنها لحاظ شود کلمه جریمه در عرف اقتصادی و بانکداری کلمه عام الشمول بوده مقنن در نگارش قانون نیز به همین منظور آن را بکار برده است و مشخص نیست که بانک مرکزی و هیأت جزئی اقتصادی که بر خلاف قانون به تفسیر آن اقدام کرده با چه توجیهی این معنی را برخلاف لغت نامه و فرهنگستانها و عرف اقتصادی به صورت جدید به کار برده و یا کشف معنی کرده است و معنای جدید بر این کلمه بار نموده است، به نحوی که مشخص است کلمه جریمه کلمه ای است که به هر مبلغ اضافه ای علاوه بر اصل و سود قراردادی عنوان شود اطلاق پیدا کرده و آن را غیرقانونی می داند و از سوی دیگر و به معنای دیگر می توان جریمه را در اینجا نوعی سود مرکب لحاظ نمود و با آن برابر دانست. در ضمن اینکه از کلمه جریمه بارها در متن قانون استفاده شده و معنای کلی آن مورد بهره برداری قرار گرفته که می توان به قسمت بند ۱-۲ و بند «ط» تبصره ۱۶ قانون بودجه نیز استناد کرد که شاهده بر عام الشمول بودن کلمه جریمه نه تنها ابهامی در قانون بودجه نداشته بلکه تفسیر کلمه که توسط بخشنامه مارالذکر ارائه شده و اکنون دستاویز بانکها و مؤسسات مالی برای عدم تسویه حساب وام گیرندگان قرار می گیرد خلاف قانون بوده که مبنای بی اعتباری این بخشنامه بوده و دلیل اول تقاضای ابطال بخشنامه می باشد.

پایه اعتراض برانگیز دیگر نسبت به بخشنامه و بر فرض قبول ابهام در قانون مارالذکر تفسیر قانون توسط مرجع فاقد صلاحیت می باشد به طوری که در بخشنامه دیده می شود بانک مرکزی استیذان خود را در صدور بخشنامه و تفسیر قانون اصل ۱۷۳ قانون اساسی ذکر کرده که توجه به این اصل که چنین بیان نموده «شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است و ...» و اصول دیگر از جمله ۱۸۵ قانون اساسی که عنوان داشته «مجلس نمی تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند» و در ادامه این اصل فقط کمیسیونهای داخلی مجلس آن هم با قیود مذکور، در قانون اساسی از این حکم مستثنی شده اند مشخص می گردد که نه فقط بانک مرکزی بلکه هیأت دولت نیز اختیاری در تفسیر قوانین ندارد و جالب است که بانک مرکزی با وجود اشاره به اصل ۱۷۳ قانون اساسی در مقام تفسیر برآمده و به تصمیم کمیسیون فرعی کمیسیون اقتصاد و دفتر هیأت دولت در جلسه ۲۷/۵/۱۳۹۷ تمسک جسته است؟ که نص صریح قانون را زیر سوال برده و برخلاف آن می باشد و از دلایل بی اعتباری این تفسیر و بخشنامه می باشد که تقاضای ابطال این بند شده است برای تبیین تخلفات دیگر بخشنامه صادره می توان علاوه بر اینکه کلمه جریمه تفسیر مضیق شده و صراحت قانون که مشخص نموده و تکلیف کرده و به نوعی که از حکم آن قانون استنباط می گردد امر به این نموده که بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند. همان طور که مطابق موارد پیش گفت بیان شده هیچ مبلغی مازاد بر آن مبلغی که حین اخذ تسهیلات بر اخذ کننده وام مستقر شده بدهکار نمی باشد و نباید از ایشان مطالبه

گردد که در بخشنامه صادره برخلاف آن ذکر شده که مورد اعتراض می باشد و از جهت دیگر تفکیکی که در خصوص وجه التزام، خسارت تأخیر تأدیه و غیره صورت پذیرفته نیز بلاوجه بوده و غیرقانونی است و در جهت تخلفات صورت گرفته در بند ۲ بخشنامه به نوعی می توان به خارج کردن قانون از حالت عمومی و اختصاصی کردن آن را به افشار خاص اشاره نمود به طوری که ملاحظه می شود در متن قانون یکی از اسباب مقدماتی تصویب قانون تشویق تولید کنندگان ذکر شده ولیکن در تفسیر ارائه شده که در جهت تحدید افرادی بوده که مشمولین این طرح تخفیفی را کم نموده و از کاهش درآمد بانکها جلوگیری نماید برخلاف قواعد اصولی و حقوقی و کاربردی نگارش قوانین یکی از اسباب نگارش را در مقام تفسیر علت اصلی و تنها مشمول قانون اعلام گردیده که از این دید و منظر نیز موجبات ضرر و زیان را فراهم آورده و خلاف قانون عمل شده و تفسیر نابجایی به عمل آمده که حقوق آحاد جامعه را در معرض تهدید قرار می دهد. لذا با عنایت به اینکه تفسیر قانون توسط کمیسیون فرعی کمیسیون اقتصاد دفتر هیأت دولت خلاف قانون و خارج از حیطه وظایف تعریف شده می باشد. ۲- تفسیر به نوعی که تحدید حدود افراد مشمول قانون را ایجاد کند فاقد وجهت قانونی بوده تقاضای رسیدگی و ابطال بند ۱ و ۲ بخشنامه و تسری آن از زمان تصویب برای جلوگیری از حقوق عامه را دارم .

متن مصوبه شماره ۲۱۳۲۱۶/۹۷ - ۲۱/۶/۱۳۹۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به قرار زیر است:

«جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می شود.

با سلام

احتراماً، همان گونه که استحضار دارند در بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور مقرر شده بود:

«به منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد از تاریخ سررسید تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند».

پس از آن که حکم قانونی فوق الذکر طی بخشنامه شماره ۴۵۸۲۱/۹۷ - ۱۸/۲/۱۳۹۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد، سوالات و استعلامات متعددی در خصوص مفاد آن به این بانک واصل گردید. لیکن از آنجایی که به استناد اصل ۷۳ قانون اساسی، مرجع تفسیر قوانین عادی، مجلس شورای اسلامی می باشد، بانک مرکزی ضمن پاسخگویی به استعلامات مذکور، مکاتبات مختلفی نیز با هدف رفع ابهامات و مشکلات با مراجع ذی ربط از جمله مجلس شورای اسلامی و دولت انجام داد. با عنایت به تصمیم متخذه در جلسه مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۷ کمیسیون فرعی کمیسیون اقتصاد

دفتر هیأت دولت و به استناد نظریه تفسیری شماره ۵۸۳/۲۱/۷۶ - ۱۰/۳/۱۳۷۶ شورای نگهبان و همچنین با هدف مساعدت به بنگاه های اقتصادی دارای بدهی غیر جاری به شبکه بانکی کشور و نیز تسهیل تسویه مطالبات بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، مراتب ذیل را در خصوص حکم قانونی مورد نظر به استحضار می رساند:

۱- عبارت جریمه در حکم قانونی صدرالاشاره اطلاق بر «مازاد/ مابه التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد (بر اساس مقررات فعلی به میزان ۶ درصد)» دارد.

۲- مشمولان حکم قانونی مذکور تولیدکنندگان می باشند، لذا بدهی سررسید شده تولیدکنندگان (هر میزان اقساط سر رسید شده) مشمول این بند قانونی می باشد...

۳-.....

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی»

در پاسخ به شکایت مذکور، اداره دعوای حقوقی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به موجب لایحه شماره ۲۶۶۸۱/۹۸ - ۳/۲/۱۳۹۸ توضیح داده است که:

۱- به موجب بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور «به منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد از تاریخ سررسید تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند». تکلیف مذکور طی بخشنامه شماره ۴۵۸۲۱/۹۷ - ۱۸/۲/۱۳۹۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شده است. متعاقب آن پیش نویس لایحه اصلاح این بند برای سیر تشریفات قانونی تصویب، به هیأت وزیران تقدیم گردید. لیکن پس از طرح موضوع در جلسه مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۷ کمیسیون فرعی کمیسیون اقتصاد دفتر هیأت دولت، مقرر شد «بانک مرکزی با توجه به آثار تفسیر قانونی موضوع نظریه تفسیر شورای نگهبان به شماره ۵۸۳/۲۱/۷۶ - ۱۰/۳/۱۳۷۶، بر اساس تفسیر خود اقدام نماید». بر همین اساس و همچنین متعاقب دریافت دستور ریاست جمهور مرقوم به هاشم نامه وزارت کشور مبنی بر اینکه «حداقل با تفسیر مضیق در فرصت باقیمانده اجرایی شود». بانک مرکزی تفسیر خود از حکم قانونی مذکور را طی بخشنامه شماره ۲۱۳۲۱۶/۹۷ - ۲۱/۶/۱۳۹۷ به شبکه بانکی کشور ابلاغ نمود.

۲- اگر چه به استناد قانون اساسی، تنها مرجع ذی صلاح تفسیر قوانین عادی، مجلس شورای اسلامی می باشد، اما به استناد نظریه تفسیری فوق الذکر شورای نگهبان، دستگاه مجری می تواند تا زمانی که مجلس شورای اسلامی تفسیری

برای قوانین موضوعه ارائه ننموده باشد، بر اساس تفسیر خود اقدام نماید و از زمان تفسیر قانون توسط مجلس، مقید به آن می باشد.

۳- در خصوص بند ۱ بخشنامه مورد اعتراض، لازم به ذکر است که عبارت جریمه تأخیر در بودجه های سنواتی در سالهای گذشته عمدتاً به معنی «مازاد/ مابه التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد (بر اساس مقررات فعلی به میزان ۶ درصد)» بکار گرفته شده است، بدین گونه که بر اساس بند ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور «به منظور حمایت از تولید و اشتغال، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی دارای مجوز از بانک مرکزی موظفند با درخواست متقاضی و پس از تأیید هیأت مدیره بانک، اصل و سود اعم از سود قبل و بعد از سررسید تسهیلات ریالی یا ارزی سررسید شده و معوقه پرداختی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی بابت فعالیت در امور تولیدی صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی را که در بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی به دلایل موجه دچار مشکل شده اند را برای یک بار و تا پنج سال تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته و معوق خارج نمایند. همچنین با تأیید هیأت مدیره مذکور جریمه خسارت تأخیر پس از تعیین تکلیف تا آن زمان و انجام تسویه حساب کامل مورد تأیید بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری بخشیده شود به نحوی که در این موارد تفاوتی میان سود قبل و پس از سررسید وجود نداشته باشد. چنانچه اشخاص حقیقی یا حقوقی برای تسویه بدهیهای معوق خود به بانکهای عامل مراجعه نمایند، به هیأت مدیره بانکها اجازه داده می شود با رعایت قوانین و مقررات برای مطالبات بیش از پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خود از سایر اموال منقول و غیرمنقول آنان مازاد بر وثایق تحویلی به بانکها با حکم مراجع قضایی اقدام نمایند» و بر اساس بند ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور «به منظور حمایت از تولید و اشتغال، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی پس از تأیید هیأت مدیره بانک با درخواست متقاضی، اصل و سود اعم از سود قبل و بعد از سررسید تسهیلات ریالی یا ارزی سررسید گذشته و موقه پرداختی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی بابت فعالیت در امور تولیدی صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی را که در بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی به دلایل موجه دچار مشکل شده اند و قادر به پرداخت اقساط تسهیلات دریافتی نیستند، برای یک بار و تا پنج سال تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته و معوق خارج نمایند. همچنین جریمه خسارت تأخیر پس از تعیین تکلیف تا آن زمان و انجام تسویه حساب کامل مورد تأیید بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری بخشوده می شود به نحوی که در این موارد، نرخ سود تسهیلات جدید حداکثر معادل نرخ سود تسهیلات تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار باشد. چنانچه اشخاص حقیقی یا حقوقی برای تسویه بدهیهای معوق خود به بانکهای عامل مراجعه نمایند به هیأت مدیره بانکها اجازه داده می شود با رعایت قوانین و مقررات، برای مطالبات بیش از پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال خود از سایر اموال منقول و غیرمنقول آنان مازاد بر وثایق تحویلی به بانکها اقدام نمایند.

۴- درخصوص بند ۲ بخشنامه مورد اعتراض نیز قابل ذکر است که هدف انشای بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷، تشویق تولیدکنندگان بوده و نمایندگان مجلس شورای اسلامی در رسانه ها و در جلسات مشترک با نمایندگان بانک مرکزی به کرات بر این هدف تأکید داشته اند. ضمن اینکه در ابتدای حکم قانونی صدرالاشاره به این موضوع

تصریح شده و اصولاً منطقی نیست قانونگذار به منظور تشویق تولیدکنندگان، جرایم مربوط به تسهیلات معوق اشخاصی را مورد بخشودگی قرار دهد که این عنوان بر آنها اطلاق نمی گردد. خواهان به منظور اثبات تسری حکم مندرج در بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ به اشخاصی غیر از تولیدکنندگان به بند «ط» همان تبصره استناد نموده است. در صورتی که بند «ط» مربوط به بخشودگی جرایم تسهیلات زیر یک میلیارد ریال موضوع بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۶ و تبصره ۳۵ قانون اصلاح بودجه سال ۳۹۵ بوده و به لحاظ تفاوت بندهای تبصره مذکور و افتراق موضوعی، تفسیر یک بند به استناد مفاد بند دیگر فاقد وجاهت است.

۵ - مفاد بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷، با گسترش حیطه شمول در طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و همچنین بند «ز» تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ تکرار گردید. ولی طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ به دلیل مغایرت با اصل ۵۲ قانون اساسی مورد ایراد شورای نگهبان واقع شد و لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نیز پس از بروز اختلاف فی مابین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع و بر اساس نظر آن مرجع، بند «ز» تبصره ۱۶ لایحه که به دلیل مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی از موارد اختلاف بود، حذف گردید. بر این اساس با توجه به اینکه مدت اعتبار بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ تاکنون تمدید نگردیده و اعتبار آن محدود به همان سال بوده، لذا رسیدگی به موضوع خواسته منتفی و فاقد اثر اجرایی خواهد بود.

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی اقتصادی مالی دیوان عدالت اداری ارجاع می شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۱۰۵۵۷-۹۸/۱۳۹۸، بند ۲ از بخشنامه مورد شکایت را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

رسیدگی به بند ۱ از بخشنامه مورد شکایت در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۳/۱۰/۱۳۹۸ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

بر اساس بند «و» تبصره ۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور مقرر شده است: «به منظور تشویق تولیدکنندگان و تسویه مطالبات بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را که تا پایان سال ۱۳۹۶ سررسید شده باشد از تاریخ سررسید تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری

مکلفند اصل و سود خود را مطابق قرارداد اولیه و بدون احتساب جریمه دریافت و تسویه نمایند.» نظر به اینکه عدم احتساب جریمه در بند «و» تبصره ۱۶ قانون یاد شده دلالت بر لزوم عدم دریافت هرگونه مبلغ اضافی نسبت به اصل و سود مقرر در قرارداد اولیه دارد، بنابراین مقرره مورد شکایت که عبارت جریمه را صرفاً به «مازاد مابه التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود قرارداد» محدود کرده، در حکم تضییق دامنه شمول حکم قانونگذار است و بند ۱ بخشنامه مورد شکایت خلاف قانون و خارج از اختیارات قانونی وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

مرتضی علی اشراقی

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری

۲۶- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۱۳۵۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۲؛ ابلاغ مصوبه ناظر بر مساعدت و حمایت از واحدهای تولیدی در

امهال بدهی‌های غیر جاری آن‌ها به شبکه بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با هدف مساعدت به بنگاه‌های تولیدی و تسهیل وصول مطالبات غیر جاری بانک‌ها، پیشنهادی را مبتنی بر مصوبه هشتاد و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۶/۵ ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، به شورای محترم پول و اعتبار ارایه نمود که متعاقباً مراتب در یک‌هزار و دویست و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ آن شورا مطرح و به شرح ذیل مورد تصویب قرار گرفت:

«بند «الف» مصوبه هشتاد و پنجمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید به شرح ذیل اصلاح و بند «ب» نیز حذف

می‌گردد:

بند الف - مؤسسه اعتباری موظف است بنا به درخواست مشتری و در چارچوب ضوابط و مقررات موجود، مطالبات از واحدهای تولیدی را که تمام یا بخشی از آن غیر جاری شده است، برای یک‌بار و حداکثر به مدت پنج (۵) سال، با أخذ میزان ۷/۵ درصد از مانده بدهی و با دوره تنفس شش ماهه امهال نماید.

تبصره ۱ - سازوکار اجرایی امهال موضوع این مصوبه، در چارچوب روش‌های امهال مقرر در دستورالعمل نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری می‌باشد.

تبصره ۲ - مهلت استفاده از مزایای این مصوبه تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۹ می‌باشد.

تبصره ۳ - چنانچه مشتری وفق مفاد قرارداد امهال، در موعد/مواعد مقرر، طی دوره امهال نسبت به بازپرداخت قسط/اقساط مطالبات امهالی اقدام نماید، در استعلام اعتباری از سامانه‌های بانک مرکزی جهت اعطای تسهیلات و یا ایجاد تعهدات، مطالبات مزبور به عنوان مطالبات امهالی گزارش می‌شود، لیکن مشتری یادشده بابت مطالبات امهالی مشمول ممنوعیت‌های ناظر بر اشخاص دارای بدهی غیر جاری نمی‌شود.

تبصره ۴ - امهال مطالبات توسط مؤسسه اعتباری صرفاً برای مشتریانی امکان‌پذیر است که به تشخیص مؤسسه اعتباری و بر مبنای اعتبارسنجی انجام شده، مطالبات مذکور پس از امهال در سررسید/سررسیدهای مقرر قابل وصول باشد.

تبصره ۵- واحدهای تولیدی دارای مجوز از وزارت جهادکشاورزی یا وزارت صنعت، معدن و تجارت و معرفی

شده از سوی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مشمول این مصوبه می باشد».

با توجه به موارد معنونه خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره

۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن

اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۲۷- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۵۶۵۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۵؛ ابلاغ مصوبه مساعدت به صاحبان کسب و کار که به واسطه

شیوع ویروس کرونا دچار مشکلات در بازپرداخت تسهیلات دریافتی شده‌اند

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند؛ به دلیل شرایط به‌وجود آمده ناشی از شیوع ویروس کرونا در جامعه و مشکلات پدید آمده برای فعالان اقتصادی به ویژه صاحبان کسب و کارهای کوچک در بازپرداخت تسهیلات دریافتی، طرح پیشنهادی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که در این رابطه و با هدف مساعدت و حمایت از تسهیلات‌گیرندگان مذکور (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) تهیه شده بود، در یک‌هزار و دویست و نودمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۳ شورای محترم پول و اعتبار مطرح و به شرح ذیل مورد تأیید قرار گرفت:

«با توجه به مشکلات حادث شده برای صاحبان کسب و کارها به ویژه کسب و کارهای کوچک که به دلیل شرایط

ناشی از شیوع ویروس کرونا متضرر شده و با مشکلات مالی مواجه شده‌اند:

الف: بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند در صورت درخواست مشتریان مشمول که مصادیق آن توسط دولت محترم تعیین و متعاقباً اعلام خواهد شد و کلیه دریافت‌کنندگان قرض‌الحسنه که به دلیل شرایط به‌وجود آمده ناشی از شیوع ویروس کرونا قادر به بازپرداخت اقساط تسهیلات و وام خود در مواعد مقرر نیستند منوط به آن که در چارچوب مفاد دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری، بدهی آن‌ها تا تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ در طبقه جاری قرار داشته باشد، اقساط تسهیلات دریافتی و نیز اقساط قرض‌الحسنه آن‌ها که طی ماه‌های اسفند ۱۳۹۸، فروردین ۱۳۹۹ و اردیبهشت ۱۳۹۹ سررسید می‌شود را پس از پایان دوره بازپرداخت اقساط، دریافت نمایند.

ب: بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند در مورد تسهیلات و وام دریافتی اشخاص موضوع بند (الف) فوق که بازپرداخت آن‌ها به صورت دفعی بوده و سررسید آن‌ها در بازه‌ی زمانی ۱۳۹۸/۱۲/۱ لغایت ۱۳۹۹/۲/۳۱ قرار دارد، مهلت سه ماهه اعطا نمایند تا پس از سه ماه از سررسید تسهیلات، بدهی خود را بازپرداخت کنند.

ج: بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی نباید، از وام گیرندگان و تسهیلات گیرندگان موضوع بندهای (الف) و (ب) به واسطه تمهیدات یادشده، در دوره مذکور جریمه (مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین و نرخ سود مندرج در قرارداد) و کارمزد اضافی دریافت کنند.

د: چنانچه بدهی اشخاص مشمول مفاد این مصوبه، در بازه زمانی مذکور، در چارچوب مفاد دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری در طبقات غیرجاری طبقه‌بندی گردد، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی نباید مشتری یادشده را بابت مطالبات مذکور، مشمول ممنوعیت‌های ناظر بر اشخاص دارای بدهی غیرجاری نمایند.»

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق و مؤثر به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۲۸- بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷؛ ابلاغ اصلاحیه دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت

سرمایه مؤسسات اعتباری

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند، «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» پس از تصویب در یک‌هزار و دویست و سی و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ شورای پول و اعتبار، طی بخشنامه شماره ۹۶/۱۱۱۵۹۷ مورخ ۹۶/۱۷/۴ ابلاغ شد. متعاقباً با استناد به اختیارات مقرر در ماده (۲۷) دستورالعمل مبنی بر این که، «بانک مرکزی، در صورت نیاز و به صلاحدید خود می‌تواند هر کدام از ضرایب تعیین‌شده در این دستورالعمل و نیز روش‌های محاسباتی مربوط به انواع مختلف ریسک اعتباری، عملیاتی و بازار را تغییر داده و یا تعدیل نماید»، اصلاحاتی در دستورالعمل اعمال و پس از تصویب در بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری طی بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۹۷/۲/۵ به شبکه بانکی ابلاغ گردید.

همچنین پس از ابلاغ نسخه اصلاحی، به دلیل پایان دوره گذارهای تعیین شده در دستورالعمل مذکور و لزوم رعایت حدود مقرر، مجدداً ملاحظات و پیشنهاداتی از سوی شبکه بانکی کشور مطرح شد که تغییرات و اصلاحاتی را در روش‌های محاسباتی ایجاد می‌نمود. از این‌رو، مجدداً به استناد اختیارات مقرر در ماده (۲۷) دستورالعمل، اصلاحات و تغییراتی در دستورالعمل اعمال شد و در چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مورد تأیید قرار گرفت.

بر اساس مصوبه اخیرالذکر مقرر شد؛ تا زمان فراهم شدن زیرساخت‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی لازم، گزارشگری موضوع ماده (۲۳) دستورالعمل، در مقاطع زمانی سالانه منتهی به اسفندماه هر سال و حداکثر تا زمان ارایه صورت‌های مالی به بانک مرکزی، انجام پذیرد. عمده تغییرات به عمل‌آمده در نسخه اصلاحی جدید ناظر بر موارد زیر می‌باشد:

۱. حذف سرقتی محل کسب و پیشه (حق کسب و پیشه) از اقلام دارایی‌های نامشهود و عدم لحاظ سرقتی

مذکور در کسورات سرمایه لایه ۱؛

۲. لحاظ نمودن حداکثر ۴۵٪ مبلغ حاصل از تجدید ارزیابی دارایی‌ها در سرمایه لایه ۲ در چارچوب مفاد

دستورالعمل و حذف دوره گذار تعیین شده؛

۳. اعمال تغییراتی در تعدیلات نظارتی مربوط به سرمایه‌گذاری‌ها در جهت انطباق با «دستورالعمل سرمایه‌گذاری

مؤسسات اعتباری»؛

۴. کاهش ضرایب ریسک برخی از اقلام دارایی‌های بالای خط ترازنامه به ویژه تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی؛

۵. کاهش ضرایب ریسک مطالبات از دولت و شرکت‌های دولتی و یا به تضمین آنها؛

۶. کاهش ضرایب ریسک مطالبات از مؤسسات اعتباری.

علاوه بر این، برخی دیگر از سؤالات و موارد مطروحه از سوی شبکه بانکی حاکی از برداشت و استنباط ناصحیح از مفاد دستورالعمل بود که در ادامه، توضیحات لازم در این خصوص با هدف رفع ابهامات و تصریح بیشتر، به شرح زیر ارائه می‌گردد:

۱- منظور از سایر تعدیلات نظارتی در بند ۴-۹: در خصوص تبیین مصادیق «سایر تعدیلات به تشخیص بانک مرکزی»، موضوع بند ۹ از ماده (۴) دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری، لازم به ذکر است، هدف از نگارش این بند، پیش‌بینی موارد احتیاطی که در آینده ممکن است لحاظ نمودن آنها در محاسبه تعدیلات سرمایه نظارتی بنا به تشخیص بانک مرکزی ضرورت یابد، بوده است. در حال حاضر برای سایر تعدیلات نظارتی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

➤ اندوخته ناشی از تسعیر نرخ ارز:

اندوخته ناشی از تسعیر نرخ ارز، به عنوان جزئی از سرمایه لایه (۱) در قسمت سایر تعدیلات منظور و جزئی از سرمایه لایه ۱ محسوب می‌شود.

➤ کسر سود تقسیمی و پاداش هیأت مدیره از سود انباشته:

در صورتی که در زمان انجام محاسبات سرمایه نظارتی؛ سود سهام نقدی سهامداران و پاداش هیأت مدیره به تصویب مجمع عمومی عادی مؤسسه اعتباری رسیده باشد، مانده سود انباشته باید پس از کسر سود تقسیمی و پاداش هیأت مدیره در محاسبه سرمایه لایه ۱ و در قسمت سایر تعدیلات لحاظ شود.

۲- در خصوص بند ۱-۷ و در تعریف نهادهای مالی، از آنجا که بعضاً موضوع فعالیت برخی شرکت‌های سرمایه‌گذاری با عنوان ثبتی آنها تطابق ندارد، ملاک تشخیص شرکت‌های سرمایه‌گذاری، موضوع اصلی فعالیت آن شرکت‌ها در زمان انجام محاسبات به تشخیص مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی است.

۳- با توجه به لحاظ ذخیره عام در سرمایه لایه ۲، مانده مطالبات موضوع بندهای ۱۱-۲ الی ۱۱-۱، قبل از کسر ذخیره عام مطالبات باید در چارچوب مفاد این دستورالعمل موزون به ریسک اعتباری شود.

۴- در محاسبه مانده مطالبات موضوع بند ۱۱-۷، سود سالهای آینده کسر می شود.

۵- دارایی های ثابت پس از کسر استهلاک انباشته به عنوان سایر دارایی ها، موزون به ریسک اعتباری می گردد.

۶- سهام تجاری و اوراق بهادار تجاری صرفاً موزون به ریسک بازار می گردد و موزون به ریسک اعتباری نمی شود.

۷- در بندهای ۱-۱۲ و ۱-۱۳، به منظور تعیین اوراق بهادار و سهام تجاری، در صورتی اوراق بهادار و سهام، تجاری تلقی می شوند که بر اساس تشخیص مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی، طبق تعریف صورت گرفته در بندهای مذکور، تجاری تلقی شوند.

۸- در خصوص محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی، باید درآمد سال مالی منتهی به مقطع تهیه صورت های مالی منظور شود. شایان ذکر است، در صورت منفی بودن درآمد سه سال اخیر مؤسسه اعتباری، باید آخرین درآمد مثبت مؤسسه اعتباری در صورت های مالی منتهی به مقطع زمانی پایان سال های گذشته ملاک عمل قرار گیرد.

لازم به ذکر است، تمامی محاسبات مربوط به دستورالعمل مذکور باید به تأیید مدیریت کل نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی برسد.

در پایان ضمن ایفاد یک نسخه از اصلاحیه دستورالعمل مذکور، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی ربط آن بانک /مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری

نسخه اصلاحی (اسفند ۱۳۹۸)

«دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری»

به استناد بند (ب) ماده (۱۱) و بند (۵) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱ و با هدف حفظ ثبات و سلامت نظام بانکی کشور از طریق نگهداری سطح مناسب سرمایه توسط مؤسسات اعتباری در راستای پوشش ریسک‌های مترتب بر عملیات بانکی، «دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تدوین می‌گردد.

فصل اول – تعاریف

ماده ۲۹- در این دستورالعمل، عناوین زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱-۱- دولت: وزارتخانه‌ها و سازمان برنامه و بودجه کشور؛
- ۱-۲- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۳- مؤسسات و شرکت‌های دولتی: منطبق با تعاریف مندرج در قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و اصلاحات بعدی؛
- ۱-۴- نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی: نهادها و مؤسساتی که به موجب قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۱۳۷۳ و اصلاحات بعدی و یا سایر قوانین تحت این عنوان اطلاق می‌شوند؛
- ۱-۵- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛
- ۱-۶- مؤسسه اعتباری خارجی: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به عملیات بانکی اشتغال دارد؛
- ۱-۷- نهاد مالی: نهاد ارایه‌دهنده خدمات مالی و بیمه‌ای از جمله شرکت‌های کارگزاری، بازارگردانی، سرمایه‌گذاری، تأمین سرمایه، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بازنشستگی، صرافی، لیزینگ و شرکت بیمه؛
- ۱-۸- بورس اوراق بهادار تهران: بازار بورس و فرابورس اوراق بهادار؛

- ۹-۱- اندوخته: بخشی از سود خالص مؤسسه اعتباری که به موجب قانون، ضوابط ابلاغی بانک مرکزی و یا تصمیم مجمع عمومی مؤسسه اعتباری، تحت عنوان اندوخته نگهداری می‌شود و قابل تقسیم بین سهامداران نیست.
- ۱۰-۱- سهام خزانه: سهام مؤسسه اعتباری که توسط خود مؤسسه خریداری و نگهداری می‌شود.
- ۱۱-۱- اوراق بهادار: اوراق مشارکت، صکوک، گواهی سپرده، واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و سایر موارد مشابه به تشخیص بانک مرکزی که متضمن حقوق مالی قابل معامله برای دارنده آن باشد، به استثنای سهام.
- ۱۲-۱- اوراق بهادار تجاری: اوراق بهاداری که به قصد خرید و فروش و انتفاع خریداری می‌شود.
- ۱۳-۱- سهام تجاری: سهامی که به قصد کنترل نهاد سرمایه‌پذیر تحصیل نشده و با هدف خرید و فروش و انتفاع خریداری می‌شود.
- ۱۴-۱- کنترل: توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی نهاد سرمایه‌پذیر به منظور کسب منافع از فعالیت‌های آن.
- ۱۵-۱- واحد تابعه: شخص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام عادی آن در مالکیت مؤسسه اعتباری بوده و مشمول تلفیق با مؤسسه اعتباری می‌باشد.
- ۱۶-۱- اقلیت: اشخاص حقیقی و حقوقی که مالک کمتر از ۵۰ درصد سهام عادی واحد تابعه می‌باشند.
- ۱۷-۱- سهم اقلیت: آن بخش از سود/زیان و خالص دارایی‌های واحد تابعه که با در نظر گرفتن تعدیلات تلفیقی، متعلق به اقلیت است.
- ۱۸-۱- ریسک اعتباری: احتمال وقوع زیان ناشی از عدم توانایی یا عدم تمایل در پرداخت مطالبات.
- ۱۹-۱- ریسک بازار: احتمال وقوع زیان ناشی از نوسانات قیمت سهام تجاری، اوراق بهادار تجاری و یا نرخ ارز.
- ۲۰-۱- ریسک عملیاتی: احتمال وقوع زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش‌ها، افراد و سیستم‌های داخلی و یا ناشی از رویدادهای خارج از مؤسسه اعتباری.
- ۲۱-۱- رتبه اعتباری: رتبه‌های تعیین شده توسط مؤسسات اعتبارسنجی مستقل بین‌المللی از جمله مؤسسه استاندارد اند پورز (S&P)، مؤسسه فیچ (Fitch) و مؤسسه مودیز (Moody's).

فصل دوم - سرمایه نظارتی

ماده ۳۰ - سرمایه نظارتی از مجموع سرمایه لایه (۱) و لایه (۲) تشکیل می‌شود.

ماده ۳۱ - سرمایه لایه (۱) به شرح زیر می‌باشد:

۳-۱ - سرمایه پرداخت شده (منابع تأمین شده توسط سهامداران)؛

۳-۲ - صرف سهام؛

۳-۳ - سود (زیان) انباشته؛

۳-۴ - اندوخته قانونی؛

۳-۵ - اندوخته احتیاطی؛

۳-۶ - سایر اندوخته‌ها.

ماده ۳۲ - تعدیلات نظارتی سرمایه لایه (۱) به شرح زیر می‌باشد^۶:

۴-۱ - در محاسبه سرمایه لایه (۱)، بهای تمام شده سهام خزانه کسر می‌شود.

۴-۲ - بهای تمام شده سهام مؤسسه اعتباری که در زمان انجام محاسبات کفایت سرمایه در تملک واحدهای تابعه قرار دارد، از سرمایه لایه ۱ کسر می‌شود.

۴-۳ - دارایی‌های نامشهود به استثنای «سرقفلی محل کسب و پیشه (حق کسب و پیشه)» از سرمایه لایه (۱) کسر می‌شود.

۴-۴ - در صورت سرمایه‌گذاری متقابل در سهام مؤسسات اعتباری اعم از داخلی و خارجی و یا نهادهای مالی غیرتابعه، حداقل بهای تمام شده میان سرمایه‌گذاری‌های متقابل از سرمایه لایه (۱) کسر می‌شود.

۴-۵ - خالص ارزش دفتری سرمایه‌گذاری تا حدود مقرر موضوع «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» باید وفق مفاد این دستورالعمل موزون به ریسک شود و مجموع خالص ارزش دفتری سرمایه‌گذاری خارج از حدود مقرر، به میزان ۵۰ درصد از لایه ۱ و به میزان ۵۰ درصد از لایه ۲ کسر می‌شود.

۴-۶ - سایر تعدیلات به تشخیص بانک مرکزی.

^۶ . طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، بندهای (۲-۴) و (۳-۴) این ماده، اصلاح و همچنین، بندهای (۵-۴) الی (۸-۴) این ماده در ویرایش قبلی دستورالعمل حذف و بند (۵-۴) فعلی و یک تبصره به این ماده اضافه گردید.

تبصره- سرمایه گذاری خارج از حدود مقرر موضوع بند (۴-۵) این ماده، به شرح زیر محاسبه می شود:

سرمایه گذاری خارج از حدود مقرر = مجموع سرمایه گذاری های غیربانکی + (مجموع تخطی های حد فردی؛ تخطی حد جمعی) MAX

ماده ۳۳- سرمایه لایه (۲) به شرح زیر می باشد^۷:

۵-۱- بدهی ایجاد شده ناشی از انتشار اوراق بدهی توسط مؤسسه اعتباری و صرف هریک از آنها و

همچنین سایر بدهی های مؤسسه اعتباری، مشروط به برخورداری از معیارهای زیر:

۵-۱-۱- مدت زمان باقی مانده تا سررسید آن حداقل پنج سال باشد؛

۵-۱-۲- تماماً پرداخت شده باشد؛

۵-۱-۳- دارندگان آن، تحت هیچ شرایطی حق دریافت سود اوراق مذکور را زودتر از موعد

تعیین شده نداشته باشند؛

۵-۱-۴- در صورت تصفیه و ورشکستگی مؤسسه اعتباری، مطالبات دارندگان این اوراق، پس از

مطالبات سپرده گذاران و سایر بستانکاران مؤسسه اعتباری، پرداخت شود و همچنین

مشمول هیچ گونه ترتیبات دیگری که موجب ایجاد حق تقدم نسبت به سایر

بستانکاران مؤسسه اعتباری شود، قرار نگیرد؛

۵-۱-۵- توسط مؤسسه اعتباری و یا اشخاص حقوقی مرتبط با آن، تضمین نشده باشد؛

۵-۱-۶- بازخرید اوراق حداقل تا پنج سال پس از انتشار تحت هیچ شرایطی امکان پذیر نباشد.

بازخرید آن پس از مدت مذکور و با اخذ تأییدیه مکتوب بانک مرکزی امکان پذیر

خواهد بود؛ مشروط بر این که پس از بازخرید، حدود تعیین شده در ماده (۶) این

دستورالعمل، کماکان توسط مؤسسه اعتباری رعایت گردد؛

۵-۱-۷- توسط اشخاص حقوقی مرتبط با مؤسسه اعتباری خریداری نشده باشد؛

۵-۱-۸- منابع مالی لازم برای خرید آن توسط مؤسسه اعتباری تأمین نشده باشد.

۵-۲- ذخیره مطالبات مشکوک الوصول عام حداکثر به میزان ۱/۲۵ درصد دارایی های موزون شده به

ضرایب ریسک اعتباری وفق مفاد این دستورالعمل؛

۵-۳- حداکثر ۴۵ درصد مبلغ حاصل از تجدید ارزیابی دارایی ها اعم از دارایی های ثابت، سهام و اوراق

بهادار.

^۷ . طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، بند (۵-۲) این ماده اصلاح و نیز تبصره ۲ این ماده حذف گردید.

تبصره ۱- مبلغ اسمی اوراق بهادار موضوع بند (۱) این ماده مطابق با جدول شماره (۱) در سرمایه لایه (۲) لحاظ می‌گردد:

مدت زمان باقی مانده تا سررسید	۵ سال و بیش از آن	۴ سال	۳ سال	۲ سال	۱ سال	کمتر از ۱ سال
درصد مبلغ اسمی ابزار مالی، قابل لحاظ در سرمایه لایه (۲)	۱۰۰	۸۰	۶۰	۴۰	۲۰	۰

جدول شماره ۱: درصد مبلغ اسمی ابزار مالی قابل ملاحظه در سرمایه لایه (۲)

تبصره ۲- در محاسبه سرمایه نظارتی، مجموع سرمایه لایه (۲)، حداکثر معادل سرمایه لایه (۱) لحاظ شده و مبلغ مازاد در سرمایه نظارتی منظور نمی‌شود.

فصل سوم: نسبت کفایت سرمایه

ماده ۳۴- نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری که عبارت است از نسبت سرمایه نظارتی به کل دارایی‌های موزون به ریسک، باید حداقل معادل ۸ درصد باشد.

ماده ۳۵- کل دارایی‌های موزون به ریسک، از مجموع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری، ریسک بازار و ریسک عملیاتی محاسبه می‌شود.

ماده ۳۶- نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک، باید حداقل معادل ۴/۵ درصد باشد.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری که نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک آن کمتر از ۴/۵ درصد باشد، موظف است نسبت مذکور را طی یک دوره گذار پنج ساله و بر اساس جدول شماره ۲، به ۴/۵ درصد برساند.

پایان سال مالی	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
نسبت سرمایه لایه (۱)	۲/۵٪	۳٪	۳/۵٪	۴٪	۴/۵٪

جدول شماره ۲: دوره گذار مربوط به افزایش نسبت سرمایه لایه (۱)

تبصره ۲- بانک‌های مشمول واگذاری طبق «قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»، از شمول تبصره (۱) این ماده مستثنی می‌باشند. بانک‌های مذکور موظفند در پایان سال

۱۴۰۳ نسبت سرمایه لایه (۱) به دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک خود را به ۴/۵ درصد برسانند.

ماده ۳۷- بانک مرکزی می‌تواند برای هریک از مؤسسات اعتباری بر اساس معیارهایی نظیر وضعیت ریسک‌پذیری آن، درصدهای بالاتری از حدود مقرر در مواد (۶) و (۸) تعیین نماید.

فصل چهارم - دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری

ماده ۳۸- دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری از حاصل ضرب وزن‌های ریسک اعتباری در اقلام بالای خط ترازنامه و اقلام زیر خط ترازنامه (با لحاظ ضرایب تبدیل) به دست می‌آید.

ماده ۳۹- اقلام بالای خط ترازنامه مؤسسه اعتباری پس از تعدیل با استفاده از روش موضوع ماده (۱۲)، بر اساس وزن‌های ریسک اعتباری زیر موزون می‌شود^۸:

۱۱-۱- موجودی‌های نقدی، مطالبات از بانک مرکزی و اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط بانک مرکزی با ضریب ریسک صفر درصد.

۱۱-۲- مطالبات (در قالب تسهیلات، سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار) از مؤسسات اعتباری، با ضریب ۵۰ درصد.

۱۱-۳- مطالبات از دولت (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و یا مطالبات به تضمین دولت با وزن ریسک صفر درصد؛

۱۱-۴- مطالبات از مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و یا مطالبات به تضمین نهادهای مذکور با وزن ریسک ۵۰ درصد؛

۱۱-۵- اصل تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی مشتمل بر مشارکت مدنی، مضاربه، مساقات و مزارعه؛

۱۱-۵-۱- به شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با وزن ریسک ۱۰۰٪؛

۱۱-۵-۲- به سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی با وزن ریسک ۱۵۰٪؛

۱۱-۶- مشارکت حقوقی (سرمایه‌گذاری در سهام غیرتجاری بعد از کسر ذخیره کاهش ارزش سهام):

۱۱-۶-۱- در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با وزن ریسک ۱۵۰٪؛

^۸ . طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، ضرایب مربوط به بندهای (۲-۱۱) الی (۶-۱۱) این ماده اصلاح گردید.

۲-۶-۱۱- در سایر شرکت‌ها با وزن ریسک ۲۰۰٪؛

۳-۶-۱۱- در مؤسسه اعتباری دیگر و مؤسسه اعتباری خارجی با وزن ریسک ۱۵۰٪؛

۷-۱۱- مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی^۹؛

۱-۷-۱۱- بابت املاک مسکونی که ملک مسکونی در رهن مؤسسه اعتباری باشد، با وزن ریسک ۵۰

درصد؛

۲-۷-۱۱- مجموع مانده اصل و سود بابت تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی، بنگاه‌های کوچک و

متوسط و اشخاص حقوقی (دارای حداکثر ۱۰۰ نفر نیروی کار) که اصل تسهیلات

اعطایی حداکثر ۲۰ میلیارد ریال باشد، با وزن ریسک ۷۵ درصد؛

۳-۷-۱۱- وزن ریسک مجموع مانده اصل و سود بابت تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و

نیز بنگاه‌های کوچک و متوسط و اشخاص حقوقی (دارای حداکثر ۱۰۰ نفر نیروی کار)

که اصل تسهیلات اعطایی بیش از ۲۰ میلیارد ریال باشد و نیز مانده اصل و سود بابت

تسهیلات اعطایی به سایر اشخاص حقوقی (دارای بیش از ۱۰۰ نفر نیروی کار) با

وزن‌های ریسک به شرح جدول شماره ۳:

رتبه اعتباری	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف	بسیار ضعیف
وزن ریسک (%)	۲۰	۵۰	۷۵	۱۰۰	۱۵۰

جدول شماره ۳: وزن ریسک عقود غیرمشارکتی بر اساس رتبه اعتباری

۴-۷-۱۱- مجموع مانده اصل و سود بابت سایر تسهیلات اعطایی به هر شخص، اعم از حقیقی و

حقوقی که در بندهای فوق قرار نمی‌گیرد با وزن ریسک ۱۰۰ درصد؛

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند، حد مقرر ۲۰ میلیارد ریال در بندهای ۱۱-۷-۲ و ۱۱-۷-۳ را متناسب با شاخص

تورم اعلامی، تعدیل و اعلام نماید.

۸-۱۱- سایر اقلام بالای خط ترازنامه که در ردیف‌های فوق قرار نمی‌گیرند، با ضریب ریسک ۱۰۰ درصد.

۹-۱۱- مطالبات مشتمل بر سپرده‌گذاری و تسهیلات اعطایی به بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه، دولت‌ها،

بانک‌های مرکزی، مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها و یا اوراق بهادار خریداری شده

از آنها با وزن‌های ریسک به شرح جدول شماره ۴:۱۰

^۹ . اصلاح‌شده طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی.

رتبه اعتباری*	AAA+ تا AA-	A+ تا A-	BBB+ تا BBB-	B- تا BB+	پایین B-	بدون رتبه
وزن ریسک مطالبات از سایر دولتها، بانکهای مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی در سایر کشورها (%)	۰	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰
وزن ریسک مطالبات از بانکهای توسعه‌ای چندجانبه** (%)	۲۰	۵۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۵۰
وزن ریسک مطالبات از مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها (%)	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰

جدول شماره ۴: وزن ریسک اعتباری بانکهای توسعه‌ای چندجانبه، دولتها، بانکهای مرکزی، مؤسسات اعتباری و ...

* نمایه‌های مندرج در این جدول متعلق به مؤسسه اعتبارسنجی استاندارد اند پورز (S&P) می‌باشد، بدیهی است در صورت استفاده از رتبه‌های تعیین‌شده توسط مؤسسه فیچ (Fitch) و مؤسسه مودیز (Moody's) نمایه‌های متناظر استفاده خواهد شد.

** مطالبات از گروه بانک توسعه اسلامی^{۱۱} و نهادهای زیرمجموعه آن از جمله شرکت بیمه اسلامی سرمایه‌گذاری و شرکت بیمه صادراتی^{۱۲}؛ گروه بانک جهانی شامل بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه^{۱۳} و شرکت تأمین مالی بین‌المللی^{۱۴}؛ بانک توسعه آسیا^{۱۵}؛ بانک توسعه آفریقا^{۱۶} مشمول ضریب ریسک صفر درصد می‌باشد.

۱۱-۱۰- مطالبات از سایر اشخاص حقوقی سایر کشورها و یا اشخاص حقوقی داخل کشور دارای رتبه اعتباری با وزن ریسک به شرح جدول شماره ۵:

رتبه اعتباری	AAA+ تا AA-	A+ تا A-	BBB+ تا BB-	پایین BB-	بدون رتبه
وزن ریسک شخص حقوقی (%)	۲۰	۵۰	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰

جدول شماره ۵: وزن ریسک اعتباری سایر اشخاص حقوقی

۱۱-۱۱- خالص مانده مطالبات غیرجاری (اصل، سود/فواید مترتبه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین، پس از کسر ذخیره اختصاصی مربوط) با وزنهای ریسک طبق جدول شماره ۶:

مبلغ ذخایر اختصاصی	وزن ریسک (%)
کمتر از ۲۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری	۱۵۰
از ۲۰ تا ۵۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری	۱۰۰
۵۰ درصد مانده مطالبات غیرجاری و بالاتر از آن	۵۰

جدول شماره ۶: وزن ریسک مربوط به مطالبات غیرجاری

ماده ۴۰- مطالبات موضوع ماده (۱۱) به استثنای موارد مربوط به بند (۱۱-۱)، که بابت آنها وثیقه اخذ شده است،

حسب وثایق مأخوذه طبق فرمول زیر تعدیل می‌شود:^{۱۸۱۷}

^{۱۰} . اصلاح‌شده طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی.

^{۱۱} . Islamic Development Bank

^{۱۲} . Islamic Corporation for the Insurance of Investment and Export Credit

^{۱۳} . International Bank for Reconstruction and Development

^{۱۴} . International Finance Corporation

^{۱۵} . Asian Development Bank

^{۱۶} . African Development Bank

$$E^* = E - (C \times (1 - H - Hfx))$$

که در فرمول فوق، متغیرهای مختلف به صورت زیر تعریف می‌گردند؛

E^* : مانده مطالبات تعدیل یافته

E : مانده مطالبات

C : ارزش بازار وثایق (ارزش اسمی برای وثایقی که ارزش بازار برای آنها وجود ندارد)

H : ضرایب تعدیل طبق جدول شماره ۷.

Hfx : ضریب تعدیل به میزان ۸٪ در صورتی که واحد پولی وثایق و مطالبات متفاوت باشند.

تبصره ۱- چنانچه وثایق جزء مصادیق احصاء شده در جدول شماره ۷ نباشد؛ مانده مطالبات بدون لحاظ تأثیر

وثایق (ضریب تعدیل)، بر اساس وزن‌های ریسک مربوط موزون می‌شود.

تبصره ۲- در صورتی که ترکیبی از وثایق وجود داشته باشد، ضریب تعدیل (H) با استفاده از میانگین موزون

ضرایب تعدیل وثایق طبق فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$H = \sum_{i=1}^N w_i H_i$$

H_i : ضریب تعدیل وثیقه i ام؛

w_i : ارزش بازار وثیقه i ام نسبت به مجموع ارزش بازار کل وثایق؛

نوع وثیقه	ضریب تعدیل (11)
وثایق و تضمین نقد و تسد نقد (اعم از رهایی و ارزی) نظیر مسکوکات و سیمین طلا، سپرده قرض الحسنه پس انداز، سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت، سپرده سرمایه گذاری بلند مدت، گواهی سپرده سرمایه گذاری عام و خاص	۰
اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط دولت جمهوری اسلامی ایران یا بانک مرکزی	۰
اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط شهرداری‌ها و سایر نهادهای عمومی غیردولتی	۰.۰۶
اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه بانکی ^{۱۰} ، اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط بانک‌های دولتی	۰.۰۶
اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه بانکی ^{۱۰} ، اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط مؤسسات اعتباری غیردولتی	۰.۱۲
اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط اشخاص حقوقی دولتی	۰.۱۵
اوراق بهادار منتشره و یا تضمین شده توسط اشخاص حقوقی غیردولتی	۰.۲۵
سهام ۵۰ شرکت برتر بورس اوراق بهادار تهران	۰.۱۵
سایر سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران	۰.۲۵
واحدهای سرمایه گذاری عادی صندوق‌های سرمایه گذاری مشترک قابل معامله در بورس اوراق بهادار تهران	۰.۱۵
دارایی‌های فیزیکی نظیر املاک و مستغلات ماشینی آلات و تجهیزات	۰.۳۰

^{۱۷} . اصلاح شده طی مصوبه بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی.

^{۱۸} . طی مصوبه چهل و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، این ماده اصلاح، تبصره ۳ و تبصره ۵ به این ماده اضافه گردید، لذا تبصره ۱ ویرایش قبلی اصلاح و تبصره ۴ جایگزین آن شد.

جدول شماره ۷: ضرایب تعدیل مربوط به وثایق مختلف

* ضمانت‌نامه‌های بانکی ربالی بابت تضمین تسهیلات اعطایی که قبل از ابلاغ بخش‌نامه شماره ۹۳/۹۴۶۴۷ مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۱۰ صادر شده‌اند.

تبصره ۳- در خصوص مطالباتی که بخشی از آن غیرجاری شده است، خالص مانده بخش غیرجاری آن وفق بند (۱۱-۱۱) موزون به ریسک می‌شود و برای محاسبه مانده مطالبات تعدیل‌یافته مربوط به بخش جاری مطالبات مذکور، در فرمول موضوع ماده (۱۲)، از ارزش بازار وثایق (c)، مانده بخش غیرجاری مطالبات کسر می‌شود.

تبصره ۴- در صورتی که ارزش بازار وثایق و یا ارزش بازار وثایق پس از کسر مانده بخش غیرجاری (موضوع تبصره ۳) بیش از مانده مطالبات باشد، ارزش بازار وثایق و یا ارزش بازار وثایق پس از کسر مانده بخش غیرجاری، حداکثر به میزان مانده مطالبات لحاظ می‌شود.

تبصره ۵- برای محاسبه ارزش وثایق، اقل میزان ارزش رهنی یا ارزش بازار وثایق باید لحاظ گردد.

ماده ۴۱- مؤسسه اعتباری موظف است ارزش بازار هر یک از وثایق موضوع جدول شماره ۷ (حسب مورد) را در آخرین مقطع تهیه صورت‌های مالی مبنای عمل قرار دهد. در خصوص وثایقی نظیر دارایی‌های فیزیکی از قبیل املاک و مستغلات، ماشین‌آلات و تجهیزات که تعیین ارزش بازار آنها مستلزم ارزیابی می‌باشد، مؤسسه اعتباری مکلف است از کارشناسان واجد صلاحیت منتخب هیأت مدیره، اعم از داخل و یا خارج مؤسسه اعتباری، استفاده نماید. ارزیابی مذکور حداکثر تا مدت سه سال معتبر خواهد بود مشروط به این که در پایان مقاطعی که تهیه صورت‌های مالی مؤسسه اعتباری مورد نظر است بر اساس تغییر شاخص‌های مربوط طبق اعلام بانک مرکزی، مورد تعدیل قرار گیرد. در صورت عدم وجود شاخص‌های مربوط، ارزش آخرین ارزیابی مبنای عمل خواهد بود.

ماده ۴۲- اقلام زیر خط ترازنامه مؤسسه اعتباری بر اساس ضرایب تبدیل به شرح زیر هم‌ردیف اعتباری اقلام بالای خط گردیده و پس از تعدیل با استفاده از روش موضوع ماده (۱۲)، به ضرایب ریسک مربوط موزون می‌شود:

۱۴-۱- تعهدات قابل فسخ بدون قید و شرط از طرف مؤسسه اعتباری با ضریب تبدیل صفر؛

۱۴-۲- تعهدات غیر قابل فسخ با سررسید یک سال و کمتر از آن پس از کسر وجوه دریافتی از مشتریان

تحت عناوینی نظیر سپرده نقدی و پیش‌دریافت با ضریب تبدیل ۲۰ درصد؛

- ۳-۱۴- تعهدات غیر قابل فسخ با سررسید بیش از یک سال پس از کسر وجوه دریافتی از مشتریان تحت عناوینی نظیر سپرده نقدی و پیش‌دریافت با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۴-۱۴- اعتبارات اسنادی صادر یا تایید شده‌ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار است پس از کسر مبلغ پیش‌دریافت از مشتریان با ضریب تبدیل ۲۰ درصد؛
- ۵-۱۴- اعتبارات اسنادی صادر یا تایید شده‌ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر مبلغ پیش‌دریافت از مشتریان با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۶-۱۴- ضمانت‌نامه‌های ریالی یا ارزی پس از کسر سپرده نقدی با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۷-۱۴- تعهدات بابت قراردادهای منعقد معاملات و تضمین انواع صکوک از جمله اوراق مشارکت منتشره با ضریب تبدیل ۵۰ درصد؛
- ۸-۱۴- سایر تعهدات با ضریب تبدیل ۱۰۰ درصد.

فصل پنجم – دارایی‌های موزون به ریسک بازار

- ماده ۴۳- دارایی‌های موزون به ریسک بازار از حاصل ضرب سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار در عدد ۱۲/۵ (با احتساب حداقل نسبت کفایت سرمایه معادل ۸٪) محاسبه می‌شود.
- ماده ۴۴- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار سهام تجاری، برابر است با ۸٪ مجموع بهای تمام شده سهام تجاری خریداری شده.
- ماده ۴۵- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار اوراق بهادار تجاری از مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک خاص و عام به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- ۱-۱۷- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک خاص برابر است با ۵ درصد مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری خریداری شده.
- ۲-۱۷- سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عام برابر است با حاصل ضرب ضریب ریسک متناظر با مدت زمان باقی مانده تا سررسید به شرح جدول شماره ۸، در بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری خریداری شده:

مدت زمان باقی مانده تا سررسید اوراق بهادار تجاری خریداری شده	ضریب ریسک (%)
یک ماه یا کمتر از آن	۰
۱ تا ۳ ماه	۰/۲
۳ تا ۶ ماه	۰/۴

۰/۷	۶ تا ۱۲ ماه
۱/۲۵	۱ تا ۲ سال
۱/۷۵	۲ تا ۳ سال
۲/۲۵	۳ تا ۴ سال
۲/۷۵	۴ تا ۵ سال
۳/۲۵	۵ تا ۷ سال
۳/۷۵	۷ تا ۱۰ سال
۴/۵	۱۰ تا ۱۵ سال
۵/۲۵	۱۵ تا ۲۰ سال
۶	بیش از ۲۰ سال

جدول شماره ۸: ضریب ریسک متناظر با مدت زمان باقی مانده تا سررسید

ماده ۴۶ - سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار نرخ ارز برابر است با ۸٪ وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هر کدام که بیشتر باشد.^{۱۹}

تبصره ۱ - وضعیت باز مثبت تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز مثبت ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به همان ارز می‌باشد.

تبصره ۲ - وضعیت باز منفی تمامی ارزها عبارت است از مجموع خالص وضعیت باز منفی ارزها که برابر مازاد معادل ریالی مجموع بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری به هر ارز نسبت به معادل ریالی مجموع دارایی‌های مؤسسه اعتباری و تعهدات مشتریان آن به همان ارز می‌باشد.

فصل ششم - دارایی‌های موزون به ریسک عملیاتی

ماده ۴۷ - دارایی‌های موزون به ریسک عملیاتی از حاصل ضرب سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی در عدد ۱۲/۵ (با احتساب حداقل نسبت کفایت سرمایه معادل ۸٪) محاسبه می‌شود.

ماده ۴۸ - سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی برابر است با ۱۵٪ میانگین مجموع تمامی درآمدهای سه سال اخیر مؤسسه اعتباری.

فصل هفتم - الزامات کنترل داخلی و گزارش‌دهی

^{۱۹} . طی مصوبه بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۶ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی، ماده (۱۸) اصلاح و دو تبصره به آن اضافه گردید.

ماده ۴۹- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است به منظور حسن اجرای این دستورالعمل، نسبت به تدوین و تصویب رویه‌های اجرایی داخلی مشتمل بر واحد سازمانی مسئول انجام کار، شرح وظایف آن، روش‌های انجام کار، نحوه ارتباط، تبادل و گردش اطلاعات مابین واحدهای سازمانی و غیره اقدام نماید.

ماده ۵۰- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل سامانه اطلاعاتی حاوی مواردی نظیر اجزای سرمایه نظارتی لایه ۱ و ۲، مانده دارایی‌های موزون به ریسک، ضرایب ریسک، نوع، ارزش و ضرایب تعدیل وثایق حسب مفاد این دستورالعمل را به نحوی ایجاد نماید که ارایه اطلاعات مورد درخواست بانک مرکزی در هر زمان امکان‌پذیر باشد.

ماده ۵۱- مؤسسه اعتباری موظف است تمامی اطلاعات مربوط به سرمایه نظارتی، دارایی‌های موزون به ریسک و نسبت کفایت سرمایه مطابق مفاد این دستورالعمل، در مقاطع زمانی سه ماهه و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر سه ماه، به شیوه‌ای که بانک مرکزی اعلام خواهد نمود، به آن بانک گزارش نماید.

فصل هشتم - مجازات

ماده ۵۲- در صورتی که نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری غیردولتی در مقطع تهیه صورت‌های مالی از حدود مقرر در این دستورالعمل کمتر شود، حسب مورد و با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط، اقداماتی به شرح زیر اعمال می‌گردد:

۱-۲۴- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۸ تا ۵ درصد باشد، هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است برنامه لازم جهت اصلاح ترکیب دارایی‌ها و یا افزایش سرمایه حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری را به بانک مرکزی ارائه نماید. بانک مرکزی حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری برنامه مزبور را بررسی و مراتب را به مؤسسه اعتباری اعلام می‌کند. تا زمان تحقق حدود مقرر، بانک مرکزی می‌تواند حسب مورد مؤسسه اعتباری را از انجام برخی عملیات مجاز بانکی به طور موقت محروم نماید.

۲-۲۴- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۵ تا ۳ درصد باشد، علاوه بر اقدامات موضوع بند (۲۴-۱)، بانک مرکزی باید یک یا چند مورد از موارد زیر را انجام دهد:

۱-۲۴-۲- کاهش حدود احتیاطی نظیر تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط برای

مؤسسه اعتباری؛

۲-۲۴-۲- ممنوعیت فعالیت در بازار بین بانکی؛

۳-۲-۲۴- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و یا یک یا چند نفر از اعضای موظف

هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری؛

۴-۲-۲۴- پرداخت سود به سهامداران صرفاً معادل ۱۰ درصد سود ویژه سالانه قابل

تقسیم مؤسسه اعتباری و ممنوعیت پرداخت پاداش به مدیران مؤسسه اعتباری.

تبصره- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای هر یک از اعضای هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل مؤسسه اعتباری، موضوع

بند (۲۴-۲-۳)، اشخاص مزبور نمی‌توانند تا مدت دو سال به‌عنوان عضو هیأت‌مدیره و یا مدیرعامل هیچ

یک از مؤسسات اعتباری تعیین شوند.

۳-۲۴- چنانچه نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۳ درصد شود، هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری موظف است

حداکثر ظرف مدت ۹۰ روز کاری اقدام به افزایش سرمایه نماید و در غیر این صورت، تشریفات

قانونی انحلال مؤسسه را فراهم نماید. همچنین بانک مرکزی تا زمان ثبت افزایش سرمایه در مراجع

ثبتی، باید مؤسسه اعتباری را از انجام یک یا چند مورد از موارد زیر منع نماید:

۱-۳-۲۴- پرداخت سود به سهامداران بیش از ۱۰ درصد سود ویژه سالانه قابل تقسیم

مؤسسه اعتباری، پاداش به مدیران و افزایش حقوق کارکنان مؤسسه اعتباری؛

۲-۳-۲۴- دریافت انواع سپرده، عدم اعطای انواع تسهیلات و عدم ایجاد انواع تعهدات؛

۳-۳-۲۴- فعالیت در بازار بین بانکی.

تبصره- در صورتی که مؤسسه اعتباری هیچ‌کدام از اقدامات موضوع بند (۲۴-۳) را انجام ندهد مشمول مفاد ماده

(۳۹) قانون پولی و بانکی کشور می‌گردد.

ماده ۵۳- چنانچه نسبت کفایت سرمایه بانک‌های دولتی در مقطع تهیه صورت‌های مالی، از پنجاه درصد میزان مقرر

شورای پول و اعتبار کمتر شود، بانک مرکزی موظف است بلافاصله مراتب را به منظور افزایش سرمایه به

هیأت وزیران گزارش نماید.

فصل نهم - سایر موارد

ماده ۵۴- این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد؛ چنانچه نسبت کفایت سرمایه محاسبه شده مؤسسه

اعتباری در چارچوب این دستورالعمل کمتر از ۸ درصد باشد، مؤسسه اعتباری موظف است نسبت مذکور را

طی یک دوره گذار پنج ساله به ۸ درصد برساند.

تبصره- در صورت عدم تحقق حد موضوع این ماده پس از دوره گذار مشمول مجازات‌های مقرر در این دستورالعمل خواهد شد.

ماده ۵۵- بانک مرکزی، در صورت نیاز و به صلاحدید خود می‌تواند هرکدام از ضرایب تعیین‌شده در این دستورالعمل و نیز روش‌های محاسباتی مربوط به انواع مختلف ریسک اعتباری، عملیاتی و بازار را تغییر داده و یا تعدیل نماید.

این دستورالعمل در ۲۷ ماده و ۱۲ تبصره در یک‌هزار و دویست و سی و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۳ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و جایگزین **آئین‌نامه سرمایه پایه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و آیین‌نامه کفایت سرمایه (بانک‌های دولتی و غیردولتی)** به ترتیب مصوب یک‌هزار و سیزدهمین و یک‌هزار و چهاردهمین جلسه شورای محترم پول و اعتبار مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ و ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ موضوع بخشنامه‌های شماره مب/۱۹۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶، مب/۱۹۶۶ و مب/۱۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار می‌گردد.

۲۹- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۱۸۷۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۱؛ اعلام مصادیق کسب و کارهایی که مشمول سه ماه تعویق

اقساط تسهیلات دریافتی می‌شوند

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۵۶۵۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۵ موضوع ابلاغ مصوبه یکهزار و دویست و نودمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۳ شورای پول و اعتبار در خصوص مساعدت به صاحبان کسب و کارهایی که به دلیل شرایط ناشی از شیوع ویروس کرونا در کسب و کار خود با مشکلاتی مواجه شده‌اند، بدینوسیله مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۹ "کارگروه بررسی و مقابله با پیامدهای ناشی از شیوع ویروس کرونا" - موضوع تصمیم متخذ در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ هیأت محترم وزیران - متضمن عناوین بخش‌ها و رشته‌های کسب و کارهایی که به طور مستقیم از بیماری کرونا دچار بیشترین آسیب شده‌اند و در بند الف بخشنامه فوق‌الذکر، تعیین مصادیق آن‌ها به مصوبه دولت محترم موکول شده بود، به شرح ذیل برای استحضار ایفاد می‌شود:

۱. مراکز تولید و توزیع غذاهای آماده اعم از رستوران‌ها، بوفه‌ها، طبخی، تالارهای پذیرایی، قهوه‌خانه‌ها، اغذیه فروشی‌ها (و موارد مشابه به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت)؛
۲. مراکز مربوط به گردشگری شامل هتل‌ها، هتل‌آپارتمان‌ها، مجتمع‌های جهانگردی و گردشگری، مهمان‌پذیرها، مهمانسراها، مسافرخانه‌ها، زائرسراها، مراکز بوم‌گردی، مراکز اقامتی و پذیرایی و تفریحی و خدماتی بین‌راهی (و موارد مشابه به تشخیص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی)؛
۳. حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری و برون شهری اعم از هوایی، جاده‌ای، ریلی و دریایی؛
۴. دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری؛
۵. تولید و توزیع پوشاک؛
۶. تولید و توزیع کیف و کفش؛
۷. مراکز توزیع آجیل، خشکبار، قنادی، بستنی و آبمیوه؛
۸. مراکز و مجتمع‌های ورزشی و تفریحی؛
۹. مراکز و مجتمع‌های فرهنگی و آموزشی؛
۱۰. مراکز تولید، توزیع و فروش صنایع دستی.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

۳۰- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۸۰۴۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۷؛ تمدید مواعد مقرر در قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران

شبکه بانکی کشور و دستورالعمل اجرایی آن

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های شماره ۹۸/۳۵۹۰۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۷ و شماره ۹۸/۴۲۱۴۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۵ موضوع ابلاغ «قانون تسهیل تسویه بدهی بدهکاران شبکه بانکی کشور» و دستورالعمل اجرایی آن، به استحضار می‌رساند، به استناد نظریه تفسیری مجمع تشخیص مصلحت نظام راجع به مواعد مندرج در قانون صدرالاشاره که طی نامه شماره ۵۹۸/۹۴۵۴۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۰ توسط رییس مجلس شورای اسلامی ابلاغ شده، مهلت‌های مقرر در قانون و به تبع آن دستورالعمل مزبور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

« مهلت ارایه درخواست موضوع بند (۶) ماده واحده قانون و تبصره ذیل ماده (۱) دستورالعمل تا پایان

خرداد ماه سال ۱۳۹۹ می‌باشد. سایر مواعد مذکور در قانون و دستورالعمل اجرایی آن نیز متناسباً با تاریخ

یادشده اصلاح می‌گردد».

بدین ترتیب مهلت ارایه درخواست توسط مشتریان، تا پایان خرداد ماه سال ۱۳۹۹ می‌باشد، همچنین حداکثر مهلت محاسبه مانده بدهی وی توسط بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی تا پایان مرداد ماه سال ۱۳۹۹ و حداکثر مهلت تسویه نقدی مانده بدهی از سوی مشتری تا پایان آذر ماه سال ۱۳۹۹ تعیین می‌شود. با توجه به موارد معنونه خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۳۱- بخشنامه شماره ۹۸/۴۵۰۵۰۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۸؛ ابلاغ نرخ و نحوه تسعیر ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی

برای پایان سال مالی ۱۳۹۸ به منظور اعمال در دفاتر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و تهیه صورت‌های مالی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک

ایران - ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه‌های منتهی به بخشنامه شماره ۹۸/۲۴۴۲۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۸ موضوع ابلاغ نرخ و نحوه تسعیر ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در شبکه بانکی کشور، به استحضار می‌رساند، نرخ و نحوه تسعیر ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در شبکه بانکی کشور در پایان سال ۱۳۹۸ در جلسات مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۰ و ۱۳۹۸/۱۲/۲۷ هیئت عامل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و به شرح زیر اتخاذ تصمیم شد:

«الف) مبنای تسعیر ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی برای پایان سال مالی ۱۳۹۸ به منظور اعمال در دفاتر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و تهیه صورت‌های مالی، مبلغ ۱۰۲،۰۰۰ ریال برای هر یورو (۹۰،۰۰۰ ریال برای هر دلار آمریکا) و سایر اسعار بر مبنای نرخ برابری آن به یورو در پایان سال تعیین شود.

الف-۱) آن دسته از ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی که در دفاتر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به نرخ‌های «سامانه نیما» و «سامانه الکترونیکی ارزی (ETS)» شناسایی و ایجاد شده‌اند و نرخ مذکور بیشتر از مبالغ اعلامی در بند (الف) می‌باشد، بر اساس نرخ زمان ایجاد و شناسایی اولیه (قیمت تمام‌شده) تسعیر شوند.

الف-۲) آن دسته از ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی که در دفاتر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به نرخ‌های «سامانه نیما» و «سامانه الکترونیکی ارزی (ETS)» شناسایی و ایجاد شده‌اند و نرخ مذکور کمتر از مبالغ اعلامی در بند (الف) می‌باشد، بر اساس نرخ‌های اعلامی در بند (الف) تسعیر شوند.

ب) قراردادهای منعقد شده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با مشتریان، تابع شرایط و مفاد مندرج در قراردادهای فیما بین می‌باشد.

ج) مبنای تسعیر اعلامی از سوی بانک مرکزی برای ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در آخرین مقطع تهیه صورت‌های مالی، تا مقطع بعدی اعلام آن، ملاک و مبنای تسعیر ارقام دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌باشد. همچنین در خصوص ارقام دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی غیرپولی نیز مفاد استانداردهای حسابداری (مبنی بر تسعیر به نرخ ارز زمان ایجاد/تحصیل/تجدید ارزیابی) لازم الاجرا است.

همچنین همان‌گونه که استحضار دارند، بر اساس سایر مقررات مربوطه از جمله بخشنامه شماره م/۱۸۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۹، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند؛ «سود (زیان) ناشی از تسعیر ارقام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی را در پایان سال مالی به حساب سود و زیان دوره منتقل نمایند». بنابراین، سود (زیان) مزبور از جمله ارقام

تحقق یافته تلقی و باید به حساب سود و زیان دوره منظور شود. بر همین اساس، چنانچه مانده سرفصل «حساب سود و زیان انباشته» آن بانک قبل از تخصیص اندوخته‌ها نشان دهنده سود باشد، سود مزبور تا مبلغ سود ناشی از تسعیر (پس از حذف آثار مالیاتی احتمالی) به عنوان سود قابل تقسیم محسوب نخواهد شد و می‌تواند صرف افزایش سرمایه آن بانک گردد. ضمناً چنانچه مانده سرفصل مزبور نشان دهنده زیان باشد، سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی، صرفاً کاهنده زیان انباشته خواهد بود.

در پایان، ضمن اعلام این که برای استخراج نرخ برابری سایر اسعار به یورو، لازم است از نرخ‌های اعلامی بانک مرکزی در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ مندرج در پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک به نشانی www.cbi.ir بهره‌برداری شود، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمد خدایاری

۳۸۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بخش دوم:

بخشنامه‌های اداره مجوزهای بانکی

۱- بخشنامه شماره ۹۸/۹۵۵۵۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۳/۲۶؛ ضرورت ارتقای حداقل یکی از شعب بانک‌های مستقر در مناطق

آزاد به شعبه مستقل

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند به موجب مفاد تبصره (۱) ذیل ماده (۱۴) «اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران» (موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۵۶۲۴/ت/۴۰۴۰۹هـ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ هیأت محترم وزیران) «بانک‌های تجاری مکلف هستند تمهیداتی اتخاذ نمایند تا حداقل یکی از شعب خود در مناطق آزاد را در حد شعبه مستقل و با درجه بالا ارتقا داده و حداکثر اختیارات ممکن را به آن‌ها برای ارایه بیشترین خدمات به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی اعطا نمایند». با عنایت به تبصره یادشده و ضمن ایفاد تصویر نامه شماره ۱۰۷۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۱/۱۱ دفتر معاون اول محترم رییس جمهور و ضمائم آن درخصوص لزوم ارتقای حداقل یکی از شعب بانک‌های مستقر در مناطق آزاد به شعبه مستقل و اعطای اختیارات قانونی به آن، خواهشمند است دستور فرمایند؛ مراتب مورد بررسی قرار گرفته و از نتیجه این بانک را مطلع فرمایند.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

دفتر ستاد عالی
 تهران
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۲

جناب آقای دکتر...
 جناب آقای...

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 در خصوص...
 در این خصوص...

جناب آقای...
 جناب آقای...

(Signature)

در این خصوص

در این خصوص...
 در این خصوص...

جناب آقامی و کتر جاگمیری
معاون اول محترم رئیس جمهور

يا سلام و احترام؛

با عرض تبریک به مناسبت فرا رسیدن عید نوروز و آرزوی توفیق و شادکامی، چنانکه استحضار دارید، نظام بانکی با اثرگذاری بر جریان‌های اقتصادی اساساً یکی از بازیگران اصلی در مسیر رشد و توسعه اقتصادی هر منطقه از جمله منطقه آزاد کیش می‌شود. منطقه آزاد کیش به عنوان اولین منطقه آزاد کشور پس از گذشت ۲۵ سال، به زعم برخی از صاحب‌نظران همچنان راه طولانی در رسیدن به کارکرد اصلی این گونه مناطق در اقتصاد کل کشور را پیش رو دارد. با عنایت به آسیب شناسی‌های صورت گرفته یکی از «مهم‌ترین دلایل عدم تحقق اهداف مناطق آزاد در کشور، عدم اجرایی دقیق و کامل قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی (مصوب ۱۳۷۲/۱۶/۱۷) می‌باشد. معذرت‌نما در حوزه بانکداری، بر اساس تبصره ۱ (لحاظی ۱۳۸۸/۰۲/۲۳) ذیل ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی (مصوب ۱۳۷۲/۰۶/۰۷)، «بانکهای تجاری کشور مکلفند تمهیداتی اتخاذ نمایند تا حداقل یکی از شعب خود در مناطق آزاد را در حد شعبه مستقل و با درجه بالا ارتقاء داده و حداقل دو اختیارات ممکن را به آنها برای ارائه بیشترین خدمات به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی اعطا نمایند». ولی متأسفانه شیرغو و جود ۲۵ برند بانک و موسسه اعتباری در این منطقه که در قالب ۸۸ شعبه و ۷۴ شعبه مشغول به فعالیت می‌باشند هیچ‌یک به صورت مستقل اداره نشده و اکثر آنها تحت نظارت امور شعب استان هرگز امکان قرار دارند.

با توجه به تقسیمات کشوری، جزیره کیش از حیث جغرافیایی یکی از بخش‌های شهرستان بندر لنگه در استان هرمزگان قلمداد می‌شود؛ در حالیکه از نظر میزان سرمایه‌گذاری و GDP کیش بالاتر از چندین استان کشور قرار دارد. عدم استقلال بانکها و تأثیرپذیری از روسای استانی سبب بروز مشکلات و تناقضات جدید در روند توسعه این منطقه گردیده است.

بطوریکه در سالیان گذشته به‌طور متوسط تنها ۲۲ درصد از کل منابع جذب شده در این منطقه صرف ارائه تسهیلات بانکی شده است، این در حالی است که هم اکنون بالغ بر ۱۰۰ پروژه مقیاس بزرگ بخش خصوصی نیازمند تأمین منابع می‌باشند.

لذا با در نظر گرفتن متن صریح قانون و در راستای عمل به بند ۱۱ میزبندت‌های اتحادیه مقاومتی در راستای توسعه حوزه صلح مناطق آزاد که در مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹ توسط مقام معظم رهبری ابلاغ گردید.

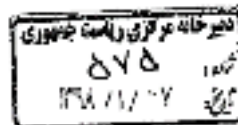

سازمان منطقه آزاد کیش

نماینده مردم

خواهشمند است جهت ارائه خدمات نظام بانکی متناسب با اهداف این سازمان و سطح انتظار دولت محترم از این منطقه، دستور فرمایید تا حداقل یکی از شعب هر بانک مستقر در منطقه آزاد کیش در حد شعبه مستقل و با حداکثر اختیارات قانونی ارتقاء یابد تا علاوه بر آن زمینه تشکیل شورای هماهنگی بانک‌های منطقه آزاد نیز فراهم گردد. پیشاپیش از دستور مساعد حضرتعالی در پیشبرد اهداف مناطق آزاد کمال تشکر را دارم.

غلامحسین مله‌میری

۲- بخشنامه شماره ۹۸/۱۹۶۹۰۳ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۱؛ لزوم استفاده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از شناسه‌های

اختصاصی درج شده بر روی برگه مجوز فعالیت واحدهای بانکی

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، نظر به لزوم ارتقاء دقت و قابلیت اتکای اطلاعات واحدهای بانکی شبکه بانکی کشور اعم از شعب و باجه‌ها در سامانه اطلاعات مجوز نهادهای پولی (سام) بانک مرکزی و در اجرای الزامات مقرر در آئین‌نامه «ایجاد یا تعطیل شعبه یا باجه یا دفتر نمایندگی مؤسسات اعتباری در داخل کشور» مصوب یک‌هزار و دویست و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۳۱ شورای محترم پول و اعتبار، مبنی بر الزام شبکه بانکی به اخذ شناسه اختصاصی از بانک مرکزی، ضروری است ترتیبی اتخاذ گردد تا ظرف مدت شش ماه از تاریخ این نامه، در کلیه اسناد، مکاتبات، سامانه‌های خدماتی و پرداختی، صدور دسته چک، کارت و ...، سر برگ‌ها و سر درب شعب و باجه‌ها صرفاً شناسه اختصاصی درج شده بر روی برگه مجوز فعالیت واحدهای بانکی مورد استفاده قرار گیرد.

بدیهی است پس از پایان مهلت اعلام شده، ارائه خدمات توسط سامانه‌های اطلاعاتی و سامانه‌های ملی پرداخت بانک مرکزی اعم از سپام، صیاد، چکاوک و ... صرفاً با شناسه اختصاصی مذکور امکانپذیر خواهد بود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۳- بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۲۸۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۰۴؛ لزوم ارائه صورت جلسه هیأت مدیره متضمن تعهد به رعایت "عدم افزایش نسبت خالص دارایی های ثابت پس از جابجایی واحدهای بانکی" و یا "عدم افزایش هزینه ایجاد یک واحد بانکی در ازای تعطیلی سه واحد بانکی" هنگام ثبت درخواست های مزبور از سوی مؤسسات اعتباری در سامانه مدیریت شعب

مدیران عامل محترم کلیه بانک های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً، همان گونه که استحضار دارند؛ مطابق مفاد آیین نامه «ایجاد یا تعطیل شعبه یا باجه یا دفتر نمایندگی مؤسسات اعتباری در داخل کشور» مصوب یک هزار و دویست و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۳۱ شورای محترم پول و اعتبار ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۴/۱۸۷۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۷/۹، بانک یا موسسه اعتباری موظف است مدارک و اطلاعات مربوط به ایجاد، تبدیل، جابجایی و یا تعطیلی شعب، باجه ها و یا دفاتر نمایندگی خود را که به تصویب هیات مدیره بانک یا موسسه اعتباری رسیده است، جهت اعمال تغییرات به بانک مرکزی ارائه نماید. همچنین تمامی بانک ها و مؤسسات اعتباری ملزم به رعایت حد مجاز مقرر در دستورالعمل نحوه محاسبه نسبت خالص دارایی های ثابت مؤسسات اعتباری مصوب یک هزار و دویستمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۲۹ شورای محترم پول و اعتبار (به میزان ۷۵ درصد) ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۴/۶۲۱۴۷ مورخ ۱۳۹۴/۳/۱۱ می باشند.

در همین راستا، بررسی درخواست های مربوط به جابجایی واحدهای بانکی در شرایطی امکان پذیر است که تحقق هریک از آنها منجر به افزایش نسبت مذکور از حد مقرر نشود. همچنین در صورت درخواست بهینه سازی شبکه شعب خود از طریق ایجاد یک واحد بانکی در ازای تعطیلی سه واحد بانکی، این فرآیند می بایست به گونه ای صورت پذیرد که هزینه تامین محل استقرار هر واحد بانکی مورد نظر برای افتتاح از مجموع هزینه تامین سه واحد بانکی تعطیل یا ادغام شده فراتر نباشد.

از این رو ضروری است درخواست های ثبت شده از سوی آن بانک/ مؤسسه اعتباری غیربانکی در سامانه مدیریت شعب بانک ها و مؤسسات اعتباری منضم به نسخه ای از صورت جلسه هیات مدیره در این رابطه متضمن تعهد به رعایت موارد یاد شده در فوق باشد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۴- بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۵۴۵۰ مورخ ۹۸/۱۶/۰۹؛ لزوم تعریف شناسه اختصاصی برای بایچه‌ها

مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک ایران و بانک مشترک ایران و ونزوئلا

با سلام؛

احتراماً پیرو بخشنامه شماره ۹۸/۱۹۶۹۰۳ مورخ ۹۸/۰۶/۱۱ با موضوع لزوم استفاده از شناسه اختصاصی واحدهای بانکی در کلیه اسناد، مکاتبات و ...، همچنین بر اساس بند (۱۰) ماده (۱) «آیین‌نامه ایجاد یا تعطیل شعبه یا بایچه یا دفتر نمایندگی موسسات اعتباری در داخل کشور» مصوب یک‌هزار و دویست و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۳۱ شورای محترم پول و اعتبار موضوع بخشنامه شماره ۹۴/۱۸۷۲۵۳ مورخ ۹۴/۰۷/۰۹، مقرر است به منظور شناسایی و امکان فعالیت بایچه‌های دارای مجوز از بانک مرکزی در سامانه‌های اطلاعاتی، خدماتی و پرداخت این بانک، شناسه اختصاصی منحصر به فردی به بایچه‌های مجاز بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی اختصاص داده شود. از این‌رو با لحاظ داشت کد شناسه شعب ناظر بر فعالیت هریک از بایچه‌ها، شناسه‌های اختصاصی منحصر به فرد با شرایط ذیل، برای بایچه‌های موسسات اعتباری در سامانه اطلاعات مجوز نهادهای پولی (سام) تعریف می‌شود.

- شناسه اختصاصی بایچه‌ها مشتمل بر ۹ عدد بوده که شامل شناسه اختصاصی هفت رقمی شعبه ناظر آن‌ها و یک عدد دورقمی می‌باشد.
- عدد دورقمی مذکور، در انتهای شناسه اختصاصی بایچه و بعد از ممیز قرار داده می‌شود.
- عدد دو رقمی مذکور برای بایچه‌های هر شعبه از ۰۱ شروع و تا ۹۹ ادامه خواهد داشت. به عنوان مثال، در صورتی که شعبه (الف) دو بایچه زیرمجموعه خود داشته باشد، شناسه اختصاصی آن‌ها به ترتیب برابر ۰۱/xxxxxx و ۰۲/xxxxxx بوده و شناسه اختصاصی بایچه سوم آن موسسه اعتباری که زیر مجموعه شعبه (ب) است برابر با ۰۱/----- خواهد بود.

با عنایت به موارد مطروحه و لزوم رعایت مفاد بخشنامه صدرالذکر، خواهشمند است دستور فرمایند با لحاظ داشت مراتب فوق، حداکثر تا ۱۰ روز کاری از تاریخ این بخشنامه، شناسه اختصاصی بایچه‌های دارای مجوز فعالیت آن بانک را در قالب فایل EXCEL پیوست به مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی ارسال نمایند. بدیهی است مفاد کلیه مکاتباتی که پیش از این در خصوص تعریف شناسه اختصاصی بایچه‌ها انجام شده است؛ از تاریخ این بخشنامه کان‌لم یکن تلقی شده و مفاد این بخشنامه ملاک عمل قرار خواهد گرفت. مزید استحضار این‌که پس از بارگذاری شناسه‌های اختصاصی بایچه‌ها در سامانه سام، ارائه خدمات توسط سامانه‌های اطلاعاتی و سامانه‌های ملی پرداخت بانک مرکزی صرفاً با شناسه اختصاصی مذکور امکانپذیر خواهد بود.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

نام بانک	نام باجه	شناسه اختصاصی باجه	نشانی دقیق پستی	نام شعبه ناظر	کد شعبه ناظر

۵- بخشنامه شماره ۹۸/۴۱۲۴۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۸؛ تفویض اختیار احراز و تأیید صلاحیت رؤسای شعب ریالی -

ارزی و ارزی - ریالی بانکها و مؤسسات اعتباری (مستقر در مناطق آزاد) به هیأت مدیره

مدیران عامل محترم کلیه بانکهای دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پستبانک ایران و مؤسسات اعتباری غیربانکی

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که مستحضرنند، بر اساس مفاد ماده (۳۱) " آئین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران " مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۹/۰۲/۲۷ هیأت محترم وزیران، رؤسای شعب بانکها و مؤسسات ایرانی و خارجی در مناطق آزاد میبایست از منظر صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای مورد تأیید بانک مرکزی واقع شوند. همچنین تبصره (۲) ماده (۲۳) و تبصره ماده (۹۴) " دستورالعمل اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران " مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۹/۰۶/۱۳ شورای محترم پول و اعتبار نیز بر تأیید صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای رؤسای شعب مزبور توسط بانک مرکزی، تأکید نموده است.

در همین رابطه و پیرو بخشنامه‌های قبلی منتهی به بخشنامه شماره م/۸۷۱ مورخ ۱۳۸۳/۰۶/۱۴، موضوع چگونگی انتخاب مدیران شعب بانکها و مؤسسات اعتباری در مناطق آزاد، مراتب مجدداً در سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۷ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح و مقرر شد:

« احراز و تأیید صلاحیت داوطلبان تصدی سمت‌های رئیس شعبه ریالی، شعبه ارزی، شعبه ریالی - ارزی و معامله‌گر ارزی بانکها و مؤسسات اعتباری در مناطق آزاد (تجاری - صنعتی) در صورت برخورداری از حداقل شرایط ذیل به هیأت مدیره بانکها و مؤسسات اعتباری تفویض گردد.

سمت رئیس شعبه ارزی و رئیس شعبه ریالی - ارزی باید حائز؛

۱- حداقل ۱۰ سال سابقه کار بانکی که حداقل پنج سال آن در سمت معاون شعبه و یا بالاتر بوده باشد؛

۲- حداقل سه سال سابقه کار بانکی در امور ارزی و داشتن شناخت کافی از عملیات و معاملات ارزی و همچنین تسلط

نسبی به زبان انگلیسی باشد.

همچنین رئیس شعبه ریالی باید واجد شرایط ردیف (۱) مذکور و معامله‌گر ارزی باید حائز شرایط ردیف (۲) یاد شده باشند. ضمناً مقرر شد هرگونه انتصاب رؤسای شعب در مناطق آزاد (تجاری - صنعتی) و معامله‌گران ارزی و نیز تغییرات آتی به اطلاع بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رسانده شود.»

در پایان خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مجوزهای بانکی

حمیدرضا آذرگون

۲۴۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

بخش سوم:

بخشنامه‌های اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی

تروریسم

۱- بخشنامه شماره ۹۸/۱۲۲۵۲۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۵؛ اعلام مهلت اعتبار مدارک شناسای اتباع خارجی مشتمل بر

کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲)

مدیران محترم ادارات مبارزه با پولشویی بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری
توسعه، کوثر مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراما به استحضار می‌رساند؛ به موجب نامه شماره ۶۴۰۴۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۰۳ معاونت امنیتی و انتظامی
وزارت کشور، مهلت اعتبار مدارک شناسایی اتباع خارجی مشتمل بر کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲) تا تاریخ
۱۳۹۸/۰۵/۱۵ تمدید گردیده است.

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

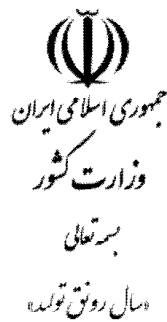
علیرضا مظفری

۲۳۳۱-۰۴

محمدحسین دهقان

۲۳۳۱-۰۲

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۴/۰۳
شماره: ۶۴۰۴۱

معاونت امنیتی و انتظامی دائرة امور اتباع و مهاجرین خارجی

گیرندگان محترم ذیل:

سلام علیکم

با احترام، با توجه به شروع طرح آمایش ۱۴ از تاریخ ۹۸/۳/۷ جهت صدور کارت‌های آمایش و هویت اتباع خارجی (پناهندگان جمعی ساکن جمهوری اسلامی ایران) و اتمام اعتبار کارت آمایش ۱۳ و کارت هویت ۱۲ اتباع یادشده در تاریخ ۹۸/۳/۳۱ و همچنین زمان بر بودن فرایند اجرای آمایش ۱۴، بدینوسیله اعلام میدارد مدارک شناسایی آمایش مرحله ۱۳ و هویت ۱۲ اتباع خارجی مذکور تا مورخ ۹۸/۵/۱۵ تمدید میگردد. لطفا دستور فرمائید به منظور جلوگیری از ایجاد وقفه در ارائه خدمات به پناهندگان جمعی (بیمه، تحصیل و ...) مراتب را به واحدهای استانی و تابعه آن دستگاه محترم جهت هماهنگی و اقدام لازم اطلاع رسانی و اعلام نمایند.

مدی محمودی
مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی
وزارت کشور

گیرندگان:

- ۱- وزارت امور خارجه- معاونت محترم کنسولی
- ۲- وزارت اطلاعات- معاونت محترم ضد جاسوسی
- ۳- دادستانی کل کشور - معاون محترم سیاسی امنیتی
- ۴- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی- معاونت محترم توسعه کارآفرینی و اشتغال
- ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- مرکز محترم بیماریهای واگیردار
- ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سازمان محترم بیمه سلامت
- ۷- وزارت آموزش و پرورش- مرکز محترم امور بین الملل
- ۸- وزارت علوم تحقیقات و فناوری- مدیر کل محترم دانشجویان غیر ایرانی
- ۹- ناجا- سردار ریاست محترم پلیس اطلاعات و امنیت عمومی
- ۱۰- بانک مرکزی جمهوری اسلامی- مدیریت محترم مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
- ۱۱- سازمان تأمین اجتماعی - مدیر کل محترم اتباع خارجی

رونوشت:

ادارات کل محترم امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری های سراسر کشور جهت اطلاع و اقدام لازم.

۲- بخشنامه شماره ۹۸/۱۵۶۹۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۰۹؛ راهاندازی برخط سامانه نهاب و لزوم عدم ارائه خدمت به

مشتریان حقیقی ایرانی فاقد شناسه شهاب

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، پیرو ابلاغیه شماره ۹۷/۴۴۲۰۷۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۲ مقام محترم ریاست کل بانک مرکزی در خصوص راهاندازی برخط سامانه نهاب و لزوم عدم ارائه خدمت به مشتریان حقیقی ایرانی فاقد شناسه شهاب، به استحضار می‌رساند، با عنایت به مذاکرات انجام شده با مرجع ثبت شرکت‌ها در خصوص رفع مشکلات مربوط به اشخاص حقوقی فاقد شناسه ملی، در نظر است در آینده نزدیک عدم ارائه خدمت به مشتریان حقوقی ایرانی فاقد شناسه شهاب توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری و مسدود برداشت کردن حساب اشخاص موصوف به مورد اجرا گذاشته شود، از این‌رو خواهشمند است دستور فرمایند:

۱- اخذ شناسه شهاب برای کلیه مشتریان حقوقی ایرانی آن بانک/موسسه اعتباری غیربانکی در دستور کار قرار گیرد.

۲- اطلاع‌رسانی‌های لازم به مشتریان حقوقی فاقد شناسه شهاب برای انجام پیگیری‌های مربوطه در مراجع ثبت شرکت‌ها به منظور رفع مغایرت‌ها انجام پذیرد. به گونه‌ای که پس از اجرایی شدن مراتب فوق‌الذکر، مسئولیت عدم ارائه خدمت توسط بانک/موسسه اعتباری غیربانکی متوجه مشتری مربوطه باشد.

۳- فهرست مشتریان حقوقی ایرانی فاقد شناسه شهاب که به دلایلی غیر از نواقص اطلاعاتی موفق به اخذ شناسه شهاب نگردیده‌اند، در قالب فایل اکسل با ذکر دلیل عدم اخذ شناسه شهاب به این بانک ارسال شود. پیشاپیش از دستور مساعد و همکاری مقتضی که در این زمینه معمول فرمایند، سپاسگزاری می‌نماید./

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۳۱-۰۲

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۳- بخشنامه شماره ۹۸/۲۲۰۱۹۳ مورخ ۹۸/۷/۰۱؛ اعلام مهلت اعتبار مدارک شناسای اتباع خارجی مشتمل بر

کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲)

مدیران محترم ادارات مبارزه با پولشویی بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری

توسعه، کوثر مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراما پیرو نامه شماره ۹۸/۱۶۷۹۲۲ مورخ ۹۸/۵/۱۷ به استحضار می‌رساند؛ به موجب نامه شماره

۱۲۸۵۱۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۳۱ معاونت امنیتی و انتظامی وزارت کشور (تصویر پیوست)، مهلت اعتبار مدارک شناسایی

اتباع خارجی مشتمل بر کارت‌های آمایش (۱۳) و هویت (۱۲) تا تاریخ ۱۳۹۸/۰۷/۳۰ تمدید گردیده است.

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

علیرضا مظفری

۲۳۳۱-۰۴

محمدحسین دهقان

۲۳۳۱-۰۲

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

بسمه تعالی

«سال رونق تولید»

معاونت امنیتی و انتظامی
دقرا امور اتباع و مهاجرین خارجی

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۳۱

شماره: ۱۲۸۵۱۹

آنی

گیرندگان محترم ذیل:

سلام علیکم

باسلوات بر محمد و آل محمد (ص) و با احترام، پیرو نامه های شماره ۶۴۰۴۱ مورخ ۹۸/۴/۳ و ۹۶۹۹۱ مورخ ۹۸/۵/۱۵ با توجه به اجرای طرح آمایش ۱۴ از تاریخ ۹۸/۳/۷ جهت صدور کارتهای آمایش و هویت اتباع خارجی (پناهندگان جمعی ساکن جمهوری اسلامی ایران) و اتمام اعتبار کارت آمایش ۱۳ و کارت هویت ۱۲ اتباع یادشده در تاریخ ۹۸/۳/۳ و همچنین زمان بر بودن فرایند اجرای آمایش ۱۴، بدینوسیله اعلام میدارد مدارک شناسایی آمایش ۱۳ و هویت ۱۲ آن دسته از اتباع خارجی که تاکنون موفق به اخذ کارت جدید خود نشده اند تا مورخ ۹۸/۷/۳۰ تمدید میگردد. لطفأ دستور فرمائید به منظور جلوگیری از ایجاد وقفه در ارائه خدمات به پناهندگان جمعی (بیمه، تحصیل، خدمات بانکی و ...) مراتب را به واحدهای استانی و تابعه آن دستگاه محترم جهت هماهنگی و اقدام لازم اطلاع رسانی و اعلام نمایند.

مهدی محمودی
مدیر کل

گیرندگان:

- ۱- وزارت امور خارجه- معاونت محترم کنسولی
- ۲- وزارت اطلاعات- معاونت محترم ضد جاسوسی
- ۳- دادستانی کل کشور - معاون محترم سیاسی امنیتی
- ۴- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی- معاونت محترم توسعه کارآفرینی و اشتغال
- ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- مرکز محترم بیماریهای واگیردار
- ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سازمان محترم بیمه سلامت
- ۷- وزارت آموزش و پرورش- مرکز محترم امور بین الملل
- ۸- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری- مدیر کل محترم دانشجویان غیر ایرانی
- ۹- ناجا- سردار ریاست محترم پلیس اطلاعات و امنیت عمومی
- ۱۰- بانک مرکزی جمهوری اسلامی- مدیریت محترم مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
- ۱۱- سازمان تامین اجتماعی - مدیر کل محترم اتباع خارجی

رونوشت:

- ادارات کل محترم امور اتباع و مهاجرین خارجی استانداری های سراسر کشور جهت اطلاع و اقدام لازم

۴- بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۴؛ ابلاغ آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون مبارزه با پولشویی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً همانگونه که مستحضرنه قانون مبارزه با پولشویی بنابر مقتضیات و شرایط جدید در سال گذشته مورد بازنگری قرار گرفت و به تصویب رسید. بر این اساس اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور نیز ضرورت یافت تا مطابق با آخرین استانداردها و رهنمودهای مراجع بین‌المللی فعال در زمینه مبارزه با پولشویی تدوین شود. بنا به همین ضرورت، آیین‌نامه جدید قانون مبارزه با پولشویی با همکاری و مشارکت دستگاه‌های مرتبط تدوین و پس از تصویب در شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و انجام سایر تشریفات قانونی تصویب، نهایتاً در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۱ هیأت محترم وزیران به تصویب رسید و طی نامه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۱۰۱۰۵۷۱ هـ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ برای اجرا ابلاغ گردید. آیین‌نامه موصوف مشتمل بر تدابیر و الزامات مهمی است که از جمله اهم آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- به منظور مدیریت و کاهش ریسک‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند قبل از ارائه هرگونه خدمت به ارباب رجوع، نسبت به ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک تعامل کاری اقدام نموده و متناسب با ریسک ارزیابی شده در خصوص نحوه ارائه خدمت تصمیم‌گیری نمایند. در این راستا این اشخاص باید ریسک ارباب رجوع، منطقه و خدمت را در نظر گیرند. (ماده ۸)
- تشکیل واحد مبارزه با پولشویی در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی الزامی است و مسئول این واحدها باید مستقیماً زیر نظر مدیر عامل موسسه اعتباری باشد. (ماده ۳۷)
- واحد مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم مکلف است همواره معاملات و عملیات صورت‌گرفته در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و در صورت مشاهده هرگونه تخلف از اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، حسب مورد اقدام به ارسال گزارش به مرکز اطلاعات مالی یا دستگاه متولی نظارت (در مورد بانک‌ها و موسسات اعتباری - بانک مرکزی) نماید. (ماده ۴۰)
- بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند جهت اجرای فرایندهای شناسایی، خطر(ریسک) تعاملات کاری ارباب رجوع را براساس مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم طبقه‌بندی

نموده و رویه‌های شناسایی را متناسب با این ریسک در سه سطح ساده، معمول و مضاعف به اجرا گذارند. همچنین سیاست‌ها، خط مشی‌ها و رویه‌های شناسایی ارباب رجوع باید مبتنی بر رویکرد ریسک محور باشد تا نظارت مستمر و هدفمند بر تعامل کاری ارباب رجوع پدید آمده و سطح اطلاعات اخذ شده از ارباب رجوع (از جمله اطلاعات مالک واقعی اشخاص حقوقی) متناسب با ریسک وی تعیین، نگهداری و به‌روزرسانی شود. (ماده ۵۱)

- بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی و صرافی‌ها مکلفند در اجرای شناسایی ارباب رجوع، فرایندها و رویه‌های شناسایی مقتضی (شامل شناسایی ساده، معمول و مضاعف) را به گونه‌ای ساماندهی نمایند که حین اخذ اطلاعات کافی در هنگام آغاز تعامل کاری (همچنین در طول تعامل کاری)، امکان ارزیابی خطر (ریسک) برقراری تعامل کاری با ارباب رجوع و اتخاذ رویه‌های شناسایی متناسب فراهم گردد. (ماده ۵۲)

- بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند در روابط کارگزاری بانکی برون مرزی و سایر روابط مشابه، ارزیابی مناسبی از ریسک‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم مرتبط با فعالیت‌های کارگزاری بانکی انجام داده و متعاقباً اقدامات لازم برای شناسایی مشتری (بانک درخواست کننده) را به عمل آورند. (ماده ۹۲)

- بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند در هنگام نقل و انتقالات الکترونیکی (بطور مستقیم یا با واسطه)، اقدامات لازم- مانند نظارت در لحظه یا نظارت پس از وقوع- را برای شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فاقد اطلاعات ضروری تراکنش از جمله اطلاعات مربوط به فرستنده یا گیرنده وجه می‌باشند، اتخاذ کرده و همچنین در خصوص نحوه عمل در مورد این نقل و انتقالات، خط‌مشی‌ها و رویه‌های لازم مبتنی بر ریسک را تدوین نمایند. (ماده ۹۹)

- پرداخت وجه نقد ریالی بیش از سقف مقرر در هر روز توسط اشخاص مشمول (به ویژه بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی)، به ارباب رجوع ممنوع است؛ در صورتی که ارباب رجوع بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشت، مؤسسات اعتباری مکلفند مراتب را به مرکز اطلاعات مالی ارسال نمایند. (ماده ۱۱۶)

- بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، رویه‌های داخلی و زیرساخت‌های سیستمی خود را به نحوی ساماندهی نمایند که امکان توقیف و انسداد دارایی‌ها بنابر قواعد اعلامی مرکز اطلاعات مالی فراهم گردد و دارایی‌های موضوع توقیف یا انسداد به صورت سیستمی به آن مرکز اعلام شود. (ماده ۱۱۹)

- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی خود مکلفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک مراتب را بلافاصله و بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه اطلاع دهند. واحد مبارزه با پولشویی نیز باید پس از بررسی اولیه نسبت به ارسال گزارش به مرکز اطلاعات مالی مطابق با ساز و کار اعلامی توسط آن مرکز اقدام نماید. (ماده ۱۳۵)
 - بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی باید اسناد، مدارک و سوابق مربوط به تعاملات کاری را به مدت ده سال به گونه‌ای نگهداری نمایند که در صورت درخواست مراجع ذی صلاح، امکان ارائه این موارد به فوریت وجود داشته باشد. (ماده ۱۴۲)
 - بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلفند با هماهنگی مرکز اطلاعات مالی، برنامه های مستمری را برای آموزش و توانمند سازی کارکنان خود جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی نمایند. (ماده ۱۴۵)
 - بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلفند همواره پیش از ارائه هرگونه محصول، خدمت و کانال (روش ارائه) جدید و ویژه، نسبت به ارزیابی خطر(ریسک) و تطبیق ساز و کار ارائه آن‌ها با مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام نموده و گزارش آن را به دستگاه متولی نظارت مرتبط با خود ارائه دهند. (ماده ۱۴۷)
- با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد "آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی" موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۵۷۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ هیئت محترم وزیران، خواهشمند است دستور فرمایند با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۶ مفاد آیین‌نامه مذکور به واحدهای ذیربط آن بانک/موسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و نسخه‌ای از آن نیز به این مدیریت کل ارسال گردد همچنین علاوه بر تمهید مقدمات اجرای آیین‌نامه مذکور، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

شماره: ۹۲۹۸۶/ت ۵۷۱۰۱ هـ

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۷/۲۲

تصویب نامه هیأت وزیران
با صلوات بر محمد و آل محمد

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری
وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت اطلاعات - وزارت کشور
وزارت امور خارجه - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۷/۲۱ به پیشنهاد شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و تأیید رئیس قوه قضائیه و به استناد ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۹۷ - تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی

- ماده ۱-** در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروع مربوط به کار می روند:
- ۱- قانون:** قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۸۶ - و اصلاحات و الحاقات بعدی آن
- ۲- شورا:** شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، مذکور در ماده (۴) قانون.
- ۳- مرکز:** مرکز اطلاعات مالی مذکور در ماده (۷) مکرر قانون.
- ۴- واحد مبارزه با پولشویی:** واحد مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم که به عنوان متولی امر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در ساختار داخلی اشخاص مشمول، عهده دار تکالیف مقرر در ماده (۳۷) این آیین - نامه است.
- ۵- مؤسسه مالی و اعتباری:** بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران و نیز شعب و واحدهای مستقل بانکهای ایرانی در خارج از کشور)، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونیهای اعتبار، صندوقهای قرض الحسنه، شرکت های سرمایه پذیر، شرکت های تأمین سرمایه و کلیه اشخاص حقوقی که در قالب یک کسب و کارها یک یا چند فعالیت زیر را برای ارباب رجوع یا به نمایندگی از وی انجام می دهند.
- الف-** پذیرش سپرده و یا سایر اموال قابل بازپرداخت از مردم.
- ب-** ارایه تسهیلات.
- پ-** خدمات واسپاری مالی.

ت- خدمات انتقال وجوه با ارزش.

ث- صدور و مدیریت ابزارهای پرداخت (مانند کارت‌های بدهی و اعتباری، چک، چک مسافرتی حواله و پول الکترونیکی).

ج- صدور ضمانت‌نامه‌ها و تعهدات مالی.

چ- مبادلات، شامل:

۱- ابزارهای بازار پولی و مالی (چک، حواله، گواهی سپرده و مشتقات و ...).

۲- ارزی؛

۳- ارز، نرخ سود، ابزارهای شاخص؛

۴- اوراق بهادار قابل انتقال؛

۵- معاملات آتی کالا؛

ح- مشارکت در صدور اوراق بهادار و ارایه خدمات مالی مرتبط به این اوراق؛

خ- مدیریت سبد دارایی‌های شخصی یا گروهی؛

د- نگهداری و مدیریت پول نقد و یا اوراق بهادار نقد به نمایندگی از سایر اشخاص؛

ذ- سایر موارد سرمایه‌گذاری، مدیریت با اداره اموال به نمایندگی از سایر اشخاص؛

ر- خدمات مربوط به بیمه عمر و سایر سرمایه‌گذاری‌های مربوط به بیمه؛

ز- تبدیل پول و ارز.

۶- بدون تأخیر: ظرف یک روز کاری مشروط بر اینکه از (۸۴) ساعت تجاوز نکند.

۷- مشاغل غیرمالی: مشاغل موضوع بند (ث) ماده (۱) قانون.

۸- اشخاص مشمول: اشخاص مذکور در مواد (۵) و (۶) قانون.

۹- **دستگاه‌های متولی نظارت:** دستگاه‌هایی از قبیل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دیگر نهادها مانند کانون وکلای دادگستری، کانون سردفتران و دفتریاران، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان نظام پزشکی، سازمان‌های نظام مهندسی و سایر نظام‌های صنفی و حرفه‌ای که مطابق قوانین و مقررات، بر عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی زیرمجموعه خود نظارت می‌کنند. این دستگاه‌ها علاوه بر اینکه وظیفه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را بر عهده دارند، مکلفند نظارت خود را بر اجرای این مقررات توسط اشخاص مشمول تحت نظارت به نحو مؤثر انجام دهند.

۱۰- **اشخاص مشمول تحت نظارت:** هریک از اشخاص مشمول که تحت نظارت یکی از دستگاه‌های متولی نظارت، وظیفه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را بر عهده دارد.

۱۱- **ارباب رجوع:** هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی وی که برای برخورداری از خدمات و امتیازات، انجام معامله، نقل و انتقال اموال، تأمین اعتبار با انجام هرگونه فعالیت مالی و اقتصادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کند.

۱۲- **معاملات و عملیات مشکوک:** شامل هر نوع معامله، دریافت یا پرداخت مال اعم از فیزیکی یا الکترونیکی یا شروع به آنها است که بر اساس قراین و اوضاع و احوالی مانند ارزش، موضوع یا طرفین آن، برای انسان به طور متعارف ظن وقوع جرم را ایجاد کند؛ نظیر:

الف - معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که به طور فاحش بیش از سطح فعالیت مورد انتظار از او باشد.
ب- کشف جعل، اظهار کذب و یا گزارش خلاف واقع از سوی ارباب رجوع پیش یا پس از آنکه معامله‌ای صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

پ- معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.
ت- معاملات یا عملیات مالی که اقامتگاه قانونی هریک از طرفین در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم) واقع شده است.

ث- معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر، هرچند ارباب رجوع پیش یا حین معامله یا عملیات مزبور از انجام آن انصراف دهد و یا بعد از انجام معامله، بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام کند.

۱۳- **سقف مقرر:** مبلغ سقف مقرر در قانون برگزاری مناقصات جهت انجام معاملات خرد، به صورت وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گرانبها که هر ساله توسط هیئت وزیران به استناد تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات تصویب می‌گردد.

۱۴- **مالک واقعی:** هر شخص (اشخاص) حقیقی که دارای مالکیت نهایی است یا ارباب رجوع تحت واپایش (کنترل) مستقیم یا غیرمستقیم وی اقدام می‌نماید یا معامله و عملیات از طرف وی انجام شده است. همچنین شخص (اشخاص) حقیقی که بر یک شخص حقوقی واپایش (کنترل) مؤثر و نهایی دارد. این تعریف شامل ذینفع نهایی بیمه‌های عمر یا سایر بیمه‌های سرمایه‌گذاری نیز می‌شود.

۱۵- **سامانه‌های پرداخت بانک مرکزی:** سامانه‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از قبیل ساتنا، شتاب، پایا و شاپرک که پرداخت‌های الکترونیکی خرد و کلان در نظام بانکداری از طریق آنها انجام می‌پذیرد.

۱۶- **مناطق پرخطر:** کشورها و مناطق جغرافیایی که خطر (ریسک) وقوع جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم در آنها بالا است. فهرست مناطق پرخطر از سوی شورا تعیین و اعلام می‌شود.

۱۷- **شرکت خدمات پرداخت:** شرکت ارایه دهنده خدمات پرداخت که مجوز فعالیت خود را از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران دریافت کرده است.

۱۸- **اشخاص تحت مراقبت:** همه اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک) ارتباط آنها با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی مرکز تعیین و از طریق آن و یا دستگاه‌های متولی نظارت به اشخاص مشمول تحت نظارت اعلام می‌شود.

۱۹- **اشخاص مظنون:** اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، از سوی مرکز به اشخاص مشمول اعلام می‌شود تا در قبال آنها اقدامات تأمینی موضوع این آیین‌نامه را جهت کاهش مخاطرات پولشویی و تأمین مالی تروریسم اعمال کنند.

۲۰- **فهرست تحریمی:** فهرستی از مشخصات اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد موضوع قطعنامه (۱۲۶۷) و قطعنامه‌های متعاقب آن و اشخاص مندرج در فهرست تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران که توسط شورای عالی امنیت ملی براساس شرایط تعیین شده در قانون مبارزه با

تأمین مالی تروریسم - مصوب ۱۳۹۴- و اصلاحات بعدی آن و با توجه به قطعنامه شماره (۱۳۷۳) شورای امنیت سازمان ملل متحد تعیین می‌شود.

۲۱- **فهرست توقیفی:** فهرست اشخاصی که دستور توقیف اموال زیر در خصوص آنها صادر شده باشد:

الف- اموالی که ظن حصول آنها از طریق ارتکاب جرم (اعم از پولشویی و جرایم منشأ) وجود داشته باشد.

ب- اموالی که ظن به اختصاص آنها جهت تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد.

پ- اموالی که ظن به نامشروع بودن آنها وجود داشته باشد.

ت- اموالی که در فرآیند جرایم مذکور، وسیله ارتکاب جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال یا برای استعمال اختصاص یافته باشد.

۲۲- **فهرست مغایرت‌ها:** فهرستی از مشخصات اشخاص یا نهادهایی که به‌رغم تشابه اطلاعات هویتی، شخص موردنظر در فهرست‌های اشخاص تحت مراقبت، مظنون، تحریمی و توقیفی نیست و به منظور حفظ حقوق اشخاص ثالث توسط مرکز به صورت سامانه (سیستمی) در اختیار اشخاص مشمول قرار خواهد گرفت.

۲۳- **سند ملی ارزیابی خطر (ریسک):** گزارشی که در آن با بررسی آسیب‌ها و تهدیدهای موجود در حوزه‌های اصلی، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در هر حوزه ارزیابی و اقدامات و تدابیری جهت واپایش (کنترل) و کاهش خطر (ریسک)‌های موجود اتخاذ می‌گردد.

۲۴- **حوزه اصلی:** اعم از نظام بانکی، بازار سرمایه، بازار بیمه، مشاغل غیرمالی، بنیادها و مؤسسات خیریه، صرافی‌ها و سایر حوزه‌ها که به تشخیص کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک)، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در آنها بالا ارزیابی می‌شود.

۲۵- **تعامل کاری:** تعامل بین شخص مشمول با ارباب‌رجوع در یک مکان جغرافیایی مشخص جهت ارائه خدمات یا انجام معامله.

۲۶- **خطر (ریسک) ارباب رجوع:** خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که از ناحیه ارباب‌رجوع به واسطه عواملی چون موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه و موطن اصلی بر شخص مشمول مترتب است.

۲۷- **خطر (ریسک) منطقه:** خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که به واسطه موقعیت جغرافیایی که تعامل کاری در آن شکل می‌گیرد، بر شخص مشمول مترتب است.

۲۸- **خطر (ریسک) خدمت:** خطر (ریسک) وقوع پولشویی یا تأمین مالی تروریسم که به واسطه نوع یا روش ارائه (کانال) خدمت یا معامله‌ای که در یک تعامل کاری به ارباب‌رجوع ارائه می‌شود، بر شخص مشمول مترتب است.

۲۹- **خدمات پایه:** خدماتی که طبق مقررات مربوط، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول است و پس از آن، ارباب‌رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی، به اشخاص مشمول مراجعه می‌کند.

۳۰- **خدمات غیرپایه:** هر خدمتی به جز تعریف مزبور در بند (۲۹) این ماده.

۳۱- **وجه نقد:** هرگونه مسکوک و اسکناس و انواع چک‌هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیرقابل ردیابی باشد؛ از قبیل چک‌های عادی در وجه حامل و سایر چک‌هایی که دارنده آن غیر از ذینفع اولیه باشد (مانند چک‌های پشت‌نویسی شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی) و کارت‌های پرداخت بی‌نام و موارد مشابه. وجه نقد شامل وجه نقد ریالی و ارزی است.

- ۳۲- **اموال:** هر نوع دارایی، وجوه یا منابع اقتصادی اعم از مادی یا غیرمادی، محسوس یا غیرمحسوس، منقول یا غیرمنقول، نقد یا غیرنقد، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی یا وجوه اعم از نقد و غیرنقد و همچنین کلیه اسناد قانونی مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام، یا اوراق بهادار.
- ۳۳- **شناسایی:** فرایند دریافت و بررسی مستمر اطلاعات ارباب رجوع، مرتبط با احراز هویت و ارزیابی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم. سطوح شناسایی شامل سه سطح ساده، معمول و مضاعف است.
- ۳۴- **متمركزکننده وجوه:** همه اشخاص حقوقی که در زمینه خدمات تمرکز پرداختها از خریداران به فروشندگان، مستقیماً یا از طریق مشارکت با شرکت‌های خدمات پرداخت با مؤسسات مالی و اعتباری در چهارچوب قواعد، ضوابط و مقررات کشور فعالیت کرده‌اند یا می‌کنند. این اشخاص پرداخت‌های بدون حضور کارت از جمله پرداخت‌های درون برنامه‌ای مبتنی بر زیرساخت‌های همراه یا مجازی را دریافت و به سامانه‌های پرداخت در نظام بانکی ارسال می‌کنند.
- ۳۵- **روابط کارگزاری:** ارائه خدمات بانکی از سوی یک مؤسسه مالی و اعتباری (مؤسسه مالی و اعتباری کارگزار) به مؤسسه مالی و اعتباری دیگر (مؤسسه مالی و اعتباری درخواست کننده).
- ۳۶- **بانک پوسته‌ای:** بانکی که حضور فیزیکی در قلمرویی که در آن مجوز گرفته و به ثبت رسیده است، نداشته باشد و به هیچ گروه ارائه کننده خدمات مالی که تحت نظارت مؤثر و یکپارچه‌ای قرار دارد نیز وابسته نباشد. مدیریت و بدنه اصلی این قبیل بانک‌ها در قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) دیگری مستقر است. یک بانک پوسته‌ای به جز یک نمایندگی ثبت شده، تشکیلات دیگری در کشوری که در آن به ثبت رسیده است، ندارد و نماینده آن فقط محلی را برای انجام امور حقوقی بانک مزبور در آن قلمرو قضایی (کشورها و مناطق) فراهم می‌آورد.
- ۳۷- **ابزار پرداخت:** انواع کارت‌های فیزیکی یا مجازی و یا هر روش و ابزاری که مؤسسات مالی و اعتباری در اختیار دارنده آن قرار می‌دهند و برای وی امکان دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه را به شخص دیگر فراهم می‌سازند.
- ۳۸- **ابزار پذیرش:** دستگاهی فیزیکی یا سامانه‌ای الکترونیکی که می‌توان با استفاده از ابزار پرداخت نسبت به انجام عملیات دریافت / پرداخت و یا انتقال وجه اقدام کرد.
- ۳۹- **پذیرنده:** شخصی که با پذیرش کارت بانکی و با استفاده از ابزار پذیرش، نسبت به فروش کالا و یا ارائه خدمات به دارندگان کارت اقدام می‌کند.
- ۴۰- **پرداخت‌یار:** شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین جمهوری اسلامی ایران که در چهارچوب الزامات، ضوابط و فرایند اجرایی فعالیت پرداخت‌یاران و پذیرندگان پشتیبانی شده در نظام پرداخت کشور و براساس قرارداد منعقد شده با شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت و توافقنامه منعقد شده با شرکت شاپرک فعالیت می‌کند.
- ۴۱- **ارایه‌دهندگان خدمات ارزی:** همه اشخاصی که بر اساس مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به ارائه خدمات مربوط به خرید و فروش، تبادل و نقل و انتقالات درون مرزی یا برون مرزی وجوه با ارزش ارزی می‌پردازند؛ نظیر صرافی‌ها و بانک‌های عامل.
- ۴۲- **توقیف:** جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه‌جایی اموال مشکوک به پولشویی یا تأمین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل براساس دستور صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیت‌دار.
- ۴۳- **انسداد:** جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه‌جایی اموال مشکوک به پولشویی یا تأمین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل طبق دستور مرکز به مدت (۲۴) ساعت.

فصل دوم - ارزیابی خطر (ریسک) و اتخاذ رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک)

ماده ۲- شورا مکلف است ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ارزیابی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در سطح ملی، نسبت به ایجاد کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک)، متشکل از دستگاه‌های متولی نظارت و سایر نهادهای ذی‌صلاح اقدام کند. وظیفه این کارگروه هماهنگ کردن فعالیت‌ها و سازوکارهای مربوط به ارزیابی خطر (ریسک) در حوزه‌های اصلی است.

تبصره- کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است کارگروه‌های تخصصی اعم از کارگروه‌های ارزیابی تهدید، آسیب‌پذیری ملی، آسیب‌پذیری بخش بانکداری، آسیب‌پذیری بخش اوراق بهادار، آسیب‌پذیری بخش بیمه، آسیب‌پذیری سایر مؤسسات مالی و اعتباری و آسیب‌پذیری بخش‌های مشاغل غیرمالی را جهت بررسی خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم تشکیل دهد. اعضای این کارگروه‌ها شامل نمایندگان دستگاه‌های متولی نظارت مربوط به هر حوزه نهادهای ذی‌صلاح و نمایندگان اشخاص مشمول تحت نظارت اعم از بخش خصوصی یا عمومی است که توسط کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) تعیین می‌گردد.

ماده ۳- کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است ظرف یک سال پس از تشکیل، سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) را با همکاری مرکز تدوین و در دوره‌های زمانی سه تا پنج‌ساله به‌روزرسانی کند.

تبصره- کارگروه ملی ارزیابی خطر (ریسک) مکلف است با درنظر گرفتن شرایط کشور و بررسی آسیب‌ها و تهدیدهای حوزه‌های اصلی، نسبت به ارائه توصیه‌های لازم در خصوص اعمال رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) در مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و تخصیص امکانات موجود مبتنی بر خطر (ریسک)‌های شناسایی شده اقدام و به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ کند.

ماده ۴- به منظور کاهش آسیب‌پذیری نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم کشور، مرکز مکلف است ظرف شش ماه پس از تنظیم سند ملی ارزیابی خطر (ریسک)، برنامه اقدام مبتنی بر سند مزبور را تدوین و آن را حداکثر در دوره‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی کند. این برنامه باید شامل اقدامات دقیق و شفاف برای اشخاص مشمول و زمان‌بندی اجرای این اقدامات باشد. همچنین، باید با لحاظ کردن استانداردهای بین‌المللی، مبتنی بر فضای آتی تهدید و آسیب نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم کشور و خطر (ریسک)‌های شناسایی شده در حوزه‌های مختلف باشد و متناسب با منابع و امکانات موجود تنظیم شود.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند به منظور تعیین اقدامات اشخاص مشمول و ارزیابی نحوه اجرای این اقدامات توسط این اشخاص، با مرکز همکاری کنند.

تبصره ۲- مرکز مکلف است ظرف شش ماه پس از نهایی شدن برنامه اقدام، سامانه‌ای را جهت مدیریت و واپایش (کنترل) برنامه اقدام و نظارت بر نحوه اجرای اقدامات موضوع این ماده توسط اشخاص مشمول تهیه، اجرا و بهره‌برداری کند و امکان دسترسی به آن را برای دستگاه‌های متولی نظارت فراهم کند.

ماده ۵- مرکز مکلف است با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت نسبت به تعیین شاخص‌ها و مستندات لازم جهت ارزیابی و تعیین میزان پیشرفت برنامه موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه اقدام کند.

ماده ۶- مرکز مکلف است سالانه گزارشی درخصوص آسیب‌ها و تهدیدهای پولشویی و تأمین مالی تروریسم موجود در کشور و نیز روند پیاده‌سازی برنامه اقدام داخلی و چالش‌های موجود در خصوص آن تهیه کند و در اختیار رؤسای

قوای سه گانه و نیز دفتر مقام معظم رهبری قرار دهد. این گزارش باید شامل پیشنهادهایی درخصوص رفع چالش‌های موجود درخصوص پیاده‌سازی سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) باشد.

ماده ۷- اشخاص مشمول مکلفند برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم خود را با رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) و همسو با سند ملی ارزیابی خطر (ریسک) و نیز برنامه اقدام موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه تدوین و اجرا کنند. برنامه‌های داخلی مزبور باید در بازه زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی و هر شش ماه یکبار به مرکز گزارش شود.

ماده ۸- به منظور مدیریت و کاهش خطر (ریسک)‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم، اشخاص مشمول مکلفند پیش از ارائه هرگونه خدمت به ارباب‌رجوع، نسبت به ارزیابی و طبقه‌بندی خطر (ریسک) تعامل کاری اقدام و متناسب با خطر (ریسک) ارزیابی شده در خصوص نحوه ارایه خدمت تصمیم‌گیری کنند. این اشخاص باید خطر (ریسک) ارباب‌رجوع، منطقه و خدمت را در نظر بگیرند.

تبصره ۱- طبقه‌بندی خطر (ریسک) تعامل کاری توسط اشخاص مشمول باید شفاف، جامع و مانع باشد؛ به‌گونه‌ای که بر مبنای این طبقه‌بندی، میزان اطلاعات دریافتی و نیز اقدامات صورت گرفته جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از نظر منطقی توجیه‌پذیر باشد.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت نیز مکلفند با همکاری مرکز، فهرستی از تعاملات اربابان رجوع در حوزه تحت نظارت خود تهیه و به طبقه‌بندی خطر (ریسک) این تعاملات از منظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند. این فهرست که پس از تأیید مرکز به اشخاص مشمول ابلاغ می‌گردد، بیانگر حداقل‌هایی است که رعایت آن برای اشخاص مشمول الزامی است.

تبصره ۳- در صورتی که مرکز خطر (ریسک) خدمت یا معامله‌ای را بیش از سطح قابل قبول تشخیص دهد، اشخاص مشمول مکلفند از ارایه آن خودداری کنند.

تبصره ۴- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند بر عملکرد اشخاص مشمول درخصوص اجرای این ماده نظارت و گزارش‌های ارزیابی خود را به مرکز اعلام کنند. مرکز مکلف است این گزارش‌ها را در رتبه‌بندی موضوع ماده (۴۴) لحاظ کند.

ماده ۹- مرکز مکلف است با همکاری نهادهای ذی‌ربط به منظور تعیین خطر (ریسک) ارباب‌رجوع در تعاملات کاری با اشخاص مشمول، نسبت به تهیه فهرست اشخاص با خطر (ریسک) بالا اقدام کند و فهرست مزبور را با رعایت ملاحظات امنیتی و به طور سامانه‌ای (سیستمی) در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد. به این منظور، مرکز باید مواردی نظیر شاخص‌های زیر را در نظر گیرد:

۱- اشخاص حقوقی که دارای شیوه فعالیت اقتصادی و ساختار مالکیت غیرمعمول یا پیچیده هستند یا اشخاصی که فعالیت اقتصادی و مالی آنها با اهداف مقرر در اساسنامه تناسب نداشته باشد.

۲- صاحبان مشاغلی که با وجه نقد زیاد سروکار دارند.

۳- اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی.

۴- افراد پر تردد به مناطق پرخطر.

۵- اشخاص دارای سابقه محکومیت پولشویی یا امنیتی.

۶- اشخاص با خطر (ریسک) بالا به تشخیص ضابطان خاص مبارزه با پولشویی.

تبصره ۱- همه دستگاه‌های اجرایی از قبیل وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت امور خارجه، وزارت دادگستری، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی مکلفند امکان دسترسی مرکز را به اطلاعات موردنیاز این ماده فراهم کنند.

تبصره ۲- شورا مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین نامه، معیارهای تعیین اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی و اطلاعات موردنیاز مرکز جهت اجرای این ماده (موضوع تبصره (۱) این ماده) را تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۱۰- اشخاص مشمول مکلفند در خصوص تعاملات کاری که مرکز خطر (ریسک) آن را بالا ارزیابی می‌کند، مطابق رویه‌های اعلام شده توسط مرکز عمل کنند.

ماده ۱۱- مرکز مکلف است نسبت به جمع‌آوری اسامی مناطق پرخطر مطابق شاخص‌هایی از قبیل شاخص‌های زیر اقدام و آنها را پس از تصویب شورا، به اشخاص مشمول ابلاغ کند:

۱- مناطقی مانند گمرک‌ها، مناطق آزاد و برخی مناطق مرزی که از نظر پولشویی یا تأمین مالی تروریسم در معرض خطرند.

۲- کشورهایی که دارای نظام‌های ضد پولشویی کافی تشخیص داده نشده‌اند.

۳- کشورهایی که دارای سطح بالای فساد مالی با فعالیت‌های جنایی تشخیص داده شده‌اند.

۴- کشورها یا مناطقی که تأمین‌کنندگان مالی یا حامی اقدامات تروریستی تشخیص داده شده‌اند با کشورهایی که سازمان‌های تروریستی در آنها فعالیت می‌کنند.

تبصره ۱- اسامی مناطق پرخطر توسط مرکز در بازه‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی خواهد شد.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفند بلافاصله پس از دریافت اسامی مناطق پرخطر، نسبت به به‌روزرسانی فهرست پیشین اقدام کنند، به نحوی که اسامی این مناطق به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذیربط قرار داشته باشد.

ماده ۱۲- اشخاص مشمول باید نرم‌افزارهای خود را به گونه‌ای طراحی کنند که ارایه خدمت تنها پس از ثبت اطلاعات لازم برای تعیین خطر (ریسک) تعاملات کاری صورت گیرد. همچنین، اطلاعات تعاملات کاری با خطر (ریسک) بالا در این نرم‌افزارها ثبت شود و در صورت درخواست مرکز، گزارش آن به شکلی که مرکز تعیین می‌کند، برای آن ارسال گردد.

ماده ۱۳- اشخاص مشمول باید تعاملات با خطر (ریسک) بالا را پیوسته و به صورت سامانه‌ای (سیستمی) پایش و اطلاعات مربوط به این تعاملات را مطابق رویه‌های اعلامی مرکز به این نهاد ارسال کنند.

ماده ۱۴- اشخاص مشمول مکلفند بر اجرای مقررات و برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از جمله تناسب خطر (ریسک) تعاملات کاری با اقدامات صورت گرفته در همه سطوح خود (شعب، ادارات کل و ..) نظارت کرده و در صورت مشاهده هرگونه انحراف، نسبت به اصلاح و برطرف کردن آن اقدام کنند.

ماده ۱۵- اشخاص مشمول مکلفند هنگام ارایه خدمت به اشخاص از طریق اشخاص واسطه داخلی، نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص واسطه را در ارزیابی سطح خطر (ریسک) تعاملات کاری لحاظ کنند.

فصل سوم - همکاری و هماهنگی ملی

ماده ۱۶- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی ایرانی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقیقی، اقلام اطلاعات پایه هویتی حداقل شامل شماره ملی، نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، وضعیت حیات، و تاریخ فوت و شناسه (کد) پستی احراز شده محل اقامت و اقلام اطلاعات مرتبطین حداقل شامل اقلام اطلاعات پایه هویتی مرتبطین نسبی و سببی درجه یک، نوع رابطه، تاریخ آغاز و مدت اعتبار رابطه است. سایر اقلام اطلاعاتی مورد نیاز حسب تشخیص مرکز تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- سازمان ثبت احوال کشور مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال یا تعلیق شده را به همراه تاریخ و علت ابطال یا تعلیق، روزانه در اختیار اشخاص مشمول متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان پزشکی قانونی کشور و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع هریک مکلفند اطلاعات لازم را در خصوص اجرای این ماده به صورت برخط در اختیار سازمان ثبت احوال کشور قرار دهند.

تبصره ۴- رویه استعلام نشانی اشخاص حقیقی ایرانی به نحوی توسط سازمان ثبت احوال کشور فراهم شود که در صورت ارایه شماره ملی، شناسه (کد) پستی متناظر با آن ارایه شود. همچنین، سازمان ثبت احوال کشور مکلف است تمام تمهیدات لازم را درخصوص الزام اتباع ایرانی جهت به روزرسانی نشانی پستی خود براساس تبصره ماده (۳) قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی - مصوب ۱۳۷۶- فراهم آورد.

ماده ۱۷- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با همکاری وزارت کشور، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه نشانی اختصاصی مکان محور اشخاص حقیقی و حقوقی را به نحوی راه‌اندازی کند که ضمن استانداردسازی نشانی‌ها، امکان استعلام و نمایش موقعیت مکانی را بر روی نقشه جغرافیایی برای اشخاص مشمول در راستای اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم فراهم آورد.

تبصره - سازمان ثبت احوال کشور و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند شماره ملی اشخاص حقیقی و شناسه ملی اشخاص حقوقی متصل به هر شناسه (کد) پستی و همچنین نقشه حدنگار املاک کشور را به صورت برخط در اختیار وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قرار دهند.

ماده ۱۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) معاملات طلا، فلزات و سنگ‌های گران قیمت و عتیقه‌جات را از طریق سامانه جامع تجارت فراهم کند.

ماده ۱۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت کشور، گمرک جمهوری اسلامی ایران و اتاق اصناف ایران، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) معاملات خودرو و نیز فرش‌های گران قیمت را از طریق سامانه جامع تجارت فراهم کنند.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است ظرف سه ماه، شاخص‌ها و معیارهای تشخیص فرش‌های گران قیمت را تعیین و ابلاغ کند.

تبصره ۲- پس از ایجاد امکان ثبت سامانه‌ای (سیستمی) در سامانه موضوع این ماده، تخصیص یا تعویض پلاک خودرو توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فقط پس از استعلام از این سامانه و در صورت ثبت معامله خودرو در آن صورت خواهد گرفت.

تبصره ۳- گمرک جمهوری اسلامی ایران و همه تولیدکنندگان داخلی خودرو و فرش‌های گران قیمت مکلفند کلیه اطلاعات مربوط به خودروها و نیز فرش‌های گران قیمت اعم از وارداتی و یا تولید داخل را مطابق نیازمندی‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در اختیار این دستگاه قرار دهند.

تبصره ۴- سامانه جامع تجارت باید به گونه‌ای راه‌اندازی گردد که زنجیره نقل و انتقالات خودرو و جزییات معاملات آن اعم از مبلغ و طرفین معامله در این سامانه ثبت شود و همه اشخاص امکان ثبت معاملات خود را در این سامانه داشته باشند.

ماده ۲۰- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقوقی ایرانی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی، نشانی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقوقی، اقلام اطلاعات پایه هویتی حداقل شامل شناسه ملی، نام، نوع، نهاد ثبت کننده، موضوع فعالیت، تاریخ تأسیس وضعیت (اعم از فعال، منحل شده و ختم تصفیه شده) و تاریخ انحلال/ ختم تصفیه، اقلام اطلاعات نشانی حداقل شامل شناسه (کد) پستی احراز شده محل اقامت قانونی دفتر مرکزی و اطلاعات مرتبطین حداقل شامل اقلام اطلاعات پایه هویتی مرتبطین مدیریتی (اعضای هیئت مدیره، مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، مدیر مالی، ذیحساب و حسابرس و نظایر آن) و مالکیتی (سهامداران راهبردی، عمده و مؤثر) شخص حقوقی موردنظر، نوع رابطه، تاریخ آغاز و مدت اعتبار رابطه است. سایر اقلام اطلاعاتی موردنیاز حسب تشخیص مرکز تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص حقوقی و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال شده (اعم از انحلال و ختم تصفیه) را به همراه تاریخ و علت ابطال، روزانه در اختیار دستگاه‌های متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۳- رویه استعلام مرتبطین باید به نحوی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور فراهم شود که علاوه بر امکان استعلام فهرست کلیه اشخاص حقیقی مرتبط با هر شخص حقوقی موردنظر، امکان استعلام فهرست کلیه اشخاص حقوقی مرتبط با هر شخص حقیقی موردنظر نیز فراهم باشد.

تبصره ۴- رویه استعلام نشانی اشخاص حقوقی به نحوی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور فراهم شود که در صورت ارایه شناسه ملی، شناسه (کد) پستی متناظر با آن ارایه شود.

ماده ۲۱- وزارت اطلاعات مکلف است پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آخرین اطلاعات پایه هویتی، نشانی و مرتبطین آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- اقلام اطلاعاتی پایه هویتی اشخاص خارجی حقیقی حسب مورد، شامل نام (فارسی و لاتین)، نام‌خانوادگی (فارسی و لاتین)، نام پدر (فارسی و لاتین)، نام مادر (فارسی و لاتین)، نام جد (فارسی و لاتین)، تاریخ تولد و فوت، نوع مدرک شناسایی، شماره مدرک، تاریخ صدور مدرک، تاریخ انقضای مدرک، کشور محل تولد، تابعیت و جنسیت و

درخصوص اشخاص حقوقی نیز اقلام اطلاعاتی پایه هویتی شامل نام (فارسی و لاتین)، تابعیت، کشور محل ثبت، شماره ثبت، تاریخ ثبت، نوع فعالیت، نوع مالکیت، نوع شرکت، نشانی و تلفن است.

تبصره ۲- وزارت کشور، وزارت امور خارجه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع، وزارت آموزش و پرورش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان پزشکی قانونی کشور، سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه و مطابق نیازمندی‌های ضابطان خاص، اطلاعات لازم را درخصوص اجرای این ماده به صورت برخط و بدون محدودیت در اختیار وزارت اطلاعات قرار دهند.

تبصره ۳- پایگاه موضوع این ماده باید به گونه‌ای ایجاد شود که امکان جست‌وجو براساس انواع شناسه‌های هویتی مندرج در مدارک هویتی معتبر وجود داشته باشد.

تبصره ۴- وزارت اطلاعات مکلف است تغییرات اطلاعات پایه هویتی اشخاص خارجی و فهرست شناسه‌های هویتی ابطال شده را به همراه تاریخ و علت ابطال، روزانه در اختیار دستگاه‌های متولی نظارت قرار دهد.

تبصره ۵- درخصوص آن دسته از اتباع خارجی که پیش از تصویب این آیین‌نامه شماره اختصاصی اتباع خارجی اخذ کرده‌اند، وزارت اطلاعات مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، اطلاعات هویتی آنها را به‌روزرسانی کند و در صورت عدم تأمین اطلاعات پایه هویتی، با لحاظ ملاحظات امنیتی نسبت به تعلیق شماره اختصاصی اتباع خارجی اقدام نماید.

تبصره ۶- اشخاص مشمول مکلفند پیش از اعطای هرگونه مدرک شناسایی معتبر به اشخاص خارجی، با ارایه اطلاعات لازم، نسبت به استعلام شماره اختصاصی اقدام کنند. مدارک شناسایی معتبر اشخاص خارجی توسط کارگروهی متشکل از وزارت اطلاعات، وزارت کشور و وزارت امور خارجه تعیین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۷- وزارت امور خارجه مکلف است بدون تأخیر پس از صدور روایید برای اشخاص خارجی، اطلاعات رواییدی را به صورت الکترونیک و برخط در اختیار وزارت اطلاعات قرار دهد.

تبصره ۸- وزارت اطلاعات مکلف است با همکاری وزارت کشور، وزارت امور خارجه و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، نسبت به ایجاد امکان شناسایی اشخاص حقیقی خارجی به صورت حضوری و اخذ اطلاعات زیست‌سنجی (بیومتریک) پیش از تعیین شماره اختصاصی اقدام کند و تمهیدات لازم را به منظور ایجاد امکان شناسایی این اشخاص براساس اطلاعات زیست‌سنجی (بیومتریک) فراهم آورد. بدیهی است تا زمان ایجاد امکان شناسایی زیست‌سنجی (بیومتریک) اشخاص خارجی، رویه‌های شناسایی مطابق رویه‌های موجود صورت خواهد گرفت.

ماده ۲۲- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، ضمن راه‌اندازی سامانه ملی شماره تلفن همراه، بستر لازم را جهت تعیین یک شماره تلفن همراه به هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از ایرانی یا خارجی ایجاد کند و امکان استعلام برخط و بدون محدودیت آن را برای اشخاص مشمول فراهم آورد.

تبصره - اشخاص مشمول مکلفند از شماره تلفن همراه ثبت شده برای شناسایی ارباب‌رجوع و نیز برقراری ارتباط با اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی یا خارجی استفاده کنند.

ماده ۲۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه مکان‌محور ثبت معاملات املاک و مستغلات کشور را به گونه‌ای پیاده‌سازی کند که برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی امکان ثبت معاملات مربوط به اموال غیرمنقول، اعم از اینکه دارای سند رسمی یا غیررسمی باشد، فراهم گردد.

تبصره- همه مالکان اموال غیرمنقول دارای اسناد غیررسمی مکلفند ظرف شش ماه پس از پیاده‌سازی سامانه، اسناد مثبته دال بر معاملات خود را در این سامانه بارگذاری کنند.

ماده ۲۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، پایگاه یکپارچه اطلاعات ورود و خروج اشخاص حقیقی از مرزهای کشور را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعمال وضعیت حضور افراد در داخل کشور، از جمله فهرست اتباع خارجی که مهلت قانونی حضورشان در داخل گذشته است، برای مرکز و ضابطان خاص به صورت روزانه فراهم باشد.

ماده ۲۵- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است پایگاه یکپارچه اطلاعات وکالت‌نامه‌های رسمی را ظرف یک سال به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعمال برخط وضعیت آن برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- منظور از وضعیت وکالت‌نامه اقسام اطلاعاتی پایه هویتی وکیل و موکل، نوع وکالت‌نامه و مدت اعتبار آن است.

تبصره ۲- پس از راه‌اندازی این پایگاه، رایحه هرگونه خدمات وکالتی جدید و ادامه رایحه خدمات پیشین به ارباب-رجوع توسط اشخاص مشمول منوط به ثبت وکالت‌نامه در پایگاه مذکور خواهد بود.

تبصره ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است فهرست آن دسته از وکالت‌نامه‌ها را که به دلایلی به جز پایان مدت اعتبار ابطال یا تعلیق شده‌اند، به همراه تاریخ و علت آن، روزانه در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

ماده ۲۶- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی اشخاص حقیقی اعم از ایرانی و خارجی را به نحوی ساماندهی کند که همواره امکان استعمال آخرین وضعیت فعالیت شغلی آنها برای اشخاص مشمول فراهم باشد.

تبصره ۱- امکان استعمال باید به نحوی فراهم شود که به ازای هر شماره ملی، برای کلیه ردیف‌های شغلی فرد، اقلام اطلاعاتی وضعیت اشتغال (اعم از مشغول به کار، بیکار یا بازنشسته)، رسته و عنوان شغلی، میانگین درآمد ماهانه، تاریخ اخذ و مدت اعتبار مجوز شغلی، تاریخ انفصال از فعالیت شغلی در نتیجه استعمال مشخص گردد. سایر اقلام اطلاعات موردنیاز بنا بر اعلام مرکز خواهد بود.

تبصره ۲- سازمان تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های مرتبط (درخصوص اطلاعات استخدامی کارگران)، سازمان امور اداری و استخدامی کشور (درخصوص کارمندان دولت)، صندوق‌های بازنشستگی (درخصوص بازنشستگان)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (درخصوص جوازهای کسب اصناف، مجوزهای واحدهای صنعتی، معدنی و تولیدی و دارندگان کارت‌های بازرگانی)، سازمان نظام مهندسی کشور (درخصوص پروانه‌های اشتغال مهندسان)، سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در خصوص پروانه طبابت و سازمان بورس و اوراق بهادار (درخصوص شناسه (کد)های معاملاتی اشخاص) و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع هریک مکلفند اطلاعات لازم را درخصوص اجرای این ماده به صورت ماهانه در اختیار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی قرار دهند.

تبصره ۳- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور روابط شغلی اشخاص را با یکدیگر شناسایی کند، به نحوی که همواره امکان استعلام مرتبطین شغلی اشخاص موردنظر برای مرکز و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم باشد.

ماده ۲۷- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است در بازه‌های زمانی سه ماهه همه اظهارنامه‌های مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی و آخرین وضعیت پرونده مالیاتی مؤدیان را در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است از اطلاعات پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی موضوع ماده (۲۶) این آیین‌نامه، در قالب بند (ث) ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و به عنوان قراین مالیاتی برای تشخیص مالیات مؤدیان استفاده کند.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است پایگاه اطلاعات هوشمند و استاندارد اشخاص مرتکب جرم مالیاتی موضوع ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم و بدهکاران مالیاتی را مطابق ضوابط اعلام شده توسط شورا تشکیل دهد و امکان دسترسی برخط به این فهرست را برای مرکز، دستگاه متولی نظارت، ضابطان خاص قانون و نیز شرکت اعتبارسنجی موضوع مواد (۵) و (۸) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانک‌ها - مصوب ۱۳۸۶- فراهم نماید. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است اطلاعات مربوط به فهرست این اشخاص را روزانه به‌روزرسانی کند.

تبصره ۳- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است اعطای مفصلا حساب مالیاتی هرگونه املاک و مستغلات را به ثبت معاملات آن در سامانه موضوع ماده (۲۳) این آیین‌نامه منوط کند.

ماده ۲۸- به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات ارباب‌رجوع و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارایه شده از سوی اشخاص، دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند پیگیری‌ها و همکاری‌های لازم را به منظور دسترسی اشخاص مشمول تحت نظارت به اطلاعات موردنیاز جهت اجرای مقررات این آیین‌نامه انجام دهند. این موضوع نافی مسئولیت اشخاص مشمول تحت نظارت جهت انجام مقررات آیین‌نامه نیست.

ماده ۲۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، سامانه شناسایی روابط اشخاص را با همکاری اشخاص مشمول و مطابق با درخواست مرکز تشکیل دهد و امکان استعلام را برای مرکز و سایر دستگاه‌های متولی نظارت فراهم کند.

تبصره ۱- منظور از شناسایی روابط اشخاص، شناسایی اشخاصی است که با یکدیگر رابطه ضمانت (اعم از تسهیلات و تعهدات)، شراکت (اعم از فعالیت شغلی شراکتی و حساب مشترک)، تسهیلات و تعهدات (ضامن‌ها)، وکالت و خویشاوندی سببی یا نسبی دارند و یا براساس اظهارات ارباب رجوع دارای رابطه هستند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول اعم از سازمان‌های ثبت احوال کشور، ثبت اسناد و املاک کشور، بورس و اوراق بهادار و امور مالیاتی کشور، وزارت اطلاعات و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلفند اطلاعات موردنیاز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را جهت اجرای این ماده فراهم آورند.

ماده ۳۰- جامعه حسابداران رسمی ایران مکلف است امکان استعلام برخط و بدون محدودیت صورت‌های مالی حسابرسی شده و ضمایم، گزارش‌های حسابرسی، گزارش‌های بازرس قانونی و سایر گزارش‌های منضم به صورت‌های مالی را برای اشخاص مشمول فراهم کند.

ماده ۳۱- قوه قضاییه با همکاری مرکز، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، رویه‌ها و راهکارهای سامانه‌ای (سیستمی) لازم را جهت تبادل برخط اطلاعات قضایی در خصوص اشخاص مظنون به ارتکاب پولشویی یا تأمین

مالی تروریسم به نحوی فراهم کند که از طریق آن امکان ارایه درخواست مرکز به مرجع قضایی مربوط جهت اخذ دستور قضایی لازم از جمله توقیف یا رفع توقیف و اطلاع رسانی به ضابطان قضایی و همچنین ابلاغ آرای صادره مرجع قضایی اعم از حکم و قرار به صورت سامانه‌ای (سیستمی) برای مرکز و اشخاص مشمول مربوط فراهم شود.

ماده ۳۲- مقامات قضایی نتیجه بررسی خود در پرونده‌هایی که بر مبنای گزارش مرکز به مراجع قضایی مطرح می‌گردند، اعم از آنکه به صورت قرار یا حکم باشد، به مرکز ابلاغ می‌کنند.

تبصره ۱- تصمیمات قضایی صادر شده از سوی مقامات مذکور، در تدارک آمارهای مقتضی توسط مرکز، جهت تهیه سند ملی ارزیابی خطر (ریسک)، استانداردسازی شاخص‌های مورد ارزیابی در تشخیص موارد مظنون به پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین حسب مورد ارایه بازخورد لازم به اشخاص مشمول جهت اصلاح روند و رعایت قوانین مربوط به جرایم مذکور در دستگاه‌های زیرمجموعه خود به کار گرفته خواهد شد.

تبصره ۲- قوه قضاییه سالانه آمار کلی پرونده‌های مطروحه و مختومه در حوزه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را علاوه بر پرونده‌های ارسالی توسط مرکز، به شورا اعلام کند.

ماده ۳۳- قوه قضاییه با همکاری مرکز سازوکاری فراهم کند تا احکام محکومیت قطعی صادر شده در خصوص پولشویی، مطابق با ماده (۳۶) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱، علاوه بر انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار، به طور سامانه‌ای (سیستمی) توسط مرکز به اشخاص مشمول قانون اعلام شود.

ماده ۳۴- کلیه نهادها و دستگاه‌های موضوع این آیین‌نامه و نیز دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۷) مکرر قانون مکلفند ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، دسترسی‌های لازم را به سامانه‌هایی که به موجب این آیین‌نامه ایجاد می‌شوند و سامانه‌هایی که به موجب بند قانونی مذکور جهت دسترسی به اطلاعات تکمیلی مرتبط با معاملات و تراکنش‌های مشکوک مورد نیاز است برای مرکز فراهم کنند، به نحوی که همواره امکان دسترسی برخط و بدون محدودیت به آخرین اطلاعات برای مرکز میسر باشد.

تبصره- در خصوص سامانه‌های موجود، ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، باید امکان دسترسی برای مرکز فراهم شود.

ماده ۳۵- ارایه کلیه اطلاعاتی که به موجب این آیین‌نامه در اختیار اشخاص مشمول قرار می‌گیرد، صرفاً از بستر مرکز ملی تبادل اطلاعات موضوع تبصره (۲) بند (ث) ماده (۶۷) قانون برنامه ششم توسعه و در راستای اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم انجام خواهد پذیرفت و اشخاص مشمول مکلفند امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات را مطابق ضوابط اعلام شده از سوی مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری رعایت و مجوزهای لازم را اخذ کنند. سایر ضوابط نحوه قرار گرفتن این اطلاعات با رعایت ملاحظات نظیر نحوه تعیین هزینه استعلام و سطح دسترسی هریک از اشخاص مشمول توسط مرکز تعیین و توسط شورا تأیید می‌شود.

تبصره- امکان دسترسی به اطلاعات موضوع مواد این آیین‌نامه و سطح دسترسی هریک از اشخاص مشمول با توجه به نوع فعالیت و ساختار سازمانی آن شخص به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه از سوی مرکز تعیین و توسط شورا تأیید می‌گردد.

ماده ۳۶- اشخاص مشمول مکلفند با توجه به ساختار سازمانی، نوع فعالیت و پیچیدگی‌های مترتب بر فعالیت‌ها و همچنین خطر (ریسک)‌های مربوط، از راهکارهای سامانه‌ای (سیستمی) کافی، جامع و کارآمد برای اجرای مفاد این آیین‌نامه استفاده کنند.

تبصره- چنانچه اشخاص مشمول تحت نظارت بنا بر شرایط خاص خود امکان استفاده از روش‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات را نداشته باشند، باید یک روش جایگزین کارآمد انتخاب کنند و به تأیید دستگاه‌های متولی نظارت مربوط برسانند.

فصل چهارم - ساختار و رویه‌های نظارتی

ماده ۳۷- اشخاص مشمول مکلفند واحدی را با توجه به نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به مرکز معرفی کنند. مسئول واحد مبارزه با پولشویی باید از مدیران ارشد اشخاص مشمول انتخاب شود. مرکز مکلف است براساس اهمیت واحد مذکور صلاحیت تخصصی مسئول این واحد را بررسی کند.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفند متناسب با گستردگی تشکیلات خود، ترتیبات لازم از جمله امکانات، اختیارات، منابع انسانی و بودجه را به گونه‌ای فراهم کنند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم حاصل شود.

تبصره ۲- تشکیل واحد مبارزه با پولشویی در مؤسسات مالی و اعتباری الزامی است. مسئول این واحدها باید مستقیم زیرنظر مدیرعامل مؤسسه مالی و اعتباری باشند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند علاوه بر دریافت تأییدیه صلاحیت تخصصی مسئول واحد از مرکز، با استعلام از مراجع ذی‌ربط، مطابق قوانین مربوط به احراز صلاحیت امنیتی و عمومی آنان نیز اقدام کنند.

تبصره ۴- در صورت نبود واحد مبارزه با پولشویی در شخص مشمول، وظایف و مسئولیت واحد مبارزه با پولشویی و نیز اجرای همه سیاست‌ها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بر عهده بالاترین مقام اجرایی شخص مشمول است.

تبصره ۵- وظایف و مسئولیت‌های واحدهای مبارزه با پولشویی نافی مسئولیت‌های بالاترین مقام اجرایی شخص مشمول در اجرای این آیین‌نامه و قانون نخواهد بود.

تبصره ۶- دستورالعمل اجرایی این ماده ظرف یک سال توسط مرکز با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت تدوین و توسط دستگاه‌های متولی نظارت ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۸- وظایف واحدهای مبارزه با پولشویی به شرح زیر است:

- ۱- نظارت بر فعالیت ارباب‌رجوع و اشخاص مشمول مربوط به منظور شناسایی معاملات مشکوک.
- ۲- بررسی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسالی کارکنان دستگاه ذی‌ربط.
- ۳- ارسال فوری گزارش‌های مذکور در قالب برگه (فرم) و سازوکارهای مشخص شده توسط مرکز بدون اطلاع ارباب‌رجوع.

۴- تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات موردنیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سامانه‌ای (سیستمی) معاملات مشکوک.

۵- طراحی سازوکار لازم جهت اولویت‌بندی، نظارت و واپایش (کنترل) فرایندهای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم (فرایندهای جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، استخدام نیروها، آموزش و غیره) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط.

- ۶- تأمین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز مرکز و سایر مراجع ذیصلاح در امر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ۷- صدور بخشنامه‌های لازم درخصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم برای دستگاه‌های تابع.
- ۸- بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ۹- تهیه آمارها و گزارش‌های مربوط به اقدامات سازمان‌های تابع درخصوص اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و نتایج آن.
- ۱۰- ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع اداری و قضایی و اعلام آن به مرکز.
- ۱۱- نگهداری سوابق و گزارش‌های مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع درخصوص موارد مربوط به پولشویی و تأمین مالی تروریسم.
- ۱۲- تهیه برنامه سالانه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در شخص مشمول و واپایش (کنترل) ماهانه میزان اجرای آن.
- ۱۳- تهیه برنامه‌های آموزشی برحسب نوع فعالیت درخصوص موضوع این قانون.
- ۱۴- بررسی و انطباق مقررات و رویه‌های داخلی شخص مشمول با مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و ارائه بازخوردهای مناسب و اتخاذ اقدامات لازم جهت رفع ایرادهای موجود.
- ۱۵- انجام سایر وظایف محوله از سوی مرکز در چهارچوب مقررات این قانون.
- ماده ۳۹-** به منظور تسریع در دسترسی به اطلاعات لازم در صورت درخواست مرکز از اشخاص مشمول، یکی از اعضای واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول، با اختیار دسترسی داشتن به همه اطلاعات شخص مشمول، در مرکز مستقر خواهد شد تا نیازهای اولیه مرکز را تأمین کند. فرد یادشده به هیچ عنوان به اطلاعات مرکز دسترسی نخواهد داشت.
- ماده ۴۰-** واحد مبارزه با پولشویی مکلف است همواره معاملات و عملیات صورت گرفته در شخص مشمول را بررسی و ارزیابی کند و در صورت مشاهده هرگونه تخلف از اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، حسب مورد به ارسال گزارش به مرکز یا دستگاه متولی نظارت اقدام نماید.
- تبصره -** تمام رویه‌های اتخاذشده جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در اشخاص مشمول باید با هماهنگی و تحت نظارت واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول صورت گیرد. این واحد مکلف است نظرهای مرکز و دستگاه متولی نظارت مربوط را درخصوص رویه‌های مذکور و نحوه اجرای آنها اعمال کند.
- ماده ۴۱-** دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با هماهنگی با مرکز به منظور ایجاد نظام نظارتی جامع و کارآمد، ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، رویه‌های مناسب و سامانه‌های لازم را به منظور پایش مستمر، کشف تخلف، صدور اخطارهای لازم و اعمال مجازات‌های متناسب، مؤثر و بازدارنده، جهت رفع نواقص و ناکارآمدی‌ها در حوزه تحت نظارت خود طراحی و اجرا کنند.
- تبصره ۱-** دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با توجه به ساختار سازمانی، نوع فعالیت و پیچیدگی‌های مترتب بر فعالیت‌ها در حوزه تحت نظارت، خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم را ارزیابی و اقدامات نظارتی خود را بر مبنای خطر (ریسک)‌های ارزیابی شده طراحی و براساس آن عمل کنند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند نحوه طبقه‌بندی خدمات را براساس میزان خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در حوزه تحت نظارت اعلام و بازخوردهای لازم را درخصوص آن به اشخاص مشمول ارایه کنند.

تبصره ۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با انجام بازرسی و بررسی‌های دوره‌ای، اطمینان یابند همه اشخاص مشمول تحت نظارت آنها دارای رویه‌های مناسبی جهت شناسایی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم هستند و در صورت کشف این معاملات، نسبت به ارسال گزارش برای مرکز اقدام می‌کنند.

تبصره ۴- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با اعمال رویه‌های مناسب، اطمینان یابند اشخاص مشمول تحت نظارت اطلاعات درخواستی از سوی مرکز را به نحوی که درخواست می‌شود، در اختیار مرکز قرار می‌دهند.

تبصره ۵- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند در صورت تخلف از اجرای صحیح مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص مشمول تحت نظارت، براساس میزان تهدید منتج از تخلف صورت گرفته، نسبت به ارسال گزارش‌های فوری یا دوره‌ای به مرکز اقدام کنند.

تبصره ۶- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند هنگام ارائه هرگونه خدمت به اشخاص مشمول تحت نظارت، نسبت به حسن اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از سوی این اشخاص اطمینان یابند و در غیر این صورت از ارایه خدمات خودداری کنند.

ماده ۴۲- اشخاص مشمول تحت نظارت مکلفند در بازه‌های زمانی مشخص شده توسط مرکز، نسبت به تکمیل برگه (فرم) ارزیابی اجرای مقررات و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند.

تبصره ۱- فقط آن دسته از شرکت‌های تجاری، مؤسسات غیرتجاری، مشاغل غیرمالی و اصنافی که مرکز تعیین می‌کند، مکلف به تکمیل برگه (فرم) موضوع این ماده هستند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با همکاری و تأیید مرکز، برگه (فرم) موضوع این ماده را برای اشخاص مشمول تحت نظارت طراحی و در بازه‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی کنند.

تبصره ۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با هماهنگی با مرکز، صحت اطلاعات برگه فرم‌های مذکور را از طریق روش‌های هدفمند بازرسی نظیر بازرسی موردی، ارزیابی و نتیجه را برای مرکز ارسال کنند. این دستگاه‌ها مکلفند جهت جلوگیری از ارایه گزارش‌های نادرست توسط اشخاص مشمول، سازوکار بازدارنده و مؤثری را طراحی کنند.

تبصره ۴- حساب‌برسان مکلفند نسبت به ارزیابی و صحت سنجی برگه (فرم‌های موضوع این ماده درخصوص آن دسته از اشخاص حقوقی که طبق مقررات وظیفه دارند در مورد نحوه رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط آنها اظهارنظر کنند، اقدام نمایند. در این زمینه، مرکز مکلف است با همکاری سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران و دستگاه متولی نظارت مربوط نسبت به طراحی و تدوین برگه (فرم‌های ارزیابی موضوع این تبصره اقدام کند.

تبصره ۵- مرکز مکلف است امکان اجرای مفاد این ماده را به صورت سامانه‌ای (سیستمی) از طریق سامانه موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه فراهم کند.

ماده ۴۳- دستگاه متولی نظارت مکلف است با انجام اقدامات لازم اطمینان یابد واحد مبارزه با پولشویی در هریک از اشخاص مشمول تحت نظارت از اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی برخوردار است و انجام تحقیقات و ارایه گزارش از سوی این واحدها به مرکز و سایر مراجع ذی‌ربط منوط به تأیید و تصویب مرجع دیگری نیست.

ماده ۴۴- مرکز مکلف است با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت و مبتنی بر ارزیابی‌های صورت گرفته، به رتبه‌بندی اشخاص مشمول از نظر اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کند.

تبصره ۱- مرکز مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، روش ارزیابی و رتبه‌بندی موضوع این ماده را با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت در هر حوزه تعیین کند و در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند براساس سازوکار اعلامی مرکز در اعطای تسهیلات، اعتبارات، امتیازات یا مجوزها به اشخاص مشمول، رتبه‌بندی موضوع این ماده را لحاظ کنند؛ به صورتی که درخصوص اشخاص مشمولی که عملکرد آنها ضعیف ارزیابی شده است، محدودیت‌های متناسبی اعمال شود.

تبصره ۳- همه اشخاص مشمول مکلفند در تعاملات کاری خود با آن دسته از اشخاص مشمولی که در رتبه‌بندی موضوع این ماده ضعیف ارزیابی شده‌اند، تدابیر سختگیرانه‌تری اعمال کنند و این اشخاص را اشخاص با خطر (ریسک) بالا در نظر بگیرند.

ماده ۴۵- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند گزارش شش ماهه از اقدامات صورت گرفته در حوزه تحت نظارت خود جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به مرکز ارایه کنند. مرکز مکلف است با بررسی این گزارش، عملکرد این دستگاه را ارزیابی و نتیجه را در گزارش موضوع بند (خ) تبصره ماده (۷) مکرر قانون لحاظ کند.

ماده ۴۶- مرکز مکلف است با همکاری سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران، به طراحی و تدوین رویه‌های ارزیابی حساب‌برسان از نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص حقوقی و تعیین معیارهای معاملات و عملیات مشکوک اقدام کند و این رویه‌ها و معیارها را هر سه سال یکبار به روزرسانی کند.

تبصره ۱- سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران مکلفند ضمن ابلاغ رویه‌ها و معیارهای موضوع این ماده و آموزش‌های لازم به حساب‌برسان، از حسن انجام این رویه‌ها و گزارش معاملات و عملیات مشکوک مطابق مقررات توسط حساب‌برسان در سامانه جام اطمینان حاصل کنند.

تبصره ۲- حساب‌برسان مکلفند در ارزیابی‌های خود از نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط اشخاص حقوقی، نحوه تکمیل برگه (فرم) ارزیابی موضوع ماده (۴۲) آیین‌نامه را نیز لحاظ کنند.

تبصره ۳- جامعه حسابداران رسمی ایران مکلف است بر نحوه اجرای این ماده توسط حساب‌برسان نظارت کند.

تبصره ۴- دستگاه‌های اجرایی و مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند اطلاعات موردنیاز حساب‌برسان را برای اجرای تکالیف این ماده در اختیار آنان قرار دهند. مصادیق این اطلاعات در این تبصره توسط مرکز با همکاری سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران مکلفند زیرساخت‌های موردنیاز را جهت اجرای مفاد این ماده فراهم کنند.

ماده ۴۷- صدور و تمدید هرگونه مجوز صنفی برای مشاغل غیرمالی منوط به اخذ تعهد مبنی بر رعایت قوانین مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم است و نحوه احراز صلاحیت متقاضیان و صاحبان مشاغل غیرمالی در این زمینه بنا بر سازوکار اعلامی توسط مرکز با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مشخص خواهد شد.

ماده ۴۸- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند در چهارچوب اولویت‌های تعیین شده توسط مرکز، برنامه سالانه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم دستگاه متبوع خود را جهت بررسی و تأیید به مرکز ارایه کنند.

تبصره- در پایان هر سال، دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند گزارشی از اقدامات انجام شده و میزان پیشرفت برنامه‌های ارایه شده را جهت بررسی به مرکز ارایه کنند.

ماده ۴۹- اشخاص مشمول مکلفند سامانه (سیستم) جامعی از مدیریت اطلاعات را ایجاد کنند که امکان انجام تکالیف محول شده اعم از واپایش (کنترل)، پایش و کشف تقلب را برای واحدهای مبارزه با پولشویی فراهم آورد.

فصل پنجم - شناسایی ارباب رجوع

ماده ۵۰- اشخاص مشمول مکلفند پیش از برقراری هرگونه تعامل کاری، رویه‌های شناسایی مقتضی را انجام دهند و در مواردی که انجام این رویه‌ها امکان‌پذیر نیست، برقراری هرگونه تعامل کاری ممنوع است و تخلف محسوب می‌شود.

تبصره ۱- ارایه خدمات به ارباب رجوع به منزله تضمین انجام رویه‌های شناسایی مقتضی ارباب رجوع توسط کارکنان اشخاص مشمول است و مسئولیت وجود هرگونه تخطی در این زمینه بر عهده اشخاص مشمول و کارکنان ذی‌ربط است.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفند نگهداری و استمرار در ارایه خدمات پایه را به صورت بی‌نام و یا با هویت مجهول یا جعلی و همچنین انجام هرگونه تراکنش و معاملات مالی الکترونیکی بی‌نام یا غیرقابل ردیابی را متوقف کنند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند از ارائه خدمت به اشخاص فاقد هویت قانونی یا اشخاصی که شناسه یکتای هویتی آنها به دلایلی اعم از فوت و غیره توسط مراجع ذیربط ابطال شده است، خودداری کنند.

ماده ۵۱- اشخاص مشمول مکلفند جهت اجرای فرایندهای شناسایی، خطر (ریسک) تعاملات کاری ارباب رجوع را براساس مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم طبقه‌بندی کنند و رویه‌های شناسایی را متناسب با این خطر (ریسک) در سه سطح ساده، معمول و مضاعف به اجرا گذارند. همچنین، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و رویه‌های شناسایی ارباب رجوع باید مبتنی بر رویکرد خطر (ریسک) محور باشد تا نظارت مستمر و هدفمند بر تعامل کاری ارباب رجوع پدید آید و سطح اطلاعات اخذشده از ارباب رجوع (از جمله اطلاعات مالک واقعی اشخاص حقوقی) متناسب با خطر (ریسک) وی تعیین، نگهداری و به‌روزرسانی شود.

ماده ۵۲- مؤسسات مالی و اعتباری و صرافی‌ها مکلفند در اجرای شناسایی ارباب رجوع، فرایندها و رویه‌های شناسایی مقتضی (شامل شناسایی ساده، معمول و مضاعف) را به گونه‌ای ساماندهی کنند که حین اخذ اطلاعات کافی در هنگام آغاز تعامل کاری (همچنین در طول تعامل کاری)، امکان ارزیابی خطر (ریسک) برقراری تعامل کاری با ارباب رجوع و اتخاذ رویه‌های شناسایی متناسب فراهم شود.

تبصره ۱- اطلاعات موردنیاز باید حداقل شامل مواردی نظیر نوع شخص (حقیقی یا حقوقی)، تابعیت ارباب رجوع، منطقه جغرافیایی محل سکونت و محل اقامت قانونی، مبدأ و مقصد مورد انتظار تراکنش‌ها و عملیات ارباب رجوع، شغل و نوع فعالیت، میزان درآمد و منابع اموال، خدمات مورد تقاضا یا ارایه شده از سوی ارباب رجوع، هدف از افتتاح حساب یا ایجاد تعامل کاری، استفاده مستقیم یا با واسطه از خدمات دریافتی و استفاده یا دریافت خدمات به صورت غیرحضورى باشد که ماهیت، هدف و خطر (ریسک) تعامل کاری با ارباب رجوع را مشخص سازد.

تبصره ۲- ارایه خدمات غیر پایه کمتر از سقف مقرر به ارزیابی خطر (ریسک) برقراری تعامل کاری با ارباب رجوع نیاز ندارد.

ماده ۵۳- اشخاص مشمول می‌توانند پس از انجام یک ارزیابی جامع خطر (ریسک)، تنها در مواردی که خطر (ریسک) تعاملات کاری پایین ارزیابی می‌شود به انجام رویه‌های شناسایی ساده اکتفا کنند. در سایر موارد، انجام رویه‌های شناسایی معمول و یا شناسایی مضاعف مطابق با مقررات آیین‌نامه الزامی است.

تبصره- اشخاص مشمول مکلفند مصادیق آن دسته از تعاملات کاری که درخصوص آنها رویه‌های شناسایی ساده به اجرا گذاشته می‌شود، به تأیید دستگاه‌های متولی نظارت برسانند.

ماده ۵۴- به منظور انجام رویه‌های شناسایی ساده، اشخاص مشمول مکلفند تدابیر سهل‌گیرانه شناسایی ارباب‌رجوع را متناسب با سطح خطر (ریسک) ارباب‌رجوع اتخاذ کنند. این تدابیر نباید ناقض سایر مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم باشد. برخی از این تدابیر عبارتند از:

۱- کاهش تعداد دفعات به‌روزرسانی اطلاعات شناسایی ارباب‌رجوع؛

۲- کاهش میزان پایش مستمر و بررسی موشکافانه تراکنش‌ها بر اساس سطح فعالیت موردانتظار ارباب‌رجوع؛

۳- عدم جمع‌آوری اطلاعات دقیق و با جزئیات، یا انجام اقدامات خاص برای شناخت هدف و ماهیت موردنظر روابط تجاری، در مواردی که هدف و ماهیت تراکنش‌ها از طریق نوع تراکنش‌ها یا روابط کاری ایجادشده قابل استنباط باشد.

ماده ۵۵- اشخاص مشمول مکلفند هنگام ارائه همه تعاملات کاری حتی کمتر از سقف مقرر از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور انواع ضمانت نامه، خریدوفروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنین به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، خرید و فروش سهام، ارائه انواع خدمات بیمه‌ای، خدمات واسپاری، خرید اوراق سرمایه‌گذاری، ارائه انواع خدمات مالیاتی از جمله تهیه و تنظیم اظهارنامه مالیاتی و تحریر دفاتر قانونی و ارائه انواع خدمات ازسوی نهادهای عمومی غیردولتی، به اجرای فرایند احراز هویت ارباب‌رجوع (اعم از دائم / گذری، حقیقی / حقوقی) اقدام و اطلاعات آن را در دفاتر و یا سامانه سیستم‌های اطلاعاتی خود ثبت کنند.

این اقدام باید پیش از ایجاد تعامل کاری و ارائه هر محصول یا خدمت یا انجام هرگونه تراکنش انجام شود.

تبصره- پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر و سایر موارد اعلامی شورا به احراز هویت نیازی ندارد.

ماده ۵۶- اشخاص مشمول مکلفند به منظور اجرای فرایند احراز هویت ارباب‌رجوع، به اخذ اطلاعات هویتی وی و بررسی تطابق این اطلاعات با مدارک شناسایی معتبر اقدام کنند.

تبصره ۱- به منظور احراز هویت اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، اشخاص مشمول مکلفند علاوه بر اجرای فرایند احراز هویت درخصوص نماینده، اسناد معتبر و رسمی مبین نمایندگی مانند وکالت‌نامه را اخذ و تطابق آن را بررسی کنند.

تبصره ۲- در خصوص خدمات الکترونیکی و غیرحضوری (مانند خدمات اینترنتی)، پذیرش ابزار پرداخت، دریافت اطلاعات مرتبط (مانند دریافت رمز، تاریخ انقضای کارت) و انطباق آن‌ها به منزله اجرای فرایند احراز هویت است.

تبصره ۳- مدارک شناسایی معتبر درخصوص اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی توسط مرکز تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۵۷- در خصوص اشخاص حقوقی در شرف تأسیس، مؤسسات مالی و اعتباری می‌توانند بدون دریافت شناسه ملی به افتتاح حساب اقدام کنند، منوط به این امر که معرفی‌نامه رسمی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را اخذ و حساب مذکور را تا زمان دریافت شناسه ملی جهت برداشت مسدود نمایند.

تبصره ۱- در صورت انصراف اشخاص حقوقی در شرف تأسیس از ثبت رسمی، مؤسسات مالی و اعتباری صرفاً با اعلام سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می‌توانند به بستن حساب و استرداد ودیعه سپرده‌گذاری شده اقدام کنند. ودیعه سپرده‌گذاری شده صرفاً به شخص حقیقی افتتاح‌کننده حساب یا نماینده مجاز اعلامی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور بازپرداخت می‌شود.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه، زیرساخت سامانه (سیستمی) لازم را جهت اجرای این ماده و تبادل اطلاعات اشخاص حقوقی در شرف تأسیس فراهم آورد.

ماده ۵۸- مؤسسات مالی و اعتباری و صرافیها مکلفند در موارد زیر نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

- ۱- پیش از ارائه خدمات پایه (اعم از افتتاح حساب و ...)
 - ۲- پیش از ارائه خدمات غیرپایه و برقراری تعامل کاری با ارباب‌رجوع گذری برای تراکنش‌های بالاتر از سقف مقرر، بدون توجه به اینکه تراکنش به عنوان یک تراکنش واحد و یا چند تراکنش مرتبط به هم انجام می‌شود؛
 - ۳- پیش از انجام نقل و انتقالات الکترونیکی بین‌المللی؛
 - ۴- وجود سوءظن در مورد پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم؛
 - ۵- وجود شک و تردید در مورد صحت یا کفایت اطلاعات از قبل دریافت شده از ارباب‌رجوع؛
 - ۶- وجود دلایلی مبنی بر تغییر در وضعیت و اطلاعات ارباب‌رجوع حین انجام رویه‌های نظارت و پایش.
- تبصره-** به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول، فواصل زمانی به‌روزرسانی اطلاعات برای ارباب‌رجوع نباید بیش از یک سال به طول انجامد؛ در خصوص اشخاص پرخطر (پرریسک) باید این به‌روزرسانی در فواصل زمانی کوتاه‌تری انجام پذیرد.

ماده ۵۹- اشخاص مشمول مکلفند به منظور انجام رویه‌های شناسایی معمول، تدابیر مناسبی اتخاذ کنند تا از انجام اقدامات زیر درخصوص ارباب‌رجوع اطمینان حاصل شود:

- ۱- احراز هویت ارباب‌رجوع تنها با استفاده از منابع قابل اطمینان و مستقل و اخذ مدارک معتبر؛
- ۲- اطمینان از شناسایی مالک واقعی مبتنی بر اطلاعات و اسناد قابل اتکا؛
- ۳- شناخت ماهیت، هدف و میزان فعالیت ارباب‌رجوع طی برقراری تعامل کاری؛
- ۴- بررسی اسناد و مدارک مثبتۀ اشخاصی که تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به نمایندگی از اشخاص دیگر به مؤسسات مالی و اعتباری مراجعه کرده‌اند، علاوه بر انجام رویه‌های احراز هویت درخصوص این اشخاص؛
- ۵- اجرای فرایند شناسایی معمول به صورت مستمر با انجام اقدامات مقتضی نظیر اطمینان از بهنگام بودن اطلاعات اخذشده از ارباب‌رجوع، پایش مستمر ارباب‌رجوع براساس سطح فعالیت موردانتظار ارباب‌رجوع و تطابق تراکنش‌های ارباب‌رجوع با اطلاعات اخذشده از آن‌ها؛

۶- جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات مربوط به ارزیابی خطر (ریسک) تعاملات کاری.

ماده ۶۰- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول درخصوص اشخاص حقیقی، تدابیر حداقلی زیر را رعایت کنند و سه دسته کلی اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی موضوع این ماده را همراه با اسناد و مدارک معتبر، حسب مورد از ارباب رجوع یا دستگاه‌های ذی‌ربط اخذ و پس از اطمینان از صحت و اصالت اطلاعات، آنها را به صورت سامانه‌ای (سیستمی) در رخ‌نمای (پرو فایل) مشتریان خود نگهداری کنند.

تبصره ۱- حداقل اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی درخصوص اشخاص حقیقی ایرانی به شرح زیر است:

۱- احراز هویت ارباب رجوع و اخذ اطلاعات هویتی اعم از نام و نام خانوادگی، سال تولد، شماره ملی، نام پدر، وضعیت حیات و در صورت فوت تاریخ آن، شناسه (کد) پستی محل اقامت، با دریافت اسناد و مدارک شناسایی معتبر؛

۲- انجام اقدامات مقتضی (نظیر دریافت اظهار کتبی و اخذ تعهد مبنی بر صحت اظهارات) جهت تعیین اینکه ارباب رجوع از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می‌کند و در صورت وجود مالک واقعی، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات این ماده؛

۳- اطلاعات اقتصادی شامل اطلاعات شغلی (مانند مشخصات کارفرما / سازمان / مؤسسه محل اشتغال درخصوص کارمندان و کارگران و عنوان فعالیت شغلی و شماره مجوز فعالیت درخصوص مشاغل آزاد)، پیش‌بینی از میزان درآمد سالانه، پیش‌بینی از مجموع مبالغ سالانه واریزی و برداشتی از حساب، پیش‌بینی از حداکثر مبلغ هر تراکنش، اطلاعات سایر منابع درآمدی (مانند شناسه (کد) معاملاتی بورس اوراق بهادار، شناسه (کد) رهگیری اجاره‌نامه املاک و مستغلات)، گزارش بازرس و حسابرس قانونی (در صورت اجباری بودن داشتن بازرس یا حسابرس قانونی برای ارباب رجوع)، اظهارنامه مالیاتی و شناسه (کد) اقتصادی (در صورت وجود).

تبصره ۲- اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی درخصوص اشخاص حقیقی خارجی به شرح زیر است:

۱- احراز هویت ارباب رجوع و اخذ اطلاعات هویتی نام و نام خانوادگی، نام پدر، نام جد، شماره اختصاصی، تاریخ و محل تولد، وضعیت حیات و تاریخ فوت، وضعیت اقامت شخص و تاریخ ورود وی به کشور، شناسه (کد) پستی محل اقامت، نوع مدرک هویتی، مدت اعتبار مدارک هویتی، ملیت، با دریافت اسناد و مدارک شناسایی معتبر؛

۲- انجام اقدامات مقتضی (نظیر دریافت اظهار کتبی و اخذ تعهد مبنی بر صحت اظهارات) جهت تعیین اینکه ارباب رجوع از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می‌کند و در صورت وجود مالک واقعی، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات این ماده.

۳- اطلاعات اقتصادی شامل اطلاعات شغلی و مجوز فعالیت اخذ شده از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (مانند مشخصات کارفرما / سازمان / مؤسسه محل اشتغال درخصوص کارمندان و کارگران و عنوان فعالیت شغلی و شماره مجوز فعالیت درخصوص مشاغل آزاد)، پیش‌بینی از میزان درآمد سالانه، پیش‌بینی از مجموع مبالغ سالانه واریزی و برداشتی از حساب، پیش‌بینی از حداکثر مبلغ هر تراکنش، اطلاعات سایر منابع درآمدی (مانند شناسه (کد) معاملاتی بورس اوراق بهادار، شناسه (کد) رهگیری اجاره‌نامه املاک و مستغلات)، گزارش بازرس و حسابرس قانونی (در صورت اجباری بودن داشتن بازرس یا حسابرس قانونی برای ارباب رجوع)، اظهارنامه مالیاتی و شناسه (کد) اقتصادی (در صورت وجود).

ماده ۶۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند به منظور اجرای رویه‌های شناسایی معمول درخصوص اشخاص حقوقی، تدابیر حداقلی زیر را رعایت کنند و سه دسته کلی اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی را به شرح این ماده همراه با اسناد و مدارک معتبر، حسب مورد از ارباب رجوع یا دستگاه‌های ذی‌ربط اخذ و پس از اطمینان از صحت و

اصالت اطلاعات، آنها را به همراه اسناد مربوط به صورت سامانه‌ای (سیستمی) در رخ‌نمای (پروفایل) مشتریان خود نگهداری کنند.

۱- احراز هویت ارباب‌رجوع و اخذ اطلاعات هویتی زیر با دریافت اسناد و مدارک:

الف- شناسه ملی، نام شخص حقوقی، نوع شخص حقوقی (تجارتی یا غیرتجارتی) / انتفاعی یا غیرانتفاعی / دولتی یا غیردولتی / درخصوص شرکت‌های تجارتی نوع آن اعم از مسئولیت محدود، سهامی عام، سهامی خاص و غیره، نهاد ثبت‌کننده (اعم از ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجارتی، وزارت کشور، و غیره)، تاریخ تأسیس، وضعیت (اعم از فعال، منحل‌شده و ختم‌تصفیه‌شده) و تاریخ انحلال / ختم تصفیه با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر دال بر موجودیت شخص حقوقی نظیر اساسنامه و شرکت‌نامه؛

ب- ساختار مالکیت و ساختار واپاشی (کنترلی) ارباب‌رجوع شامل اطلاعات سهامداران عمده، اعضای هیئت‌مدیره، مدیران ارشد اجرایی و حسب مورد بازرسان یا حسابرسان با تکیه بر مقررات حاکم بر شخص حقوقی که به آنها انتظام می‌دهد و براساس آن نظارت می‌شوند (نظیر اساسنامه)؛

پ- نشانی و شناسه (کد) پستی احراز شده محل اقامت قانونی دفتر مرکزی و محل اصلی فعالیت با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر دال بر موجودیت شخص حقوقی.

۲- شناخت مالک واقعی اشخاص حقوقی براساس اخذ اطلاعات هویتی اشخاص زیر:

الف- اشخاص حقیقی یا آن گروه از اشخاص حقوقی که مستقیم یا غیرمستقیم حداقل دارای منفعت (۲۵) درصد از مالکیت سهام یا یک کرسی مدیریتی در هیئت‌مدیره شخص حقوقی باشند، مالک واقعی شناخته می‌شوند.

ب- اشخاصی که با استفاده از ابزارهای دیگر نظیر وکالت‌نامه به واپایش (کنترل) اشخاص حقوقی می‌پردازند، در صورت تردید در مورد بند (الف) یا نبود شخص حقیقی که از طریق مالکیت امکان کنترل اشخاص حقوقی را داشته باشد.

پ- مدیران ارشد اشخاص حقوقی در صورت تحقق نیافتن بندهای (الف) و (ب).

۳- شناخت موضوع، ماهیت و میزان فعالیت ارباب‌رجوع با اخذ اطلاعاتی نظیر زمینه فعالیت (مانند تولیدی و بازرگانی)، پیش‌بینی از منابع درآمد مانند درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری و فروش محصولات، پیش‌بینی از میزان فروش، هزینه و درآمد، پیش‌بینی از میزان صادرات و واردات، پیش‌بینی از میزان گردش حساب موردانتظار سالانه و پیش‌بینی از تعداد تراکنش‌های موردانتظار سالانه با تکیه بر اسناد و مدارک معتبر اعم از مجوز فعالیت شخص حقوقی (جواز تأسیس، جواز کسب، پروانه بهره‌برداری یا کارت بازرگانی و مجوز نماد اعتماد الکترونیکی)، آخرین اظهارنامه مالیاتی و یا یکی از گزارش‌های منضم به صورت‌های مالی که قابل استعلام از جامعه حسابداران رسمی ایران باشد.

تبصره ۱- برای اشخاص حقوقی که سهام آنها در بورس عرضه می‌شود و مالکیت آنها شفاف است، نیازی به شناسایی و تأیید هویت سهامداران و مالک واقعی نیست.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است اطلاعات لازم را درخصوص اجرای این ماده از طریق سامانه موضوع ماده (۲۹) این آیین‌نامه در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۳- مؤسسات ارائه‌دهنده خدمات بیمه مکلف‌اند علاوه بر انجام رویه‌های شناسایی (ساده‌شده، معمول، یا مضاعف) مانند شناسایی مالک واقعی، تدابیر مربوط به شناسایی ذی‌نفعان بیمه عمر و یا سایر موارد، سرمایه‌گذاری را به شرح زیر انجام دهند:

۱- شناسایی ذی‌نفعانی که نام آن‌ها در بیمه‌نامه به طور صریح تعیین شده است (اعم از اشخاص حقیقی و یا حقوقی)؛

۲- شناسایی ذی‌نفعانی که نام آن‌ها با طبقه یا ویژگی خاصی ذکر شده است (مانند همسر یا فرزند در هنگام بیمه-گذاری) و یا سایر ابزارهای حقوقی (مانند وصیت‌نامه)، لازم است اطلاعات کافی در مورد ذی‌نفع اخذ شود تا مؤسسه بیمه‌گذار متقاعد شود در هنگام پرداخت قادر به شناسایی ذی‌نفع است.

تبصره ۴- در مورد مؤسسات و تشکیلات دولتی و بلدی (موضوع ماده (۵۸۷) قانون تجارت) که به محض ایجاد و بدون احتیاج به ثبت دارای شخصیت حقوقی می‌شوند، رویه شناسایی مقتضی طبق سازوکار اعلامی مرکز خواهد بود. **ماده ۶۲-** اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که ظن به پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد، چنانچه انجام فرایندهای شناسایی معمول باعث شک ارباب‌رجوع می‌شود، ضمن مدیریت فرایند شناسایی و انجام اقدامات مقتضی جهت جلب اطمینان وی، مراتب را فوراً به مرکز گزارش و مطابق دستورات مرکز عمل کنند.

ماده ۶۳- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با همکاری مرکز ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، ضوابط استاندارد مربوط به اخذ اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در هریک از حوزه‌های اصلی را مطابق با مقررات پولشویی و تأمین مالی تروریسم تدوین و ابلاغ کنند. اشخاص مشمول مکلفاند پس از ابلاغ این ضوابط، آنها را در طراحی برگه (فرم)‌های اخذ اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی از ارباب‌رجوع لحاظ کنند.

ماده ۶۴- اشخاص مشمول مکلفاند به منظور مستندسازی و راستی‌آزمایی اطلاعات ارباب‌رجوع، صحت و اصالت اطلاعات و اسناد اخذشده از وی را از مراجع ذی‌ربط استعلام و ثبت کنند.

تبصره ۱- تا زمان راه‌اندازی سامانه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی مربوط و در مواردی که زیرساخت‌های لازم وجود ندارد، تصویر اسناد و مدارک مرتبط اخذشده از ارباب‌رجوع توسط صاحب امضای مجاز مستقر در اشخاص مشمول برابر اصل می‌گردد.

تبصره ۲- منظور از مراجع ذی‌ربط، سامانه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی مندرج در فصل (۳) این آیین‌نامه است. هرگونه تغییر در فهرست این پایگاه‌ها و همچنین نحوه و اقلام اطلاعاتی مورد استعلام توسط مرکز تعیین و اعلام خواهد شد. **تبصره ۳-** اشخاص مشمول مکلفاند در صورت عدم انطباق اطلاعات هویتی (اعم از نام، نام خانوادگی، شناسه (کد) پستی و...) ارائه شده توسط ارباب‌رجوع با استعلام‌های صورت پذیرفته، از ارائه هرگونه خدمت تا اصلاح مغایرت خودداری کنند.

تبصره ۴- همه اشخاص مشمول مکلفاند حداکثر یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ارسال هرگونه پیام یا برقراری ارتباط غیرحضوری با ارباب‌رجوع، فقط از زیرساخت مبتنی بر تلفن همراه موضوع سامانه ماده (۲۲) این آیین‌نامه استفاده کنند.

ماده ۶۵- اشخاص مشمول مکلفند ارائه هرگونه خدمت به اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم و وکیل) به آنها مراجعه می‌کنند، به اجرای فرایند احراز هویت نماینده و اخذ اسناد رسمی معتبر مبین نمایندگی (مانند وکالت‌نامه تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی و احکام مراجع قضایی مبنی بر وصایت و قیمومیت) منوط نمایند.

تبصره - اشخاص مشمول مکلفاند به منظور اجرای فرایند شناسایی معمول، پیش از ارائه هرگونه خدمت به نماینده شخص اصیل، نسبت به استعلام صحت و اصالت مدارک شناسایی معتبر نماینده و اسناد رسمی مبین

نمایندگی وی از سامانه‌های مربوط اقدام و اطلاعات احراز شده نماینده را نیز در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند.

ماده ۶۶- ارائه‌دهندگان خدمات پایه مکلف‌اند رویه‌هایی را اتخاذ کنند که در کمتر از مدت یک ماه تغییراتی که منجر به ابطال یا تعلیق شناسه هویتی در شخص حقیقی یا حقوقی می‌شود (نظیر فوت، حجر، انحلال و یا ممنوع-المعامله شدن) را احراز و ادامه ارائه خدمت را به صورت نظام‌مند متوقف کنند. در صورتی که پس از ابطال یا تعلیق شناسه هویتی، تراکنش یا معامله بالاتر از سقف مقرر توسط ارباب‌رجوع انجام شده باشد، اشخاص مشمول مکلف‌اند مراتب را به مرکز گزارش دهند.

تبصره ۱- سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت اطلاعات مکلف‌اند اطلاعات لازم را درخصوص اجرای این ماده در اختیار اشخاص مشمول قرار دهند.

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات پایه مکلف‌اند به محض برطرف شدن عامل انسداد حساب با قید فوریت، نسبت به رفع محدودیت از ارائه خدمات اقدام کنند.

ماده ۶۷- اشخاص مشمول مکلف‌اند به منظور پایش مستمر ارباب‌رجوع در فرایند شناسایی معمول و نیز ارزیابی خطرپذیری (ریسک) برقراری تعاملات کاری با آن‌ها، نسبت به تعیین سطح فعالیت ارباب‌رجوع مطابق این آیین‌نامه و سایر الزامات تعیین‌شده توسط مرکز با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت اقدام کنند.

تبصره ۱- دستگاه‌های متولی نظارت مکلف‌اند از طریق سامانه موضوع ماده (۲۶) این آیین‌نامه نسبت به صحت-سنجی اطلاعات و ارزیابی تناسب سطح فعالیت اقدام کنند. در صورت عدم تأیید این موارد، اشخاص مشمول مکلف-اند فوراً نسبت به تعیین سطح مجدد ارباب‌رجوع و ارسال اسناد مثبت به دستگاه متولی نظارت اقدام کنند.

تبصره ۲- در صورت مغایرت رفتار مالی ارباب‌رجوع با سطح فعالیت موردانتظار تعیین شده، اشخاص مشمول مکلف‌اند نسبت به دعوت از ارباب‌رجوع و ارائه برگه (فرم) مغایرت با سطح فعالیت به ایشان اقدام و برگه (فرم) مربوط را پس از تکمیل، بررسی کنند. اشخاص مشمول مکلف‌اند در صورت تشخیص صحت ادعای ارباب‌رجوع، نسبت به به‌روزرسانی سطح فعالیت موردانتظار وی اقدام کنند.

تبصره ۳- در صورت مغایرت رفتار مالی ارباب‌رجوع، مؤسسات مالی و اعتباری تا زمان مراجعه ارباب‌رجوع مکلف به اعمال محدودیت‌های زیر هستند:

الف- اعمال محدودیت در خصوص ارائه خدمت به همه ابزارهای پرداخت ارباب‌رجوع؛

ب- منوط‌شدن انجام همه معاملات و عملیات بانکی به مراجعه حضوری ارباب‌رجوع نزد مؤسسه مالی و اعتباری و درج بابت در برگه (فرم)‌های مربوط و ارائه اسناد مثبت.

تبصره ۴- دستگاه متولی نظارت مکلف است با هماهنگی و تأیید مرکز، برگه (فرم) موضوع تبصره (۳) این ماده را ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه تدوین کند و در اختیار اشخاص مشمول قرار دهد.

تبصره ۵- در خصوص اشخاصی که از ارائه اطلاعات اقتصادی مطابق با الزامات آیین‌نامه استنکاف می‌کنند، سطح فعالیت موردانتظار به صورت حداقلی مطابق با ضوابط اعلامی مرکز تعیین خواهد شد.

ماده ۶۸- اشخاص مشمول مکلف‌اند نسبت به اتخاذ تدابیر زیر درخصوص ارائه خدمت صندوق امانات و صندوق پستی اقدام کنند:

۱- انجام رویه‌های شناسایی معمول پیش از ارائه صندوق امانات و صندوق پستی.

۲- استقرار سامانه (سیستم) یکپارچه به منظور جمع‌آوری اطلاعات مشتریان صندوق امانات (اعم از اطلاعات شناسایی اجاره‌کننده‌های) صندوق و اطلاعات مربوط به وکالت و نمایندگی اشخاص، به گونه‌ای که سامانه (سیستم) مذکور بتواند اطلاعات موردنظر مراجع ذی‌ربط را فوراً و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط در اختیار آن‌ها قرار دهد؛

۳- ثبت زمان تمام مراجعات ارباب‌رجوع جهت استفاده از صندوق امانت، به گونه‌ای که مراجعات مربوط به هر ارباب‌رجوع به صورت سامانه‌ای (سیستمی) قابل مشاهده و گزارش‌گیری باشد؛

۴- چنانچه ظن قوی به ارتکاب پولشویی یا تأمین مالی تروریسم توسط ارباب‌رجوع و نگهداری عواید حاصل از آن در صندوق امانات وجود داشته باشد، شخص مشمول مکلف است مراتب را بدون تأخیر به مرکز اعلام کند و از ارائه خدمت مزبور به ارباب رجوع تا زمان وصول دستور مرکز حداکثر تا (۲۴) ساعت، ممانعت به عمل آورد.

ماده ۶۹- متصدیان شناسایی ارباب رجوع مکلف‌اند در مواردی که نسبت به اصالت یا صحت مدارک شناسایی ارائه شده توسط ارباب‌رجوع (اعم از حقیقی و حقوقی) ابهام داشته باشند، از طریق تحقیق از سایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و یا استعلام از مراجع ذی‌ربط قانونی مطلع، نسبت به رفع ابهام اقدام کنند. ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می‌گردد.

تبصره- چنانچه در هریک از مراحل انجام رویه‌های شناسایی (ساده، معمول و مضاعف) مشخص شود ارباب‌رجوعی به ارائه اطلاعات فاقد صحت یا اصالت مبادرت کرده است، اشخاص مشمول مکلف‌اند مطابق با مقررات نسبت به ارسال گزارش موارد مشکوک برای مرکز اقدام کنند.

ماده ۷۰- ارائه هرگونه خدمات که کاربرد آن‌ها صرفاً در فعالیت‌های تجاری توجیه دارد و برای شخص تعهدآور است (نظیر گشایش اعتبار اسنادی، صدور هرگونه ضمانت‌نامه، اعطای هرگونه ابزار پذیرش و ارائه دسته چک) به محجورین ممنوع است. ارائه سایر خدمات به محجورین در چهارچوب مقررات کشور و منوط به رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و خطرپذیری (ریسک)‌های مترتبه بلامانع است.

ماده ۷۱- مؤسسات مالی و اعتباری می‌توانند در دستورالعمل‌های داخلی خود علاوه بر مدارک ذکر شده در این آیین‌نامه، مدارک تکمیلی را که به شناسایی دقیق‌تر مشتری کمک می‌کند، مطالبه کنند.

ماده ۷۲- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند از اعطای هرگونه ابزار پذیرش اعم از فیزیکی و مجازی به اشخاصی که براساس استعلام از پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی موضوع سامانه ماده (۲۶) این آیین‌نامه فاقد مجوز شغلی و یا براساس استعلام از پایگاه اطلاعات مالیاتی فاقد پرونده مالیاتی‌اند، خودداری کنند.

تبصره- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ادامه فعالیت کلیه ابزارهای پذیرش اعطاشده بدون احراز شرایط مذکور را متوقف کند.

ماده ۷۳- اشخاص مشمول مجازند صرفاً به اشخاص خارجی دارای شماره اختصاصی اتباع خارجی خدمت ارائه کنند. نحوه ارائه خدمات به اشخاص خارجی مطابق با خطر (ریسک) این اشخاص است که ضوابط اجرایی آن ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه توسط وزارت اطلاعات با همکاری دستگاه‌های متولی نظیر وزارت کشور، وزارت امور خارجه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در هر حوزه اصلی تعیین و پس از تصویب در شورا، ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلفند شناسایی اشخاص خارجی را بر مبنای مدارک شناسایی تعیین‌شده توسط کارگروه موضوع تبصره (۶) ماده (۲۱) آیین‌نامه و پس از استعلام از سامانه موضوع ماده مذکور انجام دهند.

تبصره ۲- اشخاص حقوقی و نمایندگی‌های شرکت‌های تجاری خارجی به جز نمایندگی‌های سازمان‌های بین‌المللی، سفارت‌خانه‌ها و اشخاص حقوقی مشابه، تنها پس از ثبت نمایندگی و اخذ شناسه ملی موضوع ماده (۲۰) مجاز به دریافت خدمات هستند.

تبصره ۳- اعطای شماره اختصاصی به نمایندگی‌های سازمان‌های بین‌المللی، سفارتخانه‌ها و سایر اشخاص حقوقی مشابه توسط وزارت اطلاعات، پس از تأیید وزارت امور خارجه مجاز است.

ماده ۷۴- اشخاص مشمول مکلفند رویه‌های داخلی خود را به گونه‌ای ساماندهی کنند که فقط مدیران ارشد و کارکنان صاحب صلاحیت تعیین‌شده توسط آن‌ها امکان ایجاد تغییر در رخنمای (پرو فایل) ارباب‌رجوع را داشته باشند.

ماده ۷۵- اشخاص مشمول مکلفاند هنگام ارائه خدمات پایه به ارباب‌رجوع، نسبت به اخذ تعهدات لازم در موارد زیر اقدام کنند:

۱- اطلاعات مورد درخواست اشخاص مشمول را که در این آیین‌نامه مشخص شده است، ارائه کنند و در اخذ و به-روزرسانی اطلاعات موضوع قانون و آیین‌نامه، با اشخاص مشمول همکاری‌های لازم را به عمل آورند.

۲- اجازه استفاده سایر اشخاص را به غیر از خود از خدمات پایه دریافتی ندهند و در صورت اطلاع از بهره‌برداری سایر اشخاص، بلافاصله موضوع را به شخص مشمول اطلاع دهند. موارد قانونی (از جمله ولایت، وصایت، قیمومیت، وکالت، و نمایندگی شخص حقوقی) به شرط درج مشخصات نماینده و انجام رویه‌های شناسایی مقتضی، شامل این بند نیست.

۳- تعهدات لازم را درخصوص رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و عدم بهره‌برداری از خدمات دریافتی به‌منظور پولشویی و تأمین مالی تروریسم اخذ کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری، به منظور کاهش خطر (ریسک) پولشویی و انجام رویه‌های پایش و نظارت بر اشخاص مشمول، هنگام ارائه خدمات پایه به سایر مؤسسات مالی و اعتباری، مشاغل غیرمالی و بنیادها و مؤسسات خیریه، باید ضمن دریافت مدارک مربوط به شناسایی مقتضی (اعم از ساده، معمول و مضاعف)، تعهدات لازم را درخصوص انجام الزامات اعلامی توسط مرکز و اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از آنها اخذ کنند. در صورت خودداری اشخاص مذکور از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، مؤسسه مالی و اعتباری باید از ارائه خدمت به آن‌ها خودداری کند.

تبصره ۲- تعهدات فوق باید صریح و دقیق به ارباب‌رجوع توضیح داده شود. در صورت قبول نکردن ارباب‌رجوع و یا بی‌توجهی ارباب‌رجوع به تعهدات خود، ارائه خدمات به وی متوقف گردد.

ماده ۷۶- اشخاص مشمول مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ آیین‌نامه، اقدامات شناسایی مقتضی را درخصوص ارباب‌رجوع پیشین اعمال کنند. چنانچه اشخاص مشمول قادر به اجرای این امر نباشند، لازم است از ارائه خدمات پایه جدید به ارباب‌رجوع پیشین خودداری کنند و طبق رویه‌های اعلامی از سوی دستگاه‌های متولی نظارت، به ارائه همه خدمات پایه خاتمه دهند. همچنین، اشخاص مشمول مکلفند درخصوص ارباب‌رجوع پیشین که فاقد اطلاعات ضروری است، موضوع را به مرکز گزارش کنند.

ماده ۷۷- اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که خطر (ریسک) تعاملات کاری بالا ارزیابی می‌شود، رویه‌ها و اقدامات شناسایی مضاعف را اتخاذ کنند.

- تبصره ۱-** مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند حداقل در موارد زیر، رویه‌های شناسایی مضاعف را به اجرا گذارند:
- ۱- در تعاملات کاری با اشخاص حقیقی و حقوقی (از جمله مؤسسات مالی و اعتباری که مطابق اعلام مراجع بین-المللی خطر (ریسک) آنها بالاتر است و پس از تأیید شورای عالی امنیت ملی؛
 - ۲- در مواردی که ذی نفع بیمه عمر، شخص حقوقی، یا ذی نفع ترتیبات حقوقی است؛
 - ۳- در خصوص حساب‌های کارگزاری خارجی؛
 - ۴- ارائه خدمات بانکداری اختصاصی؛
 - ۵- هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی؛
 - ۶- در هنگام تراکنش‌های غیرمعمول با الگوهای تراکنش غیرمعمولی که هدف قانونی یا اقتصادی مشخصی ندارد.
- تبصره ۲-** دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با هماهنگی مرکز، ظرف یک سال پس از تصویب این آیین‌نامه، شاخص و الگوهای تراکنش‌های غیرمعمول را به مؤسسات مالی و اعتباری اعلام و آن را حداقل به صورت سالانه به-روزرسانی کنند.
- ماده ۷۸-** اشخاص مشمول مکلفاند در مواردی که با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که هویت یک فرد یا نهاد با فهرست توقیفی انطباق دارد، رویه‌های شناسایی مضاعف را در مورد وی اجرا کنند. چنانچه انطباق هویت با فهرست توقیفی توسط واحد مبارزه با پولشویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول تأیید شود، باید ضوابط توقیف اموال شخص مطابق این آیین‌نامه اجرا شود.
- ماده ۷۹-** اشخاص مشمول مکلفاند رویه‌های شناسایی مضاعف را به گونه‌ای اعمال کنند که حداقل اقدامات زیر صورت گیرد:
- ۱- کسب اطلاعات بیشتر از مشتری مانند فعالیت اقتصادی و حجم اموال و به‌روزرسانی اطلاعات رخ‌نمای (پروفایل) وی اعم از اطلاعات مالک واقعی در فواصل زمانی کوتاه‌تر؛
 - ۲- کسب اطلاعات بیشتر در خصوص ماهیت تعامل کاری؛
 - ۳- کسب اطلاعات درباره منبع سرمایه یا منبع اموال ارباب‌رجوع؛
 - ۴- کسب اطلاعات درباره دلایل تراکنش‌های با مبالغ بالا؛
 - ۵- اخذ تأییدیه مدیر ارشد برای شروع و تداوم تعامل کاری؛
 - ۶- استعلام از سامانه‌های اطلاعاتی موردنیاز و یا بانک‌های جامع اطلاعاتی؛
 - ۷- افزایش دقت در واپایش (کنترل) و پایش از طریق افزایش گلوگاه‌های واپایشی (کنترلی)، افزایش تعداد دفعات اخذ و بررسی اطلاعات تعامل کاری و نیز تعیین و شناسایی الگوهای تراکنش‌هایی که به بررسی بیشتر نیاز دارند؛
 - ۸- آغاز ارائه خدمت به حساب تازه افتتاح‌شده، تنها پس از واریز از یک حساب به نام مشتری در بانکی که استانداردهای شناسایی معمول قابل قبول دارد.
- ماده ۸۰-** رویه‌های شناسایی مضاعف برای ارائه خدمات عبارت است از تکمیل برگه (فرم) شناسایی مضاعف توسط ارباب‌رجوع و ارائه مستندات لازم برای اثبات اظهارات ارائه شده در برگه (فرم) به اشخاص مشمول و بررسی و تأیید اظهارات و مستندات ارباب‌رجوع توسط واحد مبارزه با پولشویی در شخص مشمول.
- تبصره ۱-** در خصوص خدمات تعیین‌شده توسط مرکز، واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول مکلف است با ارسال اظهارات و مستندات ارباب‌رجوع، ارائه خدمات را به اخذ مجوز از مرکز منوط کند.

تبصره ۲- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند ضوابط اجرایی این ماده از جمله اقلام اطلاعاتی برگه (فرم)‌های مذکور را ظرف یک سال تعیین و پس از تأیید مرکز ابلاغ کنند.

تبصره ۳- اشخاص مشمول مکلفند در مواردی که امکان انجام رویه‌های شناسایی مضاعف وجود ندارد، از ارائه خدمت به این اشخاص خودداری کنند.

ماده ۸۱- مؤسسات مالی و اعتباری و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفاند ظرف دو سال پس از تصویب این آیین‌نامه، به منظور ایجاد فرایند نظارت خودکار جهت شناسایی عملیات مالی یا معاملات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم، نسبت به استقرار نرم‌افزارهای کشف تقلب بر روی همه سامانه‌های خود مبتنی بر روش‌های داده‌کاوی و مطابق با استاندارد الگوی رفتار مالی اقدام کنند.

ماده ۸۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند در هنگام ارائه خدمات، نسبت به نظارت مستمر و بیشتر بر اشخاص تحت مراقبت، که از طریق مرکز به آنها اعلام می‌شوند، اقدام کنند.

تبصره - مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند اسامی و مشخصات اشخاص تحت مراقبت را محرمانه تلقی کنند و بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص تحت مراقبت، نسبت به به‌روزرسانی فهرست پیشین اقدام کنند، به نحوی که فهرست اشخاص تحت مراقبت به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان مجاز قرار داشته باشد. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیرمجاز از اطلاعات مذکور، با متخلفان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۸۳- مرکز مکلف است ضوابط، معیارها و رویه‌های تشخیص اشخاص مظنون را تدوین کند و به تأیید شورا برساند.

تبصره ۱- مرکز مکلف است تغییرات فهرست اشخاص مظنون را در حداقل زمان ممکن به اطلاع اشخاص مشمول برساند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفاند اطلاعات و مستندات موردنیاز را در قالب و مدت زمان تعیین‌شده در اختیار مرکز قرار دهند و امکان ارائه مستندات را برای اشخاصی که در فرایند بررسی قرار دارند، فراهم کنند.

ماده ۸۴- اشخاصی که اسامی آنها در فهرست اشخاص مظنون قرار دارد، می‌توانند با مراجعه به مؤسسات مالی و اعتباری و ارائه مستندات لازم، درخواست خود مبنی بر خروج از این فهرست را ارائه کنند. مرکز پس از بررسی و تأیید این مستندات، مکلف است نسبت به خارج کردن نام شخص از فهرست اشخاص مظنون و اعلام آن به مؤسسات مالی و اعتباری اقدام کند.

ماده ۸۵- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند پس از اعلام فهرست اشخاص مظنون، فوراً از ارائه خدمات پایه جدید به این اشخاص خودداری و محدودیت‌های اعلام شده توسط مرکز را در خصوص آنها اعمال کنند.

تبصره ۵ - محدودیت‌های ایجادشده از تاریخ ورود شخص به فهرست اشخاص مظنون باید اعمال شود و تنها در صورت تأیید مستندات ارائه‌شده از سوی شخص مظنون به مرکز، از فهرست مذکور خارج می‌شود. این اشخاص به مدت یک سال در فهرست اشخاص تحت مراقبت قرار خواهند گرفت.

ماده ۸۶- اشخاص مشمول مکلفاند اطلاعاتی که هنگام شناسایی مضاعف ارباب‌رجوع دریافت کرده‌اند، در صورت اعلام مرکز و به‌نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، در اختیار آن قرار دهد.

ماده ۸۷- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند با همکاری دستگاه‌های متولی نظارت و مرکز، پیش از ایجاد هرگونه شعبه یا نمایندگی در کشورهای پرخطر از نظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم، تدابیر مقتضی را جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک) اتخاذ کنند.

ماده ۸۸- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند پیش از ارائه مجوز به مؤسسات مالی و اعتباری خارجی برای ایجاد شعبه یا نمایندگی در کشور، از مرکز درخصوص وضعیت کشور اصلی از نظر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم استعلام کنند. دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند با همکاری مرکز تدابیر مقتضی را درخصوص شعب یا دفاتر نمایندگی مؤسسات مالی و اعتباری کشورهای پرخطر، جهت واپایش (کنترل) خطر (ریسک)، اتخاذ کنند.

ماده ۸۹- دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند ضمن نظارت و پایش مستمر درخصوص روابط مؤسسات مالی و اعتباری داخل کشور با مؤسسات مالی و اعتباری کشورهای پرخطر از نظر پولشویی و تأمین مالی تروریسم، در مواردی که خطر (ریسک) این روابط بالا ارزیابی می‌شود، اقدامات مقتضی را صورت دهند و در صورت لزوم از ادامه برقراری ارتباط جلوگیری کنند.

ماده ۹۰- اشخاص مشمول مکلفاند همه قراردادهای منعقد شده با ارباب رجوع را به نحوی تدوین کنند که بر اساس آن، امکان اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اعم از رویه‌های شناسایی مضاعف، معمول و ساده فراهم شود و تعهدات لازم از ارباب رجوع درخصوص آن اخذ گردد.

ماده ۹۱- همه اشخاص مشمول مکلفاند به منظور انجام رویه‌های شناسایی مقتضی درخصوص ارائه خدمات غیرحضوری، مطابق با ضوابط و رویه‌های شناسایی غیرحضوری عمل کنند.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز، ضوابط و رویه‌های شناسایی غیرحضوری ارباب رجوع را در کشور متناسب با سطح خطرپذیری (ریسک) تعاملات کاری و با لحاظ ابزارها و زیرساخت‌های موجود نظیر کارپوشه ملی ایرانیان، گواهی امضای رقومی (دیجیتال) و تلفن همراه ملی ظرف شش ماه پس از تصویب آیین‌نامه تدوین کند و امکان اجرای آن را برای اشخاص مشمول فراهم آورد.

تبصره ۲- همه اشخاص مشمول مکلفاند همکاری‌های لازم را در راستای اجرای این ماده با وزارت صنعت، معدن و تجارت به عمل آورند.

تبصره ۳- ارائه خدمات پایه به ارباب رجوع توسط اشخاص مشمول به صورت غیرحضوری ممنوع است.

فصل ششم - نقل و انتقال الکترونیکی وجوه و کارگزاری بانکی

ماده ۹۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند در روابط کارگزاری بانکی برون مرزی و سایر روابط مشابه، ارزیابی مناسبی از خطر (ریسک)‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم مرتبط با فعالیت‌های کارگزاری بانکی انجام دهند و متعاقباً اقدامات لازم را برای شناسایی مشتری (بانک درخواست کننده) به عمل آورند. براین اساس، بانک‌های کارگزار مکلفاند اطلاعات کافی را پیش از برقراری تعامل کاری و به طور مستمر پس از ایجاد آن در مورد بانک‌های درخواست کننده روابط کارگزاری جمع‌آوری کنند تا ماهیت فعالیت آن بانک را کاملاً بشناسند و به نحو مطلوب، خطر (ریسک)‌های پولشویی و تأمین مالی تروریسم را به صورت مستمر ارزیابی کنند. حداقل عوامل یا اقداماتی که مؤسسه مالی و اعتباری باید در خصوص بانک درخواست کننده موردنظر قرار دهد عبارتند از:

۱- کشور یا حوزه قضایی که بانک در خواست‌کننده در آن قرار دارد؛

- ۲- جمع‌آوری اطلاعات کافی درباره بانک درخواست‌کننده خدمات کارگزاری با هدف شناخت کامل ماهیت کسب و کار و بازار هدف آن بانک و شناخت شهرت بانک بر مبنای اطلاعات موجود در دسترس عموم؛
- ۳- کیفیت نظارت بر بانک از جمله بررسی وجود یا نبود اجرای تحقیقات با سایر اقدامات نظارتی در ارتباط با پولشویی و تأمین مالی تروریسم درخصوص بانک؛
- ۴- گروه مالی که بانک درخواست‌کننده به آن تعلق دارد و کشور و حوزه قضایی که شعب و واحدهای تابع گروه در آن واقع‌اند؛
- ۵- اطلاعاتی در مورد مدیریت و مالکیت بانک درخواست‌کننده (به ویژه وجود مالکان واقعی یا اشخاص دارای خطر (ریسک) سیاسی)؛
- ۶- هدف از خدمات ارائه‌شده به بانک درخواست‌کننده؛
- ۷- شرایط و کیفیت مقررات و نظارت بانکی در کشور بانک درخواست‌کننده (به ویژه قوانین مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم)؛
- ۸- رویه‌ها و سیاست‌های پیشگیری و شناسایی پولشویی و تأمین مالی تروریسم در بانک درخواست‌کننده شامل اقدامات آن بانک برای شناسایی کافی مشتریان؛
- ۹- امکان احراز هویت اشخاص ثالث که مجازند از خدمات موسسه مالی و اعتباری به عنوان بانک کارگزار استفاده کنند؛
- ۱۰- ارزیابی اقدامات واپاشی (کنترلی) که توسط بانک درخواست‌کننده خدمات کارگزاری برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم انجام می‌شود.
- تبصره ۱-** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداقل ضوابط و رویه‌های اجرایی این ماده را ظرف شش ماه تدوین و ابلاغ کند.
- تبصره ۲-** مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند اطلاعات موردنیاز در مورد خط‌مشی‌ها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم بانک کارگزار را از طریق پرسشنامه‌ای که بانک درخواست‌کننده تکمیل کرده است یا بر اساس اطلاعات عمومی موجود ارائه شده توسط وی، به دست آورند و بررسی کنند.
- تبصره ۳-** تصمیم برای پذیرش یا ادامه یک رابطه کارگزاری بانکی باید به تأیید مدیریت ارشد مؤسسه مالی و اعتباری برسد و مدیریت ارشد باید به طور منظم از روابط کارگزاری بانکی با خطرپذیری (ریسک) بالا و نحوه نظارت بر آن‌ها مطلع شود.
- ماده ۹۳-** اشخاص مشمول مکلف‌اند از برقراری هرگونه رابطه کارگزاری با بانک‌های پوسته‌ای خودداری کنند.
- تبصره-** مؤسسات مالی و اعتباری مکلف‌اند در صورت اطلاع از رابطه کارگزاری با بانک‌های پوسته‌ای، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نموده و مطابق رویه اعلامی توسط آن نهاد اقدام نمایند.
- ماده ۹۴-** مؤسسه مالی و اعتباری در ارتباط با حساب‌های کارگزاری مورد استفاده مستقیم اشخاص ثالث (مشتریان بانک درخواست‌کننده) باید اطمینان یابد بانک درخواست‌کننده خدمات کارگزاری:
- ۱- وظایف مربوط به شناسایی ارباب‌رجوع را در مورد مشتریانی که دسترسی مستقیم به حساب‌های بانک کارگزار دارند، اعمال می‌کند؛

۲- قادر است در صورت درخواست مؤسسه مالی و اعتباری، اطلاعات اخذ شده از ارباب رجوع در فرایند شناسایی را در اختیار آن مؤسسه مالی و اعتباری قرار دهد.

ماده ۹۵- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند کلیه نقل و انتقالات الکترونیکی ارزی برون مرزی را از طریق سامانه (سیستم) های پیام رسان مورد تأیید و مسیرهای تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام دهند و هنگام ارسال کلیه نقل و انتقالات مذکور، اطلاعات زیر را دریافت کنند:

۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/ شناسه ملی / شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می شود؛

۲- مشخصات گیرنده (ذینفع) شامل نام و نام خانوادگی/ نام شرکت، نام بانک و شماره حساب (حساب مقصد).

تبصره ۱- حواله ارسالی باید حاوی شماره ارجاع تراکنش منحصر به فرد باشد، به نحوی که تراکنش قابل ردیابی باشد.

تبصره ۲- مصادیق مجاز نقل و انتقال الکترونیکی برون مرزی و اشخاص مجاز برای انجام این دسته از عملیات به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۹۶- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند کلیه نقل و انتقالات الکترونیکی داخلی بین بانکی را صرفاً از طریق زیرساخت های ملی پرداخت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از قبیل ساتنا، پایا و شتاب انجام دهند و هنگام ارسال کلیه این نقل و انتقالات، اطلاعات زیر را در سامانه های مربوط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ثبت کنند:

۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/ شناسه ملی/ شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، آدرس و شماره حساب/ شماره شبای حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می شود؛

۲- مشخصات گیرنده (ذی نفع) شامل نام و نام خانوادگی، شماره حساب/ شماره شبا (حساب مقصد).

تبصره- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف یک سال پس از تصویب این آیین نامه، زیرساخت های لازم را جهت اجرایی کردن این ماده فراهم کند.

ماده ۹۷- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند هنگام انجام کلیه نقل و انتقالات الکترونیکی درون بانکی، اطلاعات زیر را در سامانه های مربوط مؤسسه مالی و اعتباری ثبت کنند:

۱- مشخصات فرستنده شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/ شناسه ملی/ شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حساب (حسابی که تراکنش از طریق آن انجام می شود)؛

۲- مشخصات گیرنده (ذی نفع) شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی/ شناسه ملی/ شماره اختصاصی اتباع خارجی، شماره شهاب، تاریخ و محل تولد، آدرس و شماره حساب (حساب مقصد).

ماده ۹۸- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند چنانچه به عنوان واسطه نقل و انتقالات الکترونیکی برون مرزی یا داخلی عمل می کنند، اطلاعات دریافتی مرتبط با فرستنده و گیرنده و اطلاعات ضروری تراکنش را در سرتاسر زنجیره پرداخت و در فرایند نقل و انتقال و پیام های مرتبط نگهداری کنند.

تبصره- سیاست گذاری های مربوط به موضوع فوق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می شود و به تأیید شورا می رسد و بانک ها مکلفاند در خصوص نقل و انتقالات مذکور، بخشنامه های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در این خصوص را رعایت کنند.

ماده ۹۹- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفند در هنگام نقل و انتقالات الکترونیکی (مستقیماً یا با واسطه)، اقدامات لازم مانند نظارت در لحظه با نظارت پس از وقوع را برای شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فاقد اطلاعات ضروری تراکنش از جمله اطلاعات مربوط به فرستنده یا گیرنده وجه هستند، اتخاذ و همچنین درخصوص نحوه عمل در مورد این نقل و انتقالات، خطمشی‌ها و رویه‌های لازم مبتنی بر خطر (ریسک) را تدوین کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند سامانه‌های خود را به گونه‌ای طراحی کنند که امکان شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی را که فاقد اطلاعات ضروری طرفین تراکنش است، به طور خودکار فراهم و از انجام تراکنش جلوگیری کنند.

تبصره ۲- مؤسسات مالی و اعتباری و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفاند با ایجاد سازوکار لازم در سامانه‌های پرداخت خود، از انجام آن دسته از نقل و انتقالات الکترونیکی که فرستنده یا دریافت‌کننده آن یکی از اشخاص موجود در فهرست تحریمی است، به صورت سامانه‌ای (سیستمی) جلوگیری و گزارش آن را برای مرکز ارسال کنند.

ماده ۱۰۰- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند نسبت به دریافت تعهدات لازم از پذیرنده مبنی بر عدم استفاده غیرمجاز از ابزارهای پذیرش و نیز رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند و در صورت بروز تخلف توسط آن‌ها، بر اساس الزامات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام شود.

تبصره ۱- مصادیق استفاده غیرمجاز مانند واگذاری ابزار پذیرش به دیگران، استفاده در خارج از نقطه دسترسی و استفاده از ابزار پذیرش برای ارائه وجه نقد، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری مرکز مشخص خواهد شد.

تبصره ۲- لازم است در قرارداد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت با پذیرنده تصریح گردد که در صورت استفاده غیرمجاز از ابزار پذیرش، شرکت خدمات پرداخت می‌تواند ارائه خدمات به پذیرنده را به طور دائم و بدون اطلاع پذیرنده متوقف کند.

تبصره ۳- در صورتی که ارباب‌رجوع متقاضی دریافت ابزارهای پذیرش فیزیکی یا مجازی متعدد باشد از جمله در مواردی که یک شخص حقوقی متقاضی دریافت این ابزارها برای دفتر مرکزی نمایندگی‌ها و شعب خود باشد، لازم است تمام تکالیف مقرر در این آیین‌نامه در مورد هریک از ابزارهای مذکور اجرا شود.

تبصره ۴- واگذاری ابزار پذیرش به اشخاص زیر سن (۱۸) سال ممنوع است.

ماده ۱۰۱- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند از صدور کارت‌های هدیه، کارت‌های خرید بی‌نام و کارت‌های پرداخت مشابه برای ارباب‌رجوع فاقد حساب نزد مؤسسه مزبور خودداری و ارتباط بین کارت‌های پرداخت مذکور را با حساب ارباب‌رجوع در سامانه‌های خود مشخص کنند.

تبصره- این کارت‌ها مشمول ضوابط مربوط به وجه نقد است و سایر ضوابط مربوط به صدور کارت‌های مذکور، به منظور کاهش خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم، از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با همکاری مرکز به مؤسسات مالی و اعتباری ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۰۲- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفند پیش از ارائه هرگونه ابزار پذیرش فیزیکی، ضمن انجام شناسایی معمول ارباب‌رجوع، اطلاعات زیر را نیز از پذیرنده دریافت و پس از استعلام از مراجع ذی‌ربط، در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند:

۱- تصویر جواز فعالیت اقتصادی مانند پروانه کسب که مجوز پذیرنده را برای کسب و کار مربوط اثبات نماید و همچنین مدارک ثبتی برای شخص حقوقی پس از تطبیق با اصل مدارک و مجوزها؛

۲- نشانی کامل و شناسه (کد) پستی مطابق با مدارک گرفته شده در بند (۱) این ماده که باید با محل نصب ابزار پذیرش یکسان باشد؛

۳- شماره حساب مجاز متصل به ابزار پذیرش که باید مشخصات صاحب آن با پذیرنده تطابق داشته باشد؛

۴- سایر اطلاعات به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۱۰۳ - ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلف‌اند پیش از ارائه هرگونه ابزار پذیرش مجازی، ضمن انجام شناسایی معمول ارباب‌رجوع، اطلاعات زیر را نیز از پذیرنده دریافت و پس از استعلام از مراجع ذی‌ربط، در رخ‌نمای (پروفایل) ارباب‌رجوع ثبت کنند:

۱- اطلاعات مجوز نماد اعتماد الکترونیکی پذیرنده و یا پروانه کسب موضوع ماده (۸۷) قانون نظام صنفی کشور - مصوب ۱۳۸۲- و اصلاحات بعدی آن؛

۲- نشانی کامل و شناسه (کد) پستی محل فعالیت و حضور پذیرنده (دفتر یا محلی که تجهیزات یا سامانه‌های پردازش مجازی مطابق با مجوز کسب و کار یا مدارک ثبتی شخص حقوقی در آنجا مستقر است) که باید با محل اظهار شده در نماد اعتماد الکترونیکی یکسان باشد و توسط ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مجازی به صورت میدانی بررسی شود؛

۳- مشخصات و نشانی اینترنتی دقیق پذیرنده و مشخصات هویتی و نشانی میزبان پایگاه اینترنتی؛

۴- شماره حساب مجاز متصل به ابزار پذیرش که باید مشخصات صاحب آن با پذیرنده منطبق باشد؛

۵- سایر اطلاعات به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره ۱ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است امکان استعلام سامانه‌ای (سیستمی) و برخط نماد اعتماد الکترونیکی را برای ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم آورد.

تبصره ۲ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است تغییرات وضعیت اعتباری نمادهای مذکور (اعم از تعلیق، انقضا و ابطال) را به صورت سامانه‌ای (سیستمی) در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار دهد و بانک مذکور مکلف است از ادامه ارائه خدمات به ابزار پذیرش مجازی جلوگیری کند.

ماده ۱۰۴ - ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است پیش از نصب و راه‌اندازی ابزار پذیرش، اعم از فیزیکی یا مجازی، اطلاعات زیر را مطابق با اظهار پذیرنده اخذ و در سوابق داده‌ای پذیرنده ثبت کند:

۱- سقف انفرادی هر تراکنش مالی؛

۲- سقف گردش ماهانه هریک از ابزارهای پذیرش.

تبصره ۱ - در صورت عدم تناسب سطح فعالیت اظهار شده با اطلاعات هویتی و اقتصادی پذیرنده، ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است سقف انفرادی تراکنش را بر اساس اطلاعات مذکور و با روشی که به تأیید مرکز می‌رسد، تعیین کند.

تبصره ۲ - ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مکلف است تراکنش‌های بیش از سقف تعیین شده برای ابزار پذیرش را به مرکز مطابق ساختار اعلامی آن گزارش دهد.

ماده ۱۰۵- هرگونه تغییر در اطلاعات و داده‌های پذیرنده، اعم از تغییر مکان فیزیکی یا مجازی، تغییر ماهیت فعالیت و نظیر آن باید در اسرع وقت توسط پذیرنده به اطلاع ارائه‌دهنده خدمات پرداخت نصب‌کننده ابزار پذیرش برسد و شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت مزبور نیز مکلف است ظرف یک هفته نسبت به به‌روزرسانی اطلاعات و داده‌های مزبور در سامانه‌های اطلاعاتی خود اقدام کند. این مورد باید به روشنی در قراردادهای نصب ابزارهای پذیرش تصریح گردد.

ماده ۱۰۶- استفاده از ابزار پذیرش در هر صنفی به جز صنف اظهاری پذیرنده یا هر نشانی غیر از نقطه دسترسی تعیین شده در قرارداد با پذیرنده، بدون اخذ تأییدیه از سامانه جامع پذیرندگان ممنوع است و در صورت اقدام به این امر توسط پذیرنده، ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند ضمن عدم ارائه خدمت به پذیرنده، موضوع را به عنوان عملیات مشکوک به مرکز گزارش دهند. ارائه خدمت به ابزارهای پذیرش در خارج از مرزهای جمهوری اسلامی ایران تنها در صورت تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است.

تبصره ۱- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند برای هر ابزار پذیرش، نقطه دسترسی تعریف کنند تا در صورت تغییر نشانی ابزار پذیرش، بدون هماهنگی با ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت، امکان دریافت خدمات وجود نداشته باشد.

تبصره ۲- نقطه دسترسی برای ابزار پذیرش فیزیکی باید به گونه‌ای باشد که در مورد ابزار پذیرش متصل به خط تلفن و یا اتصال اینترنت ثابت، موقعیت آن متناظر با محل ثبت‌شده برای خط تلفن و یا اتصال اینترنت ثابت باشد و در مورد ابزار پذیرش متصل به خط تلفن همراه و اتصال اینترنت همراه، مالکیت تلفن همراه و یا اتصال اینترنت، متناظر با هویت ثبت‌شده نزد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و صاحب حساب بانکی متصل به ابزار پذیرش باشد.

تبصره ۳- ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت مکلفاند هنگام اعطای ابزار پذیرش فیزیکی متصل به تلفن و اتصال اینترنت همراه، محدوده جغرافیایی مجاز برای فعالیت پذیرنده را در قرارداد تعیین و در صورت استفاده از این ابزار در خارج از محدوده، نسبت به ارسال گزارش عملیات مشکوک برای مرکز اقدام کنند. محدوده‌ها باید متناسب با وسعت منطقه، میزان خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در آن و امکانات موجود تعریف شود.

تبصره ۴- نقطه دسترسی برای ابزار پذیرش مجازی باید به گونه‌ای باشد که استفاده از آن صرفاً از طریق مشخصات و نشانی اینترنتی ثبت شده نزد ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت و نماد اعتماد الکترونیکی امکان‌پذیر باشد.

تبصره ۵- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های کارور (اپراتور) و زیرساخت مکلفاند همه امکانات و خدمات (سرویس‌های) موردنیاز برای اجرای تکالیف این ماده را در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت قرار دهند.

ماده ۱۰۷- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است به منظور تسهیل فرایند و نظارت بر اجرای مفاد این فصل، سامانه جامع پذیرندگان را به نحوی راه‌اندازی کند که در دسترس مرکز باشد و امکان رتبه‌بندی شرکت‌های خدمات پرداخت براساس رویه‌های ماده (۴۰) و پیگرد قضایی تخلفات پذیرندگان و شرکت‌های خدمات پرداخت فراهم گردد.

فصل هفتم - خدمات مربوط به انتقال وجوه با ارزش

ماده ۱۰۸ - اشتغال به خدمات مالی برای انتقال پول (ریالی یا ارزی) با ارزش از جمله دریافت وجه، چک، حواله، سایر ابزارهای پولی یا ذخیره‌های ارزش و پرداخت مبلغ متناظر به هر شکل اعم از وجه نقد و به هر طریق (از قبیل

مکاتبه، ارسال پیام، نقل و انتقال یا از طریق یک شبکه تسویه که ارائه‌دهنده خدمت در آن بستر فعالیت می‌کند)، منوط به اخذ مجوز لازم از دستگاه متولی نظارت مربوط است.

تبصره ۱- انجام هرگونه خدمات نقل و انتقال ارزی و اقدام به عملیات صرافی منوط به داشتن مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است و این بانک می‌تواند هرگونه مجوز از جمله مجوز صرافی، مجوز کارگزاری، یا هر مجوز دیگری را به این منظور صادر کند. انجام عملیات صرافی بدون داشتن مجوزهای لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است و با متخلفان مطابق قوانین مربوط از جمله قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و قانون برنامه ششم توسعه برخورد خواهد شد.

تبصره ۲- انجام هرگونه خدمات نقل و انتقال ریالی عملیات بانکی محسوب می‌شود و منوط به داشتن مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است و اقدام به انجام خدمات مذکور بدون داشتن مجوزهای لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. با متخلفین این امر مطابق قوانین مربوط از جمله قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی برخورد خواهد شد.

ماده ۱۰۹- ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف به اجرای همه تعهدات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم نظیر شناسایی ارباب رجوع، نگهداری سوابق و گزارش عملیات مشکوک در تمام تعاملات و تبادلات خود هستند و باید از رعایت موارد مذکور توسط نمایندگان و کارگزاران خود نیز اطمینان یابند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با انجام پایش مستمر بر دارندگان مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بر حسن انجام مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط ارائه‌دهندگان خدمات ارزی، نظارت و در صورت عدم انجام مقررات، اقدامات انضباطی مؤثر، متناسب و بازدارندهای طراحی و اجرا کند.

تبصره ۱- استفاده از کانال (روش ارائه)های جدید جهت ارائه خدمات ارزی تنها پس از تأیید و کسب مجوز از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است.

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف‌اند مشخصات نمایندگان یا کارگزاران خود را که انجام معاملات و ارائه خدمات انتقال ارزی از طریق آنها انجام می‌شود، مطابق ضوابطی که بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌کند، برای وی ارسال کنند. درخصوص ارائه‌دهندگان خدمات ارزی خارج از کشوری که تحت نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار ندارند، لازم است نمایندگان و کارگزاران آنها که در داخل کشور فعالیت می‌کنند، مجوز انجام عملیات صرافی را از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اخذ کنند. در صورت عدم ارسال مشخصات یا عدم اخذ مجوز در موارد مزبور، عملیات مالی نمایندگان یا کارگزاران غیرمجاز تلقی می‌شود و با متخلفان مطابق قوانین مربوط از جمله قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و قانون برنامه ششم توسعه برخورد خواهد شد.

ماده ۱۱۰- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با نظارت و پایش مستمر بر ارائه‌دهندگان خدمات ارزی به صورت سامانه‌ای (سیستمی)، تعاملات آنها را با اشخاص دارای فعالیت غیرمجاز ارزی شناسایی و ضمن جلوگیری از تعاملات مذکور، محدودیت‌ها و ضمانت اجرای مقتضی قانونی را نسبت به ایشان اعمال کند.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است سازوکارهای خود را جهت انجام معاملات و خدمات ارزی به گونه‌ای طراحی کند، ارتقا دهد و اجرا نماید که همه مبادلات و تعاملات رسمی در حوزه ارز تحت نظارت این بانک صورت پذیرد و ضمن شفافیت تبادلات، امکان ردیابی مالی و کشف تخلف در حوزه ارزی ایجاد گردد. سازوکار موردنظر باید به گونه‌ای باشد که امکان نظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر عملکرد ارائه‌دهندگان خدمات ارزی در ثبت اطلاعات سوابق معاملات و عملیات مالی فراهم گردد.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق روش‌هایی نظیر تطابق با میزان گردش حساب، به شناسایی آن دسته از ارائه‌دهندگان خدمات ارزی که اقدام به ثبت اطلاعات نادرست در سامانه‌های مربوط به ثبت سوابق معاملات و عملیات مالی می‌کنند، مبادرت کند و عنداللزوم موضوع را به مرجع قضایی گزارش دهد.

تبصره ۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است سازوکار مؤثر سامانه‌ای (سیستمی) را برای ایجاد تناظر میان معاملات ریالی و ارزی در بسترهای مجاز تبادلات، طراحی و اجرا کند و بر اساس آن به کشف تخلف و اتخاذ تدابیر بازدارنده اقدام نماید.

تبصره ۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با انجام نظارت و پایش مستمر، اطمینان یابد انجام فعالیت‌های ارزی و راه‌اندازی ابزارهای پذیرش در ارائه‌دهندگان خدمات ارزی، تنها مبتنی بر حساب‌های ریالی و ارزی رسمی و معرفی شده صورت می‌پذیرد. همچنین به منظور افزایش شفافیت تبادلات، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است زیرساخت‌های لازم را برای انجام حداکثری معاملات و تبادلات ارز از طریق حساب‌های ارزی طراحی و اجرا کند.

تبصره ۵- ارائه‌دهندگان خدمات ارزی مکلف‌اند در صورت ظن به غیرمجاز بودن طرف‌های معاملاتی اعم از اشخاص دارای فعالیت غیرمجاز ارزی، مشخصات اشخاص مذکور را به همراه سوابق تبادلات انجام شده به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و موضوع را در قالب گزارش عملیات مشکوک به مرکز ارائه دهند.

ماده ۱۱۱- ارائه‌دهندگان خدمات انتقال وجوه با ارزش مکلف‌اند در هنگام نقل و انتقال وجوه با ارزش، تدابیر معقول و منطقی برای شناسایی آن دسته از نقل و انتقالات که فاقد اطلاعات ضروری مربوط به فرستنده یا گیرنده وجه می‌باشند را اتخاذ کرده و درخصوص این نقل و انتقالات، براساس رویکرد مبتنی بر خطر (ریسک) عمل کنند. همچنین، ارائه‌دهندگان این خدمات مکلف‌اند چنانچه به عنوان واسطه در نقل و انتقال عمل می‌کنند، اطمینان یابند که اطلاعات ضروری به همراه نقل و انتقال وجه با ارزش ارسال می‌گردد.

تبصره - اطلاعات ضروری موضوع این ماده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری مرکز تدوین و اعلام می‌گردد.

ماده ۱۱۲- ارائه خدمات انتقال وجوه از قبیل ارائه کیف پول الکترونیک، پرداخت‌یاری، متمرکزکنندگی وجوه، پرداخت‌سازی و حساب‌یاری بدون رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اعم از شناسایی مشتری، نگهداری سوابق، حفظ اطلاعات در سراسر زنجیره پرداخت و گزارش معاملات مشکوک ممنوع است.

تبصره ۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است به منظور کاهش سطح خطر (ریسک) پولشویی و تأمین مالی تروریسم در ارائه خدمات انتقال وجوه، تدابیر مقتضی را، از قبیل تعیین حداکثر سقف مبلغ برای ارائه خدمت و تعداد مجاز روزانه برای تراکنش‌های هر مشتری، متناسب با سطح خطر (ریسک) تعامل کاری اتخاذ کند.

تبصره ۲- مسئولیت حسن اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توسط ارائه‌دهندگان خدمات انتقال وجوه بر عهده آن دسته از مؤسسات مالی و اعتباری یا شرکت‌های خدمات پرداخت است که زیرساخت‌های خود را در اختیار آنها قرار می‌دهند.

تبصره ۳- ضوابط و معیارهای اجرای این ماده با توجه به سطح خطر (ریسک) و گستردگی ارائه این خدمات توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، با هماهنگی و تأیید مرکز تدوین و ابلاغ خواهد شد.

فصل هشتم - حمل کنندگان وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام

ماده ۱۱۳- ورود وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام از مبادی ورودی صرفاً در چهارچوب «دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر ارز/ اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام همراه مسافر» (ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) مجاز است و گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری مرکز، بانک ملی ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازوکار سامانه‌ای (سیستمی) لازم را به منظور اجرای دستورالعمل مذکور ایجاد کند.

تبصره - در صورت وجود ظن به پول شویی، تأمین مالی تروریسم، جرایم منشأ یا صحت اظهارات مسافر، گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است در چهارچوب دستورالعمل مزبور، ضمن نگهداری وجوه، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام نزد بانک ملی ایران، مراتب را بدون تأخیر به منظور انجام اقدامات بعدی به مرکز گزارش کند. مرکز مکلف است در صورت عدم تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، ضمن ارسال گزارش به مرجع قضایی، مراتب را به گمرک جمهوری اسلامی ایران جهت عدم استرداد وجوه یا اسناد مذکور به مسافر تا تعیین تکلیف اعلام کند. در صورت تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، مرکز مکلف است بدون تأخیر بلامانع بودن استرداد را به گمرک جمهوری اسلامی ایران اعلام کند.

ماده ۱۱۴- ارائه دهندگان خدمات ارزی که در چهارچوب مقررات ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به فروش ارز اقدام می کنند، مکلف اند ضمن انجام رویه های شناسایی مقتضی و اخذ اطلاعات از متقاضی درخصوص هدف دریافت خدمت (اعم از محل و نحوه هزینه کرد وجوه نقدی درخواستی)، اسناد و مدارک مورد نیاز در ارتباط با این موارد را از ارباب رجوع دریافت و اطلاعات موضوع این ماده را نیز در سامانه های مربوط درج کنند. بانک های عامل باید نسبت به صدور اعلامیه بانگی حاکی از فروش ارز به صورت اسکناس به منظور خروج ارز توسط مسافر جهت ارائه به گمرک جمهوری اسلامی ایران اقدام کنند.

تبصره ۱- به منظور کاهش خطر (ریسک) نقل و انتقالات نقدی ارز، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تمهیدات لازم را به منظور کاهش تقاضای وجه نقد ارز و ارائه جایگزین های غیر نقدی به مسافران خارج از کشور فراهم کند.

تبصره ۲- سقف مجاز برای میزان وجه نقد ارزی قابل ارائه به ارباب رجوع توسط ارائه دهندگان خدمات ارزی، به صورت دوره ای، حسب شرایط توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقرر و اعلام می گردد.

ماده ۱۱۵- خروج وجوه نقد، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام از مبادی خروجی صرفاً در چهارچوب ضوابط و مقررات ارزی و دستورالعمل موضوع ماده (۱۱۳) مجاز است و گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری بانک ملی ایران، مرکز و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران سازوکار سامانه ای (سیستمی) لازم را به منظور اجرای دستورالعمل مذکور ایجاد کند.

تبصره ۱- در صورت نداشتن مدارک لازم (اظهارنامه و اعلامیه بانکی حاکی از فروش ارز به صورت اسکناس در چهارچوب ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، خروج ارز از کشور توسط مسافر ممنوع است.

تبصره ۲- به منظور انجام تکالیف موضوع این ماده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران سازوکاری ایجاد کند که ضمن ایجاد امکان تشخیص قانونی یا غیرقانونی بودن نحوه خرید ارز، امکان دسترسی الکترونیکی ورودی (گیت) های مرزی کشور به اطلاعات مربوط فراهم شود.

تبصره ۳- در صورت وجود ظن به پولشویی، تأمین مالی تروریسم، جرایم منشأ یا صحت مدارک و مستندات ارائه شده، ضابطان مربوط مکلف اند ضمن نگهداری وجوه، اسناد بانکی و اوراق بهادار بی نام نزد بانک ملی ایران، مراتب را

بدون تأخیر به منظور انجام اقدامات بعدی به مرکز گزارش کنند. مرکز مکلف است در صورت عدم تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، ضمن ارسال گزارش به مرجع قضایی، مراتب را به ضابط مربوط جهت عدم استرداد وجوه یا اسناد مذکور به مسافر تا تعیین تکلیف اعلام کند. در صورت تأیید منشأ وجوه یا اسناد مذکور، مرکز مکلف است بدون تأخیر بلامانع بودن استرداد را به ضابط مربوط اعلام کند.

ماده ۱۱۶- پرداخت وجه نقد ریالی بیش از سقف مقرر در هر روز توسط اشخاص مشمول (به ویژه مؤسسات مالی و اعتباری به ارباب رجوع ممنوع است. در صورتی که ارباب رجوع بر دریافت وجوه نقد بیش از سقف مقرر اصرار داشت، اشخاص مشمول مکلفاند مراتب را به مرکز ارسال کنند.

تبصره ۱- مؤسسات مالی و اعتباری باید نرم افزارهای خود را در زمینه پرداخت نقدی به گونه ای ارتقا دهند که شامل اطلاعات مربوط به نوع و ترکیب وجوه نقد ارائه شده به ارباب رجوع به همراه مبلغ هریک از آنها باشد، به گونه ای که از عدم پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز برای هر ارباب رجوع اطمینان حاصل شود.

تبصره ۲- مؤسسات مالی و اعتباری مکلفاند نرم افزارهای خود را به گونه ای ارتقا دهند که امکان پرداخت روزانه وجه نقد بیش از سقف مقرر به ارباب رجوع به صورت سامانه ای (سیستمی) غیرممکن و از انجام تکالیف لازم توسط کارکنان اطمینان حاصل شود.

فصل نهم - توقیف و اقدامات موقت

ماده ۱۱۷- مرکز مکلف است با همکاری ضابطان دادگستری و قوه قضائیه سازوکاری تهیه کند که پس از صدور دستور توقیف یا ایجاد تغییر در فهرست تحریمی، بدون تأخیر، فهرست توقیفی یا تحریمی به روزرسانی شود و به طور سامانه ای (سیستمی) به واحد مبارزه با پولشویی با بالاترین مقام مسئول اشخاص مشمول اعلام شود.

تبصره - اشخاص مشمول مکلفاند چنانچه پیش از به روزرسانی فهرست توقیفی یا تحریمی از طریق سایر منابع اطلاعاتی معتبر از تغییرات این فهرست ها مطلع شدند، اقدامات موضوع این فصل را در خصوص آنها اتخاذ کنند. منابع اطلاعاتی معتبر توسط مرکز تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۱۸ - مرکز مکلف است با همکاری دستگاه های متولی نظارت، سازوکاری تهیه کند که دستور انسداد - بدون تأخیر و به صورت سامانه ای (سیستمی) - در اختیار اشخاص مشمول قرار گیرد.

ماده ۱۱۹- کلیه اشخاص مشمول مکلفاند ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین نامه، رویه های داخلی و زیرساخت های سامانه ای (سیستمی) خود را به نحوی ساماندهی کنند که امکان توقیف موقت و انسداد اموال بنابر قواعد اعلامی مرکز فراهم شود و اموال موضوع توقیف یا انسداد به طور سامانه ای (سیستمی) به مرکز اعلام شود.

تبصره - اشخاص مشمول به منظور تسریع اقدامات در راستای اجرای این ماده، مکلفاند با توجه به وسعت حوزه کسب و کار خود، نسبت به تخصیص شعب یا واحدهای نوبت کاری (کشیک) اقدام و یا راهکارهای جایگزین دیگری در این خصوص پیاده سازی کنند.

ماده ۱۲۰- اشخاص مشمول مکلفاند به محض دریافت دستور مرکز مبنی بر انسداد اموال، نسبت به شناسایی و انسداد آنها به مدت (۴۲) ساعت اقدام و فهرست اموال مسدود شده را به تفکیک اقلام و بدون تأخیر برای مرکز ارسال کنند. مرکز مکلف است ظرف (۴۲) ساعت موضوع را به مرجع قضایی گزارش دهد. چنانچه ظرف این مدت دستور توقیف صادر شود، شخص مشمول اقدامات لازم را به منظور اجرای دستور توقیف صورت می دهد، در غیر این صورت از مال موصوف رفع انسداد به عمل می آید.

ماده ۱۲۱- اشخاص مشمول مکلف‌اند نسبت به شناسایی اموال اشخاص مندرج در فهرست توقیفی اقدام و بدون تأخیر و بدون اطلاع‌رسانی به ارباب‌رجوع، فهرست اموال شناسایی شده را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق دستور مرکز عمل کنند.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلف‌اند در مواجهه با اموال شناسایی نشده اشخاص مندرج در فهرست توقیفی، بدون تأخیر فهرست این اموال را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق قواعد اعلامی مرکز عمل کنند.

تبصره ۲- مواجهه با اموال شناسایی نشده اشخاص ممکن است در نتیجه ارائه اموال از سوی شخص موجود در فهرست توقیفی به شخص مشمول جهت دریافت خدمت باشد و یا در نتیجه مراجعه اشخاص دیگر جهت دریافت خدماتی باشد که منجر به انتقال اموال به یک شخص موجود در فهرست توقیفی می‌شود.

تبصره ۳- مرکز مکلف است پس از دریافت فهرست اموال موضوع این ماده، ضمن تطبیق این فهرست با فهرست توقیفی، هماهنگی لازم را با مرجع قضایی صالح جهت اخذ دستور مقتضی صورت دهد. در صورتی که به هر دلیل امکان اجرای دستور قضایی و توقیف آن اموال وجود نداشته باشد، اموال دارای ارزش معادل آن از فهرست اموال شناسایی شده با هماهنگی مرجع قضایی توقیف خواهد شد.

ماده ۱۲۲- اشخاص مشمول مکلف‌اند نسبت به شناسایی و توقیف اموال اشخاص مندرج در فهرست تحریمی اقدام و بدون تأخیر و بدون اطلاع‌رسانی به ارباب‌رجوع، فهرست اموال شناسایی شده را به تفکیک اقلام برای مرکز ارسال و مطابق دستور مرکز عمل کنند. مرکز مکلف است موضوع را به اطلاع مرجع قضایی برساند. اموال اعلام شده صرفاً پس از احراز عدم تطبیق هویت شخص اعلام شده با شخص مندرج در فهرست تحریمی رفع توقیف می‌شود.

ماده ۱۲۳- مرکز مکلف است جهت تسریع در فرایند رسیدگی قضایی، ملزومات مقتضی اعم از تشکیل پرونده، جمع‌آوری، ساماندهی اطلاعات و اسناد دریافتی مربوط به فهرست توقیفی را فراهم کند و مراحل را به نحوی پیگیری کند که دستور قضایی به اشخاص مشمول ابلاغ شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مکلف‌اند همکاری لازم را با مرکز جهت اجرای این ماده به عمل آورند.

تبصره ۲- مقام قضایی مکلف است به محض دریافت درخواست مرکز مبنی بر صدور حکم، به توقیف موقت اموال موضوع جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم رسیدگی کند، به نحوی که دستور وی - اعم از توقیف یا عدم آن - حداکثر در پایان بازه زمانی (۲۴) ساعته مذکور در تبصره (۱) ماده (۷) مکرر به مرکز ابلاغ شود.

ماده ۱۲۴- چنانچه دستور مرجع قضایی نحوه توقیف را مشخص نکرده باشد، نحوه اعمال توقیف در خصوص انواع اموال، حداقل منوط به اقدامات زیر است:

- ۱- انواع سپرده‌های ارزی و ریالی: جلوگیری از برداشت نقدی یا الکترونیکی از حساب؛
- ۲- انواع کارت‌ها و ابزارهای پرداخت اعم از کارت هدیه: غیرفعال شدن حساب‌های پشتیبان؛
- ۳- انواع اوراق بهادار بورسی و غیربورسی: جلوگیری از انتقال مالکیت و هرگونه انتفاع شخص از اسود حاصل از مالکیت؛
- ۴- سایر اسناد تجاری اعم از اوراق بی‌نام، بروات، چک‌های بانام و بی‌نامی که جهت انتفاع یا وصول به نفع شخص یا از طرف شخص ارائه شود: نگهداری در پرونده قضایی و خودداری از تسویه؛
- ۵- وجوه نقد اعم از ریالی یا ارزی: واریز به حساب تعیین شده توسط مرکز پس از اعلام قوه قضائیه؛
- ۶- اعتبار اسنادی: خودداری از صدور هرگونه اعلامیه تأمین ارز و اعلامیه رفع تعهد به نفع شخص؛

- ۷- ضمانت‌نامه‌های بانکی: خودداری از انجام پرداخت به مالک واقعی؛
- ۸- تسهیلات بانکی: خودداری از پرداخت مبلغ تسهیلات به متقاضی یا مالک واقعی اعم از اینکه پرداخت یکجا باشد یا دوره‌ای؛
- ۹- وثایق موضوع تسهیلات و تعهدات بانکی خودداری از فک رهن؛
- ۱۰- پروانه‌ها و مجوزهای فعالیت اقتصادی از جمله جواز کسب و کارت بازرگانی: نگهداری در پرونده قضایی و جلوگیری از بهره‌برداری و ادامه فعالیت واحدهایی که به موجب آن تأسیس شده‌اند؛
- ۱۱- ابزارها و خطوط ارتباطی ثابت و همراه: مسدودسازی به صورت دوطرفه؛
- ۱۲- وسایل نقلیه موتوری اعم از هوایی، زمینی و آبی: جلوگیری از انتقال مالکیت آنها و در صورت ضرورت نگهداری در محل مناسب؛
- ۱۳- اراضی و املاک (عرصه و عیان) دارا یا فاقد سند رسمی: ممنوعیت هرگونه معامله با عملیات ثبتی از قبیل نقل و انتقال مالکیت، افراز، تفکیک، تجمیع، رهن، اجاره و یا هرگونه بهره‌برداری مالی؛
- ۱۴- کالاهای گران‌قیمت نظیر سنگ‌ها و فلزات گران‌بها، اشیاء قیمتی، عتیقه‌جات و مسکوکات: نگهداری در صندوق امانات بانک تعیین شده توسط مرکز پس از اعلام قوه قضائیه؛
- ۱۵- سایر کالاهای تجاری: جلوگیری از ترخیص از گمرک، صدور بارنامه، خروج از انبار یا فروش.
- تبصره ۱-** این اقدامات، اقدامات حداقلی محسوب می‌شود و چنانچه تدابیر دیگری جهت جلوگیری از نقل و انتقال اموال لازم باشد، باید اتخاذ شود. اشخاص مشمول مکلفانند اقدامات صورت گرفته درخصوص اجرای این ماده را و در صورت نیاز تصاویر اسناد مربوط را به اطلاع مرکز برسانند.
- تبصره ۲-** درخصوص نحوه اعمال توقیف سایر اموال، مطابق ضوابط اعلامی مرکز عمل خواهد شد.
- تبصره ۳-** در مواجهه با سایر انواع اموال، چنانچه به تشخیص واحد مبارزه با پولشویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول، امکان استفاده از اموال جهت تأمین مالی تروریسم یا ارتکاب اعمال تروریستی وجود داشته باشد، شخص مشمول مکلف است ضمن اطلاع‌رسانی به مرکز در قالب گزارش عملیات مشکوک، اقدام مقتضی را در خصوص جلوگیری از نقل و انتقال، جابه‌جایی، تبدیل و انتفاع اموال انجام دهد.
- تبصره ۴-** توقیف اموال شخص مندرج در فهرست توقیفی باید شامل همه اموالی باشد که شخص مذکور، مستقیم یا غیرمستقیم، مالکیت یا واپایش (کنترل) همه یا بخشی از آن را در اختیار دارد و یا مالک واقعی آن است.
- ماده ۱۲۵-** چنانچه درخصوص شیوه نگهداری اموال توقیف شده در دستور قضایی تعیین تکلیف نشده باشد، مرکز مکلف است مراتب را به نحوی پیگیری کند که نگهداری اموال مطابق قوانین و مقررات مربوط نظیر ماده (۷۴۱) قانون آیین دادرسی کیفری و آیین‌نامه اجرایی آن انجام شود.
- ماده ۱۲۶-** ضوابط مربوط به نحوه تدوین و ارسال فهرست اموال و سایر اطلاعات مرتبط، خروج از فهرست توقیفی یا تحریمی و رفع توقیف از اموال، حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، از سوی مرکز تعیین و به کلیه اشخاص مشمول ابلاغ می‌شود.
- ماده ۱۲۷-** چنانچه در بررسی و تعیین تکلیف گزارش‌های عملیات مشکوک و اصل به مرکز درخصوص هویت ارباب- رجوع مشخص شود که هویت وی منطبق با شخص مورد نظر در فهرست توقیفی و تحریمی نیست، مرکز باید اطلاعات هویتی دقیق وی را در فهرست مغایرت‌ها درج و حسب مورد به همه اشخاص مشمول اعلام کند.

ماده ۱۲۸- هرگونه برخورداری و انتفاع از اموال توقیف شده جهت تأمین هزینه‌های ضروری و متعارف زندگی تا زمان اتمام فرایند رسیدگی قضایی، مطابق دستور مرجع قضایی ممکن خواهد بود.

تبصره - مصادیق هزینه‌های ضروری و متعارف زندگی توسط شورا تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲۹- چنانچه ارباب رجوع یا اشخاص ثالث دارای حسن نیت نسبت به توقیف اموال خود اعتراض داشته باشند، شخص مشمول مکلف است گزارش اعتراض واصل شده را برای مرکز ارسال کند و مرکز ضمن هماهنگی با مقام قضایی مربوط، باید بلافاصله پس از وصول دستور مرجع قضایی، نتیجه را به شخص مشمول ابلاغ کند.

تبصره ۱- منظور از شخص ثالث دارای حسن نیت در این ماده فردی غیر از شخص مظنون به ارتکاب جرم پولشویی است که اقدام به عمل حقوقی یا عمل مادی واجد آثار حقوقی کرده است و به صحت عمل خود اعتقاد دارد و بدین ترتیب صاحب حقی در اموال توقیفی شده است.

تبصره ۲- تشخیص عدم حسن نیت فقط با مرجع قضایی است و اشخاص مشمول مکلفانند کلیه اعتراضات را به مرکز ارسال کنند.

ماده ۱۳۰- اشخاص مشمول و مرکز باید سازوکاری را پیاده‌سازی کنند که پس از ابلاغ دستور قضایی توسط مرکز، رفع توقیف ظرف همان روز انجام شود.

ماده ۱۳۱- رفع توقیف از اموال که در راستای قانون مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم توقیف شده‌اند، تنها به دستور مرجع صادرکننده همان رأی یا مرجعی که صلاحیت رسیدگی به همان پرونده را دارد ممکن خواهد بود.

ماده ۱۳۲- در ارتباط با جرم‌های تأمین مالی تروریسم و پولشویی، در صورت نیاز به توقیف اموال برون مرزی و یا وصول درخواست کشورهای خارجی مبنی بر توقیف اموال داخلی، مرکز و وزارت امور خارجه مراتب را ضمن رعایت موازین معاضدت قضایی و مطابق رویه‌های اعلامی شورای عالی امنیت ملی، به گونه‌ای پیگیری کنند که توقیف اموال در اسرع وقت انجام شود. در زمینه رفع توقیف نیز می‌بایست تدابیر متناظر در نظر گرفته شود.

تبصره ۱- اشخاص مشمول مجاز نیستند بدون هماهنگی با مرکز، نسبت به اعمال یا رفع توقیف اموال به درخواست نهادهای خارجی و یا طرح درخواست به نهادهای خارجی جهت اعمال یا رفع توقیف اموال برون مرزی اقدام کنند.

تبصره ۲- اشخاص مشمول مکلفانند در صورت کشف اموال فرامرزی اشخاص موجود در فهرست توقیفی، مراتب را بلافاصله به اطلاع مرکز برسانند.

ماده ۱۳۳- مرکز مکلف است به منظور اجرای مفاد این آیین‌نامه، سامانه‌های خود را به نحوی ارتقا دهد که امکان اجرای موارد زیر را فراهم کند:

۱- ابلاغ و به‌روزرسانی فهرست توقیفی، تحریمی و مغایرت‌ها؛

۲- دریافت تأییدیه از مرکز در مواردی که تشخیص واحد مبارزه با پولشویی یا بالاترین مقام مسئول شخص مشمول در مورد تطبیق هویت ارباب رجوع با فهرست توقیفی و تحریمی، قطعی و کافی نیست؛

۳- اعلام اطلاعات اموال توقیف شده ارباب رجوع توسط اشخاص مشمول به مرکز اطلاعات مالی.

ماده ۱۳۴- اشخاص مشمول مکلفانند بلافاصله پس از دریافت فهرست توقیفی، تحریمی و مغایرت‌ها، نسبت به به‌روزرسانی آن در سامانه‌های خود اقدام کنند، به نحوی که فهرست مذکور به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی‌ربط قرار داشته باشد.

فصل دهم - گزارش دهی

ماده ۱۳۵ - اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول موضوع مواد (۵) و (۶) قانون برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف‌اند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم، مراتب را بلافاصله و بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مبارزه با پولشویی در هر دستگاه اطلاع دهند. واحد مذکور نیز باید پس از بررسی اولیه، نسبت به ارسال گزارش به مرکز مطابق با سازوکار اعلامی توسط این مرجع اقدام کند.

تبصره ۱ - واحد مبارزه با پولشویی شخص مشمول مکلف است گزارش معاملات مشکوک را از طریق سامانه‌ای که مرکز به منظور جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک ایجاد می‌کند، حداکثر تا پایان همان روز کاری برای مرکز ارسال کند. در صورتی که دسترسی به سامانه مذکور از طرف مرکز برای شخص مشمول فراهم نشده باشد واحدهای مبارزه با پولشویی مکلف‌اند به نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، نسبت به ارسال گزارش اقدام کند.

تبصره ۲ - اشخاص مشمول مکلف‌اند با بررسی روزانه سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک، نسبت به پاسخ-گویی به استعلامات مندرج در آن حداکثر تا یک روز اقدام و اطلاعات موردنیاز را در قالب تعیین شده و از طریق سامانه ارسال کنند.

ماده ۱۳۶ - تشخیص کارکنان اشخاص مشمول مبنی بر انجام عملیات مشکوک علاوه بر معیارهای بیان‌شده و قواعد اعلامی توسط مرکز، می‌تواند معیاری برای شناسایی عملیات مشکوک محسوب شود.

تبصره ۱ - گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که اشخاص مشمول مکلف به ارسال آن هستند، هیچ اتهامی را از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان با حسن‌نیت مجری قانون و این آیین‌نامه نخواهد کرد و بیانگر هیچ گونه اتهامی به افراد موضوع گزارش نیست و اعلام آن به مرکزی افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲ - مرکز مکلف است در زمان بازبینی و تدوین قواعد مذکور، معیارهای جدید اعلامی توسط اشخاص مشمول را بررسی و استانداردسازی کند.

تبصره ۳ - مؤسسه مالی و اعتباری مکلف است برای سطوح مختلف ساختاری خود (شعبه، سرپرستی و...) معیارهای متناسبی برای تشخیص معاملات مشکوک تدوین و پس از تأیید مرکز به آنها ابلاغ کند.

تبصره ۴ - اشخاص مشمول مکلف‌اند کلیه اطلاعات موردنیاز مرکز را در خصوص تدوین قواعد اعلامی به مرکز اعلام کنند.

ماده ۱۳۷ - اشخاص مشمول مکلف‌اند علاوه بر بررسی‌هایی که هنگام ارائه خدمت یا انجام معامله برای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک انجام می‌دهند، از طریق تطبیق اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی شخص مشمول نیز نسبت به شناسایی معاملات و عملیات مشکوک اقدام کنند.

ماده ۱۳۸ - مرکز مکلف است با اتخاذ راهکارهای مقتضی نسبت به ارزیابی و بررسی اولیه معاملات مشکوک بر اساس رویه‌ها، معیارها و شاخص‌های شفاف و روشن که به تأیید شورا می‌رسد، اقدام کند.

ماده ۱۳۹ - کارکنان تحت امر اشخاص مشمول مکلف‌اند تمام تعاملات کاری بیش از سقف مقرر (خرد یا تجمعی) را از قبیل تراکنش‌ها، انتقال وجه نقد و معاملاتی که ارباب رجوع وجه آن را روزانه به صورت نقدی پرداخت می‌کند، ثبت کنند و همراه با توضیحات ارباب رجوع که به تأیید وی رسیده است، به واحدهای مبارزه با پولشویی اطلاع دهند. واحدهای مذکور مکلف‌اند خلاصه برگه (فرم)‌های مربوط را در پایان هر هفته به نحوی که مرکز مشخص می‌سازد ارسال و اصل آن را به نحو کاملاً حفاظت شده نگهداری کنند.

ماده ۱۴۰- اشخاص مشمول مکلفاند در صورت اعلام مرکز، فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در پایان هر ماه به نحوی که مرکز مشخص می‌سازد، در اختیار مرجع یادشده قرار دهند.

ماده ۱۴۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی در مواردی که ظن به ارتکاب جرم پولشویی یا تأمین مالی تروریسم را حاصل می‌کنند، می‌توانند گزارش آن را مستقیماً به مرکز اعلام کنند.

تبصره ۱- گزارش‌هایی که هویت گزارش‌دهندگان آنها مشخص نیست و یا دارای اطلاعات ناقص و یا نادرست می‌باشند مورد رسیدگی قرار نخواهد گرفت، مگر آنکه همراه با قرائنی باشد که به نظر مرکز برای شروع به بررسی کفایت کند.

تبصره ۲- مرکز مکلف است به منظور ایجاد امکان گزارش‌گیری مستقیم و محرمانه از اشخاص، نسبت به فراهم کردن ساز و کار مقتضی و اطلاع‌رسانی آن اقدام کند.

فصل یازدهم - نگهداری سوابق و اطلاعات

ماده ۱۴۲- اشخاص مشمول باید اسناد، مدارک و سوابق مربوط به تعاملات کاری را به مدت (۱۰) سال به گونه‌ای نگهداری کنند که در صورت درخواست مراجع ذی‌صلاح، امکان ارائه این موارد به فوریت وجود داشته باشد. اسناد، مدارک و سوابق موضوع این ماده اعم از موارد زیر است:

۱- اسناد، مدارک و سوابق مربوط به فرایند شناسایی اعم از ساده، معمول و مضاعف ارباب‌رجوع از جمله تصویر اسنادی که هویت ارباب‌رجوع و مالک واقعی را اثبات می‌کنند؛

۲- اسناد، مدارک و سوابق حساب‌ها و مکاتبات تجاری؛

۳- اسناد، مدارک و سوابق معاملات و عملیات مالی اعم از داخلی یا بین‌المللی، به گونه‌ای که این سوابق حاوی اطلاعات کافی اموال (از جمله مبالغ و حسب مورد، نوع ارزش‌های مورد استفاده در هر معامله) باشد و امکان بازسازی فرایند هر یک از معاملات فراهم بوده و اطلاعات، مدارک و شواهد لازم برای تعقیب قضایی فاعلیت‌های مجرمانه قابل ارائه باشد.

تبصره ۱- در صورت انحلال اشخاص حقوقی مشمول، حسب مورد اداره یا هیئت تصفیه مربوط نیز مکلف به نگهداری اطلاعات و اسناد تا (۱۰) سال پس از انحلال است.

تبصره ۲- این ماده ناقص سایر مقرراتی نیست که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی ساخته است.

ماده ۱۴۳- اشخاص مشمول مکلفاند اطلاعات، سوابق و مدارک را به گونه‌ای ضبط و نگهداری کنند که در صورت درخواست مرکز یا نهادهای ذی‌صلاح اعم از ضابطان خاص، اطلاعات آن اسناد ظرف دو روز کاری قابل دسترسی باشد. همچنین، اصل اسناد و مدارک در صورت درخواست مرکز و سایر مراجع ذی‌صلاح، باید ظرف یک هفته ارائه شود.

تبصره ۱- مسئولیت ارائه اطلاعات و اسناد درخصوص اشخاص حقیقی با خود شخص مشمول و درخصوص اشخاص حقوقی با بالاترین مقام شخص مشمول است.

تبصره ۲- اطلاعات و اسناد مذکور باید قابلیت بازسازی فرایند زنجیره معاملات را در صورت نیاز ایجاد کند.

تبصره ۳ - اسناد، مدارک و سوابق خاص اعلام شده از سوی مرکز باید به صورت الکترونیکی به نحوی نگهداری شوند تا ضمن حفظ محرمانگی آن اسناد، در صورت درخواست نهادهای ذیصلاح، ظرف یک روز کاری و بدون نیاز به اخذ از شعب و نمایندگی‌ها در دسترس باشند.

فصل دوازدهم - رهنمودها و آموزش

ماده ۱۴۴ - دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند بازخوردها، رهنمودها و الزامات لازم را جهت اجرای مطلوب مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم با هماهنگی و تأیید مرکز تنظیم و به اشخاص مشمول تحت نظارت ابلاغ کنند.

ماده ۱۴۵ - اشخاص مشمول مکلفاند با هماهنگی مرکز، برنامه‌های مستمری را برای آموزش و توانمندسازی کارکنان خود جهت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی کنند.

تبصره ۱ - دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند ضمن ارزیابی و نظارت بر دوره‌های آموزشی برگزار شده، گزارش این دوره‌ها را به صورت سه ماهه به مرکز ارسال کنند.

تبصره ۲ - حداقل آموزش‌های لازم جهت تصدی هر یک از مشاغل مربوط به اشخاص مشمول، حسب مورد توسط مرکز اعلام می‌گردد.

تبصره ۳ - دوره‌های آموزشی مذکور در این ماده درخصوص مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، مشمول مزایای مقرر در فصل نهم آن قانون می‌گردد.

ماده ۱۴۶ - قوه قضائیه ضمن رعایت ماده (۳۰) قانون آیین دادرسی کیفری و تبصره‌های ذیل آن، با همکاری مرکز نسبت به آموزش مستمر مقامات و کارکنان و کارمندان قضایی و ضابطان دادگستری در خصوص جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم و ابعاد حقوقی آن به عنوان جرم مستقل اقدام خواهد نمود.

تبصره - ضوابط اجرایی این ماده ظرف شش ماه توسط قوه قضائیه با همکاری مرکز تدوین می‌گردد.

فصل سیزدهم - فناوری نوین

ماده ۱۴۷ - مؤسسات مالی و اعتباری و مشاغل غیرمالی مکلفاند همواره پیش از ارائه هرگونه محصول، خدمت و روش ارایه (کانال) جدید و ویژه، نسبت به ارزیابی خطر (ریسک) و تطبیق سازوکار ارائه آنها با مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اقدام کنند و گزارش آن را به دستگاه متولی نظارت مرتبط با خود ارائه دهند.

تبصره - دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند فارغ از ارزیابی اشخاص مشمول تحت نظارت خود، خطر (ریسک)های پولشویی و تأمین مالی تروریسم را که در ارتباط با عرضه محصولات، خدمات و روش ارایه (کانال‌های جدید در حوزه تحت نظارت آنهاست، شناسایی و ارزیابی کنند. بدین منظور، دستگاه‌های متولی نظارت مکلفاند علاوه بر بررسی استفاده از فناوری‌های جدید یا در حال توسعه درخصوص محصولات جدید و پیشین، مواردی نظیر شیوه‌های جدید کسب و کار و سازوکارهای جدید برای انتقال و تحویل کالا را نیز در نظر گیرند. در نهایت، این دستگاه‌ها باید تدابیر مناسبی برای مدیریت و کاهش این ریسک‌ها اتخاذ و جهت اجرا، به اشخاص مشمول مرتبط ابلاغ کنند.

فصل چهاردهم - مشاغل و حرفه‌های غیرمالی، سازمان‌های غیرانتفاعی و خیریه‌ها

ماده ۱۴۸- وزارت کشور مکلف است اقدامات لازم را جهت عدم سوءاستفاده از سازمان‌های غیرانتفاعی و خیریه و یا امکان فعالیت در قالب خیریه و مؤسسات غیرانتفاعی برای پولشویی و تأمین مالی تروریسم اتخاذ کند. همچنین، مانع بهره‌برداری افراد و گروه‌های تروریستی از مؤسسات قانونی به منظور گریز از اقدامات ناظر بر مسدود کردن اموال باشد.

تبصره - وزارت کشور مکلف است با هماهنگی مرکز دستورالعمل‌های مربوط به اجرای این ماده را ظرف شش ماه جهت تصویب به شورا ارائه کند.

ماده ۱۴۹- اصناف ذیل از مصادیق مشاغل غیرمالی محسوب می‌شوند:

۱- صرافی‌ها؛

۲- مشاورین املاک و پیش‌فروشنندگان املاک؛

۳- فروشنندگان و پیش‌فروشنندگان خودرو؛

۴- فروشنندگان طلا، نقره و مسکوکات؛

۵- فروشنندگان فلزات گران‌بها و سنگ‌های قیمتی؛

۶- فروشنندگان فرش و تابلو فرش دستباف؛

۷- فروشنندگان عتیقه، صنایع دستی و اشیاء هنری.

تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری مرکز، سایر مصادیق مشاغل غیرمالی را با توجه به بند (ث) ماده (۱) قانون ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه تعیین و در بازه زمانی سه تا پنج سال به‌روزرسانی کند.

ماده ۱۵۰- صاحبان مشاغل غیرمالی مکلف‌اند در موارد زیر نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

۱- هنگام ارائه خدمات مربوط به معاملات املاک و مستغلات؛

۲- هنگام انجام معاملات بیش از سه برابر سقف مقرر به صورت نقدی؛

۳- هنگام ارائه خدمات مربوط به معاملات خودرو؛

۴- هرگاه سوءظن در مورد پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم وجود داشته باشد.

تبصره - سایر مواردی که مشاغل غیرمالی مکلف‌اند نسبت به انجام رویه‌های شناسایی معمول درخصوص آنها اقدام کنند، ظرف سه ماه پس از تصویب آیین‌نامه توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با هماهنگی و تأیید مرکز تعیین و در بازه‌های زمانی سه تا پنج ساله به‌روزرسانی خواهد شد.

ماده ۱۵۱- وکلا، سردفتران، حسابداران و هر شخص حقیقی و حقوقی که در ارتباط با فعالیت‌های زیر اقدام به انجام معاملات برای ارباب‌رجوع یا فراهم کردن مقدمات انجام آن می‌کند، مکلف‌اند نسبت به انجام یا به‌روزرسانی رویه‌های شناسایی معمول اقدام کنند:

۱- خرید و فروش مستغلات؛

۲- مدیریت وجوه، اوراق بهادار، حساب‌های بانکی (اعم از حساب‌های سرمایه‌گذاری و غیره) و یا سایر اموال ارباب‌رجوع؛

۳- ساماندهی مشارکت جهت تأسیس، فعالیت، با مدیریت اشخاص حقوقی؛

۴- تأسیس، فعالیت و یا مدیریت اشخاص یا ترتیبات حقوقی؛

۵- خرید و فروش شرکت‌های تجاری.

ماده ۱۵۲- صرافی‌ها مکلف‌اند تدابیر موضوع مواد (۵۸) و (۵۹) این آیین‌نامه را به منظور اجرای فرایند شناسایی معمول اتخاذ کنند. نحوه اجرای فرایند شناسایی معمول از سوی سایر مشاغل غیرمالی و حرفه‌های موضوع ماده (۱۴۹) این آیین‌نامه با توجه به ساختار، نوع فعالیت و پیچیدگی مترتب بر فعالیت آن‌ها مطابق دستورالعملی خواهد بود که ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، توسط دستگاه‌های متولی نظارت با هماهنگی و تأیید مرکز تدوین و ابلاغ می‌شود.

تبصره- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است سامانه‌های موضوع مواد (۱۸)، (۱۹) و (۲۳) این آیین‌نامه را به گونه‌ای طراحی و اجرا کند که امکان ثبت و نگهداری اطلاعات موضوع شناسایی معمول برای مشاغل غیرمالی مربوط فراهم شود.

فصل پانزدهم - سایر

ماده ۱۵۳- نحوه همکاری‌های بین‌المللی درخصوص مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم مستند به بند (د) ماده (۷) مکرر قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط مطابق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط شورا تهیه می‌شود و به تصویب شورای عالی امنیت ملی خواهد رسید.

ماده ۱۵۴- اشخاص مشمول مکلف‌اند ضمن نگهداری اطلاعات ارباب‌رجوع، تدابیر لازم حفاظتی و امنیتی را در گردآوری، حفظ و تبادل اطلاعات و اسناد موضوع قانون و آیین‌نامه اتخاذ و از هرگونه افشا و استفاده غیرمجاز از این اطلاعات پیشگیری کنند.

تبصره- نحوه همکاری اشخاص مشمول با طرف‌های خارجی در چهارچوب ضوابط اعلامی از سوی شورا و مطابق مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۱۵۵- همه اشخاص مشمول مکلف‌اند اطلاعات مورد درخواست ضابطان خاص را بر اساس دستور قضایی مرتبط با موضوع مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در چهارچوب ضوابط اعلامی از سوی مرکز با همکاری ضابطان خاص قانون ارائه کنند.

ماده ۱۵۶- شورا مکلف است دستورالعمل‌های لازم را جهت تأمین حسن اجرای این آیین‌نامه تهیه و پس از تصویب به اشخاص مشمول ابلاغ کند. رعایت دستورالعمل‌های مزبور از سوی این اشخاص الزامی است.

تبصره - دستگاه‌های متولی نظارت نیز مکلفند حسب نیاز نسبت به تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های لازم برای اجرای این آیین‌نامه اقدام و جهت تأیید به مرکز ارسال کنند. این دستورالعمل‌ها پس از تصویب در شورا باید به اشخاص مشمول ابلاغ شود.

ماده ۱۵۷- مرکز صرفاً در محدوده گزارش‌های ارسالی به مراجع قضایی پاسخگو خواهد بود و مسئولیت ردیابی و سایر تحقیقات لازم برای اثبات جرم بر عهده ضابطان است.

ماده ۱۵۸- این آیین نامه به موجب ماده (۵) قانون برای کلیه اشخاص مشمول لازم الاجرا است و متخلف از این امر حسب مورد به ضمانت اجراهای صنفی، اداری و کیفری به تشخیص نهادهای ذی ربط و مطابق با قوانین و مقررات مربوط از جمله قانون رسیدگی به تخلفات اداری و تبصره (۳) ماده (۴) قانون محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- نهادها و دستگاههای اجرایی مکلفند در صورت شناسایی تخلف یا جرم در اشخاص مشمول تحت نظارت خود، حسب مورد نسبت به برخورد قانونی با متخلف در حدود صلاحیت خود بر اساس مجازاتهای اداری و انتظامی قابل اعمال یا اعلام آن به مراجع قضایی و غیرقضایی صالح اقدام نمایند.

تبصره ۲- کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند در صورت عدم رعایت مفاد این آیین نامه از سوی اشخاص حقیقی غیرشاغل در دستگاههای مشمول قانون و نیز اشخاص حقوقی خصوصی، از ارایه خدماتی که به واسطه آن شخص مزبور در معرض پولشویی قرار گرفته است، در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط خودداری نموده و یا محدودیت های مقتضی را اعمال نمایند. دستورالعمل نحوه اجرای این ماده توسط دستگاههای متولی نظارت در هر حوزه تهیه شده و پس از تأیید مرکز به اشخاص مشمول تحت نظارت ابلاغ می گردد.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

رونوشت با توجه به اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای اطلاع ریاست محترم مجلس شورای اسلامی ارسال می شود.

۵- بخشنامه شماره ۹۸/۲۷۵۷۴۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۱۶؛ نحوه اخذ اسناد هویتی و نگهداری آن موضوع بند ۱ ماده (۱۴۲)

آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت محترم وزیران

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند احراز هویت و شناسایی مشتری یکی از ارکان و الزامات مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و ضوابط اجرایی آن می‌باشد. بر همین مبنا، در سال ۱۳۸۸ و وفق آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی- موضوع مصوبه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ک مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۱۴ هیأت محترم وزیران- بانک‌ها و موسسات اعتباری مکلف شدند "مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع هنگام ارائه خدمات پایه را به صورت فیزیکی و یا سایر روشهای قانونی، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری کنند." همچنین حسب مفاد بند ۱۲-۲-۴ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری» موضوع بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۲/۲۶ مقرر شد: "در شناسایی کامل شخص حقیقی مشخصات اعلام شده از سوی مشتری باید توسط دارنده امضای مجاز در موسسه اعتباری با اصل مدارک معتبر تطبیق داده شده و پس از تایید و درج عبارت «تصویر برابر اصل است» بر روی آن‌ها توسط وی در سوابق مشتری نگهداری شود." البته پیش از آن نیز بانک‌ها و موسسات اعتباری وفق بخشنامه شماره م/۱۷۵۳ مورخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۸ موظف شده بودند در راستای احراز هویت مشتریان، روگرفت شناسنامه آن‌ها را اخذ و نگهداری نمایند.

لیکن در سنوات اخیر، با توجه به توسعه دولت الکترونیک و ارائه خدمات الکترونیکی از سوی دستگاه‌های اجرایی و به منظور رضایت بیشتر مردم و ارائه خدمات باکیفیت و پرهیز از تبادل اطلاعات کاغذی غیرضروری برای دریافت خدمات، ابلاغیه‌هایی از جمله نامه شماره ۲۰۰/۹۳/۱۳۱۳۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۰۳ از سوی «معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور» صادر گردید که طی آن مقرر شد طرح عدم اخذ تصویر شناسنامه و کارت ملی در استان قم به عنوان استان پایلوت به مورد اجرا گذارده شود. متعاقباً از سوی «سازمان اداری و استخدامی کشور» طرح مذکور طی بخشنامه شماره ۱۵۹۵۳۴۴ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۵ به استان‌های خوزستان و سمنان نیز تعمیم داده شد.

با عنایت به مراتب پیش‌گفته و با توجه به برخی تعارضات ابلاغیه‌های اخیرالذکر با الزامات و ضوابط ناظر بر مبارزه با پولشویی، موضوع توسط بانک مرکزی به شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم منعکس شد تا تصمیم مقتضی در این رابطه اتخاذ شود. بر همین اساس، حسب مصوبه هشتمین جلسه مورخ

۱۳۹۸/۰۶/۱۰ شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم در خصوص نحوه اخذ اسناد هویتی و نگهداری آن موضوع بند ۱ ماده (۱۴۲) آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت محترم وزیران ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۸/۴ مقرر شده است:

" کلیه اشخاص مشمول موضوع مواد (۵) و (۶) قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی موظفند در اجرای شناسایی کامل اشخاص حقیقی، مشخصات هویتی اعلام شده از سوی شخص حقیقی را با اصل مدارک تطبیق داده و پس از احراز هویت و استعلام برخط از سازمان ثبت احوال کشور و دریافت کد رهگیری تایید نمایند. بدیهی است نگهداری کد رهگیری معتبر در پرونده ارباب رجوع قابل استناد می باشد."

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به واحدهای ذیربط آن بانک/موسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده، بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید و نسخه ای از آن نیز به این مدیریت کل ارسال گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۶- بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۴۰۳۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۴؛ ارائه خدمات بانکی صرفاً با ارائه وکالتنامه رسمی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، پیرو ابلاغیه شماره ۹۹۲۲۳/م مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۶ مرکز اطلاعات مالی و مبارزه با پولشویی وزارت امور اقتصادی و دارایی با موضوع اخذ وکالتنامه رسمی به استحضار می‌رساند در بررسی‌های انجام شده توسط بازرسان این بانک مشاهده شده است که برخی بانک‌ها جهت ارائه خدمات بانکی از جمله افتتاح حساب و سایر خدمات مربوطه به اشخاص ثالث به نمایندگی از صاحبان اصلی حساب، بدون اخذ وکالتنامه رسمی و با تنظیم وکالتنامه‌های داخلی اقدام می‌نمایند. این امر علاوه بر نقض مقررات جاری مبارزه با پولشویی، می‌تواند موجب سوء استفاده از اشخاص از طریق شبکه بانکی کشور گردد.

شایان ذکر است مطابق مفاد ماده (۶۵) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی» موضوع مصوبه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۱۰۵۷۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ هیئت محترم وزیران که طی بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۴ ابلاغ شده است، "اشخاص مشمول (از جمله بانک‌ها و موسسات اعتباری) مکلفند ارائه هرگونه خدمت به اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم و وکیل) به آن‌ها مراجعه می‌کنند، به اجرای فرایند احراز هویت نماینده و اخذ اسناد رسمی معتبر مبین نمایندگی (مانند وکالت‌نامه تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی و احکام مراجع قضایی مبنی بر وصایت و قیمومیت) منوط نمایند." همچنین تبصره ۱ ماده (۵۶) آیین‌نامه یاد شده نیز تصریح می‌نماید: "به‌منظور احراز هویت اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، اشخاص مشمول مکلفند علاوه بر اجرای فرایند احراز هویت در خصوص نماینده، اسناد معتبر و رسمی مبین نمایندگی مانند وکالت‌نامه را اخذ و تطابق آن را بررسی نمایند." با عنایت به مراتب فوق مقتضی است ترتیباتی اتخاذ گردد ضمن ممنوعیت ارائه خدمات بانکی از طریق وکالت داخلی، ارائه خدمات مذکور به کلیه مشتریان فعلی که از ابزار یادشده استفاده می‌نمایند نیز متوقف گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به واحدهای ذیربط آن بانک/موسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده، بر حسن اجرای آن نظارت شود و نسخه‌ای از آن نیز به مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

حمیدرضا غنی‌آبادی

۲۲۱۶

۲۲۱۵-۲

۷- بخشنامه شماره ۹۸/۳۶۰۳۶۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸؛ سقف مقرر ارزی - موضوع تبصره ۲ ماده ۱۱۴ آیین نامه اجرایی

ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به استناد تبصره (۲) ماده (۱۱۴) آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیأت محترم وزیران ابلاغی طی بخشنامه ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۴ که اشعار می‌دارد:

"سقف مجاز برای میزان وجه نقد ارزی قابل ارائه به ارباب رجوع توسط ارائه دهندگان خدمات ارزی، به صورت

دوره‌ای، حسب شرایط توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مقرر و اعلام می‌گردد."

و با عنایت به مصوبه یکهزار و دویست و شصت و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۸ شورای محترم پول و اعتبار موضوع تشکیل بازار متشکل معاملات ارز ایران، به استحضار می‌رساند به منظور تسهیل تعاملات ارزی کارگزاران آن بازار از جمله بانک‌ها و صرافی‌های مجاز در بستر الکترونیکی بازار یاد شده، سقف خرید و فروش نقدی ارز که تا پیش از این به موجب بخشنامه شماره ۶۰/۱۰۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳، ۱۰,۰۰۰ دلار بود، در بازار متشکل معاملات ارز ایران معادل ۵۰/۰۰۰ یورو و یا معادل آن به سایر ارزها تعیین می‌گردد.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی آبادی

۳۲۱۵-۰۲

۸- بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۳۵۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۸؛ ابلاغ دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری غیر بانکی توسعه، کوثر

مرکزی، ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند در اجرای تکلیف مقرر در جزء (۳) بند «ح» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور که اشعار می‌دارد: " به منظور افزایش شفافیت تراکنش‌های بانکی، مبارزه با پولشویی و جلوگیری از فرار مالیاتی؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تا با تصویب شورای پول و اعتبار، برای شفافیت تراکنش‌های بانکی به صورت یکسان یا متناسب با سطح فعالیت اشخاص حقیقی از نظر عملکرد مالی حد آستانه‌ای (سقفی) را تعیین کند و انتقال وجه با مبلغ بالاتر از حد آستانه (سقف) را برای اشخاص حقیقی از طریق کلیه تراکنش‌های بانکی (درون بانکی و بین‌بانکی) و سایر ابزارهای پرداخت، مشروط به درج «بابت» و در صورت نیاز به ارائه اسناد مثبته کند. اشخاص حقیقی که از حساب بانکی خود استفاده تجاری می‌کنند می‌توانند با دریافت شناسه اقتصادی و اتصال حساب بانکی خود به آن، از شمول مفاد این جزء مستثنی شوند." و همچنین به استناد تبصره (۱) ماده (۱۱۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۱ هیأت محترم وزیران و ابلاغی به موجب بخشنامه شماره ۹۸/۲۶۳۵۵۰ مورخ ۱۳۹۸/۸/۴ که طی آن مقرر شده؛ "بانک مرکزی به منظور کاهش سطح خطر (ریسک) پولشویی و تامین مالی تروریسم در ارائه خدمات انتقال وجوه، تدابیر مقتضی را از قبیل تعیین حداکثر سقف مبلغ برای ارائه خدمت و تعداد مجاز روزانه برای تراکنش‌های هر مشتری، متناسب با سطح خطر (ریسک) تعامل کاری اتخاذ کند."، بدین وسیله «دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص» که در یک‌هزار و دویست و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار مورد تصویب قرار گرفت، برای استحضار و صدور دستور مقتضی ایفاد می‌شود.

به موجب ضوابط مذکور، مقرر شده حساب‌های سپرده تجاری از سپرده شخصی در شبکه بانکی کشور تفکیک گردد. لذا از این پس لازم است به منظور اعمال آستانه‌های مندرج در دستورالعمل یاد شده، قبل از افتتاح هرگونه سپرده جدید و نیز در مورد سپرده‌های موجود، این مهم مشخص شود. علاوه بر این، درگاه‌های پرداخت یا ابزارهای پذیرش باید به مشتریان حقوقی واجد شرایط و مشتریان حقیقی دارای حساب تجاری و شناسه اقتصادی مورد تایید سازمان امور مالیاتی کشور تعلق گیرد.

همچنین در کلیه نقل و انتقالات وجوه بالاتر از "ده میلیارد ریال" درون بانکی و بین بانکی مشتری حقوقی و مشتری حقیقی دارای حساب سپرده تجاری و نیز نقل و انتقال وجوه بالاتر از "دو میلیارد ریال" درون بانکی و بین بانکی مشتری حقیقی دارای حساب سپرده شخصی، انتقال وجه منوط به تکمیل قسمت (فیلد) بابت در فرم‌های مربوط و ارائه اسناد مثبت دال بر انجام معامله، قرارداد و یا علت انتقال وجه می‌باشد. ضمن آن که ضرورت دارد آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های پرداخت حضوری و غیر حضوری، از کلیه حساب‌های سپرده متعلق به مشتری حقوقی، مشتری حقیقی دارای سپرده تجاری و مشتری حقیقی دارای سپرده شخصی و نیز اشخاص پایین‌تر از ۱۸ سال در آن مؤسسه اعتباری به آستانه‌های تعیین شده در دستورالعمل محدود شود. مضافاً این که، انجام کلیه عملیات بانکی مبتنی بر حساب، اعم از حضوری و غیر حضوری در مؤسسه اعتباری برای مشتری منوط به اخذ شناسه شهاب از طریق سامانه نه‌باب می‌باشد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ابلاغ نسخه‌ای از «دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص»، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و نسخه‌ای از آن نیز به مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی ارسال گردد و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

«دستورالعمل شفاف سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص»

امروزه با استفاده از فن‌آوری‌های نوین در صنعت بانکداری، عملیات بانکی به طور سریع و بدون محدودیت در هر لحظه قابل انجام بوده و امکان جابجایی مبالغ کلان در نقل و انتقالات الکترونیکی و غیرحضوری در کوتاه‌ترین زمان ممکن فراهم می‌باشد.

در اجرای تکالیف مقرر در جزء (۳) بند «ح» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور و تبصره (۱) ماده (۱۱۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی و در چارچوب احکام مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم و با عنایت به اهمیت و حساسیت ریسک‌های نقل و انتقالات الکترونیکی در حوزه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و به منظور جلوگیری از سوء استفاده‌های احتمالی و نیز اتخاذ تدابیر پیشگیرانه، دستورالعمل «شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص» به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فصل اول – تعاریف:

ماده ۱ – در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: عبارت است از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی تحت نظارت بانک مرکزی، شعب بانک‌های خارجی در ایران نیز در شمول مؤسسه اعتباری محسوب می‌شوند؛

۱-۳- مرکز: مرکز اطلاعات مالی و مبارزه با پولشویی موضوع تبصره (۲) ماده (۷) مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی و آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی ابلاغی طی مصوبه شماره ۹۲۹۸۶/ت ۵۷۱۰۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ هیئت محترم وزیران؛

۱-۴- پذیرنده: شخص حقیقی یا حقوقی که با پذیرش ابزار پرداخت و با استفاده از ابزار پذیرش نسبت به فروش کالا و یا ارائه خدمات به دارندگان کارت اقدام می‌نماید؛

۱-۵- مشتری (ارباب رجوع): شخص حقیقی یا حقوقی اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی وی که در مؤسسه اعتباری دارای حساب سپرده بوده و یا به نام وی حساب سپرده افتتاح شده است؛

- ۶-۱- سامانه نهاب: نظام هویت سنجی الکترونیکی بانکی حاوی اطلاعات هویتی مشتری؛
- ۷-۱- شناسه شهاب: شناسه هویت الکترونیکی بانکی تخصیص یافته توسط سامانه نهاب؛
- ۸-۱- مشتری زیر ۱۸ سال: شخص حقیقی که سن سجلی وی کمتر از ۱۸ سال شمسی باشد؛
- ۹-۱- برداشت: هر نوع تراکنشی که به ازای آن موجودی حساب سپرده مشتری نزد مؤسسه اعتباری بدهکار می شود، از جمله برداشت وجوه نقد، انتقال وجوه (واریز به)، خرید و پرداخت قبوض؛
- ۱۰-۱- خدمات حضوری: مراجعه مشتری به مؤسسه اعتباری برای اخذ خدمات بانکی از متصدیان آن مؤسسه اعتباری؛
- ۱۱-۱- خدمات غیر حضوری: بکارگیری انواع ابزارهای پذیرش توسط مشتری و اخذ خدمت بانکی بدون مراجعه حضوری به مؤسسه اعتباری؛
- ۱۲-۱- درگاه پرداخت: مجموعه ای از سخت افزار و نرم افزار که امکان انتقال اطلاعات بین یک ابزار پذیرش با مؤسسه اعتباری را فراهم می آورد؛
- ۱۳-۱- درگاه پرداخت حضوری: به درگاه هایی گفته می شود که اخذ خدمات بانکی با مراجعه حضوری مشتری به متصدی مؤسسه اعتباری انجام می شود؛
- ۱۴-۱- درگاه پرداخت غیر حضوری: به درگاه هایی گفته می شود که اخذ خدمات بانکی بدون مراجعه حضوری مشتری به متصدی مؤسسه اعتباری انجام می شود؛
- ۱۵-۱- خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات مربوط، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات بانکی توسط مؤسسه اعتباری می باشد و پس از آن مشتری به منظور اخذ خدمات بانکی مکرر و متمادی، به مؤسسه اعتباری مراجعه می نماید؛
- ۱۶-۱- ابزار پذیرش: دستگاهی فیزیکی یا سامانه های الکترونیکی که می توان با استفاده از ابزار پرداخت نسبت به انجام عملیات دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه اقدام کرد؛

۱-۱۷- ابزار پرداخت: انواع کارت های فیزیکی یا مجازی یا هر روش و ابزاری که مؤسسه اعتباری در اختیار مشتری قرار می دهد و برای وی امکان دریافت، پرداخت و یا انتقال وجه را به شخص دیگر فراهم می سازد؛

۱-۱۸- وجه: عبارت است از اسکناس، مسکوک، ایران چک و کارت های پرداخت بی نام؛

۱-۱۹- نقل و انتقالات الکترونیکی: هرگونه عملیات بانکی که از طریق ابزارهای الکترونیکی انجام شود و به ازای آن مبلغی از حساب سپرده مشتری نزد مؤسسه اعتباری به حساب ذینفع در آن مؤسسه اعتباری یا مؤسسه اعتباری دیگر منتقل گردد؛

۱-۲۰- کد اصناف: کد ۴ رقمی است که به منظور طبقه بندی پذیرندگان و بر اساس کسب و کار اصلی آنها در هنگام تعریف پذیرنده در شبکه الکترونیک پرداخت کارت، توسط شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت اختصاص داده می شود.

۱-۲۱- اشخاص غیرمجاز: اشخاصی که واجد شرایط برای دریافت درگاه های پرداخت یا ابزارهای پذیرش نمی باشند. برخی مصادیق این گونه اشخاص عبارتند از شخص حقیقی زیر ۱۸ سال، شخص حقیقی فاقد سپرده تجاری و شخص حقیقی که به موجب حکم مرجع قضایی مجاز به دریافت درگاه های پرداخت یا ابزارهای پذیرش نمی باشند.

فصل دوم - شناسایی مشتری از طریق سامانه نهاب:

ماده ۲ - انجام کلیه عملیات بانکی مبتنی بر حساب، اعم از حضوری و غیر حضوری در مؤسسه اعتباری برای مشتری منوط به اخذ شناسه شهاب از طریق سامانه نهاب می باشد.

ماده ۳ - مؤسسه اعتباری موظف است از ارائه خدمات بانکی به مشتری فاقد شناسه شهاب خودداری نموده و در چارچوب زمانی ابلاغی از سوی بانک مرکزی، نسبت به مسدود نمودن برداشت از حساب های متعلق به وی تا دریافت شناسه شهاب اقدام نماید.

تبصره ۱- اخذ شناسه شهاب نافی سایر مسئولیت‌های مؤسسه اعتباری در زمینه اجرای الزامات شناسایی مشتری نمی‌باشد.

تبصره ۲- مؤسسه اعتباری در مواردی که بانک مرکزی اعلام می‌نماید، مکلف است اعتبار شناسه شهاب را مطابق رویه‌های اعلامی از سوی بانک مرکزی استعلام نماید.

ماده ۴- افتتاح حساب سپرده در مؤسسه اعتباری با مراجعه حضوری و با ارائه مدارک شناسایی معتبر قابل انجام است.

تبصره- افتتاح هرگونه حساب سپرده به صورت غیر حضوری و ارائه خدمات بانکی به آن حساب مشروط به نصب، راه‌اندازی و استفاده از ابزارهای بیومتریک جهت شناسایی مشتری می‌باشد.

فصل سوم - نقل و انتقالات وجوه مشتری:

ماده ۵- مؤسسه اعتباری ملزم به طراحی و درج قسمت (فیلد) شرح «بابت» در تمامی درگاه‌های پرداخت متصل به شبکه درون بانکی و بین بانکی و همچنین فرم‌های واریز، برداشت و انتقال وجه می‌باشد.

تبصره- درگاه‌های خودپرداز، کارت خوان، کیوسک و عملیات مربوط به پرداخت قبوض از شمول حکم مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۶- انتقال وجوه بیش از آستانه مجاز مقرر از حساب‌های سپرده مشتری در مؤسسه اعتباری، منوط به حضور وی و یا نماینده قانونی وی در مؤسسه اعتباری می‌باشد.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری با استفاده از اطلاعات ماخوذه از مشتری و با توجه به سطح فعالیت مورد انتظار وی، مکلف به بررسی تناسب بین موضوع مندرج در شرح «بابت» و تراکنش‌های انجام شده بوده و در صورت مشاهده عدم تناسب و یا مغایرت اطلاعات مذکور و نیز انجام هرگونه معاملات و عملیات مشکوک دیگر در این ارتباط، مراتب را بدون اطلاع مشتری به عنوان گزارش معاملات و عملیات مشکوک به شرح بند (۱۲) ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۱ هیئت محترم وزیران به مرکز ارسال نماید.

تبصره - موارد قابل قبول درج در قسمت (فیلد) بابت و شاخص‌های عدم تناسب ظرف شش ماه از سوی بانک مرکزی اعلام خواهد شد.

فصل چهارم - تعیین آستانه در تراکنش‌های برداشت از حساب‌های سپرده مشتری:

ماده ۸ - مؤسسه اعتباری موظف است، آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های پرداخت غیر حضوری، از کلیه حساب‌های سپرده متعلق به مشتری حقوقی، مشتری حقیقی دارای سپرده تجاری و مشتری حقیقی بالاتر از ۱۸ سال در آن مؤسسه اعتباری را به روزانه مبلغ یک میلیارد ریال محدود نماید.

تبصره - آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های پرداخت غیر حضوری برای مشتری حقیقی بالای ۱۸ سال فاقد سپرده تجاری، ماهانه مبلغ پنج میلیارد ریال می‌باشد.

ماده ۹ - مؤسسه اعتباری موظف است، آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های پرداخت غیر حضوری، از کلیه حساب‌های سپرده متعلق به مشتری حقیقی پایین‌تر از ۱۸ سال در آن مؤسسه اعتباری را به روزانه مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال و ماهانه مبلغ پانصد میلیون ریال محدود نماید.

ماده ۱۰ - مشتری حقیقی که از حساب سپرده خود استفاده تجاری می‌نماید، پس از دریافت شناسه اقتصادی مورد تایید سازمان امور مالیاتی کشور و با اتصال آن به حساب سپرده خود مشمول ماده (۱۲) این دستورالعمل می‌باشد.

تبصره ۱ - احراز صحت شناسه اقتصادی اظهار شده از سوی مشتری حقیقی و انطباق هویت دارنده شناسه اقتصادی با هویت صاحب حساب سپرده از طریق ارتباط با سازمان امور مالیاتی کشور و یا سایر روش‌هایی که مورد تایید بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد بر عهده مؤسسه اعتباری می‌باشد.

تبصره ۲ - در صورتی که فعالیت حساب سپرده مشتری متناسب با فعالیت مورد انتظار وی نباشد، مراتب باید در قالب گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرکز ارسال شود.

ماده ۱۱ - مؤسسه اعتباری موظف است، در کلیه نقل و انتقالات وجوه بالاتر از "دو میلیارد ریال" درون بانکی و

بین بانکی روزانه مشتری حقیقی، انتقال وجه را منوط به تکمیل قسمت (فیلد) بابت در فرم‌های مربوط و ارایه اسناد مثبته دال بر انجام معامله، قرارداد و یا علت انتقال وجه نموده و تصویری از اسناد مثبته مربوط به انتقال وجه در پرونده تراکنش مذکور را نگهداری نماید.

تبصره ۱ - تراکنش‌های بین یک میلیارد ریال تا دو میلیارد ریال از شمول حکم مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

تبصره ۲ - موارد قابل قبول درج در قسمت (فیلد) بابت و حداقل مستندات مورد نیاز در قالب پیوست دستورالعمل از سوی بانک مرکزی اعلام خواهد شد.

ماده ۱۲ - مؤسسه اعتباری موظف است، در کلیه نقل و انتقالات وجوه بالاتر از "ده میلیارد ریال" درون بانکی و

بین بانکی مشتری حقوقی و حساب‌های سپرده تجاری مشتری حقیقی، انتقال وجه را منوط به تکمیل قسمت (فیلد) بابت در فرم‌های مربوط و ارایه اسناد مثبته دال بر انجام معامله، قرارداد و یا علت انتقال وجه نموده و تصویری از اسناد مثبته مربوط به انتقال وجه در پرونده تراکنش مذکور را نگهداری نماید.

تبصره ۱ - موارد قابل قبول درج در قسمت (فیلد) بابت و حداقل مستندات مورد نیاز در قالب پیوست دستورالعمل از سوی بانک مرکزی اعلام خواهد شد.

تبصره ۲ - برخی از مشتریان حقوقی در چارچوب ضوابطی که توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ خواهد شد از شمول حکم مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۳ - حداکثر تراکنش خرید از هر کارت متعلق به مشتری حقیقی بالاتر از ۱۸ سال، مبلغ پانصد میلیون ریال و

مجموع تراکنش‌های انجام شده کارتی برای وی در کل شبکه بانکی روزانه مبلغ یک میلیارد ریال می‌باشد.

تبصره - شرکت‌های هواپیمایی، شرکت‌های خودروسازی و شرکت پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران از شمول حکم مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۴- حداکثر تراکنش خرید از هر کارت متعلق به مشتری حقیقی کمتر از ۱۸ سال، مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال و مجموع تراکنش‌های انجام شده کارتی برای وی در کل شبکه بانکی روزانه پانصد میلیون ریال می‌باشد.

تبصره - بانک مرکزی ظرف مدت سه ماه مقدمات لازم را برای اجرای این ماده فراهم می‌نماید.

ماده ۱۵ - مؤسسه اعتباری صادرکننده کارت موظف به ثبت کلیه کارت‌های صادره به همراه اطلاعات مشتریان خود در سامانه متمرکز بانک مرکزی (مانا) می‌باشد.

فصل پنجم - سایر:

ماده ۱۶- کلیه نقل و انتقالات و برداشت از حساب سپرده مشتری حقیقی کمتر از ۱۸ سال به صورت حضوری می‌بایست توسط نماینده قانونی وی اعم از ولی یا قیم وی صورت گیرد. مگر اینکه حکم رشد آن‌ها توسط مراجع قضایی صادر شده باشد.

تبصره - مشتری حقیقی راساً مجاز به برداشت از حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز خود می‌باشد که به سن ۱۵ سال تمام رسیده باشد.

ماده ۱۷- درگاه‌های پرداخت یا ابزارهای پذیرش صرفاً به مشتری حقیقی تعلق می‌گیرد که دارای شناسه اقتصادی مورد تایید سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تجاری باشد.

تبصره ۱- شرکت‌های خدمات پرداخت موظفند پس از گذشت شش ماه از لازم‌الاجرا شدن این ضوابط، پایانه‌های فروش اشخاص حقیقی که فاقد شناسه اقتصادی بوده و نسبت به معرفی حساب تجاری خود به مؤسسه اعتباری اقدام ننموده باشند، را غیرفعال نمایند. در صورت تأیید رئیس کل بانک مرکزی مهلت مذکور تا سه ماه دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۲- تخصیص درگاه‌های پرداخت یا ابزارهایی نظیر دستگاه خودپرداز یا کارت‌خوان به اشخاص غیرمجاز ممنوع است.

ماده ۱۸- واحدهای مبارزه با پولشویی بانک مرکزی و مؤسسه اعتباری موظف می‌باشند در صورت اطلاع از اینکه مشتری با استفاده از حساب‌های سپرده متعدد در موسسات اعتباری مختلف بیش از آستانه‌های مقرر در

این دستورالعمل تراکنش غیرحضوری نامتعارف انجام دهد، به عنوان مشتری دارای تراکنش‌های مشکوک به مرکز گزارش نمایند.

ماده ۱۹- رئیس کل بانک مرکزی مجاز است در شرایط خاص نسبت به افزایش آستانه‌های مقرر مندرج در این دستورالعمل اقدام و موضوع را به اطلاع شورای پول و اعتبار برساند.

«دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص» در (۱۹) ماده و (۱۷) تبصره در یک‌هزار و دویست و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا می‌باشد.

۹- بخشنامه شماره ۹۸/۴۴۶۳۴۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۶؛ دستورالعمل موضوع ماده(۸) و تبصره(۲) ماده(۱۱) و تبصره(۱)

ماده(۱۲) دستورالعمل شفافسازی تراکنش‌های بانکی اشخاص - نحوه انجام حواله‌های ساتنا بیش از ده میلیارد ریال

برای شبکه بانکی کشور

مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی،

ملل، نور و کاسپین

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که استحضار دارند «دستورالعمل شفافسازی تراکنش‌های بانکی اشخاص» در یک‌هزار و دویست و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار مورد تصویب قرار گرفت و طی بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۳۵۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۸ به شبکه بانکی کشور ابلاغ شد. در تبصره (۲) ماده ۱۱ و تبصره (۱) ماده ۱۲ دستورالعمل مذکور مقرر شده بود که؛ موارد قابل قبول برای درج در قسمت (فیلد) "بابت" و حداقل مستندات مورد نیاز در قالب دستورالعملی از سوی بانک مرکزی اعلام شود. در اجرای تکلیف یاد شده، «دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره(۲) ماده(۱۱) و تبصره(۱) ماده(۱۲) دستورالعمل شفافسازی تراکنش‌های بانکی اشخاص» که در چهل و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۳ کمیسیون مقررات و نظارت موسسات اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مورد تصویب قرار گرفته، به شرح پیوست ایفاد می‌شود. مزید استحضار، در ضوابط اخیرالذکر، علت انجام تراکنش در (۱۹) گروه احصاء شده و مستندات مورد نیاز مربوط به هر موضوع تبیین گردیده است. با عنایت به مراتب فوق، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و نسخه‌ای از آن نیز به مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی ارسال گردد و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم

محمدحسین دهقان

۲۳۱۶

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۲۱۵-۰۲

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) و تبصره (۱) ماده (۱۲)

دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص

اسفندماه ۱۳۹۸

«دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) و تبصره (۱) ماده (۱۲)

دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص»

در اجرای تکلیف مقرر در «دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص» مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ شورای پول و اعتبار، ابلاغی طی بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۳۵۱ مورخ ۹۸/۱۲/۰۸؛ «دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) و تبصره (۱) ماده (۱۲) دستورالعمل شفاف سازی تراکنش های بانکی اشخاص» که از این پس به اختصار "دستورالعمل" نامیده می شود، تدوین می گردد.

ماده ۱- در کلیه نقل و انتقالات حضوری وجوه بالاتر از "دو میلیارد ریال" درون بانکی و بین بانکی روزانه مشتری حقیقی و وجوه بالاتر از "ده میلیارد ریال" درون بانکی و بین بانکی مشتری حقوقی و حساب های سپرده تجاری مشتری حقیقی، انتقال وجه منوط به تکمیل قسمت (فیلد) بابت در فرم های مربوط و ارایه اسناد مثبته دال بر انجام معامله، قرارداد و یا علت انتقال وجه می باشد.

ماده ۲- کارسازی دستور پرداخت صرفاً با لحاظ ترتیبات در نظر گرفته شده و اخذ مستندات اشاره شده در این دستورالعمل مجاز می باشد.

ماده ۳- سامانه عملیاتی موسسه اعتباری باید به گونه ای طراحی شود که در صورت عدم تکمیل فیلد بابت، کارسازی دستور پرداخت امکان پذیر نباشد.

ماده ۴- فیلد بابت باید صرفاً از میان گزینه های موجود در سیستم قابل انتخاب باشد و امکان ثبت عبارت های غیر سیستمی وجود نداشته باشد.

ماده ۵- در صورت عدم تطابق مستندات ارائه شده با موضوع انجام تراکنش، موسسه اعتباری مکلف است مستندات دریافتی را با سوابق مشتری، اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی، تراکنش های انجام شده توسط وی و ... مقایسه نموده، ضمن انجام تراکنش، اقدام به برآورد ریسک مشتری نماید. در صورت وجود ریسک پایین، گزارش عملیات و معاملات مشکوک (STR) به مرکز اطلاعات مالی و مبارزه با پولشویی وزارت امور اقتصادی و

دارایی (FIU) و در صورت داشتن ریسک بالا، علاوه بر موارد پیشین، موضوع به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز گزارش شود.

ماده ۶ - سامانه عملیاتی موسسه اعتباری باید به گونه‌ای طراحی گردد که چنانچه مجموع تراکنش‌های مشتری از سقف در نظر گرفته شده (دو میلیارد ریال یا ده میلیارد ریال در روز)، بیشتر شود، هشدار لازم توسط سامانه اعلام شود.

ماده ۷ - موسسه اعتباری مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که واحدهای بازرسی/مبارزه با پولشویی به صورت روزانه گزارش کلیه نقل و انتقالات درون بانکی و بین بانکی (ساتنا) را به صورت سیستمی دریافت و به تفکیک برای شعبی که تراکنش در آن انجام شده است، ارسال نمایند و شعب یادشده موظفند تصویری از اسناد دریافتی مربوط به تراکنش به انضمام توضیحات تکمیلی را به واحدهای مربوط ارسال می نمایند. واحدهای یادشده نیز موظفند اسناد دریافتی را از طریق روش‌های سیستمی یا بازرسی حضوری با رویکرد ریسک محور بررسی و در پایان هر هفته نتیجه اقدامات به عمل آمده را به مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال نمایند.

ماده ۸ - موسسه اعتباری مکلف است سیستم‌های عملیاتی خود را به گونه‌ای طراحی نماید که شرح فیلد بابت در دستور پرداخت ساتنا و نقل و انتقالات درون بانکی و مستندات دریافتی بابت موضوع این دستورالعمل به شرح جدول زیر ثبت و اخذ گردد.

ردیف	موضوع انجام تراکنش	مستندات مورد نیاز
۱	واریز حقوق	ارائه لیست بیمه + لیست حقوق (باید همپوشانی داشته باشد)
۲	امور بیمه خدمات	یک طرف تراکنش حساب شرکت بیمه معتبر فعال است.
۳	امور درمانی	اسناد درمانی ارائه شود.
۴	امور سرمایه‌گذاری و بورس	یک طرف حساب نهادهای مالی مجاز ^{۲۰} باشد.
۵	امور ارزی در چارچوب ضوابط و مقررات	مستندات مربوط به موضوع ارزی
۶	پرداخت قرض و تادیه دیون (قرض الحسنه، بدهی، ...)	به شرح فرم پیوست
۷	امور بازنشستگی	طرف حساب صندوق بازنشستگی (فهرست مطابق با جمع مبلغ)
۸	معاملات اموال منقول	حداقل مبیعه‌نامه ارائه شود (بجز خودرو بقیه موارد چک شود)
۹	معاملات اموال غیرمنقول	حداقل مبیعه‌نامه ارائه شود.
۱۰	مدیریت نقدینگی	جابجایی بین حسابهای مشتری (درون یا بین بانکی)

^{۲۰} - منظور از نهادهای مالی مجاز صندوق سرمایه‌گذاری، شرکت‌های کارگزاری، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های تامین سرمایه، هلدینگ‌های مالی، شرکت‌های سیدگردان می‌باشد.

۱۱	عوارض گمرکی	اسناد مرتبط گمرکی
۱۲	تسویه مالیاتی	طرف حساب اداره مالیاتی است + اظهارنامه مالیاتی
۱۳	سایر خدمات دولتی	مستندات مربوط
۱۴	تسهیلات و تعهدات	اسناد مرتبط بانکی
۱۵	تودیع وثیقه	یک طرف تراکنش، حساب بانک است.
۱۶	هزینه عمومی و امور روزمره	قبوض مرتبط ارائه شود.
۱۷	کمک‌های خیریه	یک طرف تراکنش حساب مؤسسه خیریه ثبت شده رسمی می‌باشد.
۱۸	خرید کالا	پیش فاکتور خرید کالا و یا تصویر قرارداد
۱۹	خرید خدمات	پیش فاکتور خرید خدمت و یا تصویر قرارداد

فرم مربوط به ردیف ۶ جدول مستندات

پرداخت کننده:

نام و نام خانوادگی / نام شرکت.....

تاریخ تولد / ثبت شماره شناسنامه / ثبت

محل تولد / ثبت شماره ملی / شناسه ملی / شناسه اتباع خارجی

آدرس: کدپستی:

شماره تلفن ثابت: شماره تلفن همراه:

مبلغ قابل پرداخت:

دریافت کننده:

نام و نام خانوادگی / نام شرکت.....

تاریخ تولد / ثبت شماره شناسنامه / ثبت

محل تولد / ثبت شماره ملی / شناسه ملی / شناسه اتباع خارجی

آدرس: کدپستی:

شماره تلفن ثابت: شماره تلفن همراه:

اینجانب پرداخت کننده وجه فوق با عنایت به عدم وجود مستندات قانونی در خصوص علت پرداخت به دریافت کننده وجه، اقرار می‌نمایم که پرداخت وجه مزبور ناشی از بوده و تمامی مسئولیت آن بر عهده اینجانب می‌باشد.

تاییدیه کاربر بانک

موارد فوق مطالعه و مورد قبول واقع

شد.

امضاء مشتری:

«دستورالعمل نحوه اخذ مستندات موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) و تبصره (۱) ماده (۱۲) دستورالعمل شفاف‌سازی

تراکنش‌های بانکی اشخاص» در (۸) ماده در چهل و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۳ کمیسیون مقررات و نظارت
مؤسسات اعتباری به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراء می‌باشد.